

ЗВІТ

**ПРО ВИКОНАННЯ УГОДИ ПРО
АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ
ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ
ЗА 2025 РІК**

ЕШІА

У К Р А Ї Н А

—

Є В Р О П А

Фінансується
Європейським Союзом

Це видання підготовлено за фінансової підтримки Європейського Союзу. Його зміст не обов'язково відображає позицію Європейського Союзу. Вся відповідальність повністю покладається на Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції. Дизайн і переклад Звіту здійснено за підтримки «Ukraine2EU» — флагманської ініціативи Європейського Союзу, що сприяє завершенню процесу вступу України до ЄС та підготовці до членства.

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО ВІЦЕ-ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА З ПИТАНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ТАРАСА КАЧКИ	5
ПРОГРЕС ВИКОНАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ ЗА 2025 РІК	6
РОЗДІЛ I. ДОСЯГНЕННЯ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ВІДКРИТТЯ ПЕРЕГОВОРНИХ КЛАСТЕРІВ У 2025 Р.	8
РОЗДІЛ II. ДІЯЛЬНІСТЬ ДВОСТОРОННІХ ОРГАНІВ АСОЦІАЦІЇ ТА ДІАЛОГ ВИСОКОГО РІВНЯ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС	16
РОЗДІЛ III. ДОПОМОГА УКРАЇНИ З БОКУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	30
РОЗДІЛ IV. РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ У 2025 РОЦІ	40

ПОЛІТИЧНИЙ ДІАЛОГ, НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА ТА ОБОРОНА
ЮСТИЦІЯ, СВОБОДА, БЕЗПЕКА ТА ПРАВА ЛЮДИНИ
ТЕХНІЧНІ БАР'ЄРИ У ТОРГІВЛІ
САНІТАРНІ ТА ФІТОСАНІТАРНІ ЗАХОДИ
МИТНІ ПИТАННЯ
ПІДПРИЄМНИЦТВО
ДЕРЖАВНІ ЗАКУПІВЛІ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ
ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ЖКГ
ЕНЕРГЕТИКА
ОПОДАТКУВАННЯ
СТАТИСТИКА ТА ОБМІН ІНФОРМАЦІЄЮ
НАВКОЛИШНЄ ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТА ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ
ТРАНСПОРТ, ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА, ПОШТОВІ ТА КУР'ЄРСЬКІ ПОСЛУГИ
НАУКА, ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЇ, КОСМОС, ЦИФРОВА ІНТЕГРАЦІЯ
ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ
УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ ФІНАНСАМИ
ГУМАНІТАРНА ПОЛІТИКА
СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО
ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ
СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ
ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я
ОСВІТА, НАВЧАННЯ ТА МОЛОДЬ
ФІНАНСОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ТА БОРОТЬБА З ШАХРАЙСТВОМ
ПОГЛИБЛЕНА ТА ВСЕОХОПЛЮЮЧА ЗОНА ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ

ВСТУПНЕ СЛОВО ВІЦЕ-ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА З ПИТАНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ТАРАСА КАЧКИ

Цього року Україна зберегла високу динаміку руху на шляху до членства в ЄС, продовживши реалізацію курсу європейської інтеграції навіть в умовах безпрецедентних викликів, спричинених повномасштабною війною росії проти України. Попри безпекові ризики та значне навантаження на державні інституції, євроінтеграція залишалася одним із ключових пріоритетів державної політики.

Одним із визначальних досягнень року стало завершення процесу офіційного скринінгу законодавства України на відповідність праву ЄС. Цей етап було пройдено у рекордно короткі строки, що переконливо засвідчило інституційну спроможність та готовність України перейти до наступного етапу європейської інтеграції. Для усвідомлення масштабності та глибини цього процесу варто зазначити, що в межах скринінгу між Україною та Європейською Комісією було проведено 32 роз'яснювальні та 34 двосторонні зустрічі. У рамках шести переговорних кластерів українська сторона представила понад 700 презентацій і надала відповіді на опитувальники Єврокомісії об'ємом понад 9000 сторінок.

Паралельно ми працювали над виконанням необхідних передумов для фактичного початку переговорного процесу щодо членства України в Європейському Союзі. Цього року було розроблено та передано стороні ЄС переговорні позиції України в межах усіх шести відповідних кластерів. Для відкриття першого кластеру «Основи процесу вступу до ЄС» Україна затвердила дорожні карти з питань верховенства права та реформування державного управління. Крім того, було затверджено ще два стратегічні документи: дорожню карту з питань функціонування демократичних інституцій та план заходів щодо захисту прав осіб, які належать до національних меншин (спільнот) України. В цих комплексних документах визначено ключові пріоритети реформ у зазначених сферах і встановлено чіткі терміни їх реалізації. Важливо, що робота над їх практичною імплементацією вже розпочалася.

Триває і системна робота з виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, включно з Поглибленою та всеосяжною зоною вільної торгівлі. Реалізація положень Угоди є критично важливою для економічної стійкості держави, оскільки сприяє доступу українських товарів і послуг до внутрішнього ринку ЄС, інтеграції України у європейські ланцюги доданої вартості, підвищенню конкурентоспроможності національної економіки та впровадженню європейських стандартів. Починаючи з 2014 р., рівень виконання Угоди про асоціацію досяг 84%, що підтверджує високий рівень секторальної інтеграції України з ЄС.

4 листопада Європейська Комісія представила Звіт щодо прогресу України в рамках Пакету розширення ЄС 2025 року. У ньому ми отримали найкращу оцінку за останні три роки. Загалом, у звіті представлено 36 оцінок за переговорними розділами та окремими дорожніми картами: за всіма напрямками Єврокомісія зафіксувала позитивну динаміку, жоден з них не отримав негативної оцінки.

Україна входить у наступний рік з чітким баченням та амбітними планами, серед яких – відкриття всіх переговорних кластерів з Євросоюзом. Паралельно з переговорним процесом маємо намір і надалі поглиблювати секторальну інтеграцію, поступово інтегруючись до внутрішнього ринку ЄС. Попри надзвичайно великий обсяг завдань і зобов'язань, що стоять перед Україною, залишаємося послідовно налаштованими на успіх, усвідомлюючи стратегічну важливість європейської інтеграції для майбутнього держави.

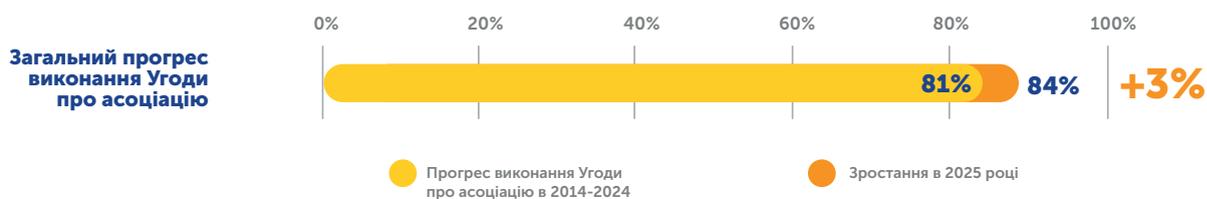
**СЛАВА УКРАЇНІ!
СЛАВА ЗБРОЙНИМ СИЛАМ УКРАЇНІ!**

ПРОГРЕС ВИКОНАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ ЗА 2025 РІК

Загальний прогрес виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію) за 2014-2025 роки збільшився з 81% в 2024 р. до 84% в 2025 р., тобто на 3%.

Загальний прогрес за 2014-2025 рр.:

- Кабінет Міністрів України – 81% заходів виконано.
- Верховна Рада України – 74% заходів виконано.
- Інші органи державної влади* – 68% заходів виконано.

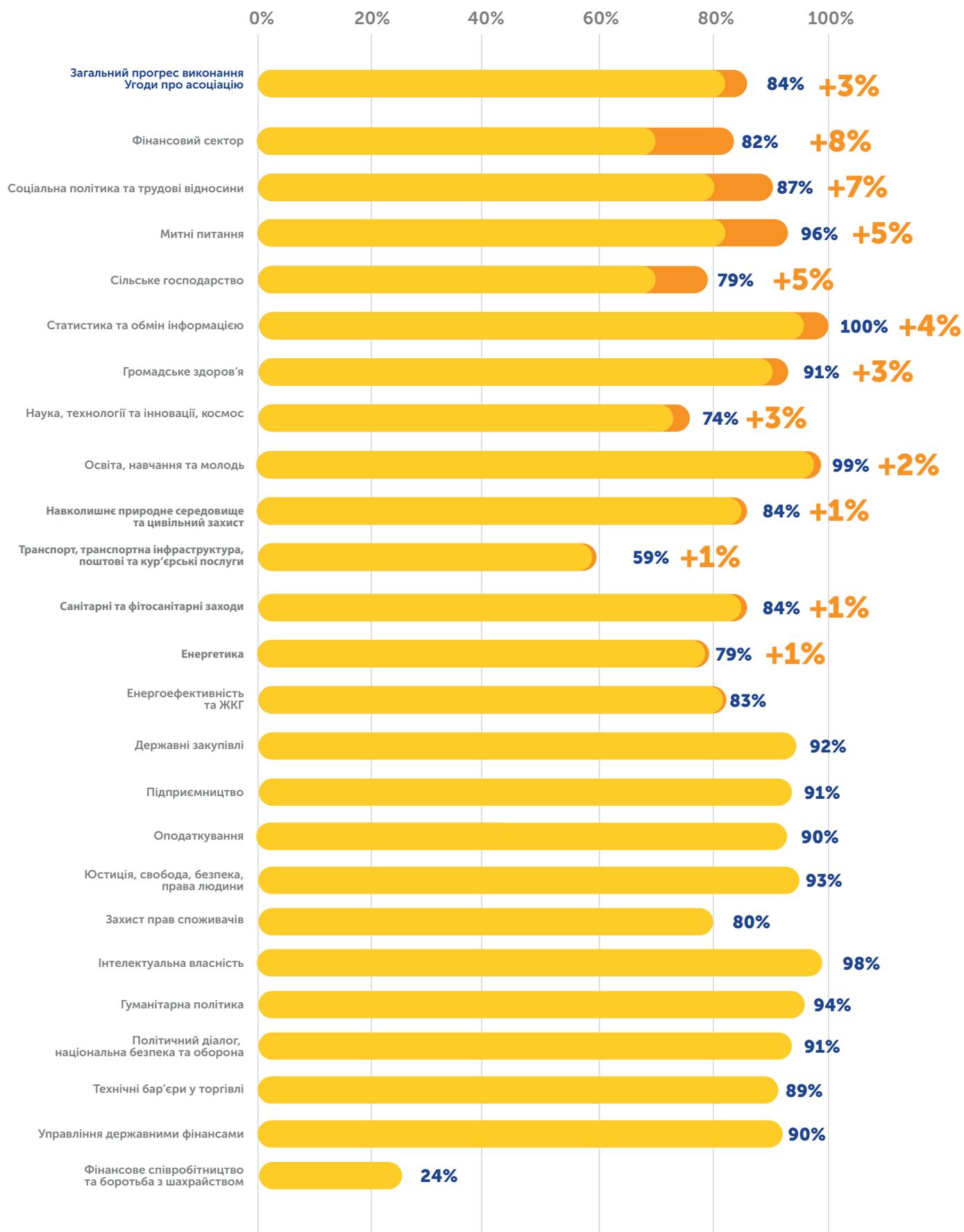

Загальний прогрес за трьома групами відповідальних за 2014-2024 рр.:

* Включає всі органи державної влади, які не належать до законодавчої та виконавчої гілок влади (наприклад, НБУ, НАБУ, СБУ тощо)

ЗАГАЛЬНИЙ ПРОГРЕС ВИКОНАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ ЗА 24 СФЕРАМИ

РОЗДІЛ І.

ДОСЯГНЕННЯ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ВІДКРИТТЯ ПЕРЕГОВОРНИХ КЛАСТЕРІВ У 2025 Р.

ЕШВА

УКРАЇНА

—

ЄВРОПА

ПІДГОТОВКА ДО ВІДКРИТТЯ ПЕРЕГОВОРНИХ КЛАСТЕРІВ

Впродовж 2025 року Уряд України схвалив переговорні позиції України під час переговорів з ЄС щодо укладення Угоди про вступ України до ЄС за усіма відповідними розділами переговорної рамки (Кластери 1-6):

- 5 травня 2025 року було проведено засідання Міжвідомчої робочої групи з питань забезпечення переговорного процесу про вступ України до ЄС та адаптації законодавства України до права ЄС (далі - Міжвідомча робоча група), під час якого було схвалено проект переговорної позиції Української Сторони в рамках кластеру 1 "Основи процесу вступу до ЄС". Дана переговорна позиція була схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 травня 2025 р. № 475-р "Деякі питання забезпечення переговорного процесу про вступ України до Європейського Союзу за кластером 1 "Основи процесу вступу до ЄС";
- 27 травня 2025 року було проведено засідання Міжвідомчої робочої групи, під час якого було схвалено проекти переговорних позицій Української Сторони в рамках кластерів 2 «Внутрішній ринок» та 6 "Зовнішні відносини". Переговорні позиції були схвалені розпорядженнями Кабінету Міністрів України від 30 травня 2025 року № 534-р "Деякі питання забезпечення переговорного процесу про вступ України до Європейського Союзу за кластером 2 "Внутрішній ринок" та від 30 травня 2025 року № 533-р "Деякі питання забезпечення переговорного процесу про вступ України до Європейського Союзу за кластером 6 "Зовнішні відносини";
- 13 жовтня 2025 року було проведено засідання Міжвідомчої робочої групи, під час якого було схвалено проект переговорної позиції Української Сторони в рамках кластеру 3 "Конкурентоспроможність та інклюзивний розвиток". Зазначена переговорна позиція була схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29 жовтня 2025 року № 1193-р "Деякі питання забезпечення переговорного процесу про вступ України до Європейського Союзу за кластером 3 "Конкурентоспроможність та інклюзивний розвиток";
- 11 грудня 2025 року відбулося засідання Міжвідомчої робочої групи, під час якого було схвалено проекти переговорних позицій Української Сторони в рамках кластерів 4 "Зелений" порядок денний та стале з'єднання" та 5 "Ресурси, сільське господарство та політика згуртованості". Переговорні позиції були схвалені розпорядженнями Кабінету Міністрів України від 17 грудня 2025 року № 1459-р "Деякі питання забезпечення переговорного процесу про вступ України до Європейського Союзу за кластером 5 "Ресурси, сільське господарство та політика згуртованості" та від 17 грудня 2025 року № 1460-р "Деякі питання забезпечення переговорного процесу про вступ України до Європейського Союзу за кластером 4 "Зелений" порядок денний та стале з'єднання".

Згідно з оцінкою Європейської Комісії, всі шість переговорних кластерів готові до відкриття.

Завершення офіційного скринінгу відповідності законодавства України праву ЄС

У 2025 році продовжився процес офіційного скринінгу відповідності законодавства

України праву ЄС. Було проведено 23 зустрічі з Європейською Комісією, зокрема, за розділами 8 "Конкурентна політика" (27-29 січня), 30 "Зовнішні відносини" (30 січня), 28 "Захист прав споживачів та охорона здоров'я" (10-12 лютого), 9 "Фінансові послуги" (13-14 лютого), 1 "Вільний рух товарів" (3-6 березня), 31 "Зовнішня політика та політика безпеки і оборони" (7 березня), 6 "Корпоративне право" (13 березня), 25 "Наука та дослідження" (14 березня), 19 "Соціальна політика та зайнятість" (24-25 березня), 10 "Цифрова трансформація та медіа" (31 березня - 1 квітня), 29 "Митний Союз" (10-11 квітня), 20 "Підприємництво та промислова політика" (28-29 квітня), 26 " Освіта та культура" (30 квітня), 17 "Економічна та монетарна політика" (4 червня), 16 "Оподаткування" (5-6 червня), 27 "Довкілля та зміна клімату" (16-20 червня), 14 "Транспорт" та 21 "Транс'європейські мережі" (24-27 червня), 15 "Енергетика" та 21 "Транс'європейські мережі" (8-9 липня), 11 "Сільське господарство та розвиток сільських територій" (8-10 вересня), 33 "Фінансові та бюджетні положення" (11 вересня), 12 "Продовольча безпека, ветеринарна та фітосанітарна політика" (15-19 вересня), 13 "Рибальство та водний промисел" (25-26 вересня), 22 "Регіональна політика та координація структурних інструментів" (29-30 вересня).

30 вересня 2025 року процес двостороннього скринінгу було завершено. Він виявився одним із найшвидших порівняно з іншими країнами-кандидатами.

Загалом, починаючи з 8 липня 2024 року, коли відбулася перша двостороння зустріч за переговорним розділом 5 "Публічні закупівлі", було проведено 34 зустрічі сумарною тривалістю 66 днів. Участь у них взяли представники понад 70 органів державної влади, зокрема Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, міністерств, судової та антикорупційної інфраструктури, правоохоронних органів, незалежних регуляторів та інших установ, якими було підготовлено понад 700 презентацій та 9 тис. сторінок відповідей на опитувальники Європейської Комісії. Наймасштабніша делегація (участь у зустрічі за розділом 24 "Юстиція, свобода та безпека") нараховувала 343 особи.

Схвалення дорожніх карт реформ і плану заходів щодо захисту прав національних меншин (спільнот)

Відповідно до пунктів 39 і 40 Переговорної рамки, затвердженої Радою Європейського Союзу 21 червня 2024 року (далі – Переговорна рамка), 14 травня 2025 року Уряд України прийняв розпорядження № 475 "Деякі питання забезпечення переговорного процесу про вступ України до Європейського Союзу за кластером 1 "Основи процесу вступу до ЄС", яким схвалив чотири стратегічно важливі документи, які визначають комплексний підхід держави до виконання зобов'язань у межах процесу вступу України до Європейського Союзу, а саме: Дорожню карту з питань верховенства права, Дорожню карту з питань реформи державного управління, Дорожню карту з питань функціонування демократичних інституцій та план заходів щодо захисту прав осіб, які належать до національних меншин (спільнот) України (далі - документи трансформації).

Документи трансформації мають стати основою для системного та послідовного просування європейської інтеграції, а також для наближення національного законодавства, інституційної спроможності та практик державного управління до стандартів ЄС. Вони охоплюють усі базові реформи, визначені Переговорною рамкою, та відображають міжсекторальний характер змін, необхідних для подальшого руху України шляхом європейської інтеграції.

Документи трансформації мають чітку та уніфіковану структуру: вони поділені на тематичні блоки, кожен з яких містить конкретні заходи з визначеними строками реалізації, індикаторами виконання та відповідальними органами. Такий підхід забезпечує прозорість, передбачуваність та можливість ефективного моніторингу виконання взятих Україною зобов'язань.

Зокрема:

- Дорожня карта з питань верховенства права, що охоплює реформування судової системи, посилення боротьби з корупцією, забезпечення фундаментальних прав, розвиток системи юстиції, а також питання свободи, безпеки та правопорядку, налічує 529 заходів, спрямованих на зміцнення інституційної незалежності, правової визначеності та ефективного правозастосування.
- Дорожня карта з питань реформи державного управління включає 91 захід і зосереджена на формуванні сучасної стратегічної рамки державного управління, удосконаленні процесів вироблення та координації політики, розвитку професійної та політично нейтральної державної служби, підвищенні рівня підзвітності органів влади, якості надання адміністративних послуг та ефективності управління державними фінансами.
- Дорожня карта з питань функціонування демократичних інституцій, яка містить 96 заходів, спрямована на зміцнення демократичних засад держави, удосконалення виборчого процесу, підвищення ролі та спроможності парламентських інституцій у демократичній системі, а також розвиток громадянського суспільства та його участі у формуванні та реалізації державної політики.
- План заходів щодо захисту прав осіб, які належать до національних меншин (спільнот) України включає 122 заходи, згруповані у межах 9 стратегічних цілей, та спрямований на забезпечення рівності, недискримінації, збереження культурної ідентичності, мовних прав і ефективної участі представників національних меншин у суспільному та політичному житті.

До реалізації передбачених заходів залучено майже 165 виконавців, серед яких центральні органи виконавчої влади, Верховна Рада України, органи місцевого самоврядування, інші державні органи та інституції. Такий широкий інституційний склад виконавців підкреслює комплексний і міжвідомчий характер реформ, а також необхідність тісної координації між усіма рівнями влади для досягнення визначених цілей.

Разом з тим, для забезпечення належного контролю за реалізацією заходів, передбачених у документах трансформації, встановлено чіткий механізм звітування, що охоплює як горизонтальну, так і вертикальну координацію. Зокрема, передбачено обов'язкове щоквартальне звітування міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними (військовими) адміністраціями перед Кабінетом Міністрів України щодо стану виконання заходів.

Крім традиційної адміністративної звітності, для підвищення прозорості, відкритості та ефективності моніторингу використовується інформаційна система моніторингу виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції «Пульс вступу» (далі - "Пульс вступу") — цифрова онлайн-платформа, яка забезпечує динамічне оновлення інформації про хід виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

Крім цього відбувається щоквартальне звітування перед Європейською Комісією щодо виконання Україною документів трансформації. Таким чином вказані інструменти дозволять не лише структурувати системне звітування, а й забезпечити конструктивний діалог щодо стану виконання реформ, що сприятиме формуванню об'єктивної картини змін.

Водночас такий підхід посилює координуючу функцію Уряду щодо безпосереднього виконання згаданих стратегічних документів, формуванні подальших кроків із впровадження реформ, а також моніторингу їх повноти й дотримання строків реалізації.

Дорожні карти важливі тим, що без виконання її заходів Рада ЄС не зможе ухвалити рішення про відкриття кластеру фундаментальних прав та встановити проміжні контрольні показники (бенчмарки) щодо переговорних розділів з верховенства права. Ці проміжні бенчмарки будуть конкретно спрямовані на ухвалення законодавства, створення і зміцнення адміністративних структур, а також на проміжні результати і будуть тісно пов'язані з діями та етапами імплементації дорожньої карти. Жоден переговорний розділ не буде тимчасово закритий до досягнення цих проміжних контрольних бенчмарків.

Виконання рекомендацій Єврокомісії в рамках пакета розширення ЄС

З метою системного виконання рекомендацій, які були надані Європейською Комісією Україні в рамках Пакета розширення Європейського Союзу 2024 року, було прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 березня 2025 р. № 300-р «Про затвердження плану заходів з виконання рекомендацій Європейської Комісії, представлених у Звіті про прогрес України в рамках Пакета розширення Європейського Союзу 2024 року».

Зазначений план заходів містить близько 380 заходів щодо адаптації національного законодавства до законодавства ЄС та зміцнення інституційної, адміністративної спроможності в рамках переговорних розділів, розподілених на 6 кластерів.

Результати виконання вказаного плану заходів були відображені у внесках України до Звіту Європейської Комісії в рамках Пакета розширення ЄС 2025 року, які були направлені до Брюсселя 23 квітня та 10 вересня 2025 року.

Крім того, заходи плану заходів з виконання рекомендацій Європейської Комісії були включені до цифрового модуля з моніторингу виконання зобов'язань України та/або Кабінету Міністрів України перед Європейським Союзом, іноземними державами та міжнародними організаціями (матриця реформ) згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 4 червня 2024 р. № 634 "Деякі питання моніторингу виконання матриці реформ" з метою уніфікованого та оперативного відстеження виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції та належного інформування про це міжнародних партнерів.

4 листопада 2025 р. Європейська Комісія опублікувала Звіт щодо України в рамках Пакета розширення 2025 р. (далі – Звіт), який містить оцінку прогресу України щодо адаптації законодавства України до права ЄС та оцінку динаміки реформування.

У минулорічному Звіті в межах Кластера 1 "Основи процесу вступу до ЄС" Єврокомісія відзначила прогрес у розділі 24 "Юстиція, свобода та безпека", а також

підвищила оцінку за розділами "Реформа державного управління", 32 "Фінансовий контроль" та "Економічні критерії".

У межах Кластера 2 "Внутрішній ринок" отримано вищу оцінку за розділом 2 "Свобода переміщення працівників" та хороший рівень підготовки у розділі 28 "Захисту прав споживачів і охорони здоров'я". Позитивно відзначено відновлення ринкового нагляду та перехід до секторного контролю за європейськими стандартами.

Кластер 3 "Конкурентоспроможність і інклюзивний розвиток" став одним із найбільш динамічних напрямів у 2025 році: Україна досягла суттєвого прогресу у шести з восьми розділів: 16 "Оподаткування", 17 "Економічна та монетарна політика", 20 "Підприємництво та промислова політика", 25 "Наука та дослідження", 26. "Освіта та культура", 29 "Митний Союз". Це чітко демонструє потенціал України до швидкої імплементації *acquis* ЄС (права ЄС).

Україна також продемонструвала хороший прогрес у сфері довкілля та кліматичної політики (Кластер 4 "Зелений порядок денний та стале з'єднання"). Зокрема розпочато оновлення Національного енергетичного та кліматичного плану, триває реформа системи безпеки енергопостачання, а також гармонізація з європейською політикою транс'європейських мереж.

У контексті результатів у межах Кластера 5 "Ресурси, сільське господарство та політика згуртованості", то у 2025 році Україна отримала вищу загальну оцінку у Розділі 11 "Сільське господарство та розвиток сільських територій", що є важливим результатом системної роботи над адаптацією аграрної політики України.

У сфері зовнішніх відносин (Кластер 6) Україна традиційно демонструє високу узгодженість із політикою ЄС. Єврокомісія зафіксувала хороший прогрес у розділі 31, що охоплює спільну зовнішню та безпекову політику. Україна забезпечила 99% відповідності позиціям ЄС у сфері зовнішньої політики та санкційної практики, підтримавши 79 із 80 декларацій зовнішньої політики ЄС.

Із урахуванням нової оцінки Європейської Комісії буде розроблено новий план заходів з виконання рекомендацій Європейської Комісії, представлених у Звіті щодо України в рамках Пакета розширення ЄС 2025 р., в якому будуть окреслені пріоритети подальших реформ та детальні кроки щодо їх виконання.

Підготовка Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (*acquis* ЄС)

*Відповідно до пункту 25 Переговорної рамки: «Вступ [України] передбачатиме прийняття всіх прав та обов'язків, пов'язаних із членством у Союзі та його інституційною рамкою, відомих як *acquis*. Україна буде зобов'язана застосовувати чинне на дату вступу *acquis*. Окрім законодавчого узгодження, вступ передбачає, зокрема, вчасну та ефективну імплементацію *acquis*».*

З метою своєчасної та ефективної імплементації права Європейського Союзу (*acquis* ЄС) Урядом розроблено та планується затвердити Національну програму адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (*acquis* ЄС) (далі – Національна програма).

Національною програмою передбачено виконання близько 1000 цілей, якими

будуть впроваджені понад 1700 актів права Європейського Союзу (acquis ЄС). Досягнення цілей Національної програми планується шляхом виконання майже двох тисяч завдань, серед яких: внесення змін до законодавства України, проведення інституційних реформ, виконання завдань, спрямованих на запобігання корупції.

Строк виконання завдань, передбачених Національною програмою, встановлено відповідно до переговорних позицій, схвалених Урядом, а також інших документів у сфері європейської інтеграції. Переважну більшість завдань заплановано виконати до грудня 2027 року. До Національної програми включені також завдання, строк виконання яких визначено згідно з погодженими з ЄС перехідними періодами.

Завдання Національної програми згруповані за 31 переговорним розділом в межах шістьох переговорних кластерів відповідно до оновленої методології розширення Європейського Союзу. Дорожні карти з питань функціонування демократичних інституцій, реформи державного управління та верховенства права, а також план заходів щодо захисту прав осіб, які належать до національних меншин (спільнот) України, схвалені розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 травня 2025 р. № 475, вважаються частинами Національної програми за рештою відповідних переговорних сфер та розділів.

Під час розробки Національної програми враховано всі наявні матеріали, отримані від ЄС під час офіційної оцінки ЄС (скринінгу) стану імплементації права Європейського Союзу (acquis ЄС) в національне законодавство України, а саме скринінгові звіти, презентації, представлені Україною на зустрічах із Європейською Комісією, опитувальники та переговорні позиції за усіма переговорними кластерами.

З метою всебічного залучення заінтересованих сторін під час розробки проекту Національної програми було враховано пропозиції голів комітетів Верховної Ради України, народних депутатів України, міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, державних установ, підприємств, органів місцевого самоврядування, товариств, навчально-наукових установ та представників громадськості, зокрема за результатами розгляду на засіданнях робочих (переговорних) груп щодо підготовки переговорних позицій України під час переговорів з Європейським Союзом щодо укладення Угоди про вступ України до Європейського Союзу.

Проект було попередньо схвалено на засіданні Міжвідомчої робочої групи, яке відбулося 30 грудня 2025 року під головуванням Віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України Тараса Качки.

Очікується, що за результатами виконання Національної програми Україна матиме змогу успішно завершити переговорний процес щодо вступу до Європейського Союзу.

Початок функціонування інформаційної системи “Пульс вступу”

10 грудня 2025 р. прийнято постанову Кабінету Міністрів України № 1624 “Деякі питання звітування, моніторингу та оцінки результативності виконання

зобов'язань України у сфері європейської інтеграції", якою затверджено Положення про інформаційну систему моніторингу виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції "Пульс вступу" (далі – Положення).

Відповідно до пункту 8 Положення основними завданнями "Пульс вступу" є:

- автоматизація та цифровізація процесів звітування, моніторингу та оцінки результативності виконання євроінтеграційних зобов'язань України;
- забезпечення збирання, оброблення, зберігання та використання інформації у сфері європейської інтеграції, зокрема інформації, що стосується адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (acquis ЄС) та забезпечення переговорного процесу про вступ України до ЄС;
- узагальнення у вигляді діаграм, дашбордів тощо інформації щодо прогресу виконання євроінтеграційних зобов'язань України.

За допомогою "Пульсу вступу" здійснюється моніторинг виконання таких документів: Дорожньої карти з питань верховенства права, Дорожньої карти з питань реформи державного управління, Дорожньої карти з питань функціонування демократичних інституцій, плану заходів щодо захисту прав осіб, які належать до національних меншин (спільнот) України (далі - документи трансформації), схвалених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 травня 2025 р. № 475 "Деякі питання забезпечення переговорного процесу про вступ України до Європейського Союзу за кластером 1 "Основи процесу вступу до ЄС", а також інших стратегічних документів у сфері європейської інтеграції, зокрема Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (acquis ЄС) після її прийняття.

"Пульс вступу" складається з двох частин: внутрішнього веб-порталу, який є приватною частиною, та веб-сайту, який є публічною частиною.

Інформація в "Пульсі вступу" структурується за кластерами, розділами, сферами, цілями, завданнями та заходами.

Користувачами "Пульсу вступу" є посадові особи та працівники Верховної Ради України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, інших державних органів, а також фізичні та юридичні особи, які в установленому порядку отримали права доступу до інформаційної системи.

До "Пульсу вступу" внесено 267 цілей та 894 завдання з документів трансформації.

У серпні та жовтні 2025 р. для користувачів "Пульсу вступу" проведено 7 онлайн-тренінгів щодо функціонування та практичного використання інформаційної системи, під час яких представників державних органів ознайомлено з особливостями роботи в системі, внесення та погодження звітної інформації.

В інформаційній системі представниками органів державної влади погоджено як виконані 24 завдання з документів трансформації.

РОЗДІЛ II.

ДІЯЛЬНІСТЬ ДВОСТОРОННІХ ОРГАНІВ АСОЦІАЦІЇ ТА ДІАЛОГ ВИСОКОГО РІВНЯ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС

ЕШЖА

УКРАЇНА

—

ЄВРОПА

Відповідно до Розділу VII «Інституційні, загальні та прикінцеві положення» Угоди про асоціацію між Україною та ЄС було створено Раду асоціації, засновано Комітет асоціації, Комітет асоціації у торговельному складі, підкомітети та діалоги, в рамках яких між Україною та Європейським Союзом відбуваються регулярні засідання щодо ключових сфер, визначених Угодою про асоціацію.

Здійснення функцій секретаріату двосторонніх органів асоціації між Україною та ЄС з Української Сторони було забезпечено Урядовим офісом координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України (Комітет асоціації між Україною та ЄС, його підкомітети та діалоги), Департаментом міжнародної торговельної політики Секретаріату Кабінету Міністрів України та Міністерством економіки України (Комітет асоціації у торговельному складі, підкомітети та діалоги).

Протягом 2025 року Сторони провели ряд спільних засідань у рамках структури Комітету асоціації між Україною та ЄС, включно з Комітетом асоціації Україна – ЄС у торговельному складі, їх підкомітетів та діалогів. Сторонами було обговорено широке коло секторальних питань, зокрема в рамках наступних засідань:

10-те засідання Ради асоціації (9 квітня 2025 року)

9-10 квітня 2025 р. відбулося 10-те засідання Ради асоціації між Україною та ЄС. Українську делегацію на засіданні очолив Прем'єр-міністр України Д. Шмигаль, делегацію ЄС – Високий представник ЄС із закордонних справ та безпекової політики К. Каллас.

Порядок денний засідання Ради асоціації включав обговорення комплексу питань, пов'язаних з безпековою, економічною та гуманітарною ситуацією в Україні в контексті триваючої загарбницької війни Росії проти України та відповідь на агресію Росії, а також двосторонніх питань, зокрема імплементацію Угоди про асоціацію у світлі співпраці між ЄС та Україною з початку російської загарбницької війни та процесу вступу України; відновлення та реформи в Україні, фінансова допомога ЄС.

У рамках візиту відбулись двосторонні зустрічі глави української делегації з Президентом Європейської Комісії У. фон дер Ляєн, Президентом Європейської Ради А. Коштою, Президентом Європейського Парламенту Р. Мецолою, Високим Представником ЄС із закордонних справ і безпекової політики К. Каллас, Комісаром ЄС з питань економіки та продуктивності, імплементації та спрощення В. Домбровскісом, Комісаром ЄС з питань розширення М. Кос, Головою Європейського Інвестиційного Банку Н. Кальвіньо.

В рамках заходу Прем'єр-міністр України взяв участь у відкритті бізнес-саміту Україна – ЄС разом з Комісаром з питань розширення М. Кос, Віце-прем'єр-міністром – Міністром закордонних справ та міжнародного співробітництва Італії А. Таяні, Міністром з питань ЄС Польщі А. Шлапкою. Ключовий акцент Саміту – можливості для іноземних інвесторів в Україні у сферах безпеки, енергетики, критичних ресурсів і цифровізації. За результатами бізнес-саміту Україна-ЄС прийнято Спільну заяву щодо зміцнення ділового партнерства між Україною та ЄС.

В рамках засідання Ради асоціації було підписано п'ять угод: 3 угоди з ЄІБ на загальну суму 300 млн євро (Фінансова угода між Україною та ЄІБ «Відновлення водопостачання і водовідведення України», Фінансова Угода між Україною та ЄІБ «Програма відновлення України III» Транш В», Фінансова угода між АТ «Укрексімбанк» та ЄІБ «Централізоване теплопостачання України».

Крім цього, між Україною та ЄС було підписано угоду про участь України в

компоненті «Сорernicus» та підкомпонентах «Події космічної погоди» і «Навколоземні об'єкти» компонента «Космічна ситуаційна обізнаність» Космічної програми Європейського Союзу. Також Україна приєдналася до «Договору про спільні закупівлі заходів медичного захисту», що передбачає можливість для сторін (наразі 39 держав) здійснювати закупівлю медичних засобів реагування шляхом укладення контрактів на основі спільної процедури закупівлі.

За підсумками засідання Ради асоціації відбулася спільна прес-конференція Прем'єр-міністра України, Високого представника ЄС із закордонних справ та безпекової політики та Комісара ЄС з питань розширення, а також оприлюднено Спільний прес-реліз.

8-ме засідання Комітету асоціації між Україною та ЄС (21 березня 2025 р., м. Брюссель)

Основні результати:

- Сторонами обговорено питання двосторонніх відносин між Україною та Європейським Союзом в умовах агресивної війни Російської Федерації проти України, включно з зовнішньою та безпековою політикою.
- Сторони погодили докладати подальших зусиль задля притягнення до відповідальності за міжнародні злочини, скоєні Російською Федерацією проти України, а також обговорили питання, пов'язані зі створенням Спеціального трибуналу для розслідування злочинів російської агресії проти України.
- Узгоджено подальші кроки з метою посилення співпраці у сфері юстиції, свободи та безпеки.
- Обговорено стан виконання та подальші кроки в рамках Плану України.
- Поінформовано Сторону ЄС щодо виконання Дорожньої карти з питань реформи державного управління та Дорожньої карти з питань верховенства права.
- Підкреслено важливість та готовність до подальшої співпраці в рамках впровадження реформ, спрямованих на зміцнення незалежності, підзвітності, добросовісності та ефективності української системи правосуддя.
- Сторонами обговорено питання боротьби з організованою злочинністю, зокрема затвердження Комплексного плану заходів з протидії організованій злочинності на 2025 рік, співпраці у сфері міграції та управління кордонами.
- Обговорено прогрес та узгоджено подальші кроки в рамках економічної, промислової та підприємницької політики, а також критичної сировини.
- Висвітлено результати у сфері космосу, захисту прав споживачів, оподаткування, доходів та митниці.
- Сторони висловили відданість подальшому поглибленню співпраці для спільного розвитку енергетичного сектору, зміцнення регіональної енергетичної безпеки та стимулювання сталого розвитку, особливо в контексті повоєнної відбудови.
- Підкреслено позитивні результати Шляхів солідарності Україна–ЄС, визначено ключові пріоритети у сфері транспорту та регіональної політики.
- Сторони обговорили питання у сферах науки та технологій, цифрової трансформації та медіа, культури та освіти.

- Узгоджено подальші дії в рамках переговорного процесу щодо вступу України до Європейського Союзу, поінформовано про стан імплементації Угоди про асоціацію у контексті вступу України до ЄС.

9-те засідання Діалогу з прав людини (5 червня 2025 р., м. Київ, змішаний формат)

Основні результати:

- Україна та ЄС згадали про історичні рішення Європейської Ради про надання Україні статусу кандидата на вступ до ЄС у червні 2022 року та про початок переговорів про вступ у грудні 2023 року. Сторони визнали, що забезпечення прав людини є невіддільним елементом Копенгагенських критеріїв.
- ЄС та Україна обговорили порушення Російською Федерацією міжнародних стандартів у галузі прав людини та гуманітарного права в умовах повномасштабного вторгнення та загарбницької війни.
- Особливу увагу Сторони приділили впливу загарбницької війни Росії на права на здоров'я, працю, освіту, доступ до води та санітарних умов, а також на належне житло.
- Обговорено значні руйнування, втрати та пошкодження інфраструктури, що безпосередньо впливає на надання базових послуг, необхідних для забезпечення прав людини.
- Обидві Сторони висловили занепокоєння щодо погіршення ситуації на тимчасово окупованих Росією територіях. Зокрема, ЄС та Україна обговорили примусові зникнення та катування, обмеження громадянських і політичних прав, особливо примус громадян України до зміни громадянства та/або отримання російського паспорта, обмеження свободи вираження поглядів, свободи медіа, свободи зібрань, свободи релігії та переконань, примусовий призов до армії, а також обмеження доступу міжнародних і неурядових організацій.
- ЄС та Україна підтвердили своє зобов'язання із забезпечення повної відповідальності за міжнародні злочини, скоєні в умовах загарбницької війни Росії проти України, зокрема, через створення Спеціального трибуналу щодо злочину агресії.
- Відбувся обмін думками щодо деяких конкретних питань, таких як підтримка розслідувань Міжнародного кримінального суду, узгодження міжнародної співпраці у процесах розслідування та судового переслідування, підтримка підходів, орієнтованих на постраждалих, а також кроків, чутливих до травми, створення реєстру збитків і механізму компенсації. У цьому контексті ЄС підтвердив важливість ратифікації Україною Римського статуту Міжнародного кримінального суду.
- ЄС привітав зусилля України у виконанні критеріїв вступу попри тривалу війну, а саме, що стосується стабільності інституцій, які гарантують демократію, верховенство права та права людини.
- Особливу увагу учасники зустрічі звернули на реформи правоохоронних органів, запобігання катуванням та жорсткому поводженню, трудових прав,

свободи вираження поглядів, асоціацій та зібрань, виборів та виборчого законодавства, прав осіб з обмеженими можливостями та осіб, які належать до етнічних, мовних, релігійних та національних меншин, гендерної рівності та прав дитини.

Підкомітет з питань економіки та іншого галузевого співробітництва Комітету асоціації між Україною та ЄС працює за кластерним принципом.

Зокрема, протягом 2025 року було проведено засідання перерахованих нижче кластерів.

9-те засідання Кластера 1 “Макроекономічне співробітництво, управління державними фінансами: бюджетна політика, внутрішній контроль та зовнішній аудит, статистика, облік і аудит, боротьба із шахрайством” (13 листопада 2025 р., м. Київ, змішаний формат)

Основні результати:

- У сфері економічної та фіскальної політики обговорено подальші кроки з реалізації Національної стратегії доходів (включно зі зменшенням рівня тіньової економіки, реформою спрощеної системи оподаткування та переглядом податкових пільг), а також підходи до управління бюджетними видатками у складних умовах, зокрема пенсійними видатками та видатками на підтримку ветеранів.
- У галузі управління державними фінансами (PFM) розглянуто виконання Стратегії управління державними фінансами на 2022–2025 рр. та підготовку нової стратегії на 2026–2030 роки; обговорено розвиток системи внутрішнього фінансового контролю, внутрішнього та зовнішнього аудиту; Україною представлено прогрес у сфері управління державними інвестиціями, включно з досвідом впровадження Єдиного проектного портфеля на 2026 рік (ЄПП-2026) та реформою на місцевому рівні.
- У контексті розвитку співпраці у фінансовому секторі обговорено вплив російської агресії на фінансову стабільність; перебіг приватизації державних банків; оновлення регулювання фінансового сектору, включно з наближенням до Регламенту про вимоги до капіталу та Директиви про вимоги до капіталу (CRR/CRD); реалізацію Стратегії розвитку фінансового сектору; зміцнення інституційної спроможності та незалежності Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку та її співпраця з Міжнародною організацією комісій з цінних паперів.
- На напрямку протидії шахрайству сторони розглянули подальші кроки із впровадження антикорупційних положень, положень щодо боротьби з шахрайством Угоди про асоціацію та обговорили заходи щодо посилення спроможності Держаудитслужби в частині захисту фінансових інтересів ЄС.
- Предметом окремої дискусії з питань статистики стали стан підготовки змін до Закону України “Про офіційну статистику” для повного наближення до

стандартів ЄС; відновлення статистичної звітності від юридичних осіб та плани підготовки офіційної статистики за 2022–2024 роки; прогрес у підготовці статистики макроекономічних показників (ВВП, державні фінанси, ціни); координація статистичної системи та взаємодія з постачальниками даних; плани щодо експериментальної оцінки чисельності населення на основі даних реєстрів, мобільних операторів і банків.

8-е засідання Кластера 2 “Промислова та підприємницька політика, гірнична справа і металургія, туризм, космос, законодавство про товариства та корпоративне управління, захист прав споживачів, оподаткування” (21 жовтня 2025 р., м. Київ, відеоконференція)

Основні результати:

- Сторону ЄС поінформовано про впровадження в Україні комплексної політики у сферах регіонального розвитку, підприємництва та промислової сталості. Наголошено на продовженні роботи над реалізацією Стратегії відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого і середнього підприємництва до 2027 року. Ключові напрями включають підтримку бізнесу, що постраждав від російської агресії, інновації, цифровізацію, зелений перехід та підвищення конкурентоспроможності. Станом на середину 2025 року реалізовано 18 заходів, ще 55 перебувають у процесі впровадження.
- Українська Сторона з посиланням на постанову Кабінету Міністрів України від 11.11.2022 № 1275 “Деякі питання оборонних закупівель на період дії воєнного стану” зазначила, що у 2025 році розпочався новий етап реформ, який поєднує інституційні трансформації з розвитком оборонно-промислової бази. Також було оголошено про плани України переглянути Закон України “Про оборонні закупівлі” з метою приведення його у відповідність до положень Директиви 2009/81/ЄС.
- Підкреслено складну ситуацію у сфері гостинності у зв’язку з частковою окупацією важливих туристичних регіонів України та руйнуванням або пошкодженням інфраструктури. Було надано інформацію про ключові ініціативи та заходи Уряду, спрямовані на пом’якшення наслідків та компенсацію втрат у туристичній індустрії.
- Повідомлено про продовження роботи із забезпечення стабільного функціонування Українського регіонального центру обробки даних програми Copernicus.
- Україна поінформувала про реалізацію Національної стратегії доходів до 2030 року, яка визначає ключові напрями реформування податкової та митної систем, а також адаптації законодавства до стандартів ЄС. У цьому контексті було згадано відповідні закони, ухвалені Верховною Радою України у 2024-2025 роках, а також поточну підготовку необхідного законодавства (зокрема щодо DAC 7 та Директиви Ради ЄС 2016/1164 (ATAD)).
- Представлено інформацію про реформування законодавства у сфері захисту прав споживачів, зокрема про підготовку проекту Закону України “Про захист колективних інтересів споживачів”, який транспонує положення Директиви (ЄС) 2020/1828. Також наведено перелік актів права ЄС, які планується транспонувати до національного законодавства України до кінця 2027 року.

11-е засідання Кластера 3 “Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерні питання, навколишнє природне середовище, включаючи зміну клімату та цивільний захист, транспорт” (3 грудня 2025 р., м. Київ, відеоконференція)

Основні результати:

- Сторонами обговорено питання узгодження енергетичного законодавства України з правовою системою ЄС та подальші кроки з імплементації *acquis* ЄС у сфері енергетики, включаючи безпеку постачання, реформи внутрішнього ринку, відновлювану енергетику, енергоефективність, ядерну безпеку та управління.
- Обговорено результати скринінгу законодавства за розділом 15 «Енергетика», підготовку переговорної позиції України та подальші кроки в процесі євроінтеграції.
- Європейським Союзом визначено ключові напрями подальшої співпраці з Україною, зокрема відновлення та захист критичної енергетичної інфраструктури, реформування енергетичного сектору та реформування управління в енергетичному секторі.
- Представники Європейської Комісії позитивно оцінили роботу Української Сторони у сфері навколишнього природного середовища за розділом 27 “Довкілля та зміна клімату”, а також прагнення України приєднатися до Європейського агентства з охорони навколишнього середовища, що відкріє широкі можливості для поступової інтеграції України до європейської системи збору, аналізу та поширення екологічної інформації.
- Поінформовано Сторону ЄС про прогрес у розвитку інфраструктури та узгодженні з правилами ЄС, зокрема у сфері автомобільного та залізничного транспорту; обговорено Угоду про спільний авіаційний простір та поточні переговори між Україною та Європейським агентством авіаційної безпеки (EASA).
- Обговорено останні оновлення у сфері цивільного захисту, а також стан співпраці між Україною та ЄС в рамках Механізму цивільного захисту.

10-те засідання Кластера 4 “Співробітництво у сфері науки та технологій, інформаційне суспільство, аудіовізуальна політика, освіта, навчання та молодь, культура, співробітництво в галузі спорту та фізичної культури” (26 листопада 2025 р., м.Київ, змішаний формат)

Основні результати:

- Сторони обговорили прогрес, досягнутий у ході регулярних діалогів, та стан виконання секторальних зобов'язань за Угодою про асоціацію, зокрема позитивну оцінку прогресу України за розділами 25 “Наука та дослідження” та 26 “Освіта та культура” у Звіті щодо України в рамках Пакета розширення 2025 року. Українська Сторона поінформувала про схвалення переговорної позиції щодо Кластера 3 “Конкурентоспроможність та інклюзивне зростання” та роботу над Національною програмою адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (*acquis* ЄС).

- Обговорено масштабні трансформації у сфері освіти, зокрема впровадження політики "Освіта для життя", продовження реформи "Нова українська школа", старт пілотування профільної середньої освіти та прийняття нового Закону України "Про професійну освіту". Окрему увагу приділено питанням створення безпечних умов в закладах освіти (програма LEARN, облаштування укриттів), цифровізації освітнього процесу (масштабування системи "Мрія", платформи "Дія.Освіта") та розроблення механізмів визнання результатів навчання для учнів, які мешкають за кордоном та на тимчасово окупованих територіях. Сторона ЄС окреслила перспективи повної асоціації України до Програми Європейського Союзу "Еразмус+" з 2028 року та представила нові ініціативи щодо впровадження Європейського диплома.
- Представлено оновлення у сферах науки та інновацій: запровадження нової моделі фінансування наукових установ на основі результативності (performance-based funding) та завершення державної атестації установ. Сторони обговорили підготовку Дорожньої карти інтеграції до Європейського дослідницького простору (2025-2027), успішну участь України в Програмі "Горизонт Європа" (залучено понад 64 млн. євро) та діяльність Міжнародної коаліції з підтримки науки та інновацій в Україні..

9-те засідання Кластера 6 "Співробітництво в галузі зайнятості, соціальної політики та рівних можливостей, охорона здоров'я" (15 травня 2025 р., м. Київ, змішаний формат)

- Сторони обговорили прогрес України у виконанні зобов'язань за Угодою про асоціацію у сферах охорони здоров'я, соціальної політики та зайнятості. Представлено стані подальші кроки з імплементації Директиви 2011/24/ЄС щодо прав пацієнтів, Регламенту (ЄС) 2021/2282, а також перспективи впровадження Регламенту (ЄС) 2025/327 про Європейський простір даних охорони здоров'я та розвиток цифрових сервісів у сфері охорони здоров'я.
- Обговорено питання профілактики та контролю інфекційних захворювань, зокрема реформування та сертифікації лабораторій, реалізації Державної стратегії протидії антимікробній резистентності до 2030 року, імплементації Регламенту про серйозні транскордонні загрози здоров'ю, а також співпраці з Європейським центром з профілактики та контролю захворювань (ECDC) і підготовки до впровадження Регламенту ЄС 2024/1938 (SoHO). Також представлено прогрес у наближенні фармацевтичного законодавства до Директиви 2001/83/ЄС.
- Сторони обмінялися оцінками впливу повномасштабної збройної агресії Російської Федерації на соціально-економічну ситуацію в Україні, зокрема на ринок праці. У цьому контексті обговорено заходи з розвитку політики зайнятості, професійного навчання та підвищення конкурентоспроможності робочої сили, а також підготовку Стратегії зайнятості населення в межах Ukraine Facility.
- Обговорено питання трудових відносин, охорони та безпеки праці, зокрема підготовку проекту Закону України «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі», спрямованого на імплементацію Директиви Ради 89/391/ЄС та запровадження європейського підходу до управління професійними ризиками.

- У соціальній сфері представлено прогрес у реалізації стратегій у межах Ukraine Facility, зокрема у сфері демографічної політики, захисту прав дитини та деінституціалізації догляду за особами з інвалідністю. Сторону ЄС поінформовано про заходи з підтримки внутрішньо переміщених осіб, розвиток адресної соціальної допомоги, впровадження підходу «гроші ходять за людиною», а також про ухвалення Закону України № 4219-IX від 15 січня 2025 року «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення права осіб з інвалідністю на працю» як ключового каталізатора змін у сфері працевлаштування осіб з інвалідністю та формування інклюзивного ринку праці відповідно до європейських стандартів.

10-е засідання Комітету асоціації у торговельному складі (10 грудня 2025 р., м. Брюссель, змішаний формат)

Основні результати:

- Підтверджено стратегічний характер торговельних відносин Україна–ЄС: ЄС залишається головним торговельним партнером України, водночас Україна піднялася до 16-го місця серед торговельних партнерів ЄС, що свідчить про зростаючу інтеграцію в європейський ринок.
- Відзначено належний прогрес імплементації поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ПВЗВТ): констатовано ефективну реалізацію Пріоритетного плану дій на 2025–2026 роки та домовлено про щоквартальний моніторинг виконання заходів у 2026 році.
- Зафіксовано суттєві досягнення у сфері цифрової та регуляторної інтеграції: ЄС позитивно оцінив прогрес України у сфері електронної ідентифікації та довірчих послуг, зокрема набуття членства у FESA, а також готовність сторін оновити відповідні додатки до Угоди про асоціацію.
- Досягнуто практичних домовленостей щодо подальшого відкриття ринків: підтверджено запуск режиму «роумінг як вдома» з 01.01.2026, прогрес у митній реформі (підготовка нового Митного кодексу), а також готовність ЄС до двосторонніх консультацій у 2026 році щодо питання нових торговельних заходів ЄС щодо нівелювання негативного впливу глобальних надлишкових потужностей на ринок сталі Євросоюзу, пов'язаного з торгівлею.
- ЄС засвідчив готовність до подальшої підтримки економічної стійкості України: розпочато опрацювання механізмів фінансової підтримки розширення присутності українського експорту на ринках Азії та Африки — безпрецедентний підхід щодо країни-кандидата на вступ до ЄС.

Крім того, протягом 2025 року було проведено засідання перерахованих *нижче підкомітетів Комітету асоціації у торговельному складі*.

8-е засідання Підкомітету з питань торгівлі та сталого розвитку (7 листопада 2025 р., відеоконференція)

Основні результати:

- Українська Сторона поінформувала, що визнає себе невід'ємною частиною Європейського зеленого курсу та бере зобов'язання робити внесок у співпрацю з реалізації створення кліматично нейтрального європейського континенту до 2050 року, зокрема в рамках Паризької угоди, цілей сталого розвитку ООН до 2030 року та Угоди про асоціацію.
- Європейську Сторону повідомлено, що 29 жовтня 2025 року Кабінетом Міністрів України прийнято розпорядження про схвалення Другого національно визначеного внеску України до Паризької угоди. В умовах війни Україна вибудовує інституційну спроможність виконувати міжнародні кліматичні зобов'язання та робити внесок у кліматично нейтральну Європу.
- У контексті прийнятого в червні 2024 року Національного плану з енергетики та клімату (далі – НПЕК) повідомлено, що у березні 2025 року Україна подала Енергетичному співтовариству перший звіт про прогрес у реалізації НПЕК, а у травні 2025 року було створено Міжвідомчу робочу групу для моніторингу виконання всіх 144 політик і заходів цього плану. Розробляється інтерактивна онлайн-система для прозорого відстеження прогресу. До кінця 2025 року Україна планує завершити оновлення НПЕК з урахуванням рекомендацій Енергетичного Співтовариства та надзвичайних умов воєнного часу.
- Представлено стан реалізації проекту “Циркулярна економіка – просування моделей сталого виробництва та споживання в Україні”, що фінансується ЄС та має на меті сприяти впровадженню принципів циркулярної економіки в Україні та досягненню цілей сталого розвитку в майбутньому.
- Українська Сторона поінформувала про проведену роботу щодо модернізації правової та інституційної бази соціального діалогу, включаючи розробку оновленого Закону України “Про соціальний діалог в Україні”, відновлення Національної тристоронньої соціально-економічної ради та підготовку нової Генеральної угоди із соціальними партнерами. Верховною Радою України зареєстровано проект Закону України “Про колективні трудові спори” (реєстр. № 12034 від 16.09.2024), основні положення якого інкорпоровано в проект Трудового кодексу України.
- Європейською Стороною презентовано ухвалені в червні 2025 року Стратегію ЄС з водної стійкості, яка передбачає вдосконалення управління водними ресурсами для забезпечення водної безпеки та протидії водним ризикам, та у вересні 2025 року - Закон ЄС про моніторинг ґрунту, спрямований на створення єдиної системи оцінки та спостереження за станом ґрунтів у країнах-членах.
- Сторона ЄС повідомила, що з грудня 2025 року Європейська Комісія буде проводити один раз на два роки форум з питань водної стійкості. Це зібрання об'єднає зацікавлені сторони та учасників для оцінки досягнутого прогресу у зміцненні водної стійкості на всіх рівнях – у державному управлінні, бізнесі та громадянському суспільстві, а також для контролю за виконанням цієї стратегії.
- Українська Сторона поінформувала про фіксацію та оцінку збитків і втрат, завданих Україні внаслідок агресивної війни Росії проти України. Наразі затверджено та зареєстровано 7 методик оцінки шкоди земельним ресурсам, ґрунтам, атмосферному повітрю, водним ресурсам та природно-заповідному

фонду, включно з лісовим фондом, морськими водами та надрами. Станом на жовтень 2025 року загальна сума оцінених збитків навколишньому середовищу становить майже 5,9 трлн. грн. Найбільші втрати зазнали лісові екосистеми, водні ресурси, ґрунти, атмосферне повітря та природно-заповідні території, понад 30% яких постраждали внаслідок бойових дій або забруднення.

10-е засідання Підкомітету з управління санітарними та фітосанітарними заходами (27 листопада 2025 р., відеоконференція)

Основні результати:

- Держпродспоживслужбою поінформовано про завершення процедури офіційного визнання в Європейському Союзі підходу регіоналізації щодо африканської чуми свиней, а також про подальше внесення змін до всіх чинних заборон на імпорту продукції зі свинини, що застосовуються до держав — членів ЄС.
- Отримано коментарі Європейської комісії стосовно процесу акредитації свинини та яловичини з України до країн-членів ЄС, повідомлено про наявність додаткових запитань до опитувальників (сертифікація ділянок виробництва та узгодженість з *acquis EU*), заповнених фахівцями Держпродспоживслужби, які сторона ЄС надасть в офіційному порядку.
- Українською Стороною відзначено, що наразі продовжується робота у частині наближення законодавства України до вимог ЄС у сфері благополуччя тварин та проведення тренувань державних інспекторів у вказаній сфері (є частиною реалізації Дорожньої карти з благополуччя тварин). Єврокомісія висловила готовність провести консультації та технічні зустрічі з метою надання допомоги Україні щодо імплементації вимог європейського законодавства в частині благополуччя тварин.
- Обговорено подальше розширення використання системи торгового контролю та експертизи (система TRACES NT) з новими сертифікатами для фітосанітарних та інших цілей.
- Обговорено можливості включення України до Додатку II, Частини 2 Імплементативного Регламенту Комісії (ЄС) № 577/2013 щодо процедури оцінки Європейською Комісією відповідності України вимогам ЄС з метою надання права некомерційного переміщення домашніх тварин. Процес передбачає аналіз національної системи контролю, законодавства та процедур державного нагляду.
- Проведено обговорення з Європейською Комісією щодо можливості включення України до Додатку XVII Регламенту (ЄС) 2021/404 стосовно молока та молочних продуктів. Під час обговорення опрацьовано вимоги ЄС та критерії, які повинні бути виконані для надання права експорту. Єврокомісією надано роз'яснення щодо подальшої процедури включно із заповненням відповідних опитувальників та проходження відповідних аудитів.

9-е засідання Підкомітету з питань митного співробітництва (7 жовтня 2025 р.,

м. Ужгород)

Основні результати:

- Українська Сторона поінформувала про оновлений Середньостроковий план заходів у межах Національної стратегії доходів до 2030 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 4 серпня 2025 року № 835-р, зазначивши, що він є основним стратегічним документом митної реформи, а передбачені ним заходи відповідають рекомендаціям ЄС та становлять важливий етап у зміцненні інституційної спроможності Держмитслужби.
- Сторонами було розглянуто триваюче впровадження змін до Митного кодексу України, а також підготовку проекту нового Митного кодексу, у т.ч. подальшу законодавчу процедуру його розгляду, зокрема проведення публічних консультацій, опрацювання оновленої редакції та розгляд у Верховній Раді України. Сторона ЄС при цьому поінформувала про основні напрями розвитку митної реформи ЄС, зокрема про стан законодавчої процедури щодо прийняття нового Митного кодексу ЄС.
- Сторони домовилися продовжити технічні консультації між експертами з України, Європейської Комісії та держав-членів ЄС з метою узгодження подальших практичних кроків щодо впровадження механізму обміну попередньою митною інформацією.
- Українська Сторона поінформувала про результати співпраці Держмитслужби з митними адміністраціями держав-членів ЄС у сфері перевірки сертифікатів EUR.1 та про запуск в Україні онлайн-сервісу перевірки цих сертифікатів у режимі реального часу через веб-портал "Єдине вікно для міжнародної торгівлі".
- Сторони окреслили подальші плани у співпраці з надання взаємної адміністративної допомоги у митних справах та у співробітництві між Україною та Європейським управлінням з питань запобігання зловживанням та шахрайству (OLAF).
- Українська Сторона представила результати співробітництва України та Європейського Союзу у межах діяльності Всесвітньої митної організації за 2024–2025 роки. Сторони обговорили подальшу координацію дій під час засідань робочих груп і комітетів, а також узгодили спільні підходи щодо недопущення участі Російської Федерації у керівних органах Всесвітньої митної організації.

8-е засідання Діалогу Україна – ЄС високого рівня з горизонтальних питань та окремих секторів промисловості (5 червня 2025 р., м. Жешув, Республіка Польща, змішаний формат).

Основні результати:

- Відзначено прогрес у підготовці до початку офіційних переговорів щодо укладення Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів (АСАА). Сторона ЄС зазначила, що АСАА є ключовим інструментом інтеграції України до внутрішнього ринку ЄС та центральним елементом оновленого Плану дій із реалізації Поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі.

- Поінформовано про прогрес у підготовці нової редакції Закону України "Про публічні закупівлі" (реєстр. № 11520), розробленого відповідно до вимог директив ЄС.
- Сторони обговорили реалізацію Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва України на 2024–2027 рр., яка передбачає виконання 86 заходів у п'яти ключових напрямках. Повідомлено, що 10 заходів уже виконано, 57 перебувають на етапі реалізації. Планується запуск інструментів цифрової підтримки, e-residency, консультаційних програм, а також програм рескілінгу та повернення мігрантів.
- Українська Сторона представила оновлення щодо стану імплементації положень оновленого Регламенту ЄС про будівельну продукцію (CPR). При цьому було наголошено на необхідності посиленого діалогу з Європейською Комісією щодо включення будівельної продукції до потенційного оновлення сфери застосування Угоди АСАА та розробки національних стандартів щодо будівельної продукції стосовно повторного використання відходів від знесення та руйнувань.
- Сторону ЄС поінформовано про прогрес у впровадженні інтегрованого підходу до запобігання промислому забрудненню. Було представлено Закон України "Про інтегроване запобігання та контроль промислового забруднення", ухвалений 16 липня 2024 року, який передбачає запровадження єдиного екологічного дозволу з урахуванням найкращих доступних технологій (BAT) та обов'язкової цифровізації всіх процедур.

22-е засідання Діалогу Україна – ЄС з права інтелектуальної власності (6 листопада 2025 р., відеоконференція)

Основні результати:

- Обговорено прогрес реформи сфери права інтелектуальної власності та розвиток законодавства у сферах авторського права, комерційної таємниці, торговельних марок, патентів та корисних моделей.
- Порушено питання перехідних періодів імплементації права інтелектуальної власності під час дії режиму воєнного стану.
- Сторони обговорили процес створення в Україні Вищого суду з питань інтелектуальної власності та розроблення національної Стратегії розвитку сфери інтелектуальної власності.
- Обговорено питання щодо діяльності правоохоронних та митних органів, міжнародного співробітництва та технічної допомоги ЄС.

Окрему увагу приділено законодавчим ініціативам, зокрема:

- удосконаленню патентного законодавства;
- розвитку системи охорони промислових зразків та торговельних марок відповідно до стандартів ЄС;
- захисту прав інтелектуальної власності в умовах воєнного стану;

- забезпеченню прозорості та ефективності діяльності організацій колективного управління (ОКУ);
- посиленню боротьби з піратством через інструменти міжнародної співпраці, зокрема WIPO ALERT.

Також учасники Діалогу відзначили успішну реалізацію регіонального проекту ЄС «EU4IP», співпрацю з Відомством з інтелектуальної власності ЄС (EUIPO) та Європейським патентним відомством (EPO).

Сторонами домовлено про подальше зближення українського законодавства з *acquis* ЄС, що є ключовим для відкриття переговорного розділу 7 «Право інтелектуальної власності» та сприятиме інвестиційній привабливості й економічному відновленню України.

РОЗДІЛ ІІІ.

ДОПОМОГА УКРАЇНІ З БОКУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

ЕШУА

УКРАЇНА

—

ЄВРОПА

МІЖНАРОДНА ТЕХНІЧНА ДОПОМОГА З БОКУ ЄС

У 2025 р. допомога Україні надавалась через національні та регіональні програми допомоги ЄС, програми прикордонного співробітництва, механізм Twinning, освітню програму Еразмус+, програму «Креативна Європа», Connecting Europe Facility (CEF), Life, EU4Health, «Цифрова Європа», «Механізм цивільного захисту», Інструмент ядерної безпеки та програму секторальної бюджетної підтримки на загальну суму 90 млн. євро у сфері державного управління.

На поточний момент державну реєстрацію пройшли 491 проект технічної допомоги ЄС на загальну суму 1 219,5 млн. євро.

МІЖНАРОДНІ ДОГОВОРИ З ПИТАНЬ ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА, ПІДПИСАНІ У 2025 РОЦІ

У 2025 році Україна та ЄС підписали 8 міжнародних договорів про фінансування нових та продовження діючих програм допомоги Україні з боку ЄС, зокрема:

- п'ять додаткових угод для внесення змін до діючих угод, зокрема для продовження терміну дії таких програм: "Підтримка державного управління фінансами для України — EU4PFM", "Програма підтримки енергоефективності в Україні - EE4U", "Програма підтримки енергоефективності в Україні – EE4U-II", Програма технічного співробітництва 2018 року, Річна програма дій 2018 року щодо співробітництва у сфері ядерної безпеки та Річна програма дій 2019 року щодо співробітництва у сфері ядерної безпеки;
- Угоду про запускування нової програми "Програма технічного співробітництва для України на 2025 рік" (кошторисна вартість складає 154,1 млн. євро);
- дві додаткові угоди до Угоди про фінансування заходу "Програма технічного співробітництва для України на 2025 рік" у зв'язку із збільшенням суми внеску від ЄС на 270,8 млн. євро. Внесені зміни збільшили бюджет Програми технічного співробітництва для України на 2025 рік до 424,9 млн. євро.

Допомога в рамках Угоди про фінансування заходу "Програма технічного співробітництва для України на 2025 рік" спрямовується на:

- підвищення інституційної та адміністративної спроможності органів державної влади України координувати та впроваджувати реформи, надавати послуги;
- відновлення країни та притягнення до відповідальності РФ за міжнародні злочини шляхом надання технічної допомоги, навчання, консультативної підтримки, закупівлі обладнання;
- відновлення енергетичної інфраструктури, пошкодженої внаслідок військової агресії РФ шляхом закупівлі обладнання і матеріалів;
- зміцнення спроможності бізнесу робити внесок у економічне відновлення України та подальшу економічну інтеграцію з ЄС шляхом проведення навчання, надання консультацій та фінансової підтримки бізнесу;
- зміцнення спроможності організацій громадянського суспільства та ЗМІ брати участь у процесах реалізації реформ, наданні послуг і відновленні, у просуванні

прав людини, гендерної рівності, прав осіб, які належать до національних меншин, культури, розмаїття та соціальної згуртованості українського суспільства шляхом проведення навчання та фінансової підтримки.

UKRAINE FACILITY

У 2025 році Національним координатором (Мінекономіки) систематично проводилась роз'яснювальна робота з державними органами, відповідальними за виконання кроків Плану України, щодо процесів моніторингу, контролю, звітування та реалізації таких кроків.

Прозорість реалізації Плану України та залучення громадськості до моніторингу впровадження реформ забезпечується Мінекономіки шляхом оновлення публічного дашборду Кабінету Міністрів України з відображенням статусу виконання кроків Плану України.

У 2025 році Планом України було передбачено виконання 57 кроків, що є максимальною річною кількістю заходів, з яких, виконано 41.

У Іму кварталі 2025 року - 15 кроків, зокрема:

- набрали чинності зміни до Закону України "Про державну службу";
- набрали чинності зміни до Закону України "Про Національне агентство з питань виявлення, розшуку та управління активами";
- прийнято Дорожню карту щодо розмежування діяльності з виконання спеціальних обов'язків;
- набрав чинності Закон України "Про дошкільну освіту";
- прийнято Стратегію розвитку української культури;
- набрали чинності зміни до Закону України "Про місцеві державні адміністрації";
- набрав чинності Закон України "Про публічні консультації";
- введено в експлуатацію автоматизовану систему публічного моніторингу земельних відносин;
- затверджено довгостроковий план розвитку іригаційного комплексу України до 2050 року;
- оновлено електронний кабінет надрокористувача;
- набрали чинності зміни до постанови Кабінету Міністрів України про затвердження плану розподілу і користування радіочастотним спектром в Україні;
- набрали чинності постанови Кабінету Міністрів України щодо узгодження з Директивами NIS та NIS2;
- набрало чинності розпорядження Кабінету Міністрів України "Про затвердження плану заходів щодо переведення публічних послуг в електронну форму до 2026 року";
- набрав чинності Закон України "Про основні засади державної кліматичної

політики”;

- набрало чинності розпорядження Кабінету Міністрів України “Про затвердження плану заходів щодо створення національної системи торгівлі викидами парникових газів”.

Звіт за виконання кроків I кварталу Плану України від 05.06.2025 успішно пройшов оцінювання Європейською Комісією, що дозволило отримати 3,056 млрд. євро фінансової допомоги в серпні 2025 року.

У IIму кварталі 2025 року - 9 кроків:

- прийнято Стратегію врегулювання непрацюючих кредитів;
- набрав чинності Закон України “Про професійну освіту”;
- набрала чинності постанова Кабінету Міністрів України щодо закупівлі соціальних послуг за рахунок коштів державного бюджету;
- прийнято Стратегію малих та середніх підприємств;
- опубліковано дослідження щодо можливості надання територіальним громадам статусу юридичної особи;
- тривало впровадження Дорожньої карти процесу відокремлення надбавки за відновлювану енергію від тарифу на передачу;
- опубліковано портфель інвестиційних проектів з видобутку критичної сировини;
- розпочато міжнародні конкурси щодо Угод про розподіл продукції;
- набрало чинності розпорядженням Кабінету Міністрів щодо створення національної системи торгівлі викидами парникових газів.

Звіт за виконання кроків II кварталу Плану України від 09.09.2025 успішно пройшов оцінювання Європейською Комісією, що дозволило отримати 1,8 млрд. євро фінансової допомоги в листопаді 2025 року.

Також в транші за II квартал було зараховано крок 4.7 Плану України з I кварталу 2025 року щодо набуття чинності змін до Закону України про Національне агентство з питань виявлення, розшуку та управління активами.

У IIIму кварталі 2025 року - 9 кроків:

- впроваджено цифровий інструмент управління відновленням України DREAM;
- заповнено не менше 20% вакансій суддів;
- створено новий Вищий адміністративний суд;
- набрало чинності законодавство з питань продажу банків державного сектору;
- прийнято гармонізовані стандарти для трьох груп промислових товарів;
- набрали чинності зміни до Закону України про державну підтримку сільського господарства України;

- опубліковано звіт за підсумками верифікації запасів стратегічних корисних копалин в Україні;
- набрало чинності розпорядження Кабінету Міністрів України про затвердження 2-го національно визначеного внеску України до Паризької угоди;
- прийнято Національний план управління відходами до 2033 року.

Звіт за виконання кроків — кварталу 2025 року від 11.11.2025 успішно пройшов оцінювання Європейською Комісією, що дозволило отримати 2,3 млрд. євро фінансової допомоги в грудні 2025 року. Також в транші за III квартал було зараховано крок 9.1 Плану України з I кварталу 2025 року щодо набуття чинності змін до Закону України про місцеві державні адміністрації.

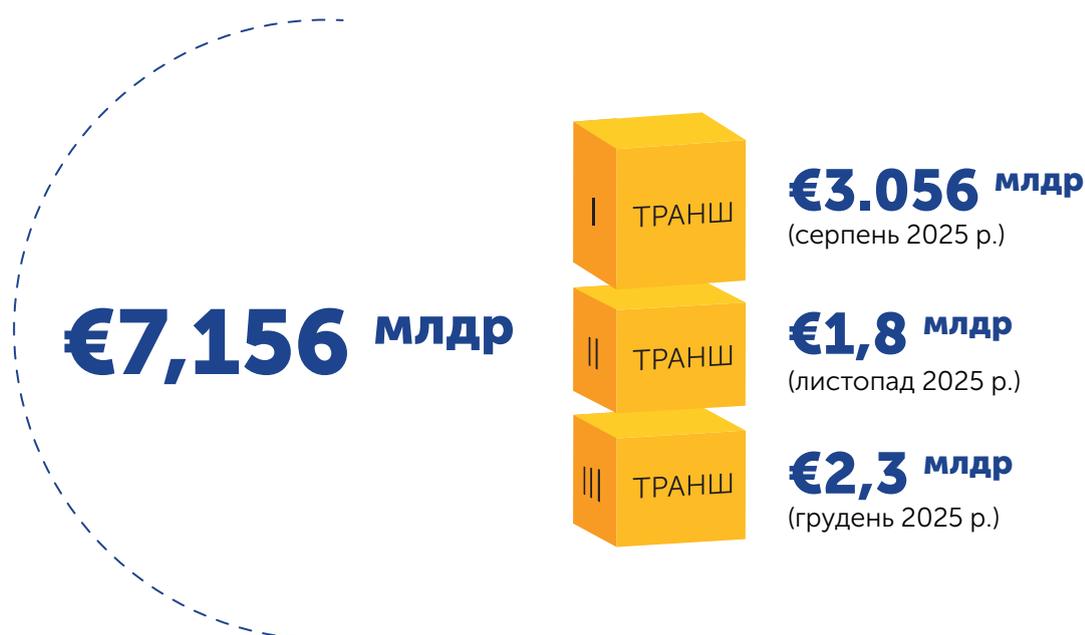
У IVму кварталі 2025 року - 8 кроків:

- схвалено середньострокову Стратегію управління державним боргом;
- набрали чинності зміни до постанов Кабінету Міністрів України щодо державного фінансового контролю;
- вирішено 20% старих дисциплінарних проваджень (справ), не розглянутих станом на кінець 2023 року;
- проведено кваліфікаційне оцінювання 50% суддів із залученням Громадської ради доброчесності;
- працює система збору даних про виконання судових рішень;
- набрав чинності Закон України щодо вдосконалення державного регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків;
- прийнято Державну цільову економічну програму енергетичної модернізації підприємств–виробників теплової енергії до 2030 року;
- опубліковано дослідження стосовно оцінки чинного законодавства щодо запровадження ESG звітності для видобувного сектору.

Позитивна оцінка звіту за IV квартал 2025 року представниками Європейської Комісії дозволить отримати 2,7 млрд. євро фінансової допомоги.

Після узгодження з Європейською Комісією Кабінетом Міністрів України прийнято розпорядження від 01.08.2025 № 817-р "Про внесення змін до Плану України", у зв'язку з чим графік бюджетної підтримки було синхронізовано.

У 2025 році в рамках інструменту Ukraine Facility від ЄС фактично отримано 7,156 млрд євро

За 9 місяців 2025 року було реалізовано 5 млрд. грн. на освітній напрям, зокрема облаштування укриттів, капітальний ремонт їдалень, придбання автобусів та придбання обладнання в межах програми "Нова українська школа" та для центрів професійно-технічної освіти.

У 2025 році виділено 4,1 млрд. грн. на реалізацію 27 публічних інвестиційних проектів, з яких 14 проектів за рахунок субвенції. Протягом 9 місяців 2025 року профінансовано заходи на загальну суму 900 млн. грн.

На 2025 рік запланований обсяг фінансування для надання компенсації на придбання житла для ветеранів війни, членів родин загиблих Захисників і Захисниць складає 3,9 млрд. грн. Згідно даних Міністерства у справах ветеранів даний обсяг зможе покрити заявки від близько 1500 осіб.

Протягом 9 місяців 2025 року компенсацію отримали більше 1200 осіб на загальну суму 3,1 млрд. грн.

У рамках гуманітарного розмінування земель сільськогосподарського призначення станом на кінець вересня 2025 року компенсовано 854 млн. грн. сільськогосподарським виробникам за 81 контрактами, укладеними між Центром гуманітарного розмінування та сертифікованими операторами з розмінування для очищення сільськогосподарських земель.

Розмінування за цими контрактами охоплює загальну площу 14,500 гектарів у Київській, Миколаївській, Херсонській та Харківській областях. Найбільша частка розмінування припадає на Харківську область — більше 11 000 гектарів.

У 2025 році в рамках Механізму ERA Україна отримала від ЄС 10 траншів на загальну суму 18,1 млрд євро

Зазначений фінансовий ресурс, що надійшов в Україну від ЄС, за аналогією з попередніми програмами макрофінансової допомоги ЄС (реалізованими у 2014 – 2023 роках), спрямовано на покриття дефіциту державного бюджету/фінансування

видатків загального фонду державного бюджету.

МІЖНАРОДНІ ДОГОВОРИ З ПИТАНЬ СПІВРОБІТНИЦТВА З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ У 2025 РОЦІ

У 2025 році укладено та/або набрали чинності наступні міжнародні договори з **Європейським банком реконструкції та розвитку** (далі – ЄБРР):

- 23.01.2025 набрали чинності Договір гарантії (Проект «Аварійне відновлення гідроелектростанцій») між Україною, ЄБРР та Урядом Італійської Республіки та Кредитна угода (Проект «Аварійне відновлення гідроелектростанцій») між ПрАТ «Укргідроенерго» та ЄБРР, які підписано 17.02.2024, та залучено під державну гарантію кредит у розмірі 200 млн. євро (100 млн. євро – ЄБРР, 100 млн. євро – Італія) для підтримки ліквідності та стійкості роботи ПрАТ «Укргідроенерго» та надання допомоги у фінансуванні поставок та монтажу критично важливого обладнання для Дніпровської та Середньодніпровської гідроелектростанцій.
- 20.05.2025 набрав чинності Договір гарантії (Проект фінансування екстрених закупівель газу НАК «Нафтогаз України» (III)) між Україною та ЄБРР від 25.04.2025 та Кредитна угода (Проект фінансування екстрених закупівель газу НАК «Нафтогаз України» (III)) між НАК «Нафтогаз України» та ЄБРР від 25.04.2025 та залучено під державну гарантію кредит у розмірі 270 млн. євро з метою закупівлі імпортованого природного газу для сталого проходження опалювального сезону 2025/2026 та підтримки ліквідності та стійкості роботи НАК «Нафтогаз України».
- 23.05.2025 набрав чинності Договір гарантії (Україна: Закупівля верстатів КРС та покращення енергоефективності АТ «Укргазвидобування») між Україною та ЄБРР від 31.07.2020 та Кредитна угода (Україна: Закупівля верстатів КРС та покращення енергоефективності АТ «Укргазвидобування») між ЄБРР та АТ «Укргазвидобування» від 31.07.2020 та залучено під державну гарантію кредит у розмірі 36,4 млн. євро з метою забезпечення збільшення власного видобутку газу АТ «Укргазвидобування» та підвищення ефективності видобутку газу завдяки зменшенню простою свердловин, для чого необхідне оновлення фонду верстатів капітального ремонту свердловин (КРС).
- 16.06.2025 набрав чинності Договір гарантії за проектом «Електровози для «Української залізниці» (проект «Оновлення парку електровозів АТ «Укрзалізниця») між Україною та ЄБРР від 05.02.2025 та Угода про надання позики за проектом «Електровози для «Української залізниці» (проект «Оновлення парку електровозів АТ «Укрзалізниця») між АТ «Українська залізниця» та ЄБРР від 18.12.2024 та залучено під державну гарантію кредит у розмірі 300 млн. євро з метою закупівлі вісімдесяти (80) електричних магістральних локомотивів для подвійної (змінного/постійного струму) напруги живлення, включаючи 25 кВ і мінімальну робочу швидкість 120 км/год.
- 22.12.2025 набрали чинності Договір гарантії за проектом «RLF - Укрнафта II (Нове будівництво ТЕЦ потужністю 250 МВт електричної енергії в Кам'янському районі Дніпропетровської області в Україні)» між Україною та ЄБРР від 11.07.2025 та Кредитна угода за проектом «RLF – Укрнафта II (Нове будівництво ТЕЦ потужністю 250 МВт електричної енергії в Кам'янському районі Дніпропетровської області в Україні)» між ПАТ «Укрнафта» та ЄБРР від

11.07.2025 та залучено під державну гарантію кредит у розмірі 160 млн. євро з метою встановлення когенераційних установок газопоршневих двигунів загальною потужністю 216 МВт, розташованих у центральній Україні.

- 29.12.2025 набрав чинності Договір гарантії за проектом «Енергія для «Української залізниці» (проект «Участь АТ «Укрзалізниця» в загальнодержавній системі розподіленої генерації») між Україною та ЄБРР від 18.12.2024 та Угода про надання позики за проектом «Енергія для «Української залізниці» (проект «Участь АТ «Укрзалізниця» в загальнодержавній системі розподіленої генерації») між акціонерним товариством «Українська залізниця» та ЄБРР від 18.12.2024 та залучено під державну гарантію кредит у розмірі 180 млн. євро для фінансування невідкладних капітальних витрат на закупівлю обладнання для маломасштабної газової енергогенерації загальною потужністю до 270 МВт.

Крім того у 2025 р. укладено та/або набрали чинності наступні міжнародні договори з **Європейським інвестиційним банком** (далі - ЄІБ) та **Банком розвитку Ради Європи** (далі - БРРЕ):

- 29.01.2025 укладено Фінансову угоду за проектом «Цифрові служби реагування на надзвичайні ситуації в Україні (Впровадження системи екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112 з урахуванням потреб осіб з інвалідністю)», що передбачає залучення кредиту ЄІБ у сумі 40 млн. євро для фінансування створення нової системи екстреного виклику 112 на основі сучасної платформи, операційної моделі та європейських стандартів.
- 12.07.2025 укладено Фінансову угоду за проектом «Покращення мереж автомобільних доріг в рамках Ініціативи ЄС «Шляхи солідарності» («Відновлення транспортних мереж»)). Кошти кредиту ЄІБ у сумі 134 млн. євро буде спрямовано на зменшення впливу пошкоджених, зруйнованих або ускладнених транспортних мереж на життя населення та економіку України. Для цілей швидкої реанімації пошкодженої транспортної мережі України, забезпечення ефективного та своєчасного надання гуманітарної допомоги, а також сприяння відновленню постраждалих від війни громад, було визначено життєздатні середньострокові рішення щодо відновлення автомобільних доріг західного та південного регіонів.
- 06.06.2025 набрала чинності Грантова Угода за проектом «Рішення для відновлюваної енергетики (RES)» між Україною та ЄІБ, якою передбачається спрямувати 16,5 млн. євро на забезпечення енергоефективності громадських будівель, сприяння сталому розвитку муніципалітетів та зменшення залежності від традиційних джерел енергії.
- 18.09.2025 набрала чинності Фінансова угода за проектом «Відновлення водопостачання і водовідведення України» між Україною та ЄІБ, що спрямована на модернізацію та розширення систем подачі й очищення води, каналізаційних мереж, насосних станцій, очисних споруд і придбання спеціалізованої техніки на суму 100 млн. євро. Також 18.09.2025 набрала чинності Фінансова угода за проектом «Програма відновлення України III»

Транш В» між Україною та ЄІБ, яка передбачає залучення 100 млн. євро у межах інструменту Ukraine Facility для відновлення, відбудову та покращення критичної та соціальної інфраструктури, зокрема у регіонах, що найбільше постраждали від війни чи зазнали значного навантаження через вплив внутрішньо переміщених осіб.

- 09.07.2025 набрала чинності Рамкова кредитна угода за проектом «НОМЕ: Компенсація за знищене житло. Додаткове фінансування» між Україною та БРРЄ обсягом 100 млн. євро, що будуть направлені на забезпечення права на житло для тих громадян України, чиє житло було знищене внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, а також у створенні умов для повернення громадян до постраждалих від бойових дій територіальних громад шляхом надання компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна (відновлення яких є неможливим шляхом поточного або капітального ремонту, реконструкції, реставрації чи економічно недоцільним) з використанням житлових сертифікатів.
- 09.07.2025 набрала чинності Рамкова кредитна угода за проектом «Житлові приміщення для внутрішньо переміщених осіб» між Україною та БРРЄ на суму 50 млн. євро, за рахунок яких буде здійснено фінансування придбання житла за рахунок позики, наданої ОВП внутрішньо переміщеним особам, які втратили свої домівки чи доступ до них внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України;
- 09.09.2025 набрала чинності Рамкова кредитна угода за проектом «Підтримка внутрішньо переміщених осіб в Україні» між Україною та БРРЄ на суму 200 млн. євро, які передбачається спрямувати на фінансування бюджетних витрат для підтримки вразливих внутрішньо переміщених осіб.

РОЗДІЛ IV.

РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ У 2025 РОЦІ

ЕШЖА

УКРАЇНА

—

ЄВРОПА

ПОЛІТИЧНИЙ ДІАЛОГ, НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА ТА ОБОРОНА

ПОЛІТИЧНИЙ ДІАЛОГ

У 2025 р. підтримувалась висока динаміка політичного діалогу між Україною та ЄС на всіх рівнях. Відбулися 10 візитів на найвищому рівні, низка зустрічей лідерів України та ЄС в рамках міжнародних заходів високого рівня, у т.ч. спільних – за участі Президента Євроради А. Кошти та Президента Єврокомісії У. фон дер Ляєн. Окрім цього Президенти Єврокомісії та Євроради взяли участь у всіх засіданнях «Коаліції рішучих», присвячених підтримці України. Прем'єр-міністр України здійснив візит до м. Брюсселя, а Голова Верховної Ради України – до м. Страсбурга.

Завдяки збереженню пріоритетної уваги до української тематики на порядку денному діяльності ключових органів ЄС Україна була запрошена до участі у засіданнях керівних органів ЄС на найвищому та високому рівнях, насамперед Євроради та Ради ЄС із закордонних справ.

Підтримувався активний обмін контактами на рівні керівників зовнішньополітичних відомств України та ЄС. Відбулося чотири візити Міністра закордонних справ України А. Сибіги до інституцій ЄС у м. Брюсселі, а також низка двосторонніх контактів з Високим Представником ЄС із закордонних справ і безпекової політики К. Каллас. А. Сибіга взяв участь у всіх планових (щомісячних) та декількох неформальних (у т.ч. у форматі «Гімніх») засіданнях Ради ЄС із закордонних справ. 9 березня 2025 року у м. Львові відбулося виїзне неформальне засідання Ради ЄС із закордонних справ.

З метою просування переговорного процесу щодо членства України в ЄС підтримувалися активні контакти зі Стороною ЄС на рівні Віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції (загалом 10 візитів).

24 лютого 2025 року відбувся візит Колегії Єврокомісії до Києва з метою проведення спільного засідання з Урядом України, а 10-11 грудня 2025 року у Львові відбулося неформальне засідання Ради ЄС із загальних питань, що дало змогу підсумувати результати реформ в Україні та визначити пріоритети подальшої взаємодії на євроінтеграційному напрямі.

Висока динаміка євроінтеграційного діалогу була підкріплена засіданнями органів асоціації: 8-го засідання Комітету асоціації Україна-ЄС та 10-го засідання Ради асоціації Україна – ЄС.

Протягом року тривала активна співпраця з Європейським Парламентом, де ключовою подією стало відкриття Представництва Європейського Парламенту в м. Києві під час візиту його очільниці Р. Мецолі до Києва. Крім того, протягом 2025 року відбулася низка контактів Президента, Прем'єр-міністра та Голови Верховної Ради України з Президенткою Європейського Парламенту Р. Мецолою. Міжпарламентський діалог відбувався у рамках усталених міжпарламентських контактів: Парламентського комітету асоціації Україна-ЄС, Євронест, COSAC, міжкомітетської співпраці, а також комунікації на неформальному рівні. У рамках співпраці між комітетами Верховної Ради України та Європейського Парламенту відбулися візити делегації Верховної Ради України для проведення спільних засідань комітетів в Брюсселі за економічним та освітнім напрямом. Неформальні контакти відбувались як у формі регулярних візитів та участі у заходах Європейського Парламенту народних депутатів України, так і у рамках Групи друзів України в Європейському Парламенті. На виконання Меморандуму про взаєморозуміння

між Європейським Парламентом та Верховною Радою України про спільні рамки підтримки парламентської демократії в контексті відновлення України та набуття нею членства в ЄС проводилися навчальні програми і навчальні візити для представників Верховної Ради України до Брюсселя.

Важливими подіями 2025 року стали ухвалення Європейським Парламентом документів, що безпосередньо стосувались України або ж агресії РФ проти нашої держави, зокрема резолюції: «Дезінформація та історичні фальсифікації Росії для виправдання її загарбницької війни проти України» (23.01), «Продовження непохитної підтримки України з боку ЄС після трьох років загарбницької війни Росії» (12.03), «Щодо повернення українських дітей, примусово вивезених і депортованих Росією» (08.05), «Людські жертви війни Росії проти України та нагальна потреба у припиненні російської агресії: ситуація з незаконно утримуваними цивільними особами та військовополоненими, продовження бомбардувань цивільного населення» (09.07), «Позиція ЄС стосовно запропонованого плану та зобов'язання ЄС щодо досягнення справедливого і тривалого миру в Україні» (27.11) та Доповідь щодо звітів Європейської Комісії за 2023 та 2024 роки стосовно України (09.09).

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА ТА ОБОРОНА

2025 рік ознаменувався тісною взаємодією між Україною та ЄС на багатьох рівнях.

МІСІЯ ЄС З ВІЙСЬКОВОЇ ДОПОМОГИ ДЛЯ УКРАЇНИ (EUMAM UKRAINE)

Збільшено кількість підготовленого особового складу Збройних Сил України.

Місія ЄС декларує, що у рамках колективної та індивідуальної підготовки у 2025 році: проведено – 641 тренувальний модуль; підготовлено – 16 920 військовослужбовців сил оборони України.

Станом на кінець 2025 р., за весь період діяльності Місії ЄС було проведено 2 009 тренувальних модулів та підготовлено 86 941 військовослужбовців сил оборони України.

Проведено роботу зі Стороною ЄС щодо зміни формату Місії ЄС шляхом розширення її повноважень на територію України, за результатами якої Військовим штабом ЄС був запропонований Стратегічний огляд діяльності Місії “EUMAM 2.0” (Strategic Review of EUMAM Ukraine) з основними напрямками зосередження зусиль з військової допомоги Україні для потенційно нової архітектури діяльності Місії ЄС:

- LoE 1: “Regenerate Ukraine’s combat power” – розширення дії мандату Місії ЄС на територію України шляхом проведення заходів підготовки як на території України, так і ЄС з можливістю відшкодування витрат, пов’язаних із оснащенням та підготовкою сил оборони України (“Equipping and Training”), також виділення фінансового ресурсу для розвитку військової інфраструктури України (забезпечення необхідним навчально-матеріальним обладнанням українські тренувальні центри);
- LoE 2: “Education and leadership” – підтримка Збройних Сил України у сфері військової освіти;
- LoE 3: “Reform and advice” – підтримка Збройних Сил України у довгостроковій реформі сектору безпеки і оборони України (створення в Києві Multidimensional Force Headquarters, MFHQ).

На даний час, Стороною ЄС опрацьовується питання реалізації проекту Плану Місії ЄС у 2026 році, а саме фінансування будівництва визначених Навчальних центрів в Україні (EUMAM UA-2.0).

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ *SECURITY ACTION FOR EUROPE (SAFE)*

Проведено консультації з інституціями Євросоюзу та державами-членами щодо можливого залучення України до участі у спільних проектах із закупівель критичної оборонної продукції, насамперед в Україні, із залученням фінансування нового інструменту SAFE. Станом на кінець 2025 року 15 держав ЄС виявили намір реалізувати проекти спільно з Україною.

РЕАЛІЗАЦІЯ ПЕРШОГО ТА ДРУГОГО ТРАНШІВ НАДПРИБУТКІВ ВІД ЗНЕРУХОМЛЕНИХ У ЄВРОПІ АКТИВІВ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ НА ОБОРОННІ ПОТРЕБИ УКРАЇНИ

Щодо першого траншу – загальний стан реалізації проекту – 100%. Усі зобов'язання з боку ЄС виконані.

Щодо другого траншу – загальний стан реалізації проекту – 67%. За погодженням між Україною та ЄС вказані кошти розподілені за такими основними напрямками співпраці (Lines of efforts):

- LoE 1 – Artillery & Ammunition (Чехія, Німеччина, Франція, Фінляндія) – близько 34% від загальної суми;
- LoE 2 – Air Defence (Німеччина, Італія) – близько 11% від загальної суми;
- LoE 3 – Ukrainian Defence Industry (Данія, Франція, Італія, Нідерланди) – близько 55% від загальної суми.

РЕПАРАЦІЙНИЙ КРЕДИТ

У ході консультацій зі Стороною ЄС ключовим елементом пакета стало рішення про створення нового інструменту на базі заморожених російських активів.

Загальний потенціал механізму оцінюється у 186–210 млрд. євро. Для періоду 2026–2027 років реалістичним вважається обсяг 40–50 млрд. євро. Це формує довгострокову архітектуру фінансування, що дозволяє підтримувати Україну без зростання боргового навантаження.

19 грудня 2025 р. Європейський Союз схвалив рішення про фінансування України на 90 млрд. євро на 2026-2027 роки.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОБОРОННИЙ ФОНД (EDF)

Проведено роботу зі Стороною ЄС щодо залучення України до європейських оборонних інституцій та програм. Українські оборонні підприємства отримали можливість брати участь у проектах Європейського оборонного фонду (EDF). Такий крок підсилює інтеграцію українського оборонного сектору в європейську оборонно-технологічну базу, створює майданчик для розвитку спільних технологій та виробництва.

У грудні 2025 року Україна офіційно отримала статус асоційованого учасника Європейського оборонного фонду (European Defence Fund), що надає такі можливості:

- доступ українських оборонних підприємств до європейських програм фінансування оборонних розробок і інновацій;
- можливість участі у проектах спільних досліджень і співробітництва з оборонними компаніями ЄС.

ПЕРЕХІД ДО СПІЛЬНОГО ОБОРОННОГО ВИРОБНИЦТВА (EDIP)

У 2025 році ЄС запустив Європейську програму оборонної промисловості (European Defence Industry Programme - EDIP) – першу програму, що системно передбачає інтеграцію оборонної промисловості України в європейський ринок.

Частина бюджету EDIP спрямована на модернізацію українських виробничих потужностей та створення спільних підприємств.

У грудні 2025 року Рада ЄС офіційно ухвалила EDIP – програму з бюджетом 1,5 млрд. євро на 2025-2027 роки, частина якого – 300 млн. євро – призначена для підтримки модернізації української оборонної промисловості та її інтеграції у європейський оборонний технологічний простір.

РОЗШИРЕННЯ СПІВПРАЦІ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ КОЛЕДЖЕМ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ (ESDC)

У рамках отримання Військовими навчальними закладами в системі Міністерства оборони України статусу Асоційованого партнера мережі Європейського коледжу безпеки та оборони (11 навчальних закладів, від 21 березня 2025 р.) проведено роботу щодо розроблення спільних освітніх продуктів (курсів тощо) та їх подальшого викладання з навчальним закладом-партнером країн-членів ЄС.

СПІВРОБІТНИЦТВО З ЄВРОПЕЙСЬКИМ ОБОРОННИМ АГЕНТСТВОМ (ЄОА)

Опрацьовується проект Технічної угоди з обміну інформацією з обмеженим доступом між Міністерством оборони України та ЄОА. Підписання угоди сприятиме поглибленню триваючої співпраці та дозволить Українській Стороні брати участь у ініціативах та проектах під егідою ЄОА з урахуванням набутого досвіду у ході протистояння російській агресії.

САНКЦІЇ ПРОТИ РОСІЇ

У 2025 році ЄС ухвалив чотири нові санкційні пакети (16-19). Обмежувальні заходи вжито за дії, що підривають або загрожують територіальній цілісності, суверенітету та незалежності України, стосовно 101 фізичної та 181 юридичної особи. Додано 411 нових суден, що походять з третіх країн, до санкційного списку (загальна кількість санкціонованих суден становить 557 одиниць).

Санкції спрямовані проти ключових секторів, які підживлюють незаконне вторгнення Росії в Україну, зокрема проти енергетичного, фінансового та військово-промислового комплексу. Посилено контроль за пересуванням російських дипломатів територією ЄС та вжито додаткових заходів проти осіб, відповідальних за викрадення українських дітей. Крім того, ЄС ввів додаткові санкції по всьому ціннісному ланцюжку «тіньового флоту» РФ.

Крім того, 19-й пакет включає санкції проти п'яти осіб, пов'язаних із білоруським військово-промисловим комплексом та режимом Лукашенка. Торговельні заходи проти Білорусі тепер дедалі більше повторюють заходи проти Росії. Зокрема, вживатимуться проти криптовалютних платіжних сервісів, розширюється заборона на постачання деяких видів програмного забезпечення, у тому числі для банківського сектора, фінансової сфери, комерційних космічних послуг, технічних випробувань та аналізу, сфери штучного інтелекту та квантових обчислень.

РЕФОРМА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

У рамках впровадження реформи державного управління розроблено проект Стратегії реформування державного управління на 2026-2030 роки, триває робота

над ним з урахуванням коментарів, отриманих від Єврокомісії та Програми SIGMA/OECD.

Проект Стратегії визначає три стратегічні напрями: 1) формування професійної, мотивованої та стійкої державної служби, спроможної ефективно функціонувати в умовах змін та забезпечувати виконання стратегічних завдань держави; 2) розбудова узгодженої, фінансово стійкої та правово передбачуваної системи надання адміністративних послуг із чітким розмежуванням повноважень, відповідальності та фінансування між рівнями влади, максимальним наближенням послуг до громадян і послідовним застосуванням адміністративних процедур відповідно до європейських стандартів належного врядування; 3) забезпечення системного, узгодженого та аналітично обґрунтованого формування державної політики і нормативно-правових актів на основі даних, прогнозування впливів та чіткої логіки досягнення результатів, із посиленням ролі уряду в підготовці якісних рішень та ефективною координацією на рівні центру уряду.

Розроблено проект Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2026–2030 роки, при роботі над яким бралися до уваги консолідовані коментарі Єврокомісії та Програми SIGMA/OECD, а також експертів проекту EU4PFM. Проект внесено на розгляд Уряду.

Проект Стратегії складається з п'яти напрямів: 1) забезпечення відповідності національної податкової та митної систем стандартам ЄС та ОЕСР і їх фіскальної спроможності; 2) формування передбачуваної, послідовної та стійкої системи управління державними фінансами; 3) забезпечення ефективного виконання державного та місцевих бюджетів в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення; 4) здійснення прозорого й ефективного нагляду та контролю за державними фінансами відповідно до стандартів ЄС; 5) розвиток прозорої, цифровізованої та інституційно спроможної системи управління державними фінансами.

У рамках впровадження реформи державного управління триває реформування системи оплати праці державних службовців з урахуванням спроможності Державного бюджету України, шляхом прийняття законів України та підзаконних актів, внесення до законодавства необхідних змін відповідно до індикаторів Плану України, схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 березня 2024 р. № 244-р.

Так, у 2025 році розроблено та прийнято:

- Закон України від 11 березня 2025 року № 4282-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо впровадження єдиних підходів в оплаті праці державних службовців на основі класифікації посад»;
- постанову Кабінету Міністрів України від 01 квітня 2025 року № 369 «Деякі питання проведення класифікації посад державної служби» (оновлено Каталог типових посад державної служби і критерії віднесення до таких посад; Алгоритм проведення класифікації посад державної служби в умовах воєнного стану);
- постанову Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2025 р. № 419 «Деякі питання оплати праці державних службовців апарату органу законодавчої

влади» (схема посадових окладів на посадах державної служби з урахуванням сімей і рівнів посад в апараті органу законодавчої влади);

- постанову Кабінету Міністрів України від 06 червня 2025 року № 667 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2023 року № 1409» (Розмір надбавок до посадових окладів за ранги державних службовців в державних органах, що провели класифікацію посад державної служби; Порядок преміювання державних службовців, які займають посади державної служби категорії «А» в державних органах, що провели класифікацію посад державної служби);
- постанову Кабінету Міністрів України від 06 червня 2025 року № 668 «Про затвердження Порядку формування фонду оплати праці державних службовців у державному органі».

У рамках роботи з відновлення конкурсного добору на посади державної служби на засадах меритократичного принципу здійснюється супроводження проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення проведення конкурсів та удосконалення порядку вступу, проходження, припинення державної служби» (реєстр. № 13478-1 від 16.07.2025). Законопроект спрямований на вдосконалення процедур добору, проходження та припинення державної служби, а також на відновлення проведення конкурсів на зайняття посад державної служби відповідно до індикаторів Плану України на 2024-2027 роки.

У рамках впровадження Інформаційної системи управління людськими ресурсами (HRMIS) упродовж 2025 року підключено 1096 державних органів (19 міністерств, 54 інші центральні органи виконавчої влади, 23 інші місцеві органи виконавчої влади, 3 колегіальні органи та 997 територіальних органів). До HRMIS внесено 64390 картки працівників державних органів. Фіналізується робота з метою повноцінного запуску системи HRMIS у I кварталі 2026 року.

У частині імплементації Закону України «Про адміністративну процедуру» внесено зміни у 216 законів і кодексів, а також близько 300 підзаконних нормативно-правових актів.

З метою удосконалення системи стратегічного планування схвалено Концепцію національної системи стратегічного планування (розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2025 року № 853). Концепцією передбачено комплексне реформування законодавства для розбудови системи визначення і досягнення довгострокових цілей розвитку України шляхом координованості всіх фінансових інструментів та їх спрямованості на фінансове забезпечення досягнення довгострокових цілей.

У частині покращення доступності та якості публічних (електронних публічних) послуг прийнято:

- розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 березня 2025 р. № 263-р «Про затвердження плану заходів щодо переведення публічних послуг в електронну форму до 2026 року»;
- постанову Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2025 р. № 1226 «Деякі питання надання адміністративних послуг через центри надання адміністративних послуг».

Щодо розширення переліку електронних публічних послуг (у тому числі комплексних електронних публічних послуг), що надаються через Єдиний державний вебпортал електронних послуг, станом на кінець 2025 року забезпечено доступ до 165 електронних публічних послуг, а з використанням мобільного додатку Порталу Дія (Дія) до 110, що включає 76 електронних публічних послуг та відображення 33 електронних документів, а також реалізовано 16 додаткових сервісів.

Здійснюється супроводження у Верховній Раді України:

- проекту Закону “Про адміністративний збір” (реєстр. № 4380, прийнятий за основу 05 червня 2025 р. та готується на друге читання);
- проекту Закону “Про цифрову доступність в Україні (реєстр. № 14278).

Триває робота над проектом Закону України “Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг” щодо унормування питання розгляду і вирішення адміністративних справ у сфері надання публічних (електронних публічних) послуг.

Розпочато розробку законопроекту щодо імплементації Європейської системи цифрової ідентичності.

ЮСТИЦІЯ, СВОБОДА, БЕЗПЕКА ТА ПРАВА ЛЮДИНИ

СУДОЧИНСТВО

Щодо проведення конкурсу на одну вакантну посаду члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України

6 лютого 2025 року Конкурсна комісія для проведення конкурсу на зайняття посади члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (далі – Конкурсна комісія) оголосила конкурс на одну вакантну посаду члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (далі – ВККС). Документи приймалися з 10 лютого до 3 березня 2025 року. До конкурсу допустили 13 кандидатів, з яких після відбору та співбесід (28–29 травня 2025 року) до фінального переліку увійшли 2 кандидати.

30 травня 2025 року ВККС рекомендувала їх для призначення. 12 серпня 2025 року Вища рада правосуддя призначила членом ВККС України Кушніра І.В.

Щодо проведення кваліфікаційного оцінювання суддівського корпусу суддів

Для цілей проведення триваючих процедур кваліфікаційного оцінювання у 2025 році ВККС оголошено про скликання зборів представників громадських об'єднань для створення Громадської ради доброчесності та розглянуто подані документи кандидатів. Зборами представників громадських об'єднань 04 серпня 2025 р. обрано членів Громадської ради доброчесності.

ВККС у 2025 році за результатами кваліфікаційного оцінювання на відповідність займаній посаді ухвалено рішення стосовно 745 суддів, з яких: 42 суддів відповідають займаній посаді; 13 суддів не відповідають займаній посаді; стосовно 2 суддів внесено подання до Вищої ради правосуддя (далі – ВРП) про звільнення з посади судді у зв'язку з відмовою від кваліфікаційного оцінювання на відповідність займаній посаді; стосовно 688 суддів припинено кваліфікаційне оцінювання під час його проведення (у зв'язку з припиненням повноважень, звільненням з посади судді, підтвердженням здатності здійснювати правосуддя у Вищому антикорупційному суді або апеляційному суді). Не завершено кваліфікаційного оцінювання на відповідність займаній посаді 1 346 суддів. Щодо 35 осіб, призначених на посаду судді строком на п'ять років, повноваження яких припинилися із закінченням цього строку, ВККС внесено до ВРП рекомендації про призначення.

Щодо забезпечення повноцінної роботи Вищого антикорупційного суду

За результатами конкурсу на зайняття 25 вакантних посад суддів Вищого антикорупційного суду (далі – ВАКС), з яких до ВАКС як суду першої інстанції – 15 посад суддів, Апеляційної палати ВАКС – 10 посад суддів, оголошеного рішенням ВККС від 23 листопада 2023 р. № 145/зп-23 (зі змінами), ВККС внесено ВРП рекомендації про призначення двох кандидатів на посаду судді ВАКС. Указом Президента України від 03 червня 2025 р. № 378/2025 їх призначено на відповідні посади.

Рішенням від 03 червня 2025 р. ВККС оголошено новий конкурс на зайняття 23 вакантних посад суддів у ВККС, з яких: 10 вакантних посад суддів до Апеляційної

палати ВАКС; 13 вакантних посад інших суддів у ВАКС. Із заявами про участь у конкурсі звернулися 205 осіб.

У цьому конкурсі кандидати одночасно можуть претендувати на вакантні посади як в Апеляційній палаті, так і суді першої інстанції. Такі кандидати проходили через єдину конкурсну процедуру, що передбачає складання кваліфікаційного іспиту та співбесіду. За її результатами ВККС сформує загальний рейтинг учасників і рекомендуватиме на посади суддів Апеляційної палати тих, хто посяде найвищі місця в цьому рейтингу.

Крім того, у зв'язку зі змінами законодавства дещо зміняться умови конкурсу:

- кандидати, які брали участь в оголошеному у 2023 році конкурсі, але не успішно склали кваліфікаційний іспит, зможуть знову податись на конкурс;
- ВККС самостійно визначатиме прохідний бал за результатами тестування когнітивних здібностей та знань історії української державності (раніше законодавство встановлювало такий на рівні 75%);
- скасовано повторну співбесіду з переможцями конкурсу після кваліфікаційного оцінювання.

У другому півріччі 2025 року ВККС завершено проведення першого етапу кваліфікаційного оцінювання в межах конкурсу – кваліфікаційний іспит. Успішно склали четвертий етап кваліфікаційного іспиту – виконання практичного завдання зі спеціалізації ВАКС, зокрема його Апеляційної палати, 73 кандидати. Конкурс триває.

Громадська рада міжнародних експертів як допоміжний орган ВККС забезпечує відповідність кандидатів на посади суддів Вищого антикорупційного суду критеріям добросовісності, знань і практичних навичок.

Окрім того, у 2025 році ВККС продовжено проведення добору на посаду судді місцевого суду, оголошеного рішенням ВККС від 11 грудня 2024 р. № 366/зп-24, та приймання заяв від суддів, які мають намір бути переведеними до іншого місцевого суду (рішення Комісії від 11 грудня 2024 р. № 367/зп-24). До ВККС звернулося 9 339 осіб: 8 744 кандидата, які виявили намір стати суддею, та 595 суддів.

Станом на 31 грудня 2025 р. ВККС завершено наступні етапи кваліфікаційного іспиту: перший етап – тестування з історії української державності; другий етап – тестування загальних знань у сфері права та знань зі спеціалізації відповідного суду; третій етап – тестування когнітивних здібностей; четвертий етап – практичне завдання зі спеціалізації відповідного суду: до виконання практичних завдань допущено 3 049 осіб, перевірка робіт триває.

Також ВККС внесено ВРП рекомендації про призначення трьох кандидатів на посаду судді місцевого суду (за результатами конкурсу, оголошеного рішенням ВККС від 14 вересня 2023 року № 95/зп-23).

Триває конкурс на зайняття 550 вакантних посад суддів в апеляційних судах, оголошений рішенням Комісії від 14 вересня 2023 р. № 94/зп-23 (зі змінами).

ВККС внесено ВРП рекомендації про призначення 42 кандидатів на посади суддів апеляційних адміністративних судів, 55 кандидатів на посади суддів апеляційних господарських судів, 81 кандидата на посади суддів апеляційних загальних судів.

Указами Президента України від 13 грудня 2025 р. 71 кандидата призначено на відповідні посади суддів апеляційних судів, з яких: 30 кандидатів – на посади суддів апеляційних господарських судів; 17 кандидатів – на посади суддів апеляційних адміністративних судів; 24 кандидата – на посади суддів апеляційних загальних судів.

Станом на 31 грудня 2025 року тривали дослідження досьє та співбесіди з 568 претендентами на посади до апеляційних загальних судів.

Рішеннями ВККС від 29 жовтня 2025 р. № 193/зп-25, № 194/зп-25 оголошено конкурс на зайняття 17 вакантних посад суддів у Спеціалізованому окружному адміністративному суді та 10 – у Спеціалізованому апеляційному адміністративному суді.

Щодо початку діяльності Спеціалізованого окружного адміністративного суду та Спеціалізованого апеляційного адміністративного суду

Законом України «Про утворення Спеціалізованого окружного адміністративного суду, Спеціалізованого апеляційного адміністративного суду» від 16 вересня 2025 року № 4602-IX створено Спеціалізований окружний адміністративний суд, Спеціалізований апеляційний адміністративний суд із їх місцезнаходженням у місті Києві.

ВККС 29 жовтня 2025 року оголосила конкурси на зайняття 17 вакантних посад суддів у Спеціалізованому окружному адміністративному суді та 10 вакантних посад суддів у Спеціалізованому апеляційному адміністративному суді, а також затвердила умови проведення зазначених конкурсів (рішення № 193/зп-25 та № 194/зп-25 відповідно).

Із заявами про участь у конкурсі звернулися: до Спеціалізованого окружного адміністративного суду 225 осіб; до Спеціалізованого апеляційного адміністративного суду 131 особа.

З метою сприяння ВККС у встановленні відповідності кандидатів на посади суддів Спеціалізованого окружного адміністративного суду та Спеціалізованого апеляційного адміністративного суду критеріям доброчесності та професійної компетентності для цілей кваліфікаційного оцінювання рішенням ВККС сформована і діє Експертна рада - нова інституція, яка є допоміжним і дорадчим органом ВККС.

Державним бюджетом України на 2026 рік передбачено видатки для забезпечення здійснення правосуддя для Спеціалізованого окружного адміністративного суду у розмірі 34 308,8 тис. грн. та Спеціалізованого апеляційного адміністративного суду у розмірі 19 996,8 тис. грн.

Призначення членів Вищої ради правосуддя (ВРП), які пройшли міжнародну перевірку

ВРП вважається повноважною за умови обрання (призначення) щонайменше 15-ти її членів, серед яких більшість становлять судді. На даний час у складі ВРП налічується 17 членів з чинними повноваженнями, зокрема, у жовтні 2025 р. Президент України призначив на посади двох членів ВРП, 4 посади залишаються вакантними (2 – за квотою з'їзду суддів, 2 – за квотою з'їзду адвокатів).

Щодо формування служби дисциплінарних інспекторів ВРП за результатами прозорого та меритократичного конкурсу

23 грудня 2024 року служба дисциплінарних інспекторів ВРП розпочала свою роботу у складі 20 дисциплінарних інспекторів, 1 заступника керівника служби дисциплінарних інспекторів та керівника служби дисциплінарних інспекторів ВРП.

29 квітня 2025 року ВРП відповідно до рішення № 885/0/15-25 вирішила оголосити конкурс на зайняття 4-х вакантних посад дисциплінарних інспекторів ВРП та оприлюднити на офіційному веб-сайті ВРП та офіційному веб порталі судової влади України оголошення про проведення конкурсу на зайняття посад дисциплінарних інспекторів служби дисциплінарних інспекторів ВРП.

За результатами проведення співбесід з п'ятьма переможцями конкурсу ВРП рішеннями від 18 грудня 2025 року вирішила призначити трьох кандидатів на посаду дисциплінарного інспектора служби дисциплінарних інспекторів ВРП строком на п'ять років та відмовити двом кандидатам у призначенні на посаду дисциплінарного інспектора служби дисциплінарних інспекторів ВРП.

Наразі в службі дисциплінарних інспекторів ВРП залишаються вакантними дві посади дисциплінарних інспекторів.

Щодо посилення інституційної спроможності органів прокурорського самоврядування та інших питань

Офісом Генерального прокурора (далі - ОГП) у 2025 році розроблено алгоритм випадкового розподілу кримінальних проваджень між прокурорами (на стадії їх реєстрації), однією зі складових якого є визначення складності кримінального провадження.

Триває робота над законопроектами «Про внесення змін до Закону України «Про прокуратуру», зокрема з питань оцінювання якості роботи прокурорів та відбору прокурорів на адміністративні посади, та «Про внесення змін до Закону України «Про прокуратуру» (щодо виконання рекомендацій Групи держав проти корупції та вимог Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки в частині удосконалення дисциплінарної процедури стосовно прокурорів)».

Забезпечується проведення функціонального аудиту Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів і Ради прокурорів України у співпраці з міжнародними партнерами (здійснюватиметься до 31 березня 2026 р.). Триває робота над законопроектом щодо посилення інституційної спроможності Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів.

ЗАСАДИ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Реалізація Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки та Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки

Антикорупційна стратегія на 2021–2025 роки реалізувалася через Державну антикорупційну програму (ДАП) на 2023-2025 роки, затверджену постановою Кабінету Міністрів України від 04.03.2023 № 220.

Зведена та узагальнена інформація щодо стану виконання та вирішення проблем, визначених Антикорупційною стратегією на 2021–2025 роки міститься у Національній доповіді щодо ефективності реалізації державної антикорупційної політики.

З огляду на те, що частина заходів ДАП на 2023–2025 роки залишається невиконаною з об'єктивних причин, пов'язаних передусім із веденням в дію воєнного стану в Україні, постановою Кабінету Міністрів України від 31.12.2025 № 1786 продовжено строк виконання вищезгаданої програми до дня набрання чинності ДАП на наступний період з метою забезпечення безперервності та системності реалізації антикорупційної політики.

Розроблення Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки

Робота над Антикорупційною стратегією на 2026–2030 роки здійснювалась у взаємодії та співпраці з представниками Європейської Комісії та Організації економічного співробітництва та розвитку, а також за участі проектів міжнародної технічної допомоги, зокрема проекту «Цифровізація для зростання, доброчесності та прозорості» (UK DIGIT) / Фонд Євразія / UK Dev, Антикорупційної ініціативи Європейського Союзу в Україні, Базельського інституту управління, Програми підтримки ОБСЄ для України та ПРООН в Україні.

З метою забезпечення високого рівня відкритості та інклюзивності підготовки проекту Стратегії з жовтня по грудень 2025 року Національне агентство з питань запобігання корупції провело 26 громадських обговорень за кожним із підрозділів проекту*.

Станом на кінець 2025 року робота над проектом Стратегії триває.

Розвиток інституту викривання корупції, модернізація Єдиного порталу повідомлень викривачів (далі – Портал) та забезпечення підключення організацій до Порталу

Кількість організацій, підключених до Порталу протягом 2025 року зросла до 11232 (станом на кінець 2024 року їх було 7904).

Також 20 серпня 2025 р. Національним агентством з питань запобігання корупції випущено та презентовано новий гайд «Герої поруч: Гайд для викривачів корупції» (розміщено за посиланням: surl.lu/vnjgcb), який був поширений більше 100 організаціями, у тому числі навчальними платформами.

У Верховній Раді України знаходиться на розгляді проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо врегулювання питання виплати винагороди викривачу» (реєстр. № 14274 від 04 грудня 2025 р.) та триває робота над концепцією законопроекту щодо приведення законодавства України у відповідність до міжнародних стандартів захисту викривачів.

* З матеріалами, оприлюдненими для громадського обговорення за кожним підрозділом можна ознайомитись за посиланням: <https://nazk.gov.ua/uk/antikoruptsiyna-strategiya-na-2026-2030-roky/>.
Звіт за результатами громадського обговорення оприлюднено за посиланням: <https://surl.li/qpuvww>.

Моніторинг способу життя

Протягом 2025 року проведено моніторинг способу життя (далі - МСЖ) щодо 12 суб'єктів декларування, які належать до окремої категорії осіб, визначених абзацом першим частини першої статті 52-1 Закону України «Про запобігання корупції».

За результатами проведених МСЖ у 2025 році Національним агентством з питань запобігання корупції підготовлено та скеровано матеріали / обґрунтовані висновки стосовно 5 суб'єктів декларування із числа зазначеної окремої категорії осіб. У межах здійснення заходів з контролю за своєчасністю подання декларацій щодо 2 осіб, які обіймають відповідальне або особливо відповідальне становище складено 4 протоколи про адміністративні правопорушення, передбачені частиною першою статті 172-6 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

У період з 01 жовтня 2025 р. по 31 грудня 2025 р. проведено 20 повних перевірок декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, з числа окремої категорії осіб, визначеної абзацом першим частини першої 52-1 Закону України «Про запобігання корупції». За результатами проведених повних перевірок декларацій ознак порушень, пов'язаних із зазначенням у деклараціях недостовірної інформації, що тягне за собою адміністративну або кримінальну відповідальність не виявлено.

Моніторинг та контроль за виконанням актів законодавства з питань етичної поведінки, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів

У 2025 р. Національне агентство з питань запобігання корупції затвердило:

- Порядок здійснення моніторингу та контролю за виконанням актів законодавства з питань етичної поведінки, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та прирівняних до них осіб (наказ Національного агентства з питань запобігання корупції від 20.11.2025 №339/25, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 09 грудня 2025 р. за № 1843/45249);
- Порядок складення протоколів про адміністративні правопорушення в Національному агентстві з питань запобігання корупції (наказ Національного агентства з питань запобігання корупції від 10 червня 2025 р. № 169/25, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 20 червня 2025 року за № 956/44362).

Проведені заходи моніторингу та контролю стали підставою для підготовки у 2025 році 56 обґрунтованих висновків, 34 з яких (60%) стосувалися корупційних кримінальних правопорушень з сумою збитків більше 434 млн. грн.

Результати виявлених порушень враховувалися під час подальших перевірок відповідних органів, що дозволило підвищити ефективність контрольних і превентивних заходів.

За результатами проведених заходів моніторингу та контролю за напрямком конфлікту інтересів керівникам державних органів, установ, організацій та органів місцевого самоврядування уповноваженими особами Національного агентства з питань запобігання корупції внесено 76 приписів про усунення виявлених порушень

вимог антикорупційного законодавства, проведення службових розслідувань та притягнення винних до відповідальності.

Крім того, складено 11 протоколів про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, стосовно 11 осіб.

Посилено ініціативне виявлення порушень вимог Закону "Про запобігання корупції", в результаті чого 46% (або 118 заходів) від розпочатих у 2025 році проведено за ініціативою уповноважених осіб Національного агентства з питань запобігання корупції.

Більшість з цих заходів розпочата на підставі інформації, виявленої із засобів масової інформації або із декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Для збільшення питомої ваги ініціативних заходів Національне агентство з питань запобігання корупції оновило правила логічно-арифметичного контролю, що надало можливість забезпечити автоматизоване опрацювання відомостей з Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування на предмет виявлення можливих порушень у сфері конфлікту інтересів. Це також надало можливість зменшити час на «ручне» опрацювання інформації, наведеної у деклараціях, реєстрах і базах даних.

Всього у 2025 р. Національним агентством з питань запобігання корупції завершено 258 заходів моніторингу та контролю за виконанням актів законодавства з питань етичної поведінки, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.

Впровадження Закону України «Про лобіювання»

1 вересня 2025 р. введено в дію Закон України «Про лобіювання», який формує правові засади для розвитку прозорості та відповідальної культури лобіювання, визначає правила впливу на законодавчий процес і забезпечує його підзвітність суспільству. Одночасно із введенням в дію зазначеного Закону Національне агентство з питань запобігання корупції прийняло* у промислову експлуатацію ключовий інструмент його реалізації Реєстр прозорості** – відкриту публічну платформу, яка збирає, обробляє й оприлюднює дані про суб'єктів лобіювання та їхню звітність.

Станом на 31 грудня 2025 р. у Реєстрі прозорості зареєстровано 132 суб'єкта лобіювання (63 фізичні особи та 69 юридичних осіб).

Також 03 жовтня 2025 р. видано наказ Національного агентства з питань запобігання корупції № 303/25 «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу дотримання вимог законодавства з питань лобіювання», яким визначається процедура здійснення Національним агентством з питань запобігання корупції моніторингу дотримання вимог законодавства з питань лобіювання для забезпечення правової визначеності, оптимізації, підзвітності та прозорості результатів такої процедури.

* <https://www.golos.com.ua/article/386351>

** <https://transparency.nazk.gov.ua/home>

ПОСИЛЕННЯ ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ТА САМОСТІЙНОСТІ

Посилення інституційної спроможності НАБУ

Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» від 08 грудня 2023 р. № 3502-ІХ щодо посилення інституційної спроможності передбачено поетапне збільшення кількості співробітників НАБУ на 300 осіб:

з 1 січня 2024 року – на 100 осіб, із них 10 осіб – державні службовці;

з 1 січня 2025 року – на 100 осіб, із них 20 осіб – державні службовці;

з 1 січня 2026 року – на 100 осіб, із них 20 осіб – державні службовці.

Е-платформа

ОГП у 2025 році забезпечено розміщення на Е-платформі відомостей про кримінальні провадження стосовно тяжких та особливо тяжких кримінальних правопорушень, що вчинені у складі організованої злочинності, за фактами відмивання грошей, кіберзлочинності, виробництва наркотиків, тероризму, торгівлі людьми, нелегального перевезення мігрантів, злочинами, пов'язаними із вогнепальною зброєю, щодо корупції високого та невисокого рівнів, арешту та конфіскації активів за 2024 рік.

При узагальненні цих даних враховано оновлені інструктивні вимоги Європейської Комісії до електронної платформи, у тому числі щодо пріоритетності показників, де організована злочинність – найвищий пріоритет, а нелегальне перевезення мігрантів – найнижчий.

Також внесено дані щодо результатів судового розгляду кримінальних проваджень вищевказаних категорій, що надані судовими органами.

Крім того, у зв'язку із зміною вимог Європейської Сторони до формування показників, актуалізовано дані за 2019-2023 роки.

УДОСКОНАЛЕННЯ АНТИДИСКРИМІНАЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В ЧАСТИНІ ПРОТИДІЇ МНОЖИННІЙ ДИСКРИМІНАЦІЇ

На розгляді у Верховній Раді України знаходиться проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо гармонізації законодавства у сфері запобігання та протидії дискримінації із правом Європейського Союзу)» (реєстр. № 0931 від 29 серпня 2019 р.), спрямований на усунення прогалин у законодавстві щодо відповідальності за порушення законодавства у сфері запобігання та протидії дискримінації в Україні, забезпечення належної реалізації повноважень Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо контролю за дотриманням законодавства у цій сфері та уточнення положень Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» відповідно до актів права ЄС, імплементація яких передбачена Угодою про асоціацію.

Державна служба України з етнополітики та свободи совісті (ДЕСС) продовжує роботу над проектом Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо

запобігання та протидії мові ворожнечі», що спрямований на комплексне вирішення питань захисту прав людини та імплементації міжнародних стандартів.

У Верховній Раді України знаходиться проект Закону України «Про внесення змін до Дисциплінарного статуту Збройних Сил України, Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України щодо вдосконалення механізмів забезпечення військової дисципліни, запобігання протидії проявам дискримінації та сексуальним домаганням» (реєстр. № 13037 від 21 лютого 2025 р.), який передбачає вдосконалення механізму запобігання, оперативного реагування та протидії сексуальним домаганням, проявам дискримінації за ознакою статі серед військовослужбовців, насильству за ознакою статі, правопорушенням проти статевої свободи та статевої недоторканості у Збройних Силах України.

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ І ПРОТИДІЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

У сфері забезпечення гендерної рівності жінок та чоловіків та протидії домашньому насильству протягом 2025 року:

передбачено застосування гендерно орієнтованого підходу до бюджетування на державному та місцевому рівнях (Закон України від 16.01.2025 № 4225-IX);

внесено зміни до Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року та затверджено операційний план заходів з реалізації у 2025-2027 роках Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.05.2025 № 1321-р);

90 288 осіб, які постраждали від домашнього насильства та насильства за ознакою статі і домашнього насильства отримали допомогу спеціалізованих служб підтримки. З них 80% - жінки.

Проведено моніторинг ефективності діяльності спеціалізованих служб для постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі. В Україні працює 1130 таких служб. Результати моніторингу будуть враховані при розробленні Державної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі.

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ПРОТИДІЇ КАТУВАННЮ ТА ЖОРСТОКОМУ ПОВОДЖЕННЮ З ЛЮДЬМИ

Мін'юстом триває робота над проектами Законів України «Про відшкодування шкоди потерпілим від насильницьких кримінальних правопорушень» та «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального процесуального кодексу України щодо забезпечення механізму відшкодування шкоди потерпілим від насильницьких кримінальних правопорушень».

Окрім того, у 2025 році:

- затверджено Операційний план реформування пенітенціарної системи на 2025–2026 роки (розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 жовтня 2025 р. № 1188-р);

- забезпечено функціонування Єдиного реєстру засуджених та осіб, узятих під варту (станом на листопад 2025 р. налічує понад 36 тис. актуальних справ);
- модернізовано існуючий сайт Державної кримінально-виконавчої служби України; створено електронну форму звернень, запроваджено індивідуальні онлайн-зустрічі з системними скаржниками;
- розширено впровадження системи «Custody Records» у діяльності Нацполіції (на грудень 2025 р. запроваджено у 137 підрозділах, введено 280 посад інспекторів, які забезпечують утримуваним особам в ІТТ безпечне перебування, належні умови тримання, харчування з дотриманням основоположних прав людини та процесуальних гарантій, передбачених як законодавством України, так і міжнародними стандартами;
- впроваджено пілотний проект «Додатковий канал надходжень електронних звернень громадян» для осіб, позбавлених волі;
- спільним наказом Мін'юсту та МОЗ вдосконалено механізм інформування ДБР про факти катувань.

ОГП спільно з ДБР вживались заходи щодо забезпечення ефективного досудового розслідування повідомлень про катування та жорстоке поводження, у тому числі з метою вирішення системних проблем, констатованих Європейським судом з прав людини у рішеннях щодо України.

За результатами вжитих у 2023 – 2024 роках заходів вперше з 2005 року Комітетом міністрів Ради Європи припинено здійснення нагляду за 11 справами, що входять до групи «Каверзін / Афанасьєв / Белоусов».

Станом на 31 грудня 2025 р. забезпечено прийняття ще 13 остаточних рішень у кримінальних провадженнях цієї категорії (20 – з моменту останнього звітування перед Комітетом міністрів Ради Європи).

20 жовтня 2025 р. Урядом на розгляд Парламенту подано проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення існуючого та впровадження додаткового механізму парламентського контролю за діяльністю органів правопорядку та прокуратури, у тому числі запровадження щорічного публічного звітування про роботу Державного бюро розслідувань та Офісу Генерального прокурора щодо розслідування випадків катувань, іншого неналежного поводження з особами та захист жертв» (реєстр. № 14130), спрямований на уточнення положень законодавства щодо звітування керівників окремих правоохоронних органів про свою діяльність перед Верховною Радою України, а також запровадження окремого звітування щодо розслідування випадків катувань, іншого неналежного поводження з особами та захисту жертв.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ПОТЕРПІЛИХ

ОГП продовжується розбудова механізму підтримки потерпілих і свідків воєнних та інших міжнародних злочинів, який реалізується через діяльність спеціалізованого підрозділу – Координаційного центру підтримки потерпілих і свідків (далі – Координаційний центр).

У рамках розширення мережі відділів організації підтримки потерпілих на базі

обласних прокуратур наразі створені 12 спеціалізованих підрозділів, 9 з яких працюють вже рік.

З метою надання ширшого доступу до правосуддя через розширення кількості категорій злочинів, потерпілим від яких надається допомога Координаційним центром, комплексний супровід спеціалістів з роботи з потерпілими мають право отримати неповнолітні потерпілі, потерпілі від торгівлі людьми, потерпілі від гендерно зумовленого і домашнього насильства, потерпілі від кримінальних правопорушень, процесуальне керівництво у яких здійснюється спеціалізованими прокуратурами у сфері оборони.

Для забезпечення єдиного підходу у роботі з потерпілими і свідками розроблено Стратегію комунікації у роботі з потерпілими і свідками воєнних та інших міжнародних злочинів.

Налагоджено комунікацію із слідчими органів, які здійснюють досудове розслідування у кримінальних провадженнях, де потерпілі перебувають на супроводі. Для налагодження системної співпраці з громадськими організаціями проведено робочі зустрічі з їх представниками та підписано низку меморандумів про співпрацю.

Завершено розробку технічного завдання щодо створення Реєстру потерпілих від війни.

ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ

У сфері протидії торгівлі людьми виконувалися заходи у межах Державної цільової соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2025 року.

Проводиться робота з підготовки проекту Державної цільової програми протидії торгівлі людьми на період до 2030 року, зокрема проведено 2 стратегічні сесії з питань розроблення даної програми, в яких взяли участь центральні та місцеві органи державної влади, міжнародні та громадські організації.

Забезпечено регулярний обмін інформацією з Координатором ЄС із протидії торгівлі людьми.

У червні 2025 року Група експертів Ради Європи із заходів стосовно протидії торгівлі людьми (ГРЕТА) у своїй доповіді привітала законодавчі та політичні заходи, вжиті Україною для забезпечення доступу жертв торгівлі людьми до правосуддя та ефективних засобів правового захисту, незважаючи на труднощі та обмеження, спричинені триваючою війною.

У червні 2025 року представники Національної поліції України та Державної прикордонної служби України взяли участь у роботі координаційного штабу в рамках проведення спільної операції «Global Chain» Європейської міждисциплінарної платформи проти кримінальних загроз (EMPACT), спрямованої на протидію торгівлі людьми.

Проведено загальнонаціональну інформаційну кампанію “ТОБІ ЦЕ ЗНАЙОМО?” для інформування про доступні послуги для постраждалих від торгівлі людьми та експлуатації, зокрема про роботу Національної безкоштовної гарячої лінії з протидії торгівлі людьми та консультування мігрантів 527 і тематичного веб сайту www.

stoptrafficking.org для отримання кваліфікованої інформації та подання запиту на допомогу від Програми з питань захисту МОМ в Україні та її виконавчих партнерів громадських організацій.

Протягом 2025 року Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини організовано та проведено 15 моніторингових візитів та безвиїзних перевірок з метою з'ясування стану реалізації державної політики у сфері протидії торгівлі людьми, під час яких проаналізовано актуальний стан додержання прав осіб на інформацію про ризики і наслідки потрапляння в ситуації торгівлі людьми, надання допомоги постраждалим та взаємодії відповідальних суб'єктів. За результатами здійснених перевірок надано звіти із зазначенням виявлених недоліків та рекомендацій щодо їх усунення.

У 2025 році Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини спільно з Міжнародним благодійним фондом Caritas Ukraine розроблено брошуру «Твої права – твій захист: допомога постраждалим від торгівлі людьми»*.

У цій брошурі розміщена інформація про поняття торгівлі людьми, її форми, прояви та допомогу, яку може отримати постраждала особа. Також запропоновано алгоритм дій для отримання статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми. Брошура є інформаційним інструментом, який сприяє реалізації прав постраждалих та посиленню системи протидії торгівлі людьми.

РОЗВИТОК ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

21 березня 2025 р. розпорядженням № 246 Уряд затвердив план заходів з реалізації у 2025–2026 роках Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки. Заходи плану розроблені у відповідності до завдань зазначеної Стратегії та спрямовані на реалізацію її стратегічних напрямів, а саме передбачено:

- вдосконалити практику проведення публічних консультацій та залучення жителів до вирішення питань місцевого значення (нормативно-правове забезпечення, рекомендації, навчальні, інформаційні заходи та ін.); вдосконалити процедури залучення до підготовки регуляторних актів; впроваджувати та популяризувати інструменти діалогу та деліберативні форми обговорень тощо;
- впровадити реєстрацію громадських організацій на Порталі “Дія” та можливість їх діяльності на підставі модельного статуту; вдосконалити умови для функціонування органів самоорганізації населення; покращити законодавство про гуманітарну допомогу та практику його застосування; опрацювати питання вдосконалення механізмів фінансової підтримки інститутів громадянського суспільства; сприяти розвитку волонтерської діяльності;
- покращити засади надання цими інститутами соціальних послуг; розробити законопроект щодо підтримки соціального підприємництва; передбачити у регіональних програмах соціально-економічного розвитку, інших стратегічних документах заходи із залучення інститутів громадянського суспільства до соціального підприємництва тощо;

* https://www.ombudsman.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/tvoi-prava-tvij-zakhist-50.pdf?fbclid=IwZXh0bgNhZWUOCMTAAAYnJpZBExQUpDMEFIZGpOcWE0amJLbgEeBmc0Nv70CS6CnY0eOjYzt58-ec1Sz3fbE0KJf-1CZlqCKpTFAHtS0vbijMg_aem_Bw-Bg-aoWC2MrpM7lgrvcRQ

- посилити комунікацію правоохоронних органів з правозахисними та іншими інститутами громадянського суспільства; залучити інститути громадянського суспільства до проведення моніторингу, збору та аналізу інформації про стан дотримання норм міжнародного гуманітарного права у зв'язку із збройною агресією РФ; налагодити міжсекторальну співпрацю для запобігання та протидії шахрайству у сфері благодійної та волонтерської діяльності та інші.

Важливою складовою плану заходів є здійснення роботи щодо адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу та документів інших міжнародних організацій з питань громадської участі; діяльності інститутів громадянського суспільства; безпеки діяльності їх представників.

Реалізація плану заходів як на національному, так і на регіональному рівнях здійснюватиметься у співпраці з інститутами громадянського суспільства, міжнародними та іншими заінтересованими установами та організаціями, які визначені партнерами з виконання заходів, що матиме позитивний вплив на врахування інтересів всіх заінтересованих сторін.

НАЦІОНАЛЬНІ МЕНШИНИ

У 2025 році розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 травня 2025 р. № 475-р затверджено План заходів щодо захисту прав осіб, які належать до національних меншин (спільнот) України (далі – План заходів). Наразі триває процес його реалізації у взаємодії з громадськими об'єднаннями національних меншин (спільнот) України.

На виконання Плану заходів:

ДЕСС розробила та продовжує роботу над проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав осіб, які належать до національних меншин (спільнот) України», направлений на вдосконалення правових механізмів реалізації прав осіб, які належать до національних меншин (спільнот) України, створення належних умов для збереження їхньої мовної, культурної та національної самобутності;

внесено на розгляд Верховної Ради України проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо боротьби з проявами дискримінації» (реєстр. № 13597 від 04 серпня 2025 р.), направлений на посилення правового захисту постраждалих від дискримінації осіб, запровадження ефективних механізмів реагування на випадки дискримінації та правопорушень з мотивів нетерпимості з метою наближення національного законодавства до стандартів Європейського Союзу у сфері дотримання прав людини.

23 квітня 2025 року проведено публічне обговорення стану виконання рекомендацій Спеціальної доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо дотримання прав національних меншин (спільнот) та корінних народів в умовах збройної агресії Російської Федерації проти України за період з 24 лютого 2022 року до 31 грудня 2023 року за участі народних депутатів України, представників центральних органів виконавчої влади, обласних військових адміністрацій та представників громадських організацій національних меншин (спільнот). Під час обговорень було презентовано Звіт про стан виконання рекомендацій згаданої

спеціальної доповіді, у якому зафіксовано фактичний стан та системні бар'єри, що ускладнюють впровадження необхідних змін у контексті забезпечення належного рівня дотримання прав і свобод національних меншин (спільнот) та корінних народів в Україні.

За результатами 2025 року з 75 рекомендацій, наданих Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини органам державної влади та місцевого самоврядування, 51 виконано (68%), 10 перебуває у процесі реалізації (13%), 14 залишаються невиконаними (19%), що означає, що 81% рекомендацій реалізовано або перебувають у процесі виконання.

Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини у співпраці із Офісом Верховного комісара ОБСЄ у справах національних меншин розроблено Методичні рекомендації проведення моніторингових візитів/безвиїзних перевірок щодо дотримання прав національних меншин (спільнот) України та корінних народів України, які затверджено наказом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 29 грудня 2025 р. № 163.15//25.

Зазначені методичні рекомендації слугуватимуть практичним інструментарієм, які використовуватимуть працівники Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, включаючи регіональні представництва, під час здійснення моніторингових візитів/безвиїзних перевірок з метою дослідження стану дотримання прав осіб, що належать до національних меншин (спільнот) України, зміцнення їхнього правового захисту, соціальної інтеграції, попередження випадків дискримінації та забезпечення рівного ставлення, підтримки органів державної влади, громадських організацій та суб'єктів надання послуг у розробці ефективної політики щодо цих спільнот, включаючи рекомендації щодо підготовки звітів та актів реагування.

18 червня 2025 р. Секретаріатом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини офіційно підбито підсумки спільного пілотного проекту Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та Офісу Ради Європи в Україні «Документування осіб з числа ромської національної меншини та напрацювання юридичних механізмів спрощення цієї процедури» на 2023-2024 роки у місті Мукачеві Закарпатської області та анонсовано про початок спільного проекту Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Європейського Союзу та Ради Європи «Соціальний атлас ромських громад Закарпаття», який буде також реалізовуватися протягом 2026 року.

У порівнянні із згаданим пілотним проектом, проект «Соціальний атлас ромських громад Закарпаття» має ширшу географію дії, а також компоненти такої діяльності, зокрема включає оцінку потреб ромів, включаючи ромів з числа внутрішньо переміщених осіб, спрямовану на ефективне реагування та надання послуг в громадах, підняття рівня доступу до адміністративних послуг та реалізації прав ромської спільноти.

У 2025 році в межах Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини створено відділ з питань захисту прав осіб з числа ромської національної меншини (спільноти). На зазначений відділ покладено, серед іншого, такі завдання:

- забезпечення здійснення парламентського контролю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини за додержанням конституційних прав, свобод та законних інтересів осіб з числа ромської національної меншини (спільноти);

- забезпечення в межах повноважень моніторингу стану дотримання принципу недискримінації прав осіб державними органами, органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форми власності.

Також у ДЕСС у 2025 році створено та функціонує:

Сектор сприяння міжнаціональній згоді, який має на меті забезпечення прав національних меншин (спільнот) України, зокрема щодо запобігання та протидії таким проявам, як антисемітизм і антициганізм, за штатним розписом - 3 працівника;

Департамент європейської інтеграції та міжнародного співробітництва зі штатною чисельністю 6 працівників.

ПРАВА ДИТИНИ

14 липня 2025 р. розпорядженням Кабінету Міністрів України № 708-р схвалено Національну стратегію захисту прав дитини у сфері юстиції на період до 2028 року та затверджено операційний план заходів з її реалізації у 2025—2028 роках.

Розроблено та внесено на розгляд Уряду проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів щодо правосуддя, дружнього до дитини».

Протягом 2025 року Уповноважений Верховної Ради України з прав людини продовжує посилювати співпрацю з міжнародними мережами, організаціями в сфері захисту прав дитини, зокрема з Європейською мережею омбудсманів з прав дитини (ENOC). В березні-травні 2025 року проведений національний етап проекту ENYA (European Network of Young Advisors) під назвою «Поговоримо про молодь, поговоримо про право дітей на фізичне здоров'я». Ініціатива була спрямована на забезпечення участі дітей у процесах, що стосуються захисту їхніх прав.

В межах 29-ї щорічної конференції Європейської мережі омбудсманів з прав дитини (ENOC) та 29-го засідання Генеральної асамблеї (17-18 вересня 2025 року, м. Бухарест) Представника Уповноваженого з прав дитини було обрано до складу команди Офіцера підтримки молодих радників, спрямованої на реалізацію ініціатив щодо захисту прав дітей.

СУДОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

У 2025 році тривала робота у рамках статті 24 Угоди про асоціацію щодо домовленості надалі розвивати судове співробітництво у цивільних та кримінальних справах, повною мірою використовуючи відповідні міжнародні документи.

У Верховній Раді України знаходяться на розгляді:

- проект Закону України «Про приєднання України до Конвенції про міжнародний доступ до правосуддя» (реєстр. № 0304 від 27 лютого 2025 р.);
- проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо міжнародного

співробітництва під час кримінального провадження» (реєстр. № 14292 від 11 грудня 2025 р.), спрямований на вдосконалення механізмів співробітництва відповідно до стандартів FATF та рекомендацій Європейської Комісії;

- проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про правопорушення, пов'язані з культурними цінностями» (реєстр. № 12309 від 12 грудня 2024 р.) та супутній проект щодо змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України (реєстр. № 12310 від 12 грудня 2024 р.);
- проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення виконання Україною Конвенції про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей» (реєстр. № 14252 від 26 листопада 2025 р.).

У грудні 2025 року на розгляд Президента України для подальшого внесення Верховній Раді України подано:

- проект Закону України «Про приєднання України до Конвенції про міжнародний захист повнолітніх осіб»;
- проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального, Кримінального процесуального кодексів України та Закону України «Про прокуратуру» у зв'язку з ратифікацією Угоди про створення Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України»;
- триває робота над проектом Закону України «Про приєднання України до Конвенції про визнання рішень про розлучення та про окреме проживання подружжя».

РИМСЬКИЙ СТАТУТ

На виконання статті 8 Угоди про асоціацію 25 жовтня 2024 р. Україна депонувала ратифікаційну грамоту Римського статуту Міжнародного кримінального суду. 1 січня 2025 року Україна стала повноправною державою-учасницею Римського статуту Міжнародного кримінального суду. У січні 2025 року утворено міжвідомчу робочу групу з метою вирішення питань гармонізації законодавства України у зв'язку з ратифікацією Римського статуту Міжнародного кримінального суду.

До її складу входять представники ОГП, Офісу Президента України, Верховної Ради України, Верховного суду, Національної поліції України, Міністерства внутрішніх справ, Міністерства закордонних справ, Міністерства юстиції, а також низки міжнародних і національних урядових та неурядових організацій.

Вказаною робочою групою здійснюється напрацювання змін до законодавства щодо вдосконалення правового регулювання кримінальної відповідальності за міжнародні злочини, зокрема злочин агресії та воєнні злочини. Наразі напрацьовано проект про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо приведення положень про злочин агресії та воєнні злочини до положень Римського статуту з урахуванням національної правозастосовної практики, яка склалася з початку

широкомасштабного вторгнення РФ.

На виконання Закону про ратифікацію Римського статуту Міжнародного кримінального суду та поправок до нього було прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2025 р. № 857-р «Про підписання Угоди між Кабінетом Міністрів України та Офісом Прокурора Міжнародного кримінального суду про направлення персоналу до Офісу Міжнародного кримінального суду в Україні».

МІЖНАРОДНИЙ РЕЄСТР ЗБИТКІВ

Станом на кінець грудня 2025 року заяви до Реєстру збитків приймаються за 14 категоріями. 15–16 грудня 2025 р. на дипломатичній конференції прийнято Конвенцію про створення Міжнародної комісії з розгляду заяв для України – другого елемента компенсаційного механізму. Комісія розглядатиме заяви, подані до Реєстру, для відшкодування шкоди, завданої агресією РФ; її формування розпочнеться після набуття Конвенцією чинності. Паралельно триває робота над створенням Міжнародного компенсаційного фонду, пріоритетним джерелом наповнення якого мають стати знерухожені активи РФ.

МІГРАЦІЯ ТА РЕАДМІСІЯ, УПРАВЛІННЯ КОРДОНАМИ

У 2025 році продовжувалась реалізація Стратегії інтегрованого управління кордонами на період до 2025 року. Підготовлено проекти нової Стратегії інтегрованого управління державним кордоном України та Плану заходів на 2026–2028 роки щодо її реалізації.

У 2025 році Координаційним центром інтегрованого управління державним кордоном розпочато підготовку до обміну інформацією з аналогічними центрами суміжних з Україною держав, зокрема, проведено робочі наради з представниками національних координаційних центрів Словацької Республіки та Республіки Польща.

Новим стратегічним напрямом діяльності у сфері управління кордонами стала підготовка Шенгенського плану дій як складової побудови в Україні національної системи Шенгенського управління.

Продовжується співпраця з Європейською Агенцією з прикордонної та берегової охорони (FRONTEX): утворено національну делегацію для участі у переговорах з ЄС для підписання угоди щодо оперативної діяльності агенції в Україні. Очікується рішення сторони ЄС щодо початку переговорів. Державна прикордонна служба України продовжує підготовку персоналу відповідно до стандартів програм Агенції FRONTEX.

Розпочато модернізацію національної ІТ-системи з охорони державного кордону ГАРТ-1. Розбудовані територіальні розподілені центри обробки даних, які забезпечують роботу інформаційних систем в цілодобовому режимі. Ведеться розробка концепції аналітичного кластеру, проводиться заміна всього парку програмно-апаратних засобів прикордонного контролю у пунктах пропуску, триває модернізація програмного забезпечення для реалізації функцій розпізнавання облич.

Всі пункти пропуску обладнані автоматизованими робочими місцями з приладами зчитування паспортних документів, зокрема, біометричних даних (відцифрований образ обличчя) з їх безконтактного електронного носія та сканерами відбитків пальців рук.

Проведено заходи з модернізації інформаційно-комунікаційної системи прикордонного контролю «Гарт-1» (ІКС ПК «Гарт-1»), зокрема, підсистеми «Біометричний контроль» на базі СПЗ CABIS™ 6.2 до версії CABIS 7.0, що дозволяє здійснювати мультимодальну обробку, редагування, пошук і зберігання не тільки даних відбитків пальців, а також і відцифрованого образу обличчя.

Наразі проводяться заходи щодо заміни автоматизованих робочих місць користувачів першої та другої лінії прикордонного контролю (900 АРМ стаціонарного типу, 900 зчитувачів біометричних паспортних документів АТ10К Thales та 300 web-камер); модернізації СПЗ ІКС ПК «Гарт-1» в частині біометричної верифікації (ідентифікації) осіб шляхом співставлення зображення обличчя в режимі реального часу із фото з RFID чипу та OCR-зони паспортного документу або візи; повної модернізації підсистеми «Контроль другої лінії» ІКС ПК «Гарт-1».

Триває процес нормативного врегулювання організації спільного контролю у пунктах пропуску через державний кордон із країнами-членами Європейського Союзу.

Виконувалася Стратегія державної міграційної політики України на період до 2025 року.

Триває робота з розроблення проекту Стратегії державної міграційної політики на період після 2025 року.

На завершальній стадії знаходиться підготовка до підписання Імплементативних протоколів до Угоди між Україною та ЄС про реадмісію осіб з Урядами Угорщини, Іспанії та Болгарії, тексти яких схвалено Урядом України та уповноважено Голову Державної міграційної служби України на їх підписання.

У 2025 році продовжувалась робота з укладення угод про реадмісію із Боснією і Герцеговиною, Чорногорією, Казахстаном, Вірменією, Лівією, Грузією, Ліваном, Таджикистаном, Азербайджаном, Афганістаном, Індією, Шрі-Ланкою, Бангладеш, Іраком, Нігерією, В'єтнамом та Пакистаном.

Здійснюються заходи з підготовки до підписання Угоди між Україною та Республікою Сербія про реадмісію осіб та Імплементативного протоколу до неї.

Забезпечено функціонування Координаційного центру із співробітництва з Європейською міграційною мережею та Національного контактного пункту Європейської міграційної мережі в Україні: затверджено персональний склад Координаційного центру та затверджено Положення про Національний контактний пункт Європейської міграційної мережі в Україні.

БОРОТЬБА З ОРГАНІЗОВАНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ

Кабінет Міністрів України схвалив Стратегію наркополітики на період до 2030 року та затвердив операційний план заходів з її реалізації у 2025-2027 роках

(розпорядження від 20 серпня 2025 р. № 920-р).

У 2025 році посилено інституційну спроможність Національної поліції України: відомчими наказами створено сектор боротьби з сексуальною експлуатацією дітей в Інтернеті в структурі Департаменту міграційної поліції, а також управління боротьби зі злочинами проти довкілля і управління протидії організованим злочинним групам та злочинним організаціям, зловживанням у сфері державного регулювання в структурі Департаменту стратегічних розслідувань.

З метою впровадження прозорого управління людськими ресурсами в органах правопорядку та прокуратури з дотриманням принципів забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків та недискримінації затверджено Стратегію роботи з кадрами (HRM Strategy) в органах правопорядку та прокуратури на період до 2030 року (наказ МВС, ОГП, СБУ, ДБР, БЕБ, Мінфін від 05 січня 2026 р. № 22/3/4/3/1/5).

У лютому 2025 року схвалено Комплексний план практичних заходів з протидії організованій злочинності на 2025 рік, розроблений з урахуванням пріоритетів протидії серйозній та/або організованій злочинності, визначених за результатами оцінки загроз організованої злочинності за системою СОСТА Україна за період 2019-2022 років. Реалізацію Комплексного плану забезпечували 12 органів державної влади України.

У листопаді 2025 року завершено оцінювання загроз тяжких злочинів та організованої злочинності за системою оцінки СОСТА Україна за період 2021-2024 років (далі – СОСТА Україна 2021-2024). За результатами СОСТА Україна 2021-2024, з урахуванням актуальних особливостей безпекового середовища та ймовірних трансформацій відповідних кримінальних загроз у майбутньому, визначено такі пріоритети протидії серйозній та/або організованій злочинності:

- вчинення злочинів, пов'язаних із заволодінням майном;
- шахрайство, в т.ч. кібершахрайство;
- нелегальна міграція та торгівля людьми;
- незаконний обіг наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (синтетичні наркотики, нові психоактивні речовини та прекурсори, а також обіг конопель та їх похідних);
- екологічна злочинність (незаконна вирубка лісу, а також незаконний видобуток корисних копалин та бурштину);
- незаконна діяльність з підакцизними товарами (передусім алкоголь);
- незаконний обіг вогнепальної зброї;
- встановлення або поширення злочинного впливу;
- насильницька (злочини на ґрунті ненависті) злочинність;
- корисливо-насильницька злочинність.

Відкрита версія Звіту про результати оцінювання загроз серйозної та/або організованої злочинності СОСТА Україна за період 2021-2024 роки буде опублікована у вигляді електронного видання та розміщена на офіційному порталі МВС, а версію англійською мовою буде направлено до Європолу.

Триває розроблення нової Стратегії боротьби з організованою злочинністю на 2026-2030 роки.

У 2025 році Національна поліція України продовжила брати участь в реалізації 223 оперативних заходів у межах 15 оперативних планів циклу Європейської міждисциплінарної платформи проти кримінальних загроз (ЕМРАСТ) на 2022-2025 роки (ЕМРАСТ cycle 2022-2025), спрямованих на боротьбу з організованою злочинністю, а також у реалізації спільних дій з ЄС з метою недопущення витоку вогнепальної зброї за межі державного кордону.

Забезпечено роботу Координаційного центру з питань протидії незаконному обігу вогнепальної зброї, її складових частин і компонентів, а також боєприпасів до неї. У лютому 2025 року проведено установче засідання за участі міжнародних партнерів. З метою налагодження інформаційної взаємодії та узгодження дій між центральними органами виконавчої влади, іншими державними органами з питань протидії незаконному обігу вогнепальної зброї, її складових частин і компонентів, а також боєприпасів до неї утворено робочу групу – Контактний пункт, яка діє на постійній основі.

Триває розроблення проекту Стратегії протидії незаконному обігу зброї, її складових частин боєприпасів та вибухових речовин на період до 2030 року.

У червні 2025 р. наказом ОГП № 127 створено міжвідомчу робочу групу з питань протидії кримінальним правопорушенням, пов'язаним із заволодінням чужим майном або придбанням права на майно шляхом обману чи зловживання довірою. В ОГП 12.12.2025 відбулося засідання цієї робочої групи за участі представників Національної поліції України та Бюро економічної безпеки України, під час якого обговорено найбільш актуальні проблемні питання з протидії шахрайства та прийнято рішення про вжиття додаткових організаційних та практичних заходів з метою підвищення ефективності боротьби з цією категорією злочинів та усунення недоліків.

РОЗСЛІДУВАННЯ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ

Із 24 лютого 2022 р. по 31 грудня 2025 р. зареєстровано 232 421 злочинів, пов'язаних із агресією РФ проти України. Ця цифра включає 208 721 злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку (з них 203 283 - воєнний злочин).

За результатами розслідування воєнних злочинів (ст. 438 Кримінального Кодексу України) 1 062 особам повідомлено про підозру, скеровано обвинувальні акти до суду щодо 780 осіб, а також 233 особи є засудженими за скоєння злочинів, передбачених статтею 438 Кримінального кодексу України.

За фактом ведення військово-політичним керівництвом РФ за пособництва інших осіб агресивної війни проти України (ст. 437 Кримінального Кодексу України), порушення її територіальної цілісності (ст. 110 Кримінального Кодексу України) та вчинення інших пов'язаних з агресією злочинів повідомлено про підозру 738 особам, з них – 449 осіб за ст. 110 Кримінального Кодексу України, 43 особи за ст. 437 Кримінального Кодексу України, а також 246 осіб за статтями 110 та 437

Кримінального Кодексу України. Направлено до суду обвинувальні акти стосовно 509 осіб, засуджено 270 осіб.

Нині продовжується спільне розслідування російської агресії, воєнних злочинів, злочинів проти людяності та геноциду у рамках Спільної слідчої групи (далі - ССГ) «Справа України», яку створили Україна, Литовська Республіка, Республіка Польща, Естонська Республіка, Латвійська Республіка, Словацька Республіка та Румунія як сторони, а також Євроюст, Офіс Прокурора Міжнародного кримінального суду та Агентство ЄС зі співробітництва правоохоронних органів (Європол) як учасники.

Так, у 2025 році завдяки співпраці з компетентними органами Республіки Польща в межах діяльності ССГ у січні 2025 року одній особі повідомлено про підозру за ч. 1 ст. 438 Кримінального Кодексу України. У квітні 2025 року обвинувальний акт у кримінальному провадженні спрямовано до суду.

За результатами комплексу слідчих дій, проведених спільно з прокурорами і слідчими Литовської Республіки, компетентними органами України у червні 2025 року одній особі вручено підозру у вчиненні воєнного злочину. У подальшому підозрюваного екстрадовано до Литовської Республіки для завершення досудового розслідування та спрямування справи до суду.

Також у грудні 2025 року правоохоронні органи Литовської Республіки повідомили про підозру ще одній особі.

Загалом, на кінець 2025 року виконано більше 30 запитів про правову допомогу компетентних органів іноземних держав та запитів у рамках ССГ щодо проведення слідчих дій із розслідування воєнних злочинів, учинених збройними силами РФ стосовно іноземців, а також стосовно громадян України, які наразі перебувають на території інших країн.

З моменту свого заснування в липні 2023 року Міжнародний центр з переслідування злочину агресії проти України (ICPA) досяг значного прогресу в розбудові спільної стратегії розслідування та обвинувачення у справах про злочини агресії. ICPA є унікальним судовим центром, інтегрованим у Євроюст, для підтримки національних розслідувань злочину агресії, пов'язаного з війною в Україні, завдяки якому незалежні прокурори з різних держав можуть щодня працювати разом в одному місці, швидко та ефективно обмінюватися доказами та погоджувати спільну стратегію розслідування та обвинувачення.

У 2023 році на базі Євроюсту було створено Основну міжнародну базу даних про злочини (CICED), яка призначена для збереження та аналізу доказів вчинення воєнних злочинів, злочину агресії та інших найтяжчих міжнародних правопорушень у безпечному режимі.

Упродовж 2023–2025 років до бази даних CICED внесено 10 187 файлів із інформацією про докази вчинення міжнародних злочинів на території України. Співробітниками Євроюсту, відповідальними за функціонування бази CICED, за результатами вивчення цієї інформації та доказів, внесених до бази іншими країнами, підготовлено більше 20 аналітичних звітів. Більшість звітів зроблена за запитом української сторони та у подальшому використана у роботі працівниками Офісу.

БОРОТЬБА З ТЕРОРИЗМОМ

СБУ затверджено:

- Порядок формування та ведення переліку терористичних організацій (груп) (квітень 2025 р.);
- Положення про підготовку осіб, яким може доручатись ведення переговорів під час проведення антитерористичної операції (лютий 2025 р.).

Розроблено:

- проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про боротьбу з тероризмом», який передбачає визначення терміна «запобігання тероризму», визначення переліку суб'єктів, які уповноважені здійснювати діяльність із запобігання тероризму, наділення Кабінету Міністрів України повноваженнями щодо створення Координаційного центру з питань запобігання тероризму, а також визначення його структури та порядку функціонування;
- проект Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо встановлення кримінальної відповідальності за пропаганду тероризму або ідеології тероризму»;
- проект Концепції боротьби з тероризмом в Україні.

ТЕХНІЧНІ БАР'ЄРИ У ТОРГІВЛІ

Зобов'язання України за напрямом "Технічні бар'єри у торгівлі" передбачені Главою 3 "Технічні бар'єри у торгівлі" Розділу IV "Торгівля та питання, пов'язані з торгівлею" Угоди про асоціацію.

У 2025 році Україна продовжувала вживати заходів щодо максимального врахування рекомендацій, наданих Стороною ЄС за результатами проведених оцінювань стану адаптації горизонтального і секторального законодавства до актів законодавства ЄС, а також готовності інфраструктури якості України до укладення Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів (Угода АСАА) та рекомендацій першого і другого пріоритетів, що були отримані від Європейської Комісії у грудні 2023 року.

За результатами проведених оцінювань та з метою започаткування офіційної оцінки з боку ЄС повністю виконано п'ять із семи рекомендацій першого пріоритету. Частково забезпечено впровадження ще двох рекомендацій європейської сторони, зокрема, розроблено законопроекти:

- «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення державного ринкового нагляду та системи технічного регулювання відповідно до вимог Європейського Союзу» (реєстр. № 12426 від 20.01.2025), який має на меті забезпечити відповідність європейському законодавству у сфері ринкового нагляду (Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 2019/1020);
- «Про внесення змін до деяких законів України щодо гармонізації сфери акредитації органів з оцінки відповідності та системи технічного регулювання з вимогами Європейського Союзу» (реєстр. № 12221 від 18.11.2024), метою якого є гармонізувати з європейськими системи акредитації та технічного регулювання, а також запровадити всі рекомендовані європейськими експертами норми Регламенту Європейського Парламенту і Ради № 765/2008/ЄС та Рішення Європейського Парламенту і Ради № 768/2008/ЄС.

На пленарному засіданні Верховної Ради України 26.03.2025 законопроекти були прийняті за основу в першому читанні.

Доопрацьовані, з урахуванням отриманих від європейських експертів рекомендацій, законопроекти були розглянуті у Комітеті Верховної Ради України з питань економічного розвитку та в результаті було прийнято рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти їх в другому читанні.

Протягом 2025 року також продовжувалась робота з виконання 13 рекомендацій другого пріоритету, з яких виконано 6, виконується на постійній основі – 4, у процесі виконання – 3.

Постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2025 № 1630 затверджено Технічний регламент машин, розроблений на основі Регламенту (ЄС) 2023/1230 Європейського Парламенту та Ради від 14.06.2023 про машини та скасування Директиви 2006/42/ЄС Європейського Парламенту і Ради та Директиви Ради 73/361/ЄЕС.

На виконання положень Закону України «Про технічні регламенти та оцінку

відповідності» прийнято 29 переліків національних стандартів та змін до них для цілей застосування технічних регламентів стосовно безпеки машин, низьковольтного електричного обладнання, безпечності іграшок, обладнання та захисних систем, призначених для використання в потенційно вибухонебезпечних середовищах, ліфтів і компонентів безпеки для ліфтів та засобів індивідуального захисту.

Продовжувалась робота щодо прийняття національних стандартів та затвердження переліків національних стандартів для цілей застосування технічних регламентів, які визначені пріоритетними для Угоди АСAA. Зокрема, у 2025 році прийнято 364 національні стандарти, з яких 273 гармонізовані з міжнародними та європейськими, затверджено 3 переліки національних стандартів для цілей застосування технічних регламентів, розроблених на основі актів законодавства ЄС.

Відповідно до рекомендації Європейської Комісії щодо термінового скасування застарілих національних стандартів, які суперечать європейським гармонізованим стандартам, забезпечено скасування ДП «УкрНДНЦ» близько 3500 національних стандартів, положення яких суперечать європейським стандартам.

Національне агентство з акредитації України (далі - НААУ) є підписантом угод про визнання з Європейською кооперацією з акредитації (EA MLA), Міжнародною кооперацією з акредитації лабораторій (ILAC MRA) та Міжнародним форумом з акредитації (IAF MLA). Акредитація, що надається НААУ у відповідних сферах, є еквівалентною акредитації, що надається національними органами з акредитації – підписантами ILAC MRA та IAF MLA у більш ніж 80 країнах світу.

Під час другого засідання Генеральної Асамблеї Глобальної кооперації з акредитації (далі – Кооперація), яка відбулася 23-24.10.2025 у м. Бангкок (Королівство Таїланд), відповідно до резолюції 2025-10 НААУ було прийнято у якості повноправного члена Кооперації, створеної шляхом об'єднання Міжнародного форуму з акредитації (IAF) та Міжнародної кооперації з акредитації лабораторій (ILAC). Кооперація замінить обидві організації та буде дотримуватись тих самих принципів та цілей акредитації та розпочне свою діяльність з січня 2026 року.

Наразі в Україні налічується 1202 акредитованих органів з оцінки відповідності: 749 випробувальних лабораторій, 92 медичні лабораторії, 39 калібрувальних лабораторій, 61 орган сертифікації систем управління, 18 органів з сертифікації персоналу, 128 органів з сертифікації продукції, процесів та послуг, 72 інспекційних органів, 10 органів з верифікації тверджень щодо парникових газів та 8 провайдерів перевірки професійного рівня.

У травні 2025 року чотири наукові метрологічні центри (ННЦ «Інститут метрології», ДП «Укрметртестстандарт», ДП НДІ «Система» та ДП «Івано-Франківськстандартметрологія») пройшли оцінку їх систем управління якістю в регіональній організації з метрології European Association of National Metrology Institutes (EURAMET).

В умовах війни забезпечено функціонування 58 національних еталонів, а також їх простежуваність шляхом проведення міжнародних звірень та калібрувань на національних еталонах інших держав.

САНІТАРНІ ТА ФІТОСАНІТАРНІ ЗАХОДИ

Зобов'язання України за напрямом "Санітарні та фітосанітарні заходи" (далі – СФЗ) передбачені Главою 4 "Санітарні та фітосанітарні заходи" Розділу IV "Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею" та Додатком V Угоди про асоціацію.

У 2025 році на виконання Угоди про асоціацію та з метою імплементації актів права ЄС:

1. Прийнято:

Закон України від 16.12.2025 № 4718-IX "Про внесення змін до деяких законів України щодо приведення регулювання у сферах ветеринарної медицини, благополуччя тварин і кормів у відповідність з актами права Європейського Союзу", що передбачає системний і комплексний перегляд регулювання у сферах ветеринарної медицини, благополуччя тварин і кормів. Також він регламентує здійснення офіційного контролю та інших офіційних заходів у цих сферах, що відповідає нормативно-правовим актам Європейського Союзу.

2. Опрацьовується:

З урахуванням результатів двосторонньої зустрічі України та Європейської Комісії в рамках здійснення офіційного скринінгу відповідності законодавства України праву ЄС, зокрема, за переговорним розділом 12 "Безпечність харчових продуктів, ветеринарна та фітосанітарна політика" ведеться активна робота із науковим та бізнес-середовищем щодо розроблення нового рамкового законопроекту у сфері поводження із засобами захисту рослин і агрохімікатами.

Сформовано позицію України для переговорів з Європейським Союзом щодо укладення Угоди про вступ України до Європейського Союзу з питань безпечності харчових продуктів, ветеринарної та фітосанітарної політики та надано пропозиції до Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (acquis ЄС).

3. З метою створення комплексного та завершеного регулювання у сфері СФЗ з урахуванням відповідних положень актів права ЄС прийнято:

- постанову Кабінету Міністрів України від 04.02.2025 № 121 "Деякі питання реалізації статті 86 Закону України "Про ветеринарну медицину";
- постанову Кабінету Міністрів України від 28.03.2025 № 345 "Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 7 травня 2022 р. № 537";
- постанову Кабінету Міністрів України від 15.04.2025 № 451 "Про затвердження Порядку ведення Державного реєстру генетично модифікованих організмів" (набере чинності 16.09.2026);
- постанову Кабінету Міністрів України від 21.05.2025 № 584 "Деякі питання

державної реєстрації генетично модифікованих організмів” (набере чинності 16.09.2026);

- постанову Кабінету Міністрів України від 04.06.2025 № 640 “Деякі питання реалізації Закону України “Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною”;
- постанову Кабінету Міністрів України від 07.07.2025 № 806 “Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 18 лютого 1997 р. № 176 і від 16 листопада 2011 р. № 1402”;
- постанову Кабінету Міністрів України від 14.07.2025 № 831 “Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 7 травня 2022 р. № 537”;
- постанову Кабінету Міністрів України від 25.09.2025 № 1216 “Про затвердження Порядку встановлення та функціонування карантинних ветеринарних постів та дезінфекційних установок у пунктах пропуску через державний кордон України”;
- постанову Кабінету Міністрів України від 03.12.2025 № 1571 “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 7 травня 1998 р. № 637”.

4. Крім того, затверджено такі накази міністерств:

- наказ Мінагрополітики від 28.01.2025 № 361 “Про затвердження Методів відбору зразків та лабораторних досліджень (випробувань) для визначення рівнів рослинних токсинів у харчових продуктах для цілей державного контролю”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 13.02.2025 за № 225/43631;
- наказ Мінагрополітики від 30.01.2025 № 478 “Про затвердження Вимог до запровадження Системи швидкого повідомлення про загрози, пов’язані з харчовими продуктами та кормами”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 05.03.2025 за № 350/43756;
- наказ Мінагрополітики від 17.02.2025 № 1045 “Про внесення змін до деяких наказів щодо клеймування шкіряної та хутрової сировини та санітарної обробки об’єктів птахівництва”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 05.03.2025 за № 349/43755;
- наказ Мінагрополітики від 26.02.2025 № 1345 “Про затвердження Методів відбору зразків та лабораторних досліджень (випробувань) для визначення рівня вмісту загальних азотлетких основ у неперероблених рибних продуктах для цілей державного контролю”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 28.03.2025 за № 492/43898;
- наказ Мінагрополітики від 28.02.2025 № 1366 “Про затвердження Порядку видачі ветеринарних документів та ведення Єдиного державного реєстру ветеринарних документів”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 02.04.2025 за № 510/43916;
- наказ Мінагрополітики від 14.03.2025 № 1464 “Про затвердження Порядку електронної реєстрації осіб в інформаційній автоматизованій системі Phytosanitary Inspection System, визначення ролей її користувачів і

функціонування особистого електронного кабінету”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 28.03.2025 за № 491/43897;

- наказ Мінагрополітики від 27.03.2025 № 1534 “Про затвердження Гігієнічних вимог до харчових казеїнів та казеїнатів”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 01.05.2025 за № 648/44054;
- наказ Мінагрополітики від 23.04.2025 № 1690 “Про затвердження Методів відбору зразків та лабораторних досліджень (випробувань) для визначення рівнів нітратів у деяких харчових продуктах для цілей державного контролю”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 22.05.2025 за № 791/44197;
- наказ Мінагрополітики від 05.06.2025 № 1817 “Про затвердження Порядку здійснення операторами ринку періодичних досліджень (випробувань) кормів на предмет вмісту речовин, наявність яких є обмеженою або забороненою”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 20.06.2025 за № 955/44361;
- наказ Мінагрополітики від 03.07.2025 № 1916 “Про затвердження інструкцій з виявлення, локалізації та ліквідації деяких регульованих шкідливих організмів картоплі”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 14.08.2025 за № 1194/44600, № 1195/44601, № 1196/44602, № 1197/44603;
- наказ Мінагрополітики від 15.07.2025 року № 1954 “Про внесення змін до наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України від 25 квітня 2022 року № 244”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 23.07.2025 за № 1093/44499;
- наказ Мінекономіки від 16.10.2025 № 770 “Про затвердження Методів відбору зразків та лабораторних досліджень (випробувань) для визначення мікробіологічних критеріїв харчових продуктів”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 31.10.2025 за № 1588/44994;
- наказ Мінекономіки від 17.10.2025 № 789 “Про затвердження Вимог щодо простежуваності побічних продуктів тваринного походження”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 06.11.2025 за № 1621/45027;
- наказ Мінекономіки від 20.10.2025 № 798 “Про внесення змін до наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України від 20 жовтня 2022 року № 813”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 06.11.2025 за № 1619/45025;
- наказ Мінекономіки від 28.10.2025 № 935 “Про внесення змін до наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України від 25 квітня 2023 року № 987”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 13.11.2025 за № 1675/45081;
- наказ Мінекономіки від 30.10.2025 № 952 “Про внесення змін до наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України від 26 березня 2018 року № 158”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 26.11.2025 за № 135971/2025;
- наказ Мінекономіки від 30.10.2025 № 953 “Про затвердження Порядку моніторингу та звітності про стійкість (резистентність) до протимікробних

речовин збудників зоонозів та коменсальних бактерій”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 13.11.2025 за № 1674/45080;

- наказ Мінекономіки від 31.10.2025 № 976 “Про затвердження форми акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного контролю (інспектування) стосовно дотримання операторами ринку вимог законодавства про матеріали і предмети, призначені для контакту з харчовими продуктами”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 17.11.2025 за № 1685/45091;
- наказ Мінекономіки від 09.12.2025 № 2886 “Про затвердження Спеціальних вимог до відбору зразків, а також методів (методик) проведення лабораторних досліджень (випробувань) для окремих груп матеріалів і предметів, призначених для контакту з харчовими продуктами”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 24.12.2025 за № 1941/45347.

МИТНІ ПИТАННЯ

Зобов'язання України за напрямом «Митні питання» передбачені у рамках Глави 5 «Митні питання та сприяння торгівлі» розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» Угоди про асоціацію, а також відповідними додатками до Угоди.

НАБЛИЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЄС

Протягом 2025 року прийнято:

1. Закон України від 25.03.2025 № 4323-IX «Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законів України щодо деяких питань адміністративної відповідальності за порушення митних правил, уточнення порядку виконання окремих митних процедур та усунення термінологічних неузгодженостей», положення якого передбачають перегляд підходів до деяких питань застосування адміністративних стягнень за порушення митних правил, запровадження більш гнучкого механізму притягнення осіб до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, а також впровадження сучасних європейських практик у сфері боротьби з митними правопорушеннями у діяльність митних органів України.

2. Підзаконні акти, спрямовані на реалізацію положень Закону України від 22.08.2024 № 3926-IX «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо імплементації деяких положень Митного кодексу Європейського Союзу», який набрав чинності 19.06.2025 року, зокрема:

- **постанови Кабінету Міністрів України**, які врегульовують питання, у тому числі, щодо:
 - переходу на європейський підхід щодо застосування митних режимів, а також систему авторизацій для митних брокерів та утримувачів митних складів, складів тимчасового зберігання;
 - оновлення форм документів, що супроводжують процес авторизації (форми заяв, форми авторизацій), доповнення порядку проведення оцінки відповідності умовам та критеріям надання авторизацій тощо;
 - оновлення термінології;
 - затвердження порядків створення та ведення деяких реєстрів митними органами;
 - затвердження вимог до облаштування та функціонування систем відеоспостереження на об'єктах підприємств, яким надано авторизації на експлуатацію митного складу та складу тимчасового зберігання, дозволи на експлуатацію магазину безмитної торгівлі та вільної митної зони комерційного або сервісного типу;
- **накази Мінфіну**, які врегульовують питання, у тому числі, щодо:

- актуалізації відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, що використовуються у процесі оформлення митних декларацій;
- визначення форми декларації тимчасового зберігання;
- внесення змін до Особливостей виконання митних формальностей під час застосування спрощення «процедура випуску за місцезнаходженням»;
- внесення змін до Порядку створення зон митного контролю;
- затвердження Порядку відкриття та закриття місць доставки, Вимог до облаштування місць доставки та Порядку визначення товарів, які можуть бути доставлені в інше місце, узгоджене з митним органом призначення;
- внесення змін до Порядку роботи складу митного органу;
- внесення змін до Порядку планування митними органами документальних виїзних перевірок.

3. Підзаконні акти, спрямовані на реалізацію положень Закону України від 17.09.2024 № 3977-IX “Про внесення змін до Митного кодексу України щодо встановлення особливостей проходження служби в митних органах та проведення атестації посадових осіб митних органів”, зокрема, **затверджено**:

- Порядок проведення психофізіологічного опитування посадових осіб митних органів та кандидатів на зайняття посад державної служби в митних органах із застосуванням поліграфа;

- Порядок проведення перевірки на добросовісність та моніторингу способу життя посадових осіб митних органів і періодичність їх проведення та Порядок подання декларації добросовісності посадових осіб митних органів;

- каталог типових посад посадових осіб митних органів; алгоритм формування груп митних компетенцій для типових посад посадових осіб митних органів; схему посадових окладів посадових осіб митних органів; розмір надбавок за спеціальне звання; Порядок встановлення, призупинення, зменшення чи скасування надбавок та встановлення премій посадовим особам митних органів;

- Порядок організації та проведення атестації, оцінювання добросовісності та професійної компетентності посадових осіб митних органів під час проведення атестації;

- склад комісії з проведення конкурсу на зайняття посади Голови Державної митної служби.

Також врегульовано питання функціонування дисциплінарного комітету Держмитслужби, інституту ротації.

ПРОЕКТ НОВОГО МИТНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

26 серпня 2025 року Кабінет Міністрів України підтримав (протокол засідання від 26.08.2025 № 18) розроблений Мінфіном спільно з Держмитслужбою за підтримки експертів з проектів технічної допомоги, що фінансуються ЄС, проект Митного кодексу України (нова редакція) для початку проведення консультацій з Європейською Комісією та представниками громадськості.

27 серпня 2025 року проект Митного кодексу України (нова редакція) було надіслано на розгляд Європейської Комісії з метою проведення його оцінки на предмет відповідності праву ЄС (acquis ЄС).

Проект нового Митного кодексу України підготовлено з метою забезпечення відповідності положенням актів права ЄС в митній сфері та ґрунтується на положеннях ключових Регламентів ЄС у митній сфері, включених до переліку актів права ЄС у переговорному розділі 29 «Митний союз»:

- Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 952/2013 від 09.10.2013 про встановлення Митного кодексу Союзу;

- Делегованого Регламенту Комісії (ЄС) № 2015/2446 від 28.07.2015 на доповнення Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 952/2013 стосовно детальних правил щодо певних положень Митного кодексу Союзу;

- Імплементативного Регламенту Комісії (ЄС) № 2015/2447 від 24.11.2015 щодо детальних правил імплементування певних положень Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 952/2013 про встановлення Митного кодексу Союзу;

- Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 2022/2399 від 23.11.2022 про створення єдиного вікна Європейського Союзу для митниці та внесення змін до Регламенту (ЄС) № 952/2013;

- Регламенту Ради (ЄС) № 1186/2009 від 16.11.2009 про встановлення у Співтоваристві системи звільнень від сплати мита;

- Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 608/2013 від 12.06.2013 щодо забезпечення митними органами дотримання прав інтелектуальної власності та про скасування Регламенту Ради (ЄС) № 1383/2003.

Наразі тривають розпочаті з вересня 2025 року консультації з представниками громадськості щодо тексту проекту Кодексу.

ПРОГРАМА АВТОРИЗОВАНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ОПЕРАТОРА (АЕО) ТА ІНШІ СПРОЩЕННЯ

З початку 2025 року Держмитслужбою було розглянуто 82 заяви про надання авторизації авторизованого економічного оператора типу «про надання права на застосування спрощень» (АЕО-С) та 9 заяв про надання авторизації авторизованого економічного оператора типу «про підтвердження безпеки та надійності» (АЕО-Б).

У 2025 році надано 33 авторизації АЕО-С та 2 авторизації АЕО-Б.

Станом на 31 грудня 2025 року в Україні авторизації АЕО отримали 110 підприємств, 105 з яких отримали авторизацію АЕО-С, 5 підприємств отримали обидва типи авторизацій АЕО-С та АЕО-Б.

Окрім цього, Держмитслужбою надано 1351 авторизацію на застосування спрощень, з яких 814 авторизацій на застосування спрощень, передбачених Митним кодексом України та 537 авторизацій на застосування транзитних спрощень, передбачених Конвенцією про процедуру спільного транзиту.

У 2025 році надано 308 авторизацій на застосування спрощень, передбачених Митним кодексом України та 104 авторизації на застосування транзитних спрощень, передбачених Конвенцією про процедуру спільного транзиту.

ФУНКЦІОНУВАННЯ NCTS

У 2025 році Україна продовжила застосування NCTS Фаза 5 (Нова комп'ютеризована транзитна система).

У 2025 році успішно завершено майже 142 тис. переміщень під процедурою спільного транзиту. Більше ніж у 96 тис. випадках Україна виступала митницею відправлення, а більше ніж у 45 тис. випадках транзитне переміщення завершувалось в Україні.

Загалом від початку застосування в Україні процедури спільного транзиту (з 1 жовтня 2022 року) завершено майже 280 тис. переміщень. Більше ніж у 203 тис. випадках Україна виступала митницею відправлення, а в більше ніж 74 тис. випадках транзитне переміщення завершувалось в Україні.

У 2025 році відповідно до умов Конвенції про процедуру спільного транзиту в системі управління гарантіями GMS зареєстровано 87 загальних та 22 701 індивідуальну гарантію.

РЕАЛІЗАЦІЯ ФУНКЦІЙ ПОСТ-МИТНОГО КОНТРОЛЮ

У 2025 році Україна продовжила розбудовувати реалізацію функції пост-митного контролю відповідно до отриманих рекомендацій МВФ та в межах реалізації вимог статті 3441 «Пост-митний контроль» Митного кодексу України (в редакції Закону України від 22 серпня 2024 року № 3926-IX «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо імплементації деяких положень Митного кодексу Європейського Союзу»), відповідно до положень якої пост-митний контроль здійснюється шляхом проведення доперевірочного аналізу митних декларацій, митне оформлення яких завершено, та виїзних (планових та позапланових) та невиїзних документальних перевірок дотримання вимог законодавства України з питань митної справи.

За результатами застосування системи управління ризиками в 2025 році відібрано 3 308 митних декларацій, митне оформлення яких завершено. Виявлено порушення або невідповідності у 2 593 митних деклараціях, що становить 78 % загальної кількості митних декларацій, по яких було розпочато доперевірочний аналіз.

ЗАХОДИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ МИТНИХ ПРОЦЕСІВ

Заходи з цифровізації митних процесів постійно реалізуються Держмитслужбою, зокрема за напрямками інтеграції та гармонізації національного домену із системами ЄС, орієнтація на обмін інформацією з митними адміністраціями країн-членів ЄС, створення гнучкої та масштабованої архітектури на національному рівні, підготовка до інформаційної взаємодії з урахуванням EU Customs Data Model (EUCDM).

Основні ідеї Імплементаційного Рішення Комісії (ЄС) 2023/2879 щодо впровадження електронних систем, передбачених Митним кодексом ЄС,

реалізовані у загальних принципах Довгострокового національного стратегічного плану цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Держмитслужби та її територіальних підрозділів на основі Багаторічного стратегічного плану електронної митниці ЄС (Multi-annual strategic plan for electronic customs, MASP-C) (далі – Стратегічний план).

Відповідно до Стратегічного плану Держмитслужбою протягом 2025 року реалізовано низку вагомих цифрових рішень, які змінили підходи до митного оформлення, наблизили митні процедури до стандартів ЄС і зробили митницю зручнішою як для бізнесу, так і для громадян.

У 2025 році Держмитслужба неодноразово презентувала представникам Єврокомісії, DG TAXUD, EU4PFM, іншими представниками ЄС національні ІТ-системи та отримала високі оцінки, зокрема:

- результати офіційної оцінки ЄС (скринінгу) стану імплементації права ЄС за розділом 29 «Митний союз» – засвідчено досягнення Держмитслужбою високого рівня узгодженості (у тому числі щодо ІТ-систем) у таких сферах, як реєстрація економічних операторів, авторизовані економічні оператори, рішення митних органів, рішення митних органів щодо зобов'язуючої інформації (BTI, BOI) тощо; повної узгодженості щодо функціонування в Україні ІТ системи NCTS, застосування системи управління ризиками при здійсненні митного контролю;
- під час двосторонньої зустрічі України та Європейської Комісії (офіційний скринінг відповідності законодавства України праву ЄС за переговорним розділом 33 «Фінансові та бюджетні положення») – представлено, зокрема, ІТ системи, які забезпечуватимуть виконання вимог ЄС щодо митного оформлення імпорту, стягнення мита та забезпечення обліку митного боргу (Єдина автоматизована інформаційна система митних органів та її складові, такі як АСМО «Центр», АСМО «Інспектор» та її локальні підсистеми, Єдине вікно для міжнародної торгівлі, Електронна система управління гарантіями, Інтегрований митний тариф тощо);
- у липні 2025 року Держмитслужба отримала від DG TAXUD перелік ІТ систем ЄС, наявність яких необхідна країні для вступу в ЄС.

З урахуванням рекомендацій представників Єврокомісії, DG TAXUD за результатами ознайомлення з прогресом України у створенні ІТ-систем митних органів, наразі підготовлено проект Стратегічного плану, оновлений зокрема щодо: переліку ІТ-систем, які є пріоритетними для країн-кандидатів з урахуванням стану розвитку національних ІТ-систем; змін у законодавстві ЄС; етапів та строків впровадження ІТ-проектів, включених до Переліку ІТ-систем ЄС.

ПІДПРИЄМНИЦТВО

КОРПОРАТИВНА СТАЛІСТЬ ТА ВІДПОВІДАЛЬНЕ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ

У рамках підготовки до імплементації Директиви (ЄС) 2024/1760 Європейського Парламенту та Ради ЄС щодо належної обачності з корпоративної сталості та про внесення змін до Директиви (ЄС) 2019/1937 і Регламенту (ЄС) 2023/2859 у 2025 році проведено низку заходів, зокрема:

- експертні дискусії "Відповідальний бізнес в Україні: ключові питання для процесу переговорів про вступ до ЄС" (18.02.2025, м. Вагенінген, Королівство Нідерланди та 06.03.2025, м. Київ);
- дводенну бізнес школу зі стандартів корпоративної сталості для представників малого та середнього підприємництва України (03-04.03.2024, м. Київ);
- пілотне навчання для програми підвищення кваліфікації "Відповідальне ведення бізнесу: інструменти для державного управління та місцевого самоврядування в контексті європейської інтеграції України" для державних та муніципальних органів влади (10-11.03.2025 офлайн для представників центральних органів влади, 02-04.04.2025 онлайн для представників місцевого самоврядування). За результатами пілотного навчання наказом НАДС від 05.09.2025 № 122-25 затверджено типову загальну короткострокову програму підвищення кваліфікації "Відповідальне ведення бізнесу: інструменти для державного управління та місцевого самоврядування в контексті європейської інтеграції України";
- міжнародну конференцію: "Відповідальний бізнес для відновлення України: шлях до сталих інвестицій та європейської інтеграції", (16.10.2025, м. Київ);
- тренінг для тренерів з відповідального ведення бізнесу для державних та муніципальних органів влади у співпраці зі Школою публічного управління (17-19.11.2025, м. Київ). Також розроблено проект секторальних методичних рекомендації щодо відповідального ведення бізнесу під час відновлення України.

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ТА АУДИТОРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Також протягом 2025 року продовжено реалізацію системних кроків задля виконання євроінтеграційних вимог, зокрема:

- в частині транспонування положень Директиви Європейського Парламенту та Ради ЄС від 26.06.2013 № 2013/34/ЄС про річну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язану звітність певних типів підприємств (з урахуванням змін внесених Директивою (ЄС) 2022/2464 та Делегованою Директивою Комісії (ЄС) 2023/2775) розроблено проект Закону України «Про внесення змін до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" щодо запровадження звітності із сталого розвитку», який схвалено Кабінетом Міністрів України та подано на розгляд Верховної Ради України (реєстр. № 13598 від 04.08.2025);

- підготовлено законодавче підґрунтя щодо удосконалення системи регулювання аудиторської діяльності відповідно до вимог європейського законодавства, а також підвищення рівня прозорості та достовірності звітності із сталого розвитку. Зокрема, з метою імплементації норм європейського законодавства з питань надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку (Директиви ЄС 2022/2464) розроблено та подано для розгляду Верховною Радою України проект Закону України «Про внесення змін до Закону України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» та деяких законів України щодо удосконалення законодавства у сфері аудиторської діяльності” (реєстр. № 14016 від 05.09.2025);

- з метою виконання заходів щодо імплементації законодавства ЄС з питань звітності із сталого розвитку Міністерством фінансів України утворено Міжвідомчу робочу групу з питань запровадження підприємствами звітності із сталого розвитку, основним завданням якої є координація дій центральних органів виконавчої влади, державних органів, установ та професійних організацій (об'єднань) щодо запровадження підприємствами звітності із сталого розвитку, надання у межах повноважень роз'яснень та консультацій з питань запровадження підприємствами європейських стандартів звітності із сталого розвитку;

- приведено у відповідність до вимог міжнародних стандартів фінансової звітності національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції» та 26 «Виплати працівникам»;

- укладено Угоду між Міністерством фінансів України та Фондом міжнародних стандартів фінансової звітності (Велика Британія) про дозвіл на переклад та використання матеріалів та творів, авторськими правами на які володіє Фонд міжнародних стандартів фінансової звітності (Велика Британія), зокрема з питань запровадження звітності підприємств із сталого розвитку;

- укладено додатки A18, A19 та A20 до Угоди між Міністерством фінансів України та Міжнародною федерацією бухгалтерів (США) про дозвіл перекладати та публікувати матеріали, захищені авторським правом (реєстраційний номер № UA-MOF-T-OA-2018), а саме творів:

- Міжнародний кодекс етики професійних бухгалтерів (включаючи Міжнародні стандарти незалежності), видання 2024 року (серпень 2024 року); Міжнародний стандарт з надання впевненості із сталого розвитку 5000 «Загальні вимоги до завдань з надання впевненості із сталого розвитку» (листопад 2024 року);

- МСБОДС 50 «Розвідка та оцінка корисних копалин» (листопад 2024 року), Зміни до стандартів МСБОДС внаслідок застосування МСБОДС 46 «Оцінка» (серпень 2025 року);

- забезпечено здійснення перекладу та оприлюднення державною мовою на офіційному веб-сайті Мінфіну двох нових міжнародних стандартів фінансової звітності: МСФЗ 18 «Подання та розкриття інформації у фінансовій звітності» та МСФЗ 19 «Дочірні підприємства, що не є підзвітними суспільству: розкриття інформації». Окрім цього актуалізовано та оприлюднено на офіційному веб-сайті Мінфіну 44 міжнародних стандарти фінансової звітності видання 2025 року (https://mof.gov.ua/uk/translation_of_international_financial_reporting_standards_2025_to_be_completed-827).

- оновлено пакет міжнародних стандартів аудиту, у тому числі Міжнародний

кодекс етики професійних бухгалтерів (включаючи міжнародні стандарти незалежності), які оприлюднено на офіційному вебсайті Міністерства фінансів України (<https://www.mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-auditu>).

– Удосконалення нормативно-правового забезпечення бухгалтерського обліку в державному секторі

Протягом 2025 року було удосконалено нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку в державному секторі відповідно до міжнародних стандартів та кращих практик ЄС, зокрема удосконалено Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі 126 «Оренда», 121 «Основні засоби», 129 «Інвестиційна нерухомість», 133 «Фінансові інвестиції», 101 «Подання фінансової звітності», 102 «Консолідована фінансова звітність», 103 «Фінансова звітність за сегментами», План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі та порядок його застосування, типову форму фінансової звітності № 5-дс «Примітки до річної фінансової звітності», Порядок заповнення форм фінансової звітності в державному секторі, Методичні рекомендації щодо облікової політики суб'єкта державного сектору.

КОНКУРЕНЦІЯ ТА ДЕРЖАВНА ДОПОМОГА

Функціонування системи контролю за державною допомогою в умовах воєнного стану

Протягом 2025 року окремі норми Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) залишалися призупиненими у зв'язку з дією в Україні воєнного стану. Разом з тим у Верховній Раді України було зареєстровано проект закону про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» щодо відновлення дії його окремих норм, особливостей їх застосування під час дії правового режиму воєнного стану та вдосконалення проведення моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання (реєстр. № 14345 від 30.12.2025).

Основними положеннями законопроекту є:

- відновлення дії норм Закону, які наразі не застосовуються, крім територій України, на яких ведуться активні бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією і для яких не визначені дати завершення бойових дій або тимчасової окупації, а також протягом року з дати завершення бойових дій або тимчасової окупації; під час дії правового режиму воєнного стану норми статей 9–10 Закону не будуть застосовуватися щодо державної допомоги, яка надається на відшкодування збитків, спричинених надзвичайними ситуаціями (тобто повідомлення про таку допомогу не подаватимуться), водночас надавачі державної допомоги подаватимуть до реєстру державної допомоги інформацію про таку державну допомогу; норми цього Закону не будуть застосовуватися до збільшення статутного капіталу системно важливих банків;
- приведення норм Закону у відповідність із *acquis* ЄС, зокрема, щодо послуг, що становлять загальний економічний інтерес (ПЗЕІ), незначної державної допомоги (*de minimis*);
- удосконалення та диджиталізація реєстру державної допомоги.

Моніторинг державної допомоги, що надається під час дії воєнного стану

До відновлення дії положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» щодо подання повідомлень про державну допомогу керівники центральних органів виконавчої влади, начальники військових адміністрацій шокквартилу надають Антимонопольному комітету України інформацію про реалізовані під час дії воєнного стану заходи з надання підтримки суб'єктам господарювання (доручення Віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України від 07.08.2024 № 23872/2/1-24).

Крім цього, упродовж 2025 року Антимонопольний комітет України згідно із затвердженим планом провів моніторинг державної підтримки в окремих сферах, зокрема енергетики, літакобудування, інвестиційних проектів із значними інвестиціями, концесій, лісового господарства, а також фінансових інструментів Фонду розвитку підприємництва.

У рамках моніторингу було здійснено комплексний аналіз відповідного національного законодавства, що є підставою для надання такої підтримки, фактичних умов її надання, а також враховано відповідні норми актів права ЄС. За результатами моніторингу Антимонопольний комітет України надав низку роз'яснень з питань застосування законодавства у сфері державної допомоги, зокрема, щодо наявності ознак державної допомоги та умов її допустимості:

- у рамках покладання спеціальних обов'язків із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів на суб'єктів господарювання згідно постановою Кабінету Міністрів України від 05.06.2019 № 483 (роз'яснення від 26 червня 2025 р. № 1-рр/дд);
- щодо державної підтримки суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у галузі літакобудівної промисловості (роз'яснення від 14 серпня 2025 р. № 2-рр/дд);
- у рамках реалізації інвестиційних проектів із значними інвестиціями (роз'яснення від 25 вересня 2025 р. № 3-рр/дд);
- щодо підтримки суб'єктів господарювання, які пов'язані з реалізацією діяльності у сфері лісового господарства (роз'яснення від 09 жовтня 2025 р. № 4-рр/дд);
- під час здійснення державно-приватного партнерства та виконання концесійних договорів (роз'яснення від 16 жовтня 2025 р. № 5-рр/дд);
- у рамках покладання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу на суб'єктів господарювання (роз'яснення від 11 грудня 2025 р. № 6-рр/дд);
- щодо підтримки, яка надається через Фонд розвитку підприємництва.

Інвентаризація чинних програм державної допомоги

У січні 2025 року Стороні ЄС було передано Звіт щодо інвентаризації програм підтримки суб'єктів господарювання зарахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, які існували на день набрання чинності Законом, затверджений розпорядженням Антимонопольного комітету України від 28.11.2024 № 22-рп, у якому були виявлені 56 програм, які містять ознаки чинної державної допомоги.

У зв'язку із цим у Звіті Європейської комісії про прогрес України в рамках Пакета розширення Європейського Союзу 2025 року було відзначено певний прогрес у проведенні інвентаризації державної допомоги. Крім цього, за результатом десятого засідання Комітету асоціації Україна – ЄС у торговельному складі, яке відбулося 2 грудня 2025 року, Україна погодилася надати Стороні ЄС оновлену версію Звіту про інвентаризацію у II кварталі 2026 року.

Водночас повна інвентаризація програм державної допомоги, які існували на день набрання чинності Законом, очікується після відновлення дії окремих положень Закону.

Вдосконалення законодавства про державну допомогу

Кабінет Міністрів України затвердив:

- Зміни до Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для забезпечення розвитку регіонів та Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для підтримки середнього та малого підприємництва (постанова Кабінету Міністрів України від 18 квітня 2025 р. № 462);
- Критерії оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на професійну підготовку працівників (постанова Кабінету Міністрів України від 11 червня 2025 р. № 673);
- Критерії оцінки допустимості окремих категорій державної допомоги суб'єктам господарювання, що надається для сприяння окремим видам господарської діяльності або для окремих економічних сфер (постанова Кабінету Міністрів України від 7 липня 2025 р. № 805).

Розпорядженням Антимонопольного комітету України від 29.05.2025 № 5-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07.07.2025 за № 1033/44439, зокрема, були внесені зміни до:

- Порядку проведення моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання;
- Порядку ведення та доступу до реєстру державної допомоги суб'єктам господарювання;
- Порядку, форм та вимог щодо подання Антимонопольному комітету України інформації про чинну державну допомогу суб'єктам господарювання;
- Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги.

ДЕРЖАВНІ ЗАКУПІВЛІ

Протягом 2025 року робота була сфокусована на покращенні законодавчої бази з метою її поступової повної гармонізації зі стандартами Європейського Союзу та створення прозорих механізмів для повоєнного відновлення.

Ключовим вектором роботи у першому півріччі став супровід та доопрацювання до другого читання проекту Закону України «Про публічні закупівлі» (реєстр. № 11520 від 23.08.2024), який має на меті суттєво наблизити сферу публічних закупівель України до положень актів права ЄС (acquis ЄС), а саме:

- Директиви 2014/24/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 лютого 2014 року про публічні закупівлі та скасування Директиви 2004/18/ЄС;
- Директиви 2014/25/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 лютого 2014 року про здійснення закупівель суб'єктами, що провадять діяльність у водній, енергетичній, транспортній галузях та в галузі поштових послуг, і про скасування Директиви 2004/17/ЄС.

Це, в свою чергу, дозволить забезпечити прозорість та ефективність закупівель, необхідних для відновлення країни після повномасштабної війни.

У другому півріччі 2025 року було продовжено комплексну аналітичну та експертну підтримку законопроекту № 11520 в рамках його підготовки до ухвалення у другому читанні. Робота охоплювала додаткове узгодження окремих положень з *acquis* ЄС, а також доопрацювання законопроекту з урахуванням коментарів експертів ЄС та Європейської Комісії.

Законопроект № 11520 доопрацьовується Мінекономіки разом з Комітетом Верховної Ради України з питань економічного розвитку для подальшого розгляду у другому читанні у Верховній Раді України.

Також у 2025 році було прийнято Закон України від 19 червня 2025 року № 4510-IX «Про публічно-приватне партнерство» (далі - Закон № 4510-IX), спрямований на вдосконалення механізмів залучення приватних інвестицій через інструменти публічно-приватного партнерства та концесій, у тому числі з метою підтримки післявоєнного відновлення та розвитку інфраструктури, а також приведення законодавства до положень Директиви 2014/23/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 лютого 2014 року про присудження концесійних договорів.

Прийняття Закону 4510-IX розглядається як кроку на шляху модернізації нормативної бази у сфері реалізації інфраструктурних проектів та розвитку механізмів співпраці між державним і приватним секторами.

Водночас з метою повної адаптації національного законодавства у сфері публічно-приватного партнерства та концесій до права ЄС (*acquis* ЄС) планується подальше нормативне вдосконалення законодавства задля усунення наявних невідповідностей та узгодження окремих положень з вимогами *acquis* ЄС.

Крім того, у 2025 році розпочався новий етап реформ, що поєднує інституційні трансформації з розвитком оборонно-промислової бази. Також було оголошено про плани України переглянути Закон України «Про оборонні закупівлі» з метою приведення його у відповідність до положень Директиви 2009/81/ЄС.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

Зобов'язання України за напрямом «Інтелектуальна власність» передбачені Главою 9 «Інтелектуальна власність» Розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» Угоди про асоціацію.

Прийняті акти національного законодавства

Мінекономіки за участю Державної організації «Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій» (УКРНОІВІ) протягом 2025 року з метою приведення національного законодавства у відповідність з актами права ЄС було розроблено та направлено на розгляд Європейської Комісії пропозиції щодо законопроектів «Про охорону прав на торговельні марки», «Про патенти і корисні моделі», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері авторського права і суміжних прав з метою приведення правового регулювання сфери у відповідність до актів ЄС», «Про захист комерційних таємниць».

У рамках приведення профільних підзаконних нормативних актів у відповідність до положень Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку із прийняттям Закону України «Про адміністративну процедуру» від 10.10.2024 № 4017-IX, а також з метою виконання завдань, визначених відповідно до Звіту про

прогрес України в рамках Пакета розширення Європейського Союзу за 2024 рік, були прийняті нормативні акти:

- постанову Кабінету Міністрів України від 21.05.2025 № 585 «Про внесення змін до Порядку набуття та втрати статусу сирітських творів, фонограм, відеограм та зафіксованих у них виконань, умов їх дозволеного використання та ведення реєстру»;
- наказ Мінекономіки від 26.05.2025 № 2521 «Про внесення змін до наказу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 20 листопада 2018 року № 1707», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 09.06.2025 за № 883/44289, яким затверджено форму заяви для організацій колективного управління, а також уточнено форму та відомості щорічного звіту про діяльність організації колективного управління, відомості про засновників, персональний склад наглядового і виконавчого органів та штатних працівників юридичної особи;
- наказ Мінекономіки від 27 серпня 2025 року № 337 «Про внесення змін до наказу Міністерства економіки України від 16 серпня 2023 року № 11319», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 09 жовтня 2025 року за № 1469/44875, яким внесено відповідні зміни до Порядку державної реєстрації авторського права і договорів, які стосуються майнових прав на твір.

05.06.2025 набрав чинності Закон України від 15.05.2025 № 4454-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо імплементації положення Болар», яким визначені умови здійснення державної реєстрації генеричних лікарських засобів (аналогів) до моменту завершення терміну чинності патенту на оригінальний лікарський засіб, а також уточнено окремі положення щодо експорту під час терміну дії сертифікату додаткової охорони.

Також був виданий наказ Міністерства економіки України від 19 березня 2025 року № 1803 «Про затвердження Порядку розгляду клопотання про додаткову охорону прав на винахід», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 02 травня 2025 року за № 661/44067.

З метою удосконалення та забезпечення єдиних підходів застосування законодавства при проведенні експертизи заявок на винаходи і корисні моделі та на торговельні марки наказом УкрНОІВІ від 06.05.2025 № 102/2025 затверджено Методичні рекомендації щодо проведення експертизи заявок на винаходи і корисні моделі та наказом УкрНОІВІ від 17.10.2025 № 249/2025 затверджено Методичні рекомендації з окремих питань проведення експертизи заявки на торговельну марку.

31.05.2025 набрав чинності Закон України від 16.04.2025 № 4362-IX «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про захист інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності під час дії воєнного стану, введеного у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації проти України», яким відновлено перебіг стандартних строків для вчинення дій, пов'язаних з охороною прав інтелектуальної власності, процедур набуття цих прав та сплати відповідних зборів, з урахуванням часу, що минув до зупинення строків (з 24.02.2022), та визначено умови для перехідного періоду.

ЗАХОДИ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

30.06.2025 опубліковано аналітичний звіт Центру спостереження з питань порушень прав інтелектуальної власності УКРНОІВІ (Центр спостереження IPR) «Стан захисту прав інтелектуальної власності в Україні за 2024 рік», у якому наведений системний аналіз стану охорони прав інтелектуальної власності в Україні та містяться консолідовані статистичні дані з питань правозастосування у відповідний період.

10.04.2025 під час щорічної міжнародної конференції AGM2025 підписано Меморандум про співпрацю між УКРНОІВІ та Мережею по боротьбі з підробками REACT з метою посилення міжнародної співпраці, обміну інформацією для підвищення ефективності протидії обігу контрафактної продукції, а також подальшого залучення експертів REACT до спільних заходів.

Центром спостереження IPR проводяться зустрічі та тренінги із представниками Національної поліції України, Департаменту кіберполіції, Офісу Генерального прокурора, Державної митної служби України та Бюро економічної безпеки України для сприяння міжвідомчої взаємодії, підвищення ефективності та координації практичних дій у сфері протидії порушенням прав інтелектуальної власності.

Протягом 2025 року реалізовано національні інформаційні кампанії щодо висвітлення та рекомендацій ключових профільних проблем: «ANTIPIRACY: MUSIC», спрямовану на дослідження актуальних проблем та протидію порушенням у музичній індустрії, та «Trust the Original» з метою боротьби з контрафакту на маркетплейсах.

СПІВПРАЦЯ З ЄС

09.07.2025 УКРНОІВІ уклало оновлений Меморандум про посилене технічне та стратегічне партнерство з Європейським патентним відомством, який передбачає технічну підтримку у сфері експертизи патентних заявок, обмін даними, а також спільну роботу над Дорожньою картою приєднання України до Європейської патентної конвенції до 2027 року та адаптацію патентного законодавства до норм ЄС і Європейської патентної конвенції.

У 2025 році було інтегровано понад 600 тис. українських торговельних марок до бази TMview (безкоштовного онлайн-інструменту Відомства з інтелектуальної власності ЄС для пошуку торговельних марок усіх відомств-учасників) та здійснювалась підготовка до інтеграції до бази DesignView у 2026 році.

Представники правоохоронних органів та фахівці УКРНОІВІ брали участь у заходах Європейської мережі інтелектуальної власності, Європейської мережі прокурорів з питань інтелектуальної власності та Європейської обсерваторії з питань порушень прав інтелектуальної власності.

У рамках проекту міжнародної технічної допомоги «EU4IP: Зміцнення прав інтелектуальної власності в Молдові та Україні» (проект EU4IP) забезпечено участь у заході Європейської багатопрофільної платформи проти кримінальних загроз (EMPACT) - семінарі «Розслідування та судове переслідування злочинів у сфері інтелектуальної власності за межами кордонів», 12-му щорічному семінарі Європейської мережі прокурорів з питань інтелектуальної власності (EIPPN), а також участь в Міжнародному саміті із захисту прав інтелектуальної власності, навчальний

візит представників Державної митної служби України та УкРНОІВІ до Республіки Хорватія та інших профільних заходах. Продовжується виконання завдань та співпраця за іншими напрямками проєкту EU4IP.

ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ЖКГ

Зобов'язання України у сфері енергоефективності та житлово-комунального господарства передбачені Главою 1 «Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерну енергетику» Розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію.

З метою реалізації Закону України «Про енергетичну ефективність», який імплементує положення Директиви 2012/27/ЄС, **прийнято:**

- розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.10.2025 № 1125-р «Про затвердження цільового показника щорічного скорочення споживання енергії», яким на період до 31.12.2030 встановлено цільовий показник щорічного скорочення споживання енергії у розмірі 304 тис. тонн нафтового еквіваленту;
- розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.10.2025 № 1181-р «Про встановлення цільового показника економії енергії у будівлях органів державної влади», яким встановлено цільовий показник у розмірі 133,8 тис. кВт·год, а в показниках первинної енергії – 253,3 тис. кВт·год.

Зокрема, у 2025 році прийнято:

- розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.07.2025 № 694-р «Про затвердження Державної цільової економічної програми підтримки термомодернізації будівель до 2030 року»;
- розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.10.2025 № 1083-р «Про затвердження Державної цільової економічної програми енергетичної модернізації підприємств – виробників теплової енергії, що перебувають у державній або комунальній власності, на період до 2030 року»;
- наказ Мінрозвитку від 06.02.2025 № 168 (zareєстрований у Мін'юсті 21.02.2025 за № 284/43690), яким затверджено «Вимоги до будівель з близьким до нульового рівнем споживання енергії».

ЕНЕРГЕТИЧНЕ МАРКУВАННЯ ТА ЕКОДИЗАЙН

З метою повного виконання зобов'язань, взятих Україною відповідно до Угоди про асоціацію, а також у межах Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, Україна впроваджує систему енергетичного маркування та встановлення вимог до екодизайну енергоспоживчих продуктів відповідно до оновленого законодавства ЄС.

У межах виконання євроінтеграційних зобов'язань розроблено 37 технічних регламентів щодо вимог до екодизайну та 21 технічний регламент щодо енергетичного маркування енергоспоживчої продукції.

Зокрема, у 2025 році прийнято:

- постанову Кабінету Міністрів України від 02.05.2025 № 512 «Про затвердження Технічного регламенту щодо вимог до екодизайну для холодильних приладів з функцією прямого продажу»;

- постанову Кабінету Міністрів України від 19.11.2025 № 1482 «Про затвердження Технічного регламенту щодо вимог до палив моторних альтернативних».

Крім того, Держенергоефективності розроблено та подано на розгляд до Мінрозвитку та інших центральних органів виконавчої влади:

проект технічного регламенту щодо вимог до екодизайну для серверів та продукції для зберігання даних;

проект технічного регламенту щодо вимог до екодизайну для зовнішніх джерел живлення;

проект технічного регламенту енергетичного маркування холодильних приладів з функцією прямого продажу.

ЕНЕРГЕТИКА

Зобов'язання України за напрямом «Енергетика» передбачені Главою 1 «Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерну енергетику» Розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію. Адаптація законодавства ЄС у сфері енергетики відбувається відповідно до Додатка XXVII до Угоди про асоціацію та в рамках зобов'язань за Договором про заснування Енергетичного Співтовариства.

ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА

З метою приведення нормативно-правової бази України у відповідність до актів права Європейського Союзу – зокрема Регламентів (ЄС) № 2019/942, № 2019/943, Регламентів Комісії (ЄС) № 2015/1222, № 2016/1719, № 2017/1485, № 2017/2195, № 2017/2196, Директиви (ЄС) 2019/944, а також Регламенту (ЄС) № 2019/941, які інкорпоровані до законодавства Енергетичного Співтовариства в межах так званого Інтеграційного пакета електроенергетики, та з метою формування законодавчого підґрунтя для інтеграції ринку електричної енергії України до єдиного європейського ринку, було розроблено такі проекти законів:

- проект Закону України «Про внесення змін до законів України щодо об'єднання ринків електричної енергії України та Європейського Союзу» (реєстр. № 12087 від 02.10.2024);
- альтернативний проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо імплементації норм європейського права з інтеграції енергетичних ринків, підвищення безпеки постачання та конкурентоспроможності у сфері енергетики» (реєстр. № 12087-1 від 18.10.2024).

На основі зазначених законопроектів підготовлено доопрацьований проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо імплементації норм європейського права з інтеграції енергетичних ринків, підвищення безпеки постачання та конкурентоспроможності у сфері енергетики», який зареєстровано у Верховній Раді України 27.06.2025 за № 12087-д.

22 липня 2025 року законопроект № 12087-д прийнято за основу у першому читанні під час пленарного засідання Верховної Ради України. Наразі законопроект

готується до розгляду у другому читанні.

Протягом 2025 року, з урахуванням прийняття Закону України від 14 січня 2025 року № 4213-ІХ «Про внесення змін до деяких законів України у сферах енергетики і теплопостачання щодо удосконалення окремих положень, пов'язаних із веденням господарської діяльності та дією воєнного стану в Україні»), НКРЕКП внесено відповідні зміни до нормативно-правових актів, що удосконалюють практичне впровадження вимог Регламенту ЄС № 1227/2011 про доброчесність і прозорість на оптовому енергетичному ринку (далі – REMIT), шляхом прийняття:

- постанови НКРЕКП від 06.05.2025 № 682 «Про затвердження Порядку агрегації інсайдерської інформації на оптовому енергетичному ринку та її оприлюднення»;
- постанови НКРЕКП від 23.12.2025 № 2195 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку».

З метою імплементації вимог Регламенту Комісії (ЄС) № 2016/1719, що встановлює вказівки щодо форвардного розподілу пропускну здатності, у контексті реалізації можливості проведення скоординованих аукціонів з розподілу пропускну спроможності прийнято:

- постанову НКРЕКП від 24.06.2025 № 963 «Про погодження правил внутрішньодобового розподілу пропускну спроможності міждержавного перетину Україна – Молдова»;
- постанову НКРЕКП від 29.07.2025 № 1156 «Про погодження правил довгострокового розподілу пропускну спроможності міждержавних перетинів України», якою погоджено правила місячного розподілу пропускну спроможності міждержавних перетинів Україна – Угорщина, Україна – Словаччина, Україна – Румунія;
- постанову НКРЕКП від 16.09.2025 № 1437 «Про погодження правил внутрішньодобового розподілу пропускну спроможності міждержавного перетину Україна – Румунія»;
- постанову НКРЕКП від 25.11.2025 № 1929 «Про погодження правил внутрішньодобового розподілу пропускну спроможності міждержавних перетинів Україна – Словаччина та Україна – Угорщина».

Крім того, збільшено максимальну потужність імпорту електроенергії в Україну з енергосистеми суміжних країн до 2 450 МВт (для січня 2026 року).

З метою імплементації Регламенту (ЄС) 2017/2195 НКРЕКП постановою від 05.08.2025 № 1205 внесла зміни до Правил ринку, запровадивши можливість передачі зобов'язань щодо надання допоміжних послуг з регулювання частоти та активної потужності.

Також на виконання Регламентів (ЄС) 2017/1485 та 2017/2196 НКРЕКП постановою від 06.05.2025 № 677 «Про затвердження Змін до Кодексу системи передачі» внесла зміни до Кодексу системи передачі, якими врегульовано питання функціонування об'єднаної енергосистеми (ОЕС) України в аварійних режимах та режимі відновлення, визначення умов надзвичайних ситуацій, застосування

надзвичайних заходів, удосконалення планування захисту енергосистеми та гармонізацію термінології з правом ЄС.

НАФТОВА СФЕРА

На виконання вимог Директиви 2009/119/ЄС про зобов'язання держав-членів підтримувати мінімальні запаси сирової нафти та/або нафтопродуктів у 2023 році було прийнято Закон України «Про мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів» № 3484-ІХ.

Міненерго визначено акціонерне товариство «Оператор ринку» адміністратором електронної системи звітності щодо мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, яке здійснює моніторинг створення, зберігання та використання мінімальних запасів, обмін відповідними даними, моніторинг обсягів ринку нафти, нафтопродуктів і скрапленого газу, а також показників якості та безпечності нафтопродуктів. Відповідний наказ Міненерго від 29.01.2025 № 41 прийнято на виконання Закону України «Про мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів».

Також у 2025 році на виконання зазначеного Закону прийнято низку нормативно-правових актів, зокрема:

- наказ Міненерго від 19.03.2025 № 118 «Про затвердження типової форми тикетс-угоди щодо резервування нафти та нафтопродуктів, що входять до складу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів»;
- постанову Кабінету Міністрів України від 23.05.2025 № 601 «Деякі питання реалізації статті 4 Закону України "Про мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів».

ГАЗОВА СФЕРА.

З метою імплементації вимог Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 2017/1938 від 25 жовтня 2017 року про заходи для гарантування безпеки постачання газу та про скасування Регламенту (ЄС) № 994/2010, адаптованого для Договірних Сторін Енергетичного Співтовариства рішенням Ради Міністрів 2021/15/МС-ЄнС від 30 листопада 2021 року, розроблено проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про ринок природного газу».

Законопроект спрямований на посилення енергетичної безпеки відповідно до стандартів ЄС і передбачає оновлення термінології, визначення компетентного органу, запровадження вимог до планів превентивних заходів і дій у кризових ситуаціях, процедур щодо заповнення газосховищ, механізмів оголошення кризової ситуації та міжнародної взаємодії, обов'язків із надання інформації, а також відповідальності за порушення у сфері безпеки постачання газу. Законопроект подано на розгляд Кабінету Міністрів України.

Також у газовому секторі продовжено імплементацію Регламентів ЄС № 312/2014, 2017/459 та 2015/703 щодо балансування газу, розподілу потужності та обміну даними. З 1 квітня 2025 року запроваджено механізм плати за нейтральність балансування, що застосовується до замовників послуг транспортування відповідно до розрахунків Оператора ГТС.

Постановою НКРЕКП від 05.08.2025 № 1182 «Про затвердження та внесення змін до деяких постанов НКРЕКП» завершено імплементацію окремих положень зазначених регламентів, визначених під час скринінгу за розділом 15 «Енергетика» як такі, що

потребували доопрацювання.

ЕНЕРГЕТИЧНА ІНФРАСТРУКТУРА

З метою імплементації вимог Регламенту (ЄС) № 347/2013 про настанови щодо транс'європейської енергетичної інфраструктури було розроблено проект Закону України «Про проекти національного інтересу у сфері енергетики» (реєстр. № 9138 від 22.03.2023).

З огляду на зобов'язання України щодо імплементації положень оновленого Регламенту (ЄС) № 2022/869 Європейського Парламенту і Ради від 30.05.2022 про настанови для транс'європейської енергетичної інфраструктури, яким внесено зміни до Регламентів (ЄС) № 715/2009, (ЄС) № 2019/942, (ЄС) № 2019/943 та Директив 2009/73/ЄС і (ЄС) 2019/944, а також скасовано Регламент (ЄС) № 347/2013, зареєстровано новий проект Закону України «Про інфраструктурні проекти у сфері енергетики, що становлять суспільний інтерес» (реєстр. № 13450 від 04.07.2025), який імплементує положення зазначеного Регламенту.

У зв'язку з цим проект Закону України «Про проекти національного інтересу у сфері енергетики» (реєстр. № 9138 від 22.03.2023) втратив актуальність та був відкликаний 17.07.2025.

04.11.2025 проект Закону України «Про інфраструктурні проекти у сфері енергетики, що становлять суспільний інтерес» (реєстр. № 13450) прийнято за основу в першому читанні. Наразі законопроект готується до розгляду у другому читанні.

ВІДНОВЛЮВАНІ ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ

З метою імплементації Директиви 2018/2001 про стимулювання використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел прийнято:

- постанову НКРЕКП від 03 червня 2025 року № 839 «Про затвердження Змін до постанови НКРЕКП від 26 квітня 2019 року № 641», якою внесено зміни до Порядку купівлі гарантованим покупцем електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії (далі - Порядок);
- постанову НКРЕКП від 07.10.2025 № 1602 «Про затвердження Змін до деяких постанов НКРЕКП», якою передбачено внесення змін до Порядку у частині врегулювання ситуації нарахування та сплати на користь гарантованого покупця внесків для створення спеціального (цільового) фонду, призначеного для покриття арбітражних витрат гарантованого покупця, у випадках втрати статусу «підприємства з іноземними інвестиціями».

У межах програми фінансової підтримки Плану України Ukraine Facility, з метою вдосконалення чинного механізму покладення спеціальних обов'язків із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії та стимулювання залучення інвестицій у розвиток виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, Кабінетом Міністрів України розпорядженням від 25.06.2025 № 612-р затверджено Дорожню карту відокремлення надбавки на відновлювану енергію від тарифу на послуги з передачі електричної енергії та план заходів щодо реалізації Дорожньої карти відокремлення надбавки на відновлювану

енергію від тарифу на послуги з передачі електричної енергії на 2025 і 2026 роки.

На виконання пунктів 4 та 7 – 9 плану заходів щодо реалізації вищезазначеної Дорожньої карти НКРЕКП розроблено проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо відокремлення надбавки на відновлювану енергію від тарифу на послуги з передачі електричної енергії», згідно з яким вимоги та положення, визначені Дорожньою картою, інтегровано до законів України «Про ринок електричної енергії», «Про альтернативні джерела енергії» та «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг». 12.12.2025 проект Закону України внесено на розгляд Кабінету Міністрів України.

З метою приведення національної нормативно-правової бази у сфері відновлюваних джерел енергії у відповідність до вимог права ЄС, зокрема Директиви (ЄС) 2018/2001 Європейського Парламенту і Ради від 11.12.2018 про стимулювання використання енергії з відновлюваних джерел (із змінами) Міненерго розроблено проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо імплементації законодавства Європейського Союзу у сфері відновлюваних джерел енергії», який 03.12.2025 схвалено Кабінетом Міністрів України та зареєстровано у Верховній Раді України (реєстр. № 14271). Наразі законопроект готується до розгляду у першому читанні.

Законопроектом визначаються правила розрахунку частки відновлюваних джерел енергії (далі - ВДЕ) у валовому кінцевому споживанні енергії, механізми статистичних трансферів і спільних проектів з ЄС, засади створення спеціальних зон розвитку ВДЕ та накопичувачів енергії, а також оновлюються вимоги щодо критеріїв сталості й скорочення викидів парникових газів для біопалив і палив з біомаси.

У межах Програми українсько-данського енергетичного партнерства компанією Ea Energy Analyses проведено дослідження території України, за результатами якого визначено зони для розвитку ВДЕ відповідно до статті 15b Директиви (ЄС) 2018/2001.

У межах проекту Cross-Border Sustainable Renewable Energy Acceleration in Ukraine за підтримки Секретаріату Енергетичного Співтовариства здійснюється визначення зон прискореного розвитку ВДЕ відповідно до статті 15c Директиви (ЄС) 2018/2001.

З метою проведення «зелених» аукціонів прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.11.2024 № 1195-р “Деякі питання проведення аукціонів з розподілу квот підтримки відновлюваної енергетики на 2025 рік та встановлення індикативних прогнозних показників річних квот підтримки на 2026-2029 роки”.

31.07.2025 в електронній торговій системі АТ «Прозорро.Продажі» відбувся аукціон з розподілу річної квоти підтримки для вітрової генерації потужністю 150 МВт. До 2029 року заплановано розподіл квот підтримки обсягом понад 1,8 ГВт.

Розроблено також проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення конкурентних умов виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії» (реєстр. № 13219 від 28.04.2025), яким передбачається перехід від моделі контрактів на різницю до моделі feed-in premium, що сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості аукціонів. 21.08.2025 його прийнято за основу у першому читанні. Наразі законопроект очікує на повторне друге читання.

У 2024 році запущено реєстр гарантій походження електроенергії з ВДЕ. Станом

на 31.12.2025 створено 1128 облікових записів та зареєстровано 1513 генеруючих установок. Продовжується робота з розробки протоколу домену для України з метою надання його до Асоціації органів-емітентів (AIB) та подальшого забезпечення інтеграції українського реєстру гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, з реєстрами країн Європейського Союзу.

Триває спільне опрацювання із Секретаріатом Енергетичного Співтовариства проекту Рішення Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства щодо визнання в Європейському Союзі гарантій походження електроенергії з відновлюваних джерел, виданих Договірними Сторонами.

На виконання Угоди про асоціацію 21.02.2023 підписано Меморандум про взаєморозуміння між Україною та ЄС щодо стратегічного партнерства у сфері біометану, водню та інших синтетичних газів. Його реалізація здійснюється спільно з Європейською Комісією відповідно до Дорожньої карти, оновлення якої триває.

У 2024–2025 роках забезпечено координацію з Європейською Комісією та національними сторонами для усунення регуляторних і технічних бар'єрів та відкриття ринку ЄС для українського біометану. У лютому 2025 року здійснено перший експорт біометану до ЄС; станом на кінець 2025 року експортовано близько 11,5 млн. м³.

ВУГІЛЬНА СФЕРА

Статтею 339 Угоди про асоціацію передбачено, що сторони обмінюються інформацією і досвідом, а також надають відповідну підтримку процесу регуляторних реформ, який включає реструктуризацію вугільного сектору з метою підвищення його конкурентоспроможності, безпеки шахт і гірників, а також зменшення негативного впливу на навколишнє середовище з урахуванням регіональних і соціальних наслідків.

Пунктом 742 плану заходів з виконання Угоди про асоціацію, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 № 1106, визначено завдання щодо реструктуризації вугільного сектору України (енергетичного та коксівного вугілля) з метою підвищення його конкурентоспроможності, безпеки шахт і гірників, а також зменшення негативного впливу на навколишнє середовище з урахуванням регіонального та соціального впливу.

На виконання підпункту 2 пункту 2 Прикінцевих положень Закону України від 07.02.2024 № 3577-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відновлення платоспроможності окремих державних підприємств у сфері енергетики, що перебувають у критичному стані» Міненерго розроблено Програму діяльності державних вугледобувних підприємств до 2030 року, схвалену розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26.11.2025 № 1454-р. Програма передбачає структурну оптимізацію галузі, концентрацію ресурсів для зростання видобутку та виробництва вугільної продукції, покращення фінансово-економічних показників підприємств, їх поступовий перехід до бездотаційної діяльності та підвищення інвестиційної привабливості з перспективою приватизації. Реалізація Програми також сприятиме вирішенню екологічних і соціальних питань та трансформації шахтарських регіонів.

ЯДЕРНА ЕНЕРГЕТИКА

Питання співробітництва у сфері ядерної безпеки визначені статтею 342 Угоди про асоціацію та оновленим Додатком XXVII (розділ «ядерна енергетика»), що передбачає імплементацію директив Євратом, зокрема 2013/59/Євратом, 2006/117/Євратом, 2014/87/Євратом, 2009/71/Євратом та 2011/70/Євратом.

У 2025 році в рамках наближення національного законодавства до *acquis* ЄС Держатомрегулюванням прийнято низку підзаконних актів, спрямованих на завершення імплементації Директиви 2013/59/Євратом у частині запровадження інституту експерта з радіаційного захисту, зокрема щодо створення атестаційної комісії та порядку навчання, підвищення кваліфікації і перевірки знань таких експертів.

Також розроблено проект Закону України щодо приєднання України до Угоди про ранній обмін інформацією у разі радіаційної аварії (ECURIE), що є одним із пріоритетів переговорної позиції України за розділом 15 «Енергетика» та спрямований на забезпечення повноправної участі України у механізмах ЄС з ядерної та радіаційної безпеки.

Продовжується доопрацювання проекту Закону України «Про Національну комісію ядерного регулювання» з урахуванням вимог права ЄС, міжнародних конвенцій та коментарів Європейської Комісії. У 2025 році Держатомрегулюванням забезпечено підготовку та передачу через Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України відповідей на запитання і зауваження Сторони ЄС; наразі триває опрацювання додаткових коментарів. Подано пропозицію щодо включення законопроекту до плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2026 рік.

Крім того, на завершальній стадії перебуває доопрацювання проекту постанови Кабінету Міністрів України щодо удосконалення механізму взаємодії органів виконавчої влади у разі виявлення радіоактивних матеріалів у незаконному обігу, з приведенням його у відповідність до норм Директиви 2013/59/Євратом та міжнародних договорів.

Відповідно до заходів з імплементації положень Директиви Ради 2011/70/Євратом у національне ядерне законодавство та у зв'язку із завершенням строку дії Державної економічної програми поводження з відпрацьованим ядерним паливом вітчизняних атомних електростанцій на період до 2025 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11.08.2021 № 847, Міненерго розроблено, погоджено із заінтересованими органами та соціальними партнерами і в установленому порядку подано на розгляд Кабінету Міністрів України проект Концепції Державної економічної програми поводження з відпрацьованим ядерним паливом вітчизняних атомних електростанцій на період до 2030 року.

У 2022 році Кабінетом Міністрів України схвалено Концепцію Загальнодержавної цільової екологічної програми поводження з радіоактивними відходами, відповідно до якої Державним агентством України з управління зоною відчуження розроблено проект Закону України «Про Загальнодержавну цільову екологічну програму поводження з радіоактивними відходами» (реєстр. № 12356 від 23.12.2024), який прийнято за основу 27.02.2025. Наразі законопроект готується до розгляду у другому читанні.

ОПОДАТКУВАННЯ

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ОБМІНУ ІНФОРМАЦІЄЮ ДЛЯ ПОДАТКОВИХ ЦІЛЕЙ

Протягом 2025 року підготовлено законодавче підґрунтя для запровадження в Україні міжнародного автоматичного обміну інформацією про доходи, отримані через цифрові платформи. Відповідний проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та Закону України «Про банки і банківську діяльність» щодо впровадження міжнародного автоматичного обміну інформацією про доходи, отримані через цифрові платформи» (реєстр. № 14025 від 09.09.2025) знаходиться на розгляді комітетів Верховної Ради України.

Прийняття закону забезпечить імплементацію положень Директиви Ради (ЄС) 2021/514 від 22 березня 2021 року про внесення змін до Директиви 2011/16/ЄС про адміністративну співпрацю у сфері оподаткування (Директива DAC 7).

Міністерством фінансів України затверджено оновлений Порядок обміну податковою інформацією з компетентними органами іноземних держав, яким транспоновано в національне законодавство окремі положення Директиви Ради (ЄС) 2011/16/ЄС від 15 лютого 2011 року про адміністративну співпрацю у сфері оподаткування та про скасування Директиви 77/799/ЄЕС.

Оновлений Порядок забезпечив впровадження чітких процедур для міжнародного обміну інформацією за запитом (включно з строками опрацювання вхідних запитів, правилами щодо групових запитів, дотримання принципу «передбачуваної необхідності») та спонтанного обміну інформацією для податкових цілей.

НАЦІОНАЛЬНА СТРАТЕГІЯ ДОХОДІВ ДО 2030 РОКУ

На виконання Національної стратегії доходів до 2030 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.12.2023 № 1218-р, у 2025 році:

- Верховною Радою України 27 лютого 2025 року прийнято розроблений Мінфіном Закон України № 4278-ІХ «Про внесення змін до статті 1 Закону України № 4278-ІХ «Про ратифікацію Багатосторонньої конвенції про виконання заходів, які стосуються угод про оподаткування, з метою протидії розмиванню бази оподаткування та виведенню прибутку з-під оподаткування»;
- внесено зміни до підпункту 197.1.7 пункту 197.1 статті 197 Податкового кодексу України в частині застосування звільнення від оподаткування податком на додану вартість операцій з надання соціальних послуг відповідно до Закону України «Про соціальні послуги» надавачами соціальних послуг, включеними до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг (Закон України від 18.06.2025 № 4505-ІХ). При цьому, прийняті зміни відповідають підпункту «г» статті 132 Директиви Ради 2006/112/ЄС від 28 листопада 2006 р. про спільну систему ПДВ;
- Кабінетом Міністрів України схвалено проекти міжнародних договорів про усунення подвійного оподаткування стосовно податків на доходи та запобігання податковим ухиленням і уникненням між Урядом України та Урядом Республіки

Ангола, між Урядом України та Урядом Австралії (розпорядження Уряду від 15.05.2025 № 527 та від 17.09.2025 № 1002 відповідно);

- запроваджено електронну документальну перевірку ("Е-аудит") великих платників податків: прийнято зміни до законодавчих та нормативно-правових актів та введено в промислову експлуатацію об'єкт інтелектуальної власності «Е-аудит»;
- Кабінетом Міністрів України впроваджено низку заходів щодо інституційних змін в Держмитслужбі, в тому числі з реформування Держмитслужби у критично важливих напрямках зниження корупційних ризиків та посилення спроможності боротьби з шахрайством;
- затверджено середньостроковий план заходів з досягнення цілей реформування митних органів (розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.08.2025 № 835-р).

СТАТИСТИКА ТА ОБМІН ІНФОРМАЦІЄЮ

Співпраця між Україною та ЄС здійснюється в рамках положень Глави 5 «Статистика» Розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію.

Одним з основних досягнень роботи у сфері статистики стало прийняття Верховною Радою України Закону України від 18.06.2025 № 4505-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо розширення доступу пацієнтів до лікарських засобів, що підлягають закупівлі особою, уповноваженою на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я, шляхом укладення договорів керованого доступу» (далі – Закон № 4505-IX), яким відновлено подання звітності до органів державної статистики. Згадане дозволить оновити статистичні показники за 2022-2025 рр.

СТАТИСТИКА НАСЕЛЕННЯ

З метою проведення оцінок чисельності населення України за умов відсутності необхідних адміністративних даних і неможливості проведення перепису населення з урахуванням міжнародного досвіду та експертизи Держстат продовжив співпрацю із Фондом ООН у галузі народонаселення в Україні (UNFPA). За фінансової підтримки UNFPA на основі даних операторів мобільного зв'язку Держстат продовжив експериментальні розрахунки та здійснив оцінку чисельності населення України за 2024 рік та січень-червень 2025 року.

СТАТИСТИКА ПРИТУЛКУ ТА КЕРОВАНОЇ МІГРАЦІЇ

У рамках співпраці Держстату з Адміністрацією Держприкордонслужби України у 2025 році передано до Євростату набір даних та метадані щодо громадян третіх країн, яким було відмовлено у в'їзді на зовнішніх кордонах, за громадянством та підставами для відмови, за 2024 рік.

СОЦІАЛЬНА СТАТИСТИКА

Протягом 2025 року з метою приведення до норм національного та європейського законодавства у сфері статистики підготовлено:

- з питань туризму - методологічні положення державних статистичних спостережень (далі – ДСС) “Коллективні засоби розміщення” та “Методику розрахунку показників державного статистичного спостереження “Коллективні засоби розміщення” з урахуванням діяльності фізичних осіб-підприємців” (з метою імплементації Регламенту (ЄС) № 692/2011);
- з питань освіти - методологічні положення ДСС “Мережа та діяльність закладів освіти” (з метою імплементації Регламенту Комісії (ЄС) № 912/2013 від 23.09.2013; “Методику формування вибіркової сукупності для проведення державного статистичного спостереження “Професійне навчання на підприємствах” і поширення його результатів на генеральну сукупність” та актуалізовані

методологічні положення ДСС “Професійне навчання на підприємствах” (з метою імплементації Регламенту (ЄС) № 1552/2005);

- з питань ринку праці – методологічні положення ДСС “Витрати підприємств на утримання робочої сили” (з метою імплементації Регламенту (ЄС) № 530/1999).

Крім того, для забезпечення імплементації Регламенту (ЄС) 2019/1700 Європейського Парламенту та Ради від 10.10.2019 розроблено методологічні положення ДСС “Участь дорослих у навчанні протягом життя” та ДСС “Обстеження використання часу” відповідно.

ОБСТЕЖЕННЯ ДОМОГОСПОДАРСТВ

Відповідно до запровадженого правового режиму воєнного стану, починаючи з лютого 2022 року, органи державної статистики не проводили вибіркового обстеження населення (домогосподарств), унаслідок чого будь-яка інформація за їх результатами за 2022-2025 роки не отримувалася.

У зв'язку з прийняттям Закону № 4505-IX розпочато підготовчу роботу з відновлення проведення таких вибіркового обстежень.

НАЦІОНАЛЬНІ РАХУНКИ

У 2025 році було розраховано та оприлюднено на офіційному веб-сайті Держстату остаточні дані щодо валового внутрішнього продукту за 2024 рік. У зв'язку зі змінами до Закону України “Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни” у 2025 році відновлено оприлюднення статистичних продуктів: попередньої оцінки ВВП за кварталами 2025 року, таблиці “витрати-випуск” в цінах споживачів за 2024 рік, доходів і витрат населення за 2024 рік. Вперше у складі секторних національних рахунків виокремлено рахунок підприємницького доходу. Статистична інформація оприлюднена на офіційному вебсайті Держстату*.

У рамках впровадження Регламенту (ЄС) № 2023/734 Європейського Парламенту і Ради від 15.05.2023 оновлені методологічні положення ДСС “Квартальні національні рахунки”, ДСС “Регіональні рахунки”, ДСС “Річні національні рахунки”, а також Методика розрахунку валового внутрішнього продукту.

Протягом 2025 року через платформу EDAMIS Євростату передані сім наборів даних національних рахунків України. Основні показники національних рахунків України, зокрема ВВП за період з 2014 по 2023 рік, оприлюднені на офіційному веб-сайті Євростату.

РЕЄСТР РЕСПОНДЕНТІВ СТАТИСТИЧНИХ СПОСТЕРЕЖЕНЬ ТА ДЕМОГРАФІЯ ПІДПРИЄМСТВ

З метою наближення національної статистичної практики до стандартів та вимог ЄС, зокрема вимог Регламенту (ЄС) 2019/2152, у 2025 році розроблено та затверджено:

* https://stat.gov.ua/sites/default/files/2025-12/rakhunky_instytutsiynykh_sektoriv_ekonomiky_2024.xlsx

- методику побудови груп підприємств у статистичному реєстрі “Реєстр респондентів статистичних спостережень (SBR)”;
- порядок формування в статистичному реєстрі “Реєстр респондентів статистичних спостережень (SBR)” характеристик статистичних одиниць “кількість найманих працівників”, “кількість зайнятих працівників”, “нормативний розмір” і “статистичний розмір”.

Для подальшої гармонізації методології та показників державних статистичних спостережень зі статистичними вимогами ЄС протягом 2025 року вживалися заходи щодо подальшого приведення методології державного статистичного спостереження “Демографія підприємств” у відповідність до вимог Регламенту 2019/2152.

Протягом 2025 року були передані Євростату через платформу EDAMIS набори даних стосовно звіту про якість національного статистичного бізнес-реєстру (BUSREG_QR_A) за 2022 та 2023 роки, короткострокової статистики демографії підприємств щодо кількості створених юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців та щодо яких винесено судові рішення про порушення справи про банкрутство (BCS_QBD_Q) за I-III квартали 2025 року, а також історичні дані за кожний квартал 2021–2024 років. Водночас метадані, що стосуються національних статистичних бізнес-реєстрів (BUSREG_METAES_A) за 2022 та 2023 роки та короткострокової статистики демографії (BCS_QBDES_A) за 2024 рік, були внесені до системи обробника метаданих ESS (ESS MH). Починаючи з 2025 року запроваджена передача вказаних наборів даних та метаданих на постійній основі у терміни, визначені Євростатом.

Також протягом 2025 року здійснювались заходи щодо передачі Євростату через платформу EDAMIS в тестовому режимі набору даних щодо річної демографії підприємств (EBSBDS_ALL_A) за 2021 рік, який пройшов валідацію. Одночасно до системи ESS (ESS MH) у тестовому режимі занесено відповідні метадані (RSBSBD_21NSIMS_A) за 2021 рік.

РЕЄСТР РЕСПОНДЕНТІВ СТАТИСТИЧНИХ СПОСТЕРЕЖЕНЬ ТА ДЕМОГРАФІЯ ПІДПРИЄМСТВ

З метою наближення національної статистичної практики до стандартів та вимог ЄС, зокрема вимог Регламенту (ЄС) 2019/2152, у 2025 році розроблено та затверджено:

- методику побудови груп підприємств у статистичному реєстрі “Реєстр респондентів статистичних спостережень (SBR)”;
- порядок формування в статистичному реєстрі “Реєстр респондентів статистичних спостережень (SBR)” характеристик статистичних одиниць “кількість найманих працівників”, “кількість зайнятих працівників”, “нормативний розмір” і “статистичний розмір”.

Для подальшої гармонізації методології та показників державних статистичних спостережень зі статистичними вимогами ЄС протягом 2025 року вживалися заходи щодо подальшого приведення методології державного статистичного спостереження “Демографія підприємств” у відповідність до вимог Регламенту 2019/2152.

Протягом 2025 року були передані Євростату через платформу EDAMIS набори даних стосовно звіту про якість національного статистичного бізнес-реєстру (BUSREG_QR_A)

за 2022 та 2023 роки, короткострокової статистики демографії підприємств щодо кількості створених юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців та щодо яких винесено судові рішення про порушення справи про банкрутство (BCS_QBD_Q) за I-III квартали 2025 року, а також історичні дані за кожний квартал 2021–2024 років. Водночас метадані, що стосуються національних статистичних бізнес-реєстрів (BUSREG_METAES_A) за 2022 та 2023 роки та короткострокової статистики демографії (BCS_QBDES_A) за 2024 рік, були внесені до системи обробника метаданих ESS (ESS MH). Починаючи з 2025 року запроваджена передача вказаних наборів даних та метаданих на постійній основі у терміни, визначені Євростатом.

Також протягом 2025 року здійснювались заходи щодо передачі Євростату через платформу EDAMIS в тестовому режимі набору даних щодо річної демографії підприємств (EBSBDS_ALL_A) за 2021 рік, який пройшов валідацію. Одночасно до системи ESS (ESS MH) у тестовому режимі занесено відповідні метадані (RSBSBD_21NSIMS_A) за 2021 рік.

СТРУКТУРНА СТАТИСТИКА ПІДПРИЄМСТВ

Для подальшої гармонізації методології та показників національних ДСС зі статистичними вимогами ЄС внесено зміни до Методологічних положень ДСС “Структурні зміни в економіці України та її регіонів” у частині опису структурного спостереження щодо обсягу послуг підприємств із розподілом за видами продукції згідно зі Статистичною класифікацією продукції (гармонізованою з CPA rev.2.2) та за місцезнаходженням клієнта (наказ Держстату від 28.08.2025 № 148) та розроблено проект звітно-статистичної документації для проведення цього спостереження за 2026 рік.

Крім того, здійснено передачу до Євростату через EDAMIS наборів даних зі структурної статистики підприємств (EBSSBS_REG_A, EBSSBS_ALL_A за 2022 рік, EBSSBS_SBC_3 за 2023 рік).

СТАТИСТИКА PRODCOM; КОРОТКОТЕРМІНОВА СТАТИСТИКА

У сфері статистики PRODCOM (Регламент (ЄС) 2019/2152 Європейського Парламенту та Ради від 27.11.2019, Регламент (ЄС) 2020/1197 від 30.07.2020, що впроваджує Регламент (ЄС) 2019/2152) підготовлена Номенклатура продукції промисловості (НПП-2025), яка гармонізована з Переліком промислової продукції Європейського Союзу (PRODCOM list, 2025), враховує енергетичні види продукції (згідно з Регламентом (ЄС) 1099/2008) та пов’язана зі Статистичною класифікацією продукції за видами економічної діяльності ЄС (CPA, ver. 2.2), Класифікацією видів економічної діяльності ЄС (NACE, rev. 2.1).

У межах впровадження Регламенту (ЄС) 2019/2152 та Регламенту Комісії (ЄС) 2020/1197 у частині короткотермінової статистики підприємств:

- розроблено методологічні положення ДСС “Економічні показники короткотермінової статистики нефінансових послуг”;
- проведено експериментальні розрахунки сезонно скоригованих показників щодо загальної площі житлових будинків і нежитлових будівель на початок будівництва та кількості квартир у житлових будинках на початок будівництва;
- підготовлено та оприлюднено на офіційному веб-сайті Держстату стандартний звіт з якості за SIMS ДСС “Продаж і запаси товарів (продукції) в оптовій торгівлі”;
- підготовлено та надіслано набори даних Євростату зі статистики дозволів на будівництво

за I-III квартали 2025 року, 2018-2024 роки, зі статистики виробництва промислової продукції за видами за 2021 рік.

СТАТИСТИКА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У 2025 році забезпечувалось співробітництво з Євростатом, Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) та іншими міжнародними організаціями за напрямками статистики щодо зовнішньої торгівлі товарами, послугами та енергетики шляхом участі у тематичних семінарах та тренінгах, Робочих групах Євростату, інших заходах.

У межах робіт щодо забезпечення переговорного процесу України з Європейським Союзом за переговорним Розділом 18 "Статистика", зокрема у контексті передачі Держстатом наборів даних та метаданих до Євростату, які передбачені Збірником статистичних вимог (Компендіум-2025), передано до Євростату через платформу EDAMIS набір даних зі статистики міжнародної торгівлі товарами COMEXT_XTCOM_M. Також ініціативно підготовлено набір даних зі статистики зовнішньої торгівлі товарами за валютою контракту COMEXT_INVCUR_2 (реалізація була запланована на 2028 рік).

Також продовжено співробітництво з фахівцями Центру міжнародної торгівлі (ЦМТ) у межах нового п'ятирічного проекту "Інформаційно-довідкова служба з питань торгівлі держав Східного Партнерства та ЄС", який є частиною проекту EU4Business, та за узгодженою структурою та форматом здійснюється передача даних зі статистики зовнішньої торгівлі товарами.

СТАТИСТИКА ЦІН

Затверджено Методику відбору підприємств для розрахунку індексів цін на імпорт.

Проведено пілотні обстеження за змінами цін на імпорт та за змінами цін на первинному та вторинному ринках житла на основі цін пропозицій за I-IV квартали 2025 року.

Проведено експериментальні розрахунки індексів цін виробників послуг на надання інформаційних послуг, комп'ютерне програмування та консультування за I-III квартали 2025 року та експериментальні розрахунки індексів цін на житло методом гедонічної регресії "Time-dummy hedonic" з використанням адміністративних даних на квартири та житлові будинки за I-III квартали 2025 року.

Проведено анкетне опитування користувачів статистичної інформації щодо індексів цін виробників промислової продукції. Узагальнено та оприлюднено на офіційному веб-сайті Держстату його результати, задокументовано потреби користувачів.

Передано набори даних та метадані відповідно до робочого плану Євростату в межах Програми міжнародних зіставлень.

Підготовлено та передано набори даних щодо зміни цін виробників промислової продукції та зміни цін у будівництві за 2025 рік, метадані за 2024 рік щодо цін виробників промислової продукції до Євростату.

СТАТИСТИКА НАУКИ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ІННОВАЦІЙ

Для подальшої гармонізації методології та показників національних ДСС зі статистичними вимогами ЄС:

- внесено зміни до Методологічних положень ДСС “Здійснення наукових досліджень і розробок” у частині розрахунку показників щодо державних асигнувань на наукові дослідження і розробки (GBARD) із використанням адміністративних даних Міністерства освіти і науки (з урахуванням проведених експериментальних розрахунків показників GBARD за 2024 рік) (наказ Держстату від 16.10.2025 № 186);
- оновлено Методологічні положення ДСС “Використання інформаційно-комунікаційних технологій на підприємствах”, які враховують положення Регламенту (ЄС) № 2025/1310 від 03.07.2025, що встановлює технічні специфікації вимог до даних за темою “Використання ІКТ та електронна торгівля” для звітного 2026 року, та підготовлено нову звітно-статистичну документацію для проведення спостереження у 2026 році (накази Держстату від 21.08.2025 № 139 та від 06.06.2025 № 86 відповідно). Водночас розрахована за результатами цього ДСС у 2025 році статистична інформація щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій на підприємствах у 2024–2025 роках (з урахуванням вимог Регламенту (ЄС) № 2024/1883 від 09.07.2024) оприлюднена на офіційному вебсайті Держстату*;
- оприлюднено на офіційному веб-сайті Держстату інформацію щодо інноваційної діяльності підприємств за 2022–2024 роки відповідно до “Обстеження інновацій Європейського Співтовариства-2024”**;
- поширено інформацію (дані та метадані) за окремими показниками Індексу цифрової економіки та суспільства (1.2.3, 3.1.1, 3.2.1-3.2.6, 3.3.1-3.3.3) у розділі “Індекс цифрової економіки та суспільства (DESI)” на офіційному веб-сайті Держстату***.

Для забезпечення інтеграції національної статистичної системи з європейською статистичною системою здійснено передачу до Євростату через EDAMIS національного набору даних зі статистики науки RD_RDP_A за 2024 рік, а також тестову передачу наборів даних зі статистики ІКТ на підприємствах (INFOSOC_ENT_A за 2024 рік).

СІЛЬСЬКЕ, ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО, НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

Для подальшої гармонізації методології та показників національних ДСС щодо сільського господарства зі статистичними вимогами ЄС, імплементації Регламенту (ЄС) № 2023/2379 від 23.11.2022 та з метою впровадження Імплементаційного регламенту (ЄС) № 2023/2745 від 08.12.2023 затверджено:

- методологічні положення ДСС “Надходження молочної сировини на перероблення й отримання з неї молочних продуктів” та оновлену його річну звітно-статистичну документацію;
- методологічні положення ДСС “Виробництво продукції тваринництва, кількість сільськогосподарських тварин і забезпеченість їх кормами” та звітно-статистичний інструментарій до нього, які також передбачають і показники щодо кількості органічних сільськогосподарських тварин та одержаної від них продукції.

З метою імплементації Директиви 2000/60/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23.10.2000 формування показників для заповнення запитальників Євростату щодо статистики

* <https://stat.gov.ua/uk/datasets/vykorystannya-informatsiyno-komunikatsiynykh-tekhnologiy-na-pidpryyemstvakh>

** <https://stat.gov.ua/uk/datasets/innovatsiyna-diyalnist-pidpryyemstv>

*** <https://stat.gov.ua/uk/node/5652>

водних ресурсів затверджено Методологічні положення ДСС "Водні ресурси, водопостачання та водовідведення".

Також протягом 2025 року забезпечено підготовку та передачу через платформу EDAMIS до Євростату 32 наборів даних, надання яких передбачено Компендіумом статистичних вимог, з них по 21 набору отримано валідаційні звіти.

СТАТИСТИКА ЕНЕРГЕТИКИ

Забезпечено співробітництво з Євростатом, МЕА та Енергетичним Співтовариством та передачі Євростату наявної інформації зі статистики енергетики в умовах правового режиму воєнного стану в Україні відповідно до регламентів ЄС.

У 2025 році підготовлено та передано Євростату 6 річних наборів даних зі статистики енергетики, передбачених Регламентом ЄС № 1099/2008; 4 піврічних набори даних та 2 набори метаданих зі статистики цін на електроенергію та природний газ для споживачів, відповідно до Регламенту (ЄС) № 2016/1952.

Удосконалено методологію ДСС зі статистики енергетики:

- затверджено Методику формування вибіркової сукупності одиниць державного статистичного спостереження "Використання та запаси палива" та поширення результатів вибіркового спостереження на генеральну сукупність в рамках виконання науково-дослідної роботи, на підставі якої сформовано оновлену вибірку сукупність на 2026 рік;
- затверджено методологічні положення державних статистичних спостережень: "Використання та запаси палива"; "Постачання та використання енергії"; "Ціни на природний газ та електроенергію, які постачаються споживачам".

Упродовж 2025 року продовжено участь у здійсненні заходів та робіт із цифрової трансформації Держстату щодо впровадження (інтеграції, вдосконалення та доопрацювання) ДСС "Використання та запаси палива" до ІССВ ОДС.

СТАТИСТИКА ТРАНСПОРТУ

Протягом 2025 року:

- затверджено методологічні положення нового ДСС "Перевезення вантажів і пасажирів внутрішнім морським транспортом" для імплементації Директиви 2009/42/ЄС та Делегованого Рішення Комісії (ЄС) 2018/1007 від 25.04.2018, що доповнює Директиву 2009/42/ЄС та скасовує Рішення Комісії 2008/861/ЄС;
- розроблено методологічні положення нового ДСС "Перевезення вантажів і пасажирів внутрішнім водним транспортом" для імплементації Регламенту (ЄС) 2018/974 Європейського Парламенту та Ради від 04.07.2018;
- підготовлено та надіслано набори даних Євростату L1 та L2 за 2020-2023 роки щодо спрощеної статистики залізничного транспорту (додаток L Регламенту (ЄС) 2018/643 Європейського Парламенту та Ради від 18.04.2018);
- відновлено передачу даних до Загального запитальника Eurostat/ITF/UNECE зі статистики транспорту (дані починаючи з 2021 року);

- затверджено Методику розрахунку показників про нові зареєстровані транспортні засоби з використанням даних, які оприлюднюються у формі відкритих даних та проведено експериментальні розрахунки показників за 2019-2024 роки (дані передано до Євростату у Загальному запитальнику Eurostat/ITF/UNECE зі статистики транспорту) (довідково: розрахунки можуть бути використані для Регламенту (ЄС) 2023/1804 в рамках переговорного розділу 14 "Транспорт").

РЕГІОНАЛЬНА СТАТИСТИКА

Держстат розробив нову версію Статистичної класифікації територіальних одиниць України (NUTS-UA), яку було схвалено Євростатом у жовтні 2025 року та затверджено наказом Держстату від 01.12.2025 № 216. Нова версія NUTS-UA набирає чинності з 01.01.2027, що синхронізується із черговим трирічним циклом перегляду європейської системи NUTS (Nomenclature of Territorial Units for Statistics) та гарантує територіальну порівнянність регіональної статистики України з країнами-членами ЄС.

МЕТОДОЛОГІЯ

У 2025 році з метою впровадження в Україні Класифікації видів економічної діяльності Європейського Союзу (Statistical classification of economic activities NACE, Revision 2.1), установлені Делегованим Регламентом Комісії (ЄС) 2023/137 від 10.10.2022, Держстат розробив і затвердив наказом від 28.10.2025 № 191 Класифікацію видів економічної діяльності (NACE 2.1-UA), гармонізовану із NACE Revision 2.1. Концептуальну відповідність класифікації із NACE Revision 2.1 було підтверджено Євростатом.

Крім того, з метою подальшого запровадження європейської класифікації NACE Revision 2.1 у державну статистичну діяльність підготовлено та схвалено рішенням засідання Комісії з питань удосконалення методології та звітної документації № КПУМ/27-25 від 26.12.2025 перехідні таблиці до NACE 2.1-UA, здійснюються роботи з підготовки проекту пояснень до NACE 2.1-UA.

Також Держстат постійно здійснює оцінку якості офіційної державної статистичної інформації за принципами актуальності, достовірності, своєчасності та доступності.

З метою імплементації Регламенту 2023/397 на кінець 2025 року підготовлено та оприлюднено на офіційному веб-сайті Держстату звіти з якості статистичних даних для 95% державних статистичних спостережень.

ПОШИРЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ

Держстат запустив 05.11.2025 новий портал офіційної статистики. Користувачі нового порталу отримали: консолідований доступ до офіційної статистичної інформації; "Банк даних" із можливістю гнучкого фільтрування показників і завантаження наборів у різних форматах (Excel, CSV тощо); інтерактивні візуалізації (дашборди) з функцією фільтрування для формування власних вибірок; машиночитані формати та API для інтеграції у зовнішні системи; зручний пошук та підтримку від ШІ-асистента StatGPT.

ШІ-помічник (StatGPT) допомагає скоротити час на пошук даних і підготовку матеріалів. Він перетворює роботу зі статистикою на просту розмову – без необхідності знання складної термінології чи вивантаження громіздких масивів даних. Подібні рішення вже отримали

міжнародне визнання й активно застосовуються провідними інституціями для спрощення доступу до даних. StatGPT взаємодіє з даними у міжнародному стандарті SDMX (Statistical Data and Metadata eXchange), який використовують Євростат, ОЕСР, Світовий банк і МВФ. Таким чином, Україна впроваджує останні світові практики, які прискорять інтеграцію країни у глобальну екосистему статистики.

НАВКОЛИШНЄ ПРИРОДНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ТА ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

КЛІМАТИЧНА ПОЛІТИКА

У 2025 році тривала імплементація Закону України «Про основні засади державної кліматичної політики» та виконання міжнародних зобов'язань України у сфері зміни клімату.

Прийнято такі акти Кабінету Міністрів України:

- розпорядження від 21.02.2025 № 146-р «Про затвердження плану заходів щодо створення національної системи торгівлі квотами на викиди парникових газів»;
- розпорядження від 29.10.2025 № 1172-р «Про схвалення Другого національно визначеного внеску України до Паризької угоди»..

29 жовтня 2025 року на веб-сайті Рамкової конвенції ООН про зміну клімату опубліковано перший Дворічний звіт про прозорість (Biennial Transparency Report, BTR) України, підготовлений відповідно до вимог Паризької угоди.

У 2025 році розпочато розроблення Довгострокової стратегії низьковуглецевого розвитку України до 2050 року. Стратегія розробляється відповідно до Закону України «Про основні засади державної кліматичної політики», статті 4(19) Паризької угоди, а також з урахуванням вимог Регламенту (ЄС) 2018/1999 щодо узгодженості довгострокових стратегічних і планових документів у сфері клімату та енергетики.

16 грудня 2025 року проект Стратегії схвалено на засіданні міжвідомчої робочої групи з питань координації подолання наслідків зміни клімату. Підготовлено проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Довгострокової стратегії низьковуглецевого розвитку України до 2050 року», який направлено на погодження із заінтересованими центральними органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

У 2025 році також розроблено:

- проект постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання національної системи інвентаризації антропогенних викидів парникових газів із джерел та поглинання поглиначами»;
- проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження загальнодержавних зважених коефіцієнтів викидів парникових газів, що утворюються внаслідок споживання кінцевої енергії».

Постановою Кабінету Міністрів України від 14.01.2026 № 34 утворено Науково-експертну раду з питань зміни клімату та збереження озонового шару.

У 2024-2025 роках підготовлено та опрацьовано із заінтересованими органами виконавчої влади проект Закону України «Про ратифікацію Поправки до Монреальського протоколу про речовини, що руйнують озоновий шар» (реєстр. № 0303), який включено до порядку денного Верховної Ради України.

ХІМІЧНА БЕЗПЕКА

У 2025 році тривала адаптація національного законодавства у сфері хімічної безпеки та управління хімічною продукцією до acquis ЄС (REACH, CLP) на виконання Закону України «Про забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією».

Прийнято:

- постанову Кабінету Міністрів України від 19.11.2025 № 1497 «Про затвердження Правил спільного подання інформації у заявах про проведення державної реєстрації ідентичної хімічної речовини»;
- постанову Кабінету Міністрів України від 05.12.2025 № 1598 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 10 травня 2024 року № 539 та від 23 липня 2024 року № 847»;
- постанову Кабінету Міністрів України від 21.05.2025 № 588 «Про затвердження Порядку державної реєстрації небезпечних факторів».

Розроблено проект розпорядження Кабінету Міністрів України щодо звернення Уряду України до Організації економічного співробітництва та розвитку з метою приєднання до Рекомендації Ради ОЕСР щодо систематичного дослідження існуючих хімічних речовин.

ОХОРОНА ПРИРОДИ

У 2025 році у сфері охорони біорізноманіття та наближення законодавства до права ЄС прийнято Закон України №4188-ІХ «Про внесення змін до Закону України «Про природно-заповідний фонд України» щодо забезпечення збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду та розширення їх класифікації».

Постановою Кабінету Міністрів України від 17.01.2025 № 45 затверджено Порядок здійснення моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття, яким об'єктами моніторингу визначено, зокрема, оселища та види, передбачені додатками Оселищної та Пташиної директив ЄС.

За підтримки міжнародної технічної допомоги здійснювалася підготовка законодавчих та методичних матеріалів для імплементації Оселищної і Пташиної директив ЄС, зокрема в межах проекту LIFE ConNaturLIFE Ukraine та програми EU4Environment.

Проведено заходи з розвитку інституційної спроможності, підготовлено навчальні матеріали, переклади рекомендацій щодо звітування за статтями 12 Пташиної та 17 Оселищної директив, а також здійснено оцінку впливу збройної агресії РФ на території Смарагдової мережі.

ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО

У 2025 році в межах офіційного скринінгу відповідності законодавства України праву ЄС за розділом 27 «Довкілля та зміна клімату» представлено досягнення та напрями реформування лісового господарства України.

Україна отримала статус країни з низьким ризиком знелісення, що свідчить про наближення національної системи контролю до вимог Регламенту ЄС щодо запобігання знелісенню (EUDR).

Постановою Кабінету Міністрів України від 28.11.2025 № 1552 започатковано експериментальний проект з впровадження вимог acquis ЄС щодо збору та перевірки інформації про деревину та вироби з неї, що експортуються. Це сприяє підвищенню прозорості ланцюгів постачання та доступу українських експортерів на ринок ЄС.

Триває підготовка до другого читання проекту Закону України «Про лісові репродуктивні ресурси» (реєстр. № 9116 від 17.03.2023), спрямованого на збереження генетичного різноманіття лісів та гармонізацію законодавства з acquis ЄС.

У 2025 році розпочато процес корпоратизації ДП «Ліси України», а також продовжено впровадження підходів наближеного до природи лісівництва.

ПРОМИСЛОВЕ ЗАБРУДНЕННЯ

08 серпня 2025 року набрав чинності Закон України «Про інтегроване запобігання та контроль промислового забруднення», яким запроваджено інтегровану дозвільну систему та застосування найкращих доступних технологій і методів управління.

У 2025 році прийнято комплекс підзаконних нормативно-правових актів, що регулюють процедури видачі інтегрованих довкіллевих дозволів, громадське обговорення, розроблення висновків найкращих доступних технологій і методів управління, транскордонні консультації та функціонування електронного реєстру дозволів.

Запроваджено електронну систему видачі інтегрованих довкіллевих дозволів на платформі «ЕкоСистема». За підтримки GIZ оприлюднено переклади 10 довідкових референтних документів (BREFs).

Схвалено Стратегію реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища на період до 2029 року та розпочато реалізацію експериментальних проектів у сфері екологічного контролю.

АТМОСФЕРНЕ ПОВІТРЯ

У 2025 році затверджено нормативно-правові акти щодо створення та функціонування регіональних центрів моніторингу довкілля, а також Порядок інформування населення про якість атмосферного повітря із застосуванням Індексу якості повітря.

Продовжується розбудова мережі пунктів спостережень за якістю атмосферного повітря та інтеграція даних у національну систему моніторингу.

ВОДНІ РЕСУРСИ

У 2025 році підписано Угоду в рамках Конвенції ООН з морського права про збереження та стале використання морського біологічного різноманіття в районах

за межами національної юрисдикції.

Схвалено звернення Уряду України до ОЕСР щодо приєднання до Рекомендації Ради ОЕСР з питань водних ресурсів, а також затверджено Операційний план реалізації Водної стратегії України на період до 2050 року.

УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ

У 2025 році продовжено імплементацію законодавства ЄС у сфері управління відходами. Прийнято низку нормативно-правових актів, що регулюють експлуатацію полігонів, установок спалювання та оброблення відходів, а також моніторинг місць утворення, зберігання і видалення відходів.

Розроблено проекти нормативно-правових актів щодо зменшення впливу пластикової продукції на довкілля, управління відходами будівництва та знесення, обліку безхазяйних відходів і впровадження розширеної відповідальності виробника.

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

У межах Механізму цивільного захисту ЄС забезпечувався безперервний обмін інформацією у режимі 24/7 з Центром координації реагування на надзвичайні ситуації (ERCC) Генерального директорату Європейської Комісії з питань цивільного захисту та операцій гуманітарної допомоги (DG ECHO).

ЗАЛІЗНИЧНИЙ ТРАНСПОРТ

У 2025 році законопроект № 12142 «Про систему та особливості функціонування ринку залізничного транспорту України» було знято з розгляду з метою доопрацювання, згідно рекомендацій Європейської Комісії. На його основі шляхом розподілу регулювання було розроблено 2 законопроекти:

«Про безпеку та інтероперабельність залізничного транспорту України», який забезпечуватиме технічну інтеграцію залізничного транспорту у відповідності до норм законодавства Європейського Союзу;

«Про ринок залізничного транспорту», який впроваджуватиме норми законодавства Європейського Союзу щодо створення єдиного залізничного простору Європейського Союзу та надання громадських послуг пасажирських перевезень залізничним транспортом (PSO).

Наразі відбувається супроводження проекту Закону України «Про безпеку та інтероперабельність залізничного транспорту України» (реєстр. № 14174 від 31.10.2025).

Разом з тим в 2025 році ще триває робота щодо формування та забезпечення функціонування філій «Локомотивна компанія», «УЗ Вагон-сервіс», а також впровадження пов'язаних з цим організаційних та структурних змін, після проведення реформи вагонного господарства та створення філії «УЗ Вагон-сервіс».

АВТОМОБІЛЬНИЙ ТРАНСПОРТ

У 2025 році було продовжено дію Угоди про лібералізацію вантажних перевезень строком ще на 15 місяців. Таким чином «транспортний безвіз» діятиме щонайменше до березня 2027 року. Відповідно, українські та європейські логістичні компанії звільняються від необхідності отримання дозволів на двосторонні та транзитні перевезення.

Прийнято Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про автомобільний транспорт» щодо вдосконалення регулювання ринку послуг з перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом» (№ 4337-IX від 27.03.2025), який спрямований на імплементацію Регламенту ЄС 1071/2009. До кінця 2026 року Україна має імплементувати ключові положення щодо ділової репутації компаній, використання смарт-тахографів, навчання менеджерів-управителів транспортних компаній. Зокрема, з 1 липня 2026 року наявність смарт-тахографів стане обов'язковою умовою для реєстрації нових вантажних автомобілів.

З метою гармонізації законодавства з правом Європейського Союзу в частині впровадження положень Регламенту (ЄС) № 996/2010, Директиви 2004/49/ЄС та інших актів права ЄС у сфері розслідування транспортних подій, що відповідає зобов'язанням України за Угодою про асоціацію, у Верховній Раді України зареєстровано проект Закону від 21.08.2025 № 13674 «Про Національне бюро розслідувань аварійних подій на транспорті». Проектом Закону України визначаються правові засади організації діяльності Національного бюро з розслідувань аварійних подій на транспорті, як постійно діючого незалежного органу з питань розслідування аварійних подій на транспорті, обов'язків щодо розслідування, кваліфікаційні вимоги до директора

Національного бюро з розслідувань аварійних подій на транспорті, основні положення щодо контролю за діяльністю даного органу та його підзвітність, вимоги щодо використання матеріалів розслідування, захисту конфіденційної інформації, надання інформації щодо аварійної події.

З метою імплементації Директиви 2006/126/ЄС від 20 грудня 2006 року та Директиви (ЄС) 2025/2205 від 22 жовтня 2025 року про посвідчення водія, яка скасовує Директиву 2006/126/ЄС з 26 листопада 2029 року, розроблено проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про дорожній рух» щодо імплементації законодавства» (на заміну законопроекту № 8082 «Про внесення змін до Закону України «Про дорожній рух» щодо імплементації законодавства»), який передбачає подальше узгодження законодавства в частині приведення категорій транспортних засобів у відповідність до положень статті 4 Директиви 2006/126/ЄС і статей 6, 7 Директиви (ЄС) 2025/2205 щодо визначення категорій, технічних характеристик та мінімального віку допуску до керування відповідними транспортними засобами, дотримання принципу поетапного доступу до керування транспортними засобами відповідних категорій з урахуванням вимог статті 6 Директиви 2006/126/ЄС і статті 9 Директиви (ЄС) 2025/2205 та визначення основних умов для допуску осіб до керування транспортними засобами з урахуванням положень статті 11 Директиви 2006/126/ЄС і статей 13-16 Директиви (ЄС) 2025/2205 щодо обміну, заміни, анулювання, позбавлення та визнання посвідчень водія.

АВІАЦІЙНИЙ ТРАНСПОРТ

23 грудня 2025 року було видано Указ Президента України № 978/2025 «Про делегацію України для участі у роботі Спільного комітету, створеного відповідно до Угоди між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і його державами членами, з іншої сторони, про спільний авіаційний простір», який затверджує склад делегації для представлення інтересів України у Спільному комітеті, який відповідає за впровадження «відкритого неба» з ЄС та адаптацію українських авіаційних стандартів до європейських.

ПОШТОВІ ПОСЛУГИ

З метою імплементації положень Директиви № 97/67/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 15.12.1997 про спільні правила розвитку внутрішнього ринку поштових послуг Співтовариства та вдосконалення якості послуг (зі змінами) в частині встановлення стандартів якості для надання універсальних послуг поштового зв'язку наразі розроблено проект наказу Мінрозвитку «Про затвердження Нормативів та нормативних строків пересилання поштових відправлень» та направлено на погодження.

З метою вдосконалення діючого регулювання у сфері надання послуг поштового зв'язку та забезпечення практичної реалізації положень Закону України № 2722-IX «Про поштовий зв'язок» протягом 2025 року, серед іншого, розроблено та прийнято регуляторні акти НКЕК стосовно ведення єдиного державного реєстру операторів поштового зв'язку та подання операторами поштового зв'язку звітності та інформації (постанова НКЕК від 05.02.2025 № 64), а також Граничних цін (тарифів) на послуги поштового зв'язку з пересилання внутрішніх простих та реєстрованих листів без оголошеної цінності (рекомендованих) масою до 50 грамів і поштових карток (постанова НКЕК від 12.11.2025 № 646).

УЧАСТЬ У ПРОГРАМІ “ГОРИЗОНТ ЄВРОПА”

Задля активного залучення України до Програми “Горизонт Європа” створено та забезпечено сприяння необхідній інфраструктурі підтримки для українських учасників, зокрема:

1) за фінансової підтримки Європейської Комісії функціонує “Офіс Горизонт Європа в Україні” на базі Національного фонду досліджень України, на який покладено функції Координаційного центру Програми;

2) за фінансування МОН функціонують 22 Національних контактних пунктів (НКП) Програми “Горизонт Європа” за 18 тематичними напрямками діяльності на базі закладів вищої освіти (далі – ЗВО), наукових установ, організацій у 12 населених пунктах у межах 10 областей України (наказ МОН від 13.08.2024 № 838 (у редакції наказу МОН від 04.03.2025 № 405).

Фінансова підтримка МОН діяльності НКП у 2025 році склала 11 млн. грн (500 тис. грн. на НКП). На постійній основі здійснюється комунікація з НКП щодо надання їм консультаційної та інформаційної підтримки, поширення інформації про навчальні заходи, що проводяться Європейською Стороною.

З метою поширення інформації про можливості Програми “Горизонт Європа”, а також забезпечення ефективної діяльності мережі НКП “Офісом Горизонт Європа в Україні” як Координаційним центром спільно з мережею НКП у 2025 році проведено понад 200 заходів.

Календар заходів мережі НКП “Горизонт Європа” розміщено та постійно оновлюється за посиланням <https://ms.nauka.gov.ua/events/calendar/>. Інформація про анонси та проведені заходи “Офісу Горизонт Європа в Україні” розміщується на сайті <https://horizon-europe.org.ua/>. З метою визначення та підвищення ефективності діяльності мережі НКП МОН у 2025 році спільно з Координаційним центром Програми “Горизонт Європа” проведено моніторинг діяльності НКП через Національну електронну науково-інформаційну систему “URIS”.

Наказом МОН від 18.12.2025 № 1665 оновлено перелік із 40 представників України для участі у засіданнях 14 програмних комітетів Програми “Горизонт Європа”. МОН здійснює організаційний та фінансовий супровід представників України з метою забезпечення їх участі у засіданнях програмних комітетів в офлайн форматі. У 2025 році здійснено 212 номінацій представників України для участі у 82 заходах і засіданнях програмних комітетів та робочих груп Програми “Горизонт Європа”, з яких 207 – у дистанційному форматі, а 5 – очно.

Також затверджено Порядок участі представників України у засіданнях комітетів, відповідальних за моніторинг виконання Рамкової програми Європейського Союзу з досліджень та інновацій “Горизонт Європа” (наказ МОН від 18.12.2025 № 1663).

Станом на 31 грудня 2025 року за чотири роки участі у Програмі “Горизонт Європа” Україна досягла таких показників: українськими установами та організаціями подано 2423 проектних заявок та підписано 244 грантові угоди на суму 64,3 млн. євро. Загалом 236 українських організацій (0,75% від усіх учасників-організацій) є учасниками вищезазначеної Програми.

Для порівняння за всі сім років участі у попередній Рамковій програмі ЄС з досліджень та інновацій "Горизонт 2020" взяли участь 174 українських учасники з України, які підписали 240 грантових угод на загальну суму 44,53 млн. євро.

15 жовтня 2025 року в м. Брюссель відбулося Третє засідання Спільного комітету Україна – ЄС/Євратом з досліджень та інновацій, що є щорічною платформою для обговорення стану та перспектив двостороннього співробітництва у сфері досліджень та інновацій, а також участі України у Програмі "Горизонт Європа". Під час засідання Українською Стороною офіційно повідомлено про намір України долучитися до 10-ї Рамкової програми ЄС з досліджень та інновацій (2028-2034) як асоційованої країни, а після вступу до ЄС – як повноправний учасник.

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПРОСТОРУ

З метою узгодження національної політики у сфері науки з положеннями Політичного порядку денного Європейського дослідницького простору (далі – ЄДП) на 2025 – 2027 роки наказом МОН від 30.04.2025 № 656 утворено та затверджено склад робочої групи з формування Дорожньої карти інтеграції України до ЄДП на 2025 – 2027 роки, до якої увійшли представники центральних органів виконавчої влади, Наукового комітету Національної ради з питань розвитку науки та технологій України, національної та галузевих академій наук.

Дорожню карту інтеграції України до ЄДП на період до 2027 року, розроблену зазначеною робочою групою та опрацьовану з європейськими експертами в рамках реалізації Інструменту технічної допомоги та обміну інформацією TAIEХ, затверджено наказом МОН від 31.12.2025 № 1732.

З метою залучення України до процесів формування ЄДП у серпні 2025 року було визначено 27 контактних осіб, що забезпечуватимуть представництво України у 17 тематичних підгрупах Форуму ЄДП. Представники від України вже почали брати участь у зустрічах відповідних робочих підгруп Форуму ЄДП.

РОЗБУДОВА ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОСИСТЕМИ

З метою стимулювання інноваційної діяльності відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2024 року № 430 впроваджується експериментальний проект щодо створення на базі ЗВО та наукових установ мережі стартап-шкіл-інкубаторів-акселераторів (далі – стартап-школи). За результатами конкурсного відбору у 2025 році шість представників ЗВО та наукових установ отримали фінансування. Станом на кінець 2025 року національна мережа стартап шкіл налічує 23 учасники, що об'єднує ЗВО та наукові установи у 16 регіонах.

Протягом 2025 року проведено:

- офіційний запуск національної мережі стартап-шкіл;
- шість практичних сесій з міжнародними партнерами (Aalto University, US Berkeley, інноваційних агентств Польщі, Естонії, Литви, Фінляндії) з метою підвищення спроможності до впровадження програм з підтримки інновацій стартап-школами у відповідності до найкращих світових практик;
- конкурс стартапів для національної мережі стартап-шкіл, за результатами

якого 3 команди-переможці долучились до торгової місії на IT Arena (найбільша щорічна технологічна конференція України) та 1 команда - до торгової місії на Nordic Tech Business Summit (найбільший у Північній Європі бізнес-саміт, який щорічно проходить у Фінляндії, присвячений Deep Tech (глибоким технологіям) та інноваціям, що об'єднує стартапи, інвесторів, наукові установи та корпорації для розвитку бізнесу, залучення фінансування та налагодження співпраці);

- 6-ти місячну акселераційну програму Science&Business Acceleration 2025 з метою підтримки стартапів на базі стартап-шкіл;

- масштабну конференцію «PolyTech Summit», що об'єднала провідні ЗВО інженерно-технічного профілю України та міжнародних партнерів. Однією з ключових тем заходу стала популяризація стартап-шкіл, інкубаторів та акселераторів серед студентської спільноти.

Результати діяльності мережі стартап-шкіл:

- підтримано більше 150 команд;
- розроблено понад 40 прототипів;
- проведено більше ніж 60 навчальних воршкочів та пітчів;
- покращено горизонтальну взаємодію національної мережі стартап-шкіл (спільні хакатони та тестування моделей).

З метою визначення фундаментальних засад здійснення інноваційної діяльності у Верховній Раді України зареєстровано законопроект "Про підтримку та розвиток інноваційної діяльності" (реєстр. № 13715 від 29.08.2025), який готується до розгляду в першому читанні.

З метою активізації діяльності наукових парків, сприяння трансферу технологій, створення сприятливих умов для комерціалізації результатів наукових досліджень, науково-технічних (експериментальних) розробок ЗВО та наукових установ, а також підвищення їх конкурентоспроможності на ринку інноваційних технологій розроблено концепцію функціонування окремого правового режиму провадження наукової та інноваційної діяльності ("Science.City").

3 грудня 2025 року Кабінет Міністрів України ухвалив постанову "Про реалізацію експериментального проекту щодо створення дослідницьких центрів передового досвіду", якою запроваджується дворічний експериментальний проект зі створення сучасної матеріально-технічної бази для проведення прикладних наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок, інтеграції науково-технічних (прикладних) результатів, що мають практичне застосування для зміцнення національної безпеки та оборони, а також підготовці більшої кількості висококваліфікованих фахівців у галузях природничо-математичних та інженерно-технічних наук.

Дослідницькі центри передового досвіду працюватимуть за пріоритетними галузями, визначеними Стратегією цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31 грудня 2024 р. № 1351, відповідно до пріоритетних напрямів, визначених у Законах України "Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки" і "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні" та сприятимуть впровадженню рекомендацій фінального звіту проекту Horizon Europe Policy Support Facility "PSF Country: Support to Ukraine on Research Infrastructure Policy" (PSF-аналіз).

Діяльність вищезазначених центрів охоплюватиме проведення наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних), розроблення, створення MVP-рішень,

випробування технологій і підготовку фахівців у зазначених галузях.

КОСМОС

Глобальні навігаційні супутникові системи (EGNOS)

У 2025 році продовжено роботу щодо інтеграції України в європейську навігаційну систему EGNOS. На виконання домовленостей, досягнутих за підсумками восьмого засідання Кластера 2 Підкомітету з питань економіки та іншого галузевого співробітництва Комітету асоціації між Україною та ЄС (21 жовтня 2025 року), Державне космічне агентство України у листопаді 2025 року направило запит до Генерального директорату з питань оборонної промисловості та космосу Європейської Комісії (DG DEFIS) щодо зацікавленості в отриманні підтримки у перспективному впровадженні сервісу безпеки життя (Safety-of-Life, SoL) для авіації та морського транспорту (на початковому етапі) в рамках компоненту EGNOS. Технічні консультації з Європейською Комісією на експертному рівні заплановані на початок 2026 р.

Спостереження Землі та глобальний моніторинг (програма «Copernicus»)

Продовжена співпраця за програмою ЄС зі спостереження за Землею “Copernicus” в рамках реалізації Угоди між Державним космічним агентством України та Європейською Комісією про співробітництво в галузі доступу до даних і використання даних супутників “Sentinel” програми “Copernicus” від 25 травня 2018 року та укладеної на її виконання 28 березня 2019 року Домовленості між Державним космічним агентством України та Європейським космічним агентством про технічну експлуатацію космічного компоненту програми “Copernicus”.

У квітні 2025 року фахівці Національного центру управління та випробувань космічних засобів (НЦУВКЗ) ДКА спільно з Європейським космічним агентством здійснили перехід українського Регіонального дзеркального сайту програми на нову екосистему взаємодії Copernicus Data Space Ecosystem, що забезпечило для українських користувачів стабільний доступ до даних від космічних апаратів сімейства Sentinel. Продовжено функціонування Регіонального дзеркального сайту програми для доступу та аналізу супутникових даних та забезпечено надходження даних дистанційного зондування Землі від європейських установ до українського хабу на базі НЦУВКЗ ДКА.

9 квітня 2025 року в м. Брюсселі в ході десятого засідання Ради асоціації Україна-ЄС підписано Угоду між Європейським Союзом, з однієї сторони, та Україною, з іншої сторони, щодо участі України в компоненті “Copernicus” та підкомпонентах «Події космічної погоди» і «Навколоземні об’єкти» компоненту «Космічна ситуаційна обізнаність» Космічної програми Союзу, яка визначає умови та принципи участі України в окремих компонентах Космічної програми Європейського Союзу відповідно до Регламенту (ЄС) 2021/696. Підписання Угоди є важливим кроком до поглиблення участі України в компонентах Космічної програми ЄС. Розпочато здійснення внутрішньодержавних процедур, необхідних для набрання чинності цією угодою.

4 листопада 2025 року підписано Домовленість між Державним космічним агентством України та Європейською організацією з експлуатації метеорологічних супутників (EUMETSAT) про технічну експлуатацію космічного компоненту програми “Copernicus”.

Участь у реалізації європейського космічного проекту "VEGA")

Забезпечено участь української сторони у проекті "VEGA". У 2025 році здійснено 3 успішних пуски ракети-носія VEGA-C. Українськими підприємствами космічної галузі продовжено здійснення поставок маршових двигунів четвертого ступеня ракети-носія.

Співробітництво з Європейським космічним агентством

У червні 2025 року ратифіковано Угоду (у формі обміну листами) між Урядом України та Європейським космічним агентством про відновлення дії Угоди між Урядом України та Європейським космічним агентством щодо співробітництва у використанні космічного простору в мирних цілях від 5 та 24 липня 2024 року. 28 серпня 2025 року ця угода набрала чинності.

30 жовтня 2025 року підписано Імплементативну угоду між Державним космічним агентством України та Європейським космічним агентством про технічну та експертну підтримку. Ця угода створює правову основу для здійснення 7 найбільш пріоритетних та актуальних для реалізації проектів, ідентифікованих між Державним космічним агентством України та Європейським космічним агентством в процесі робочої взаємодії. На виконання положень Імплементативної угоди у листопаді 2025 року між Державним космічним агентством України та Європейським космічним агентством була проведена координаційна зустріч, за результатами якої були визначені та узгоджені основні кроки на 2026 рік. Перший онлайн-тренінг проведено Європейським космічним агентством для представників української космічної промисловості, який був присвячений огляду діяльності Європейського космічного агентства та огляду співпраці між Європейським космічним агентством та Україною, запланований на 22 січня 2026 року.

РОУМІНГ З ЄС

Україна продовжує активно співпрацювати з Європейською комісією у сфері роумінгу.

15 квітня 2025 року було прийнято Закон України № 4345-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо імплементативності норм законодавства Європейського Союзу з питань електронних комунікацій» (проект закону реєстр. № 12150 від 25.10.2024), що стало завершальним етапом у прийнятті європейського законодавства у сфері роумінгу.

Так, після проведення оцінки Європейська Комісія визначила, що Україна відповідає необхідним вимогам для впровадження правил роумінгу ЄС та 17 червня 2025 року схвалила пропозицію щодо рішення Ради ЄС про позицію, яку потрібно зайняти від імені ЄС в рамках Комітету Асоціації ЄС - Україна у торговельному складі про взаємне надання Європейським Союзом та Україною режиму внутрішнього ринку для сектора роумінгу в мережах мобільного зв'язку загального користування.

Зокрема, 16 липня 2025 року було підписано Рішення Комітету асоціації Україна – ЄС у торговельному складі щодо взаємного надання режиму внутрішнього ринку у секторі роумінгу в публічних мобільних мережах електронних комунікацій між Україною та Європейським Союзом (Рішення АС/ТС № 2/2025 від 16 липня 2025 року).

Згідно з вказаним Рішенням 1 січня 2026 року розпочнеться застосування режиму внутрішнього ринку. Українці зможуть у ЄС дзвонити, писати SMS і користуватися інтернетом без додаткових платежів - за домашніми тарифами.

Спільна роумінгова зона - ще один крок до повноцінного входження України в Єдиний цифровий ринок ЄС.

ЕЛЕКТРОННІ КОМУНІКАЦІЇ

4 червня 2025 року Кабінет Міністрів України затвердив Стратегію розвитку сфери електронних комунікацій України на період до 2030 року. Стратегія визначає ключові напрями розвитку галузі до 2030 року з урахуванням викликів, пов'язаних із наслідками війни, а також глобальних технологічних тенденцій, зокрема розвитку 5G, гігабітної інфраструктури, цифрової стійкості та інтеграції України до Єдиного цифрового ринку ЄС. Операційний план заходів з реалізації у 2025 – 2027 роках Стратегії передбачає надання можливості мінімум 75% домогосподарств користуватися гігабітним фіксованим доступом до Інтернету та забезпечення 98% населення доступом до якісного мобільного широкосмугового зв'язку до 2030 року.

РЕГУЛЮВАННЯ РАДІОЧАСТОТНОГО СПЕКТРА

13 серпня 2025 року Кабінет Міністрів України ухвалив нові зміни до Плану розподілу і користування радіочастотним спектром в Україні, які забезпечують повну відповідність низці заходів ЄС щодо гармонізації використання радіочастотного спектра.

Зокрема, змінами було передбачено виконання вимог імплементаційних рішень Комісії (ЄС) 2022/2324 (MCA) та 2024/340 (MCV), а також імплементаційного рішення Комісії (ЄС) 2021/1067 щодо використання нижнього діапазону 6 ГГц для систем WAS/RLAN.

Крім того, зміни передбачили впровадження Імплементаційного Рішення Комісії (ЄС) 2019/784 щодо діапазону 26 ГГц (стандарт 5G NR) та Рішення 2022/179 щодо діапазону 5 ГГц (WAS/RLAN).

У серпні 2025 року Україна визначила 2030 рік як кінцевий термін припинення роботи мереж UMTS (3G) відповідно до Плану розподілу та користування радіочастотним спектром в Україні.

ЕЛЕКТРОННІ ДОВІРЧІ ПОСЛУГИ

Україна прагне отримати режим внутрішнього ринку ЄС у сфері електронної ідентифікації, аутентифікації та довірчих послуг. З цією метою уважно відстежується процес ухвалення Європейської рамки цифрової ідентифікації (EU Digital Identity Framework), а також закладається підґрунтя для підготовки як технічної інфраструктури, так і правових передумов для переходу до нової моделі.

Оновлено Спільний робочий план у сфері електронної ідентифікації і довірчих послуг.

Триває розроблення законопроекту, спрямованого на імплементацію оновленого Регламенту eIDAS.

24 жовтня 2025 року Кабінет Міністрів України ухвалив постанову № 1400 "Деякі питання реалізації експериментального проекту щодо формування і використання електронних посвідчень ідентифікаційних даних та електронних посвідчень атрибутів за допомогою гаманця з цифровою ідентифікацією як функціональної можливості мобільного додатка Єдиного державного веб-порталу електронних послуг (Дія)".

Державним науково-дослідним інститутом технологій кібербезпеки та захисту інформації подано до Національного органу з акредитації України (Національного агентства з акредитації України) заявку на акредитацію органу з оцінки відповідності у сфері електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг.

Україна бере участь у Групі співробітництва з питань Європейської цифрової ідентифікації (European Digital Identity Cooperation Group) у статусі спостерігача та у 2025 році стала повноправним членом Форуму європейських наглядових органів у сфері надавачів довірчих послуг (FESA).

Продовжується активна співпраця з ЄС в рамках масштабних пілотних проектів із тестування європейських гаманців цифрової ідентифікації та відповідної екосистеми: Україна успішно взяла участь у консорціумі POTENTIAL, а також приєдналася до консорціуму ARTITUDE.

ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЇ

31 грудня 2024 року Кабінет Міністрів України затвердив Стратегію цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року (WINWIN). Стратегія визначає комплексне бачення побудови економіки, заснованої на інноваціях, і має на меті перетворити інновації на національний пріоритет та ключовий рушій відновлення, стійкості й європейської інтеграції України.

Стратегія зосереджується на десяти ключових цілях, серед яких: розвиток інноваційної інфраструктури, доступ до фінансування, розвиток людського капіталу, захист прав інтелектуальної власності, дерегуляція інноваційної діяльності, сприяння наукоємним та інклюзивним інноваціям, міжнародне співробітництво і трансфер технологій, а також створення центрів передового досвіду у пріоритетних секторах.

Для забезпечення ефективної реалізації Стратегії у серпні 2025 року в Україні було створено Проектний офіс WINWIN – спеціалізований координаційний орган, відповідальний за практичне впровадження Стратегії. Проектний офіс працює за кількома стратегічними напрямками:

- Штучний інтелект: запуск Центру передового досвіду WINWIN з ШІ для підтримки інтеграції штучного інтелекту в публічні послуги, оборону, охорону здоров'я та освіту.
- AgroTech: розвиток агроінноваційного кластера у партнерстві з Асоціацією "IT Ukraine", зокрема розроблення регуляторних дорожніх карт та масштабування аграрних технологій.
- MedTech і BioTech: створення регуляторних «пісочниць» та прискорених процедур сертифікації для інноваційних рішень у сфері охорони здоров'я та біотехнологій.
- Напівпровідники: підготовка Українського акта про мікрочіпи, узгодженого з Європейським актом про мікрочіпи, а також розвиток пілотних виробничих потужностей (Clean Room).
- Інші напрями на стадії підготовки: GovTech, GreenTech, аерокосмічна галузь.
- Стратегія WINWIN узгоджується з пріоритетами Європейського Союзу у сфері цифрового розвитку та інновацій.

The WINWIN Strategy is aligned with the European Union's priorities in the field of digital development and innovation.

ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО

Україна продовжує активно вживати заходів для наближення національного законодавства до Регламенту (ЄС) 2022/2065 Європейського Парламенту та Ради від 19 жовтня 2022 року

про єдиний ринок цифрових послуг і внесення змін до Директиви 2000/31/ЄС (Digital Services Act) та Регламенту (ЄС) 2022/1925 Європейського Парламенту та Ради від 14 вересня 2022 року про конкурентні та чесні ринки в цифровому секторі та про внесення змін до Директив (ЄС) 2019/1937 та (ЄС) 2020/1828 (Digital Markets Act).

Україна співпрацює з Європейською Комісією стосовно обрання імплементаційного підходу як для країни, яка є кандидатом на членство в ЄС, враховуючи комплексність та складність актів та специфіку нагляду та контролю за їх впровадженням.

У 2025 році, після проведення консультацій з європейськими експертами, було здійснено технічне розділення законопроекту "Про цифрові послуги" на три окремі законопроекти.

Протягом року було фіналізовано тексти двох законопроектів, спрямованих на імплементацію Регламенту (ЄС) 2022/1925 (Digital Markets Act) та Регламенту (ЄС) 2019/1150 (P2B Regulation), та направлено їх на аналіз європейським експертам проекту EU4Digital. Паралельно тривала активна робота з фіналізації законопроекту, спрямованого на імплементацію Регламенту (ЄС) 2022/2065 (Digital Service Act).

УЧАСТЬ У ПРОГРАМІ "ЦИФРОВА ЄВРОПА"

Україна продовжує участь у програмі ЄС "Цифрова Європа". З моменту приєднання залучено 7,7 млн. євро фінансування на розвиток проектів у сфері цифрової трансформації.

Функціонує мережа Європейських цифрових інноваційних хабів. За результатами додаткового конкурсу у 2025 році в межах Програми чотири українські консорціуми були рекомендовані до підписання грантових угод. Це відкриває їм доступ до прямого фінансування від Європейського Союзу на розвиток цифрових технологій та підтримку місцевого бізнесу.

У липні 2025 року Україна та ЄС підписали Угоду про внесення змін до статті 1(1) Угоди між Україною та Європейським Союзом про участь України у програмі Європейського Союзу "Цифрова Європа" (2021-2027). Ратифікація Угоди відкриє Україні доступ до Резерву кібербезпеки ЄС – інструмента, розробленого в межах Акта про кіберсолідарність для оперативного реагування на масштабні кібератаки в державах-членах та партнерських країнах.

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЄДИНОГО НОМЕРА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЕКСТРЕННОГО ВИКЛИКУ 112

У 2025 році відповідно до Директиви 2002/22/ЄС та Директиви (ЄС) 2018/1972 забезпечено функціонування та впровадження системи екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112 на всій території України.

Крім того, 11 грудня 2025 року впроваджено офіційний державний мобільний застосунок «112 Ukraine» з метою забезпечення оперативного зв'язку громадян з усіма екстреними службами.

Мобільний застосунок забезпечує можливість зв'язку навіть за відсутності мобільного покриття через використання мережі Інтернет та дозволяє здійснювати голосові виклики одним натисканням у будь-якій критичній ситуації. Застосунок має максимально простий та інтуїтивно зрозумілий інтерфейс, не містить складних меню, додаткових налаштувань або надлишкових функцій та передбачає наявність єдиної кнопки виклику допомоги. Передача даних здійснюється через захищений і зашифрований канал зв'язку відповідно до державних стандартів кібербезпеки.

ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ

БАНКІВСЬКА СФЕРА

У 2025 році Національний банк України забезпечив реалізацію чергових кроків з імплементації європейського законодавства у сфері регулювання діяльності банків та банківських груп в Україні, зокрема Правлінням Національного банку України були прийняті нормативно-правові акти, якими:

- оновлено вимоги щодо розрахунку банками мінімального розміру експозицій, зважених за кредитним ризиком (постанова Правління Національного банку України від 03.04.2025 № 43 “Про затвердження Положення про визначення банками України мінімального розміру експозицій, зважених за кредитним ризиком”);
- затверджено порядок розрахунку банками та банківськими групами мінімального розміру ризику коригування кредитної оцінки за операціями з позабіржовими деривативами (CVA) (постанова Правління Національного банку України від 01.08.2025 № 91 “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України з питань регулювання діяльності банків та банківських груп”);
- оновлено підхід до визначення банками вимог до капіталу на покриття мінімального розміру операційного ризику (постанова Правління Національного банку України від 19.12.2025 № 149 “Про внесення змін до Положення про порядок визначення банками України мінімального розміру операційного ризику”);
- оновлено вимоги до організації внутрішнього аудиту в банках України та банківських групах, що передбачають впровадження міжнародної професійної практики внутрішнього аудиту, запровадженої Глобальними Стандартами Внутрішнього Аудиту Інституту внутрішніх аудиторів (постанова Правління Національного банку України від 19.12.2025 № 151 “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України з питань організації внутрішнього аудиту в банках України та банківських групах”);
- оновлено підходи щодо обмеження максимального розміру ризику на одного контрагента/групу пов'язаних контрагентів (постанова Правління Національного банку України від 27.12.2025 № 161 “Про затвердження Положення про порядок визначення банками України, банківськими групами значних експозицій та розрахунок значення нормативу максимального розміру значної експозиції”);
- встановлено мінімальні вимоги щодо обсягу та порядку оприлюднення пруденційної інформації банком, шаблони для розкриття банками пруденційної інформації про управління ризиками та про якість активів та забезпечення (постанова Правління Національного банку України від 30.12.2025 № 165 “Про затвердження Положення про порядок оприлюднення пруденційної інформації банками України та банківськими групами”). Подальшими змінами до цієї постанови будуть запроваджені інші шаблони щодо розкриття банками пруденційної інформації: щодо капіталу, коефіцієнта левериджу, ліквідності, політики винагороди – у 2026 році, щодо контрциклічного буфера капіталу, ESG ризиків – у 2027 році.

Водночас з метою удосконалення інструментів банківського нагляду Національним банком України у 2025 році було прийнято/затверджено:

- План проведення оцінки банків (SREP) у 2025 році (розпорядження Національного банку України від 11.02.2025 № 477-ра) (зі змінами, внесеними розпорядженням Національного банку України від 18.06.2025 № 2065-ра);
- зміни до Порядку оцінки Національним банком України рівня організації корпоративного управління та внутрішнього контролю банків (рішення Правління Національного банку України від 18.04.2025 № 145-рш);
- зміни до Порядку здійснення поточного моніторингу фінансового стану банку та показників банківської групи (рішення Правління Національного банку України від 26.06.2025 № 208-рш).

Також 26.12.2025 набрав чинності Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розвитку фінансової інклюзії в Україні" від 03.06.2025 № 4465-IX (введення в дію відбудеться 26.06.2026), який запровадив новий різновид надавачів фінансових послуг – банки фінансової інклюзії, які діятимуть на підставі отриманої в Національному банку України обмеженої банківської ліцензії або переоформленої діючої банківської ліцензії на обмежену банківську ліцензію.

ДЕРЖАВНІ БАНКИ

З метою забезпечення скорочення державної власності у банківському секторі та на виконання міжнародних зобов'язань, взятих Україною в межах співпраці з МВФ та Світовим банком, Верховною Радою України 19.09.2024 прийнято Закон України «Про особливості продажу пакетів акцій, що належать державі у статутному капіталі банків» (далі – Закон про продаж).

Законом про продаж встановлені вимоги до потенційних інвесторів, визначено, що об'єктом продажу може бути будь-яка частка держави у системно важливому банку, крім АТ «Ощадбанк» та АТ «Укресімбанк».

Пунктом 57 Меморандуму про економічну та фінансову політику від 19.06.2025 передбачено підготувати пакети акцій, що належать державі у статутному капіталі системно важливих банків – АТ «Сенс Банк» та АБ «УКРГАЗБАНК» до продажу.

01.10.2025 Кабінет Міністрів України прийняв розпорядження № 1061-р «Про підготовку до продажу пакетів акцій, що належать державі у статутному капіталі банків».

Відповідно до вимог статті 7 Закону про продаж Мінфіном забезпечено розроблення Порядку залучення радника з продажу пакетів акцій банків, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.10.2025 № 1385.

Мінфін утворив конкурсну комісію з відбору радника з продажу пакетів акцій системно важливих банків, усі або частина акцій у статутному капіталі яких належать державі, та затвердив її склад.

СФЕРА НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

Протягом 2025 року було продовжено роботу із розроблення/оновлення

нормативно-правових актів Національного банку України з метою імплементації положень Закону України "Про фінансові послуги та фінансові компанії" від 14.12.2021 № 1953-IX, Закону України "Про страхування" від 18.11.2021 № 1909-IX, Закону України "Про кредитні спілки" від 14.07.2023 № 3254-IX, якими оновлено загальне регулювання та нагляд на ринку небанківських фінансових послуг та які враховують положення Директиви 2009/138/ЄС, Директиви (ЄС) 2016/97, Директиви 2002/87/ЄС, Директиви Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2015/2366 від 25 листопада 2015 року про платіжні послуги на внутрішньому ринку, про внесення змін до Директив 2002/65/ЄС, 2009/110/ЄС та 2013/36/ЄС і Регламенту (ЄС) № 1093/2010 та про скасування Директиви 2007/64/ЄС (далі – Директива (ЄС) 2015/2366), а також Закону України "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів" від 21.05.2024 № 3720-IX, який враховує вимоги Директиви 2009/103/ЄС.

Зокрема було затверджено такі нормативно-правові акти:

- Положення про визначення методики оцінки активів і зобов'язань для цілей розрахунку регулятивного капіталу страховика, затверджене постановою Правління Національного банку України від 21.06.2024 № 71 (постанова Правління Національного банку України від 30.07.2025 № 88);
- Положення про порядок формування страховиками технічних резервів, затверджене постановою Правління Національного банку України від 29.12.2023 № 203 (постанова Правління Національного банку України від 10.10.2025 № 127);
- Положення про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика, затверджене постановою Правління Національного банку України від 21.07.2023 № 201, з метою приведення у відповідність до вимог нового Закону України "Про рейтингування" (постанова Правління Національного банку України від 22.12.2025 № 154);
- Положення про вимоги до інформаційних (автоматизованих) систем та порядку ведення персоналізованого обліку у кредитній спілці (постанова Правління Національного банку України від 14.02.2025 № 18);
- Положення про регулювання діяльності з надання споживчих кредитів за участю кредитних посередників надавачів фінансових послуг (постанова Правління Національного банку України від 01.08.2025 № 94);
- Положення про критерії, за якими визначається значимість фінансової компанії (постанова Правління Національного банку України від 27.08.2025 № 102);
- новаредакція Положення про вимоги до структури власності на ринку фінансових і платіжних послуг, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 14.04.2021 № 30 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 07.11.2025 № 135).

З метою врегулювання Національним банком України питань з контролю за діяльністю бюро кредитних історій та уточнення процесів в рамках адміністративної процедури було затверджене Положення про здійснення контролю за діяльністю бюро кредитних історій (постанова Правління Національного банку України від 27.12.2025 № 162).

ПЛАТІЖНІ ПОСЛУГИ

Протягом 2025 року Національним банком України здійснено розробку/оновлення нормативно-правових актів Національного банку відповідно до норм Закону України "Про платіжні послуги" від 30.06.2021 № 1591-IX (далі – Закон про платіжні послуги), який відображає основні положення Директиви (ЄС) 2015/2366.

Також було затверджено Положення про вимоги до регулятивного капіталу небанківських надавачів платіжних послуг (постанова Правління Національного банку України від 13.06.2025 № 64), а також оновлено Положення про порядок здійснення авторизації діяльності надавачів фінансових платіжних послуг та обмежених платіжних послуг, затверджене постановою Правління Національного банку України від 07.10.2022 № 217.

З 01.08.2025 набрала чинності та введена в дію Глава 4 Закону про платіжні послуги щодо відкритого банкінгу, яка імплементує норми Директиви (ЄС) 2015/2366.

З метою регулювання відкритого банкінгу Національним банком України:

1) затверджено низку нових нормативно-правових актів:

- Положення про порядок страхування відповідальності надавачів нефінансових платіжних послуг перед користувачами та надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків (постанова Правління Національного банку України від 02.07.2025 № 71);
- Положення про вимоги до системи управління ризиками надавача нефінансових платіжних послуг (постанова Правління Національного банку України від 02.07.2025 № 73);
- Положення про відкритий банкінг в Україні (постанова Правління Національного банку України від 25.07.2025 № 80);
- Положення про порядок здійснення авторизації діяльності надавачів нефінансових платіжних послуг (постанова Правління Національного банку України від 25.07.2025 № 81);
- Положення про використання електронних довірчих послуг під час отримання надавачами платіжних послуг доступу до рахунків користувачів платіжних послуг (постанова Правління Національного банку України від 25.07.2025 № 82);

2) внесено зміни до низки нормативно-правових актів, зокрема:

- до Положення про реєстрацію платіжних систем, учасників платіжних систем та технологічних операторів платіжних послуг (постанова Правління Національного банку України від 25.07.2025 № 81);
- до Положення про здійснення Національним банком України нагляду за додержанням об'єктами нагляду законодавства України про захист прав споживачів фінансових, платіжних та обмежених платіжних послуг, вимог щодо взаємодії із споживачами при врегулюванні простроченої заборгованості (постанова Правління Національного банку України від 08.07.2025 № 75);
- до деяких нормативно-правових актів щодо нагляду на платіжному ринку (постанова Правління Національного банку України від 30.07.2025 № 90);

3) реалізовано спеціалізований інтерфейс (API), який містить відомості про надавачів нефінансових платіжних послуг (PISP/AISP) з Реєстру платіжної інфраструктури Національного банку України, з метою перевірки надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків (ASPSP) авторизації надавачів нефінансових платіжних послуг (PISP/AISP).

У IV кварталі 2025 року Національний банк України отримав перші заяви від учасників платіжного ринку на авторизацію діяльності надавачів нефінансових платіжних послуг (PISP/AISP).

У 2025 році набрали чинності вимоги Закону про платіжні послуги, які зобов'язують всіх надавачів платіжних послуг, які надають користувачам послугу з виконання кредитового переказу, забезпечити надання користувачам послуги з виконання миттєвого кредитового переказу.

З метою унормування особливостей виконання миттєвого кредитового переказу, що виконується через систему електронних платежів Національного банку України (далі – СЕП), Національний банк України оновив порядок виконання міжбанківських платіжних операцій в Україні в національній валюті (постанова Правління Національного банку України від 06.02.2025 року № 11 “Про затвердження Змін до Інструкції про виконання міжбанківських платіжних операцій в Україні в національній валюті”), зокрема:

- унормував поняття “миттєвий кредитовий переказ СЕП” та врегулював особливості його виконання;
- визначив порядок прийняття і виключення учасників миттєвого переказу СЕП;
- визначив особливості виконання миттєвого переказу СЕП небанківськими надавачами платіжних послуг через банк, який є учасником миттєвого переказу СЕП тощо.

Також у 2025 році Національний банк України вніс зміни до Інструкції про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 29.07.2022 № 163. Ці зміни затверджені постановою Правління Національного банку України від 07.02.2025 № 14 та визначають особливості виконання миттєвого кредитового переказу.

Крім того, протягом 2025 року здійснено оновлення нормативно-правових актів Національного банку України відповідно до норм Закону про платіжні послуги (враховуючи зміни до нього, внесені Законом № 3994-IX). Зокрема затверджено:

- зміни до Положення про пред'явлення вимог та застосування заходів впливу Національним банком України до об'єктів оверсайту платіжної інфраструктури (постановою Правління Національного банку від 15.01.2025 № 5);
- зміни до Положення про проведення виїзного та безвиїзного моніторингу об'єктів оверсайту платіжної інфраструктури (постановою Правління Національного банку від 20.10.2025 № 129 “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України з питань проведення виїзного та безвиїзного моніторингу об'єктів оверсайта платіжної інфраструктури”).

Також було прийнято ряд постанов Правління Національного банку України з удосконалення регулювання послуг еквайрингу, зокрема про:

- окремі питання, пов'язані з визначенням ознак еквайрингу платіжних інструментів (постанова Правління Національного банку України від 28.08.2025 № 103);
- затвердження Змін до Положення про порядок видачі ліцензій на здійснення валютних операцій (постанова Правління Національного банку України від 28.08.2025 № 104);
- особливості набуття фінансовою компанією статусу платіжної установи без зупинення діяльності з надання фінансових платіжних послуг (постанова Правління Національного банку України від 30.09.2025 № 122).

СТРАХУВАННЯ

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (далі – НКЦПФР) розробила Білу книгу «Реформа добровільного накопичувального пенсійного забезпечення» (далі – Біла книга) з урахуванням положень Директиви (ЄС) 2016/2341 (IORP II), яку було схвалено рішенням НКЦПФР від 10.01.2025 № 08/21/1710/K01 та оприлюднено на офіційному веб-сайті НКЦПФР. Тим самим рішенням було створено Координаційну раду з числа представників ринку та співробітників НКЦПФР.

За результатами роботи Координаційної ради Білої книги протягом 2025 року НКЦПФР наразі здійснюється оновлення положень Білої книги та підготовка до розроблення законопроекту щодо відповідних змін до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» та інших законодавчих актів.

ЦІННІ ПАПЕРИ

З метою імплементації актів права Європейського Союзу у сфері діяльності інвестиційних фондів, зокрема Директиви 2009/65/ЄС (UCITS), Директиви 2011/61/ЄС (AIFM), а також регламентів ЄС (EuVECA, EuSEF, ELTIF), у Верховній Раді України 01.05.2025 зареєстровано проект Закону України № 13246 «Про інвестиційні фонди» (далі – законопроект № 13246) та проект Закону України № 13247 «Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо інвестиційних фондів» (далі – законопроект № 13247), який є пов'язаним із законопроектом № 13246.

Законопроект № 13246 передбачає запровадження комплексного правового регулювання створення, діяльності та припинення інвестиційних фондів, а також діяльності з управління активами, кастодіальної діяльності, з метою наближення законодавства України до стандартів ЄС у сфері колективного інвестування.

Законопроект № 13247 спрямований на внесення змін до Цивільного кодексу України з метою узгодження цивільно-правового регулювання з положеннями законопроекту № 13246 та закріплення правового статусу інвестиційних фондів відповідно до підходів ЄС.

З метою приведення нормативно-правових актів НКЦПФР у відповідність до Закону України № 3981-IX від 19.09.2024 «Про рейтингування» (набрання чинності 01.01.2026) протягом 2025 року було розроблено та прийнято такі нормативно-правові акти:

- Рішення НКЦПФР від 19.12.2025 № 09/21/3402/К03 «Про затвердження Положення про розкриття інформації авторизованими рейтинговими агентствами», зареєстроване у Міністерстві юстиції України 31.12.2025 за №№ 1984/45390, 1985/45391;
- Рішення НКЦПФР від 19.12.2025 № 09/21/3403/К03 «Про окремі питання використання кредитних рейтингів міжнародних рейтингових агентств під час дії воєнного стану»;
- Рішення НКЦПФР від 19.12.2025 № 09/21/3404/К03 «Про затвердження Порядку розрахунку кількості голосуючих акцій (часток), що належать фізичній або юридичній особі відповідно до фінансових інструментів, передбачених частиною десятою статті 29 Закону України «Про рейтингування», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 31.12.2025 за № 1968/45374;
- Постанова НКЦПФР від 19.12.2025 № 09/21/3405/К01 «Про затвердження Орієнтовного (невиключного) переліку фінансових інструментів, передбачених частиною десятою статті 29 Закону України «Про рейтингування»» (оприлюднено на офіційному веб-сайті НКЦПФР 19.12.2025);
- Рішення НКЦПФР від 19.12.2025 № 09/21/3408/К03 «Про затвердження Порядку авторизації рейтингового агентства та ведення реєстру авторизованих рейтингових агентств», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 31.12.2025 за № 1979/45385;
- Рішення НКЦПФР від 19.12.2025 № 26/21/3409/К03 «Про затвердження Порядку та умов провадження рейтингової діяльності», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 31.12.2025 за № 1987/45393.

Протягом 2025 року також було прийнято:

- Рішення НКЦПФР від 16.12.2025 № 09/21/3370/К03 «Про затвердження Порядку розкриття інформації про правочини керівників»;
- Постанова НКЦПФР від 19.12.2025 № 10/21/3422/К01 «Про визначення та оприлюднення орієнтовного невичерпного переліку показників, що стосуються подання недостовірних сигналів або таких, що вводять в оману, або фіксації цін та процедури їх обчислення»;
- Рішення НКЦПФР від 25.07.2025 № 09/21/2643/К03 «Про затвердження Порядку повернення активів, включно з грошовими коштами, які належать клієнтам/депонентам професійного учасника ринків капіталу, до якого застосовано санкцію у виді «блокування активів»;
- Рішення НКЦПФР від 14.11.2025 № 09/21/3187/К03 «Про затвердження Положення про структуру власності юридичних осіб, процедуру та умови отримання погодження Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку істотної участі у професійних учасниках ринків капіталу та організованих товарних ринків»;
- Рішення НКЦПФР від 30.05.2025 № 14/21/2358/К03 «Про затвердження Порядку фіксації факту вчинення порушення профільного законодавства та розгляду справ про порушення профільного законодавства в умовах воєнного стану».

ПРОТИДІЯ ВІДМИВАННЮ (ЛЕГАЛІЗАЦІЇ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ

23.12.2025 Кабінетом Міністрів України подано до Верховної Ради України три

законопроекти, які мають забезпечити відповідність критеріям приєднання до Єдиної зони платежів у євро (SEPA) як юрисдикції, а саме:

(1) Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення відповідності актам права Європейського Союзу та відповідним критеріям, встановленим Європейською платіжною радою, з метою приєднання України до Єдиної зони платежів у євро (SEPA) (реєстр. № 14327 від 23.12.2025 (основний));

(2) Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо забезпечення відповідності актам права Європейського Союзу та відповідним критеріям, встановленим Європейською платіжною радою, з метою приєднання України до Єдиної зони платежів у євро (SEPA) (реєстр. № 14326 від 23.12.2025 (доповнює основний));

(3) Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо забезпечення відповідності актам права Європейського Союзу та відповідним критеріям, встановленим Європейською платіжною радою, з метою приєднання України до Єдиної зони платежів у євро (SEPA) (реєстр. № 14328 від 23.12.2025 (доповнює основний)).

Положеннями основного проекту Закону № 14327, серед іншого, передбачено створення Реєстру рахунків та індивідуальних банківських сейфів фізичних осіб шляхом доповнення Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» новим розділом IX, яким буде визначено завдання, обов'язки, права держателя та адміністратора Реєстру, а також вимоги щодо повідомлення про відкриття або закриття рахунка/електронного гаманця фізичній особі та повідомлення про укладення або припинення договору про надання індивідуального банківського сейфа фізичній особі.

ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

У 2025 році Національний банк України осучаснив порядок здійснення нагляду за додержанням законодавства України про захист прав споживачів фінансових, платіжних та обмежених платіжних послуг, вимог щодо взаємодії із споживачами при врегулюванні простроченої заборгованості, затвердивши зміни до Положення про нагляд за дотриманням законодавства щодо захисту прав споживачів фінансових та платіжних послуг (постанови Правління Національного банку України від 11.02.2025 № 15 та від 08.07.2025 № 75).

Важливим кроком на шляху захисту прав споживачів фінансових послуг стало посилення захисту прав та інтересів членів кредитних спілок з числа споживачів фінансових послуг під час їх переддоговірного інформування та укладення договорів щодо надання послуги із залучення коштів та банківських металів, що підлягають поверненню.

Затверджені постановами Правління Національного банку України від 05.09.2025 № 111 та № 112 вимоги сприятимуть належному рівню розкриття істотної інформації про умови надання кредитною спілкою фінансової послуги на власному веб-сайті кредитної спілки, в рекламі та за змістом договорів, функціонуванню зручного для споживача способу порівнювати умови фінансової послуги з ряду пропозицій різних кредитних спілок (калькулятор для порівняння загальних доходів за послугою із залучення коштів та банківських металів, що підлягають поверненню), а також належному порядку укладення договору про надання фінансової послуги у формі електронного документа.

Зазначеними нормативно-правовими актами Національний банк України врахував положення:

- Директиви Європейського Парламенту і Ради 2005/29/ЄС від 11 травня 2005 року стосовно недобросовісних комерційних практик бізнесу щодо споживачів на внутрішньому ринку та внесення змін до Директиви Ради 84/450/ЄЕС, директив Європейського Парламенту і Ради 97/7/ЄС, 98/27/ЄС та 2002/65/ЄС та Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 2006/2004 в частині боротьби з недобросовісними (оманливими, агресивними) комерційними практиками в інтересах споживачів;
- Директиви Європейського Парламенту і Ради 2011/83/ЄС від 25 жовтня 2011 року про права споживачів, про внесення змін до Директиви Ради 93/13/ЄЕС та Директиви Європейського Парламенту і Ради 1999/44/ЄС, а також про скасування Директиви Ради 85/577/ЄЕС і Директиви Європейського Парламенту і Ради 97/7/ЄС у частині інформації, яка надається споживачу на переддоговірному етапі та яка включається до договору, що укладається дистанційно;
- Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 910/2014 від 23 липня 2014 року про електронну ідентифікацію та довірчі послуги для електронних транзакцій на внутрішньому ринку та про скасування Директиви 1999/93/ЄС в частині належного підписання договорів, що укладаються у формі електронного документа.

З метою удосконалення державного регулювання та здійснення нагляду за діяльністю бюро кредитних історій в частині належного дотримання прав споживачів як суб'єктів кредитної історії, зокрема захисту персональних даних відповідно до положень Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2016/679 від 27 квітня 2016 року про захист фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і про вільний рух таких даних, та про скасування Директиви 95/46/ЄС, 7 жовтня 2025 року Верховною Радою України прийнято проект Закону "Про кредитну історію" (реєстр. № 14013 від 05.09.2025) за основу із доопрацюванням положень для подальшого прийняття.

Захист прав споживачів фінансових послуг з надання коштів та банківських металів у кредит, послуг з факторингу врегульовано окремими положеннями Закону України "Про факторинг" від 03.06.2025 № 4466-IX, зокрема в частині захисту прав та інтересів споживачів під час відступлення права вимоги за договором про надання фінансової послуги.

Права окремих споживачів фінансової послуги страхування (учасників бойових дій, людей з інвалідністю внаслідок війни) врегульовано положеннями Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів" щодо компенсації витрат певних категорій осіб" від 17.04.2025 № 4369-IX.

Розроблений Міністерством цифрової трансформації України проект Закону України "Про цифрову доступність в Україні" (реєстр. № 14278 від 05.12.2025) має забезпечити доступність програмних засобів та електронних інформаційних ресурсів фінансових установ (веб-сайтів, мобільних та платіжних застосунків, онлайн сервісів) для споживачів з числа людей з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

У межах посилення захисту споживачів з інвалідністю Національний банк України здійснює моніторинг прогресу виконання надавачами фінансових та платіжних послуг вимог стосовно безбар'єрності (забезпечення доступу маломобільним групам населення до наданих послуг), зокрема щодо докладених фінансовими установами зусиль для їх додержання і забезпечення доступу маломобільним групам населення до наданих послуг з урахуванням безпекових ризиків у воєнний час.

ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ РУХУ КАПІТАЛУ

У 2025 році банки продовжили роботу з урахуванням обмежень, визначених постановою Правління Національного банку України "Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану" від 24.02.2022 № 18 (зі змінами) (далі – Постанова № 18).

Національний банк України майже завершив здійснювати заходи I етапу Дорожньої карти поступового пом'якшення валютних обмежень, а також продовжив здійснення заходів II етапу та розпочав заходи III етапу Дорожньої карти (зокрема, з травня 2025 року триває впровадження стимулюючої валютної лібералізації, коли в пом'якшувальні заходи закладаються стимули для залучення з-за кордону інвестицій та кредитів), на виконання яких оптимізовано низку валютних обмежень шляхом внесення змін до Постанови № 18 постановами Правління Національного банку України:

- від 13.01.2025 № 4, згідно з якою державним суб'єктам ринку природного газу надано можливість здійснювати транскордонні перекази (на умовах та в обсягах, погоджених Урядом України) за імпортними операціями, за якими поставка товарів в Україну була здійснена до 23.02.2021, та за операціями, які здійснюються з метою виконання зобов'язань за рішеннями іноземних арбітражних судів;
- від 17.01.2025 № 7, згідно з якою надано можливість: службі державного замовника у сфері оборони здійснювати розрахунки з нерезидентом з використанням рахунку умовного зберігання (ескроу); юридичним особам, які здійснюють купівлю товарів оборонного призначення за державними контрактами, здійснювати транскордонний переказ коштів для сплати реєстраційних, арбітражних, судових зборів та інших платежів, які пов'язані з виконавчими провадженнями;
- від 19.03.2025 № 34, згідно з якою доповнено перелік виключень із заборони на купівлю іноземної валюти клієнтом за наявності в нього власних коштів в іноземній валюті;
- від 20.03.2025 № 35, згідно з якою банкам надано можливість задовольняти значні ситуативні потреби державних підприємств або господарських товариств, 100 відсотків акцій (часток) яких належать державі, що є суб'єктами ринку природного газу, в купівлі іноземної валюти;
- від 09.05.2025 року № 53, згідно з якою: (1) впроваджено черговий пакет пом'якшення валютних обмежень та розпочато запровадження заходів стимулюючої валютної лібералізації; (2) у частині пом'якшення валютних обмежень - розширено можливості для бізнесу з фінансування їх закордонних підрозділів, дозволено транскордонні перекази з метою оплати консульських, реєстраційних, арбітражних, судових зборів, удосконалено порядок здійснення операції з транскордонного переказу, з використанням електронних платіжних засобів, врегульовано порядок проведення деяких операцій з російськими рублями клієнтів банків; (3) у частині стимулюючої валютної лібералізації – бізнесу дозволено здійснювати переказ коштів з України за окремими операціями (попри діючі обмеження) у сумах, еквівалентних іноземним інвестиціям з 12.05.2025 у статутний капітал українських компаній; (4) водночас, щоб запобігти непродуктивному відпливу капіталу за кордон банкам заборонено завершувати валютний нагляд за граничними строками розрахунків за операціями з імпорту товарів у разі повернення нерезидентом імпортеру коштів в гривні; Також калібровано обмеження на транскордонні перекази з використанням електронного платіжного засобу фізичними особами;
- від 13.06.2025 № 63, згідно з якою врегульовано питання щодо зарахування благодійних пожертв/спонсорських внесків в національній валюті на рахунки дипломатичних

представництв, консульських установ іноземних держав в Україні, надано можливість державним підприємствам або господарським товариствам, 100 відсотків акцій (часток) яких належать державі, здійснювати операції за розміщеними ними за кордоном борговими цінними паперами, які пов'язані з реструктуризацією боргу цього емітента на умовах, погоджених Урядом України;

- від 02.07.2025 № 70, згідно з якою для банку, який порушив ліміт загальної довгої відкритої валютної позиції (Л13-1), скасовано заборону брати участь в операції з Національним банком України з купівлі-продажу доларів США на умовах "тод";
- від 05.08.2025 № 95, згідно з якою впроваджено черговий пакет пом'якшення валютних обмежень та розширено заходи стимулюючої валютної лібералізації: зокрема, передбачено можливість репатріювати дивіденди за 2023 рік; розширено можливості для хеджування валютних ризиків через здійснення операцій "форвард"; дозволено перекази іноземної валюти за кордон за окремими валютними операціями; впроваджено кроки для підтримання вітчизняної ювелірної галузі в частині купівлі банківських металів за безготівкові гривні; уніфіковано підходи до регулювання зовнішніх позик; розширено перелік операцій, які юридичні особи-резиденти можуть здійснювати попри встановлені обмеження в межах заходів стимулюючої валютної лібералізації; запроваджено черговий захід стимулюючої валютної лібералізації – компанії отримали можливість здійснювати (попри існуючі обмеження) переказ коштів з України за низкою операцій в межах сум, еквівалентних обсягам коштів, переказаних з 07.08.2025 на підтримку Збройних Сил України (з дотриманням певних умов);
- від 17.09.2025 № 119, згідно з якою операторам поштового зв'язку, міжнародним транспортним перевізникам дозволено здійснювати транскордонні перекази з метою проведення розрахунків зі сплати митних платежів на користь митних/податкових органів Сполучених Штатів Америки;
- від 10.12.2025 № 144, згідно з якою доповнено перелік випадків, коли банкам дозволяється проводити перекази за кордон за гарантіями, а також надано можливість Міністерству оборони України здійснювати деякі валютні операції;
- від 30.12.2025 № 166, згідно з якою резидентам Дефенс Сіті надано можливість купувати іноземну валюту для імпорту товарів без врахування цільових коштів, розміщених на їх рахунках, а також здійснювати транскордонні перекази коштів з України в рамках виконання міжнародних міжвідомчих угод та/або для формування/придбання частки участі в статутних капіталах юридичних осіб-нерезидентів.

ЦИФРОВІ ФІНАНСИ

03.09.2025 Верховною Радою України проект Закону України "Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо врегулювання обороту віртуальних активів в Україні" (від 24.04.2025 № 10225-д) прийнято за основу із доопрацюванням положень для подальшого прийняття.

Проект Закону має на меті створити правову основу для регулювання обороту віртуальних активів в Україні, забезпечивши їх легальне використання, оподаткування та захист прав учасників ринку.

Прийняття цього законопроекту дозволить Україні відповідати міжнародним стандартам, підвищити захист прав споживачів, інвесторів та користувачів, а також створити прозорі умови для операцій з віртуальними активами.

Регулювання цієї сфери також сприятиме запобіганню злочинам, пов'язаним з віртуальними активами, завдяки запровадженню механізмів контролю, звітності та оподаткування.

ДІЯЛЬНІСТЬ ФОНДУ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Для забезпечення належного виконання протягом 2025 року Додатку XVII "Нормативно-правове наближення" Угоди про асоціацію Фондом гарантування вкладів фізичних осіб забезпечувалася методологічна та правозастосовна діяльність.

За напрямком функціонування системи гарантування вкладів фізичних осіб, які належать до сфери регулювання директиви 2014/49/ЄС від 16 квітня 2014 року про схеми гарантування депозитів.

Для поетапного виконання вимоги щодо скорочення строку початку виплат вкладникам неплатоспроможного банку до 7 днів ініційовано внесення змін до статті 27 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» (відображено у проекті Закону № 13007-д від 07.07.2025). Зазначені зміни дозволять зменшити на 3 дні законодавчо встановлений строк початку виплат відшкодування за вкладами в неплатоспроможних банках.

Для удосконалення процедури Фонду гарантування вкладів фізичних осіб в частині виплат відшкодування за вкладами спадкоємцям з урахуванням вимог окремих положень статей 7 та 8 Директиви (ЄС) 2014/49, були прийняті:

- Рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 20.02.2025 № 181 «Про затвердження Змін до Положення про порядок відшкодування Фондом гарантування вкладів фізичних осіб коштів за вкладами»;
- Рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 13.03.2025 № 261 «Про внесення змін до рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 20 лютого 2025 року № 181».

З метою удосконалення процедур спільних перевірок у проблемних банках було визначено єдиний підхід до порядку проведення таких перевірок, зокрема, визначено підстави для проведення зазначених перевірок та прийняття Фондом гарантування вкладів фізичних осіб відповідних розпорядчих актів, порядок взаємодії та обміну інформацією між керівником об'єкта перевірки та працівниками Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, які приймають участь в інспекційній перевірці. Ці зміни відображені в таких рішеннях:

- Рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 17.07.2025 № 703 «Про затвердження Правил проведення перевірок банків Фондом гарантування вкладів фізичних осіб та участі працівників Фонду гарантування вкладів фізичних осіб в інспекційних перевірках, що здійснюються Національним банком України у проблемних банках, і визнання такими, що втратили чинність, деяких рішень виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб»;
- Рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 24.07.2025 № 732 «Про внесення змін до Правил проведення перевірок банків Фондом гарантування вкладів фізичних осіб та участі працівників Фонду гарантування вкладів фізичних осіб в інспекційних перевірках, що здійснюються Національним банком України у проблемних банках»;
- Рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 18.12.2025 № 1185 «Про внесення зміни до пункту 1 розділу III Правил застосування Фондом

гарантування вкладів фізичних осіб до банку заходів реагування та визнання таким, що втратило чинність, рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 03 квітня 2023 року № 386».

З урахуванням того, що згідно зі статтею 4 директиви 2014/49/ЄС кредитна установа не має права приймати депозити, якщо не набула членства в системі гарантування вкладів, Фонд гарантування вкладів фізичних осіб постійно удосконалює процедуру ведення реєстру учасників Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, адаптуючи це під нові цифрові формати. На удосконалення вказаної процедури направлено рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 14.08.2025 № 802 «Про затвердження Правил ведення реєстру учасників Фонду гарантування вкладів фізичних осіб та визнання такими, що втратили чинність, деяких рішень виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб».

Для удосконалення процедури подання звітності банками-учасниками Фонду гарантування вкладів фізичних осіб прийняте рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 14.08.2025 № 803 «Про затвердження Змін до Правил подання звітності учасниками Фонду гарантування вкладів фізичних осіб та визнання такими, що втратили чинність, рішень виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 19 грудня 2022 року № 1044 і від 27 квітня 2023 року № 490».

Для удосконалення процесу формування та ведення бази даних про вкладників у банках та забезпечення можливості виплат Фондом гарантування вкладів фізичних осіб гарантованої суми відшкодування за вкладами прийняте рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 25.12.2025 № 1231 «Про затвердження Змін до Правил формування та ведення баз даних про вкладників».

За напрямком застосування планів врегулювання для неплатоспроможних банків на засадах директиви 2014/59/ЄС від 15 травня 2014 року про встановлення рамок для відновлення платоспроможності і врегулювання кредитних установ та інвестиційних фірм і внесення змін та доповнень до Директиви Ради 82/891/ЄЕС та директив 2001/24/ЄС, 2002/47/ЄС, 2004/25/ЄС, 2005/56/ЄС, 2007/36/ЄС, 2011/35/ЄС, 2012/30/ЄС і 2013/36/ЄС та регламентів Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 1093/2010 та (ЄС) № 648/2012

Фонд гарантування вкладів фізичних осіб та Національний банк України підготували проект змін до законодавства для усунення ключових існуючих правових та операційних прогалин щодо заходів раннього втручання, тимчасової адміністрації та механізму врегулювання. У лютому 2025 року було зареєстровано проект закону № 13007-д «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання окремих питань Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, діяльності Національного банку України та інститутів колективного інвестування». Цей законопроект удосконалює чинні механізми врегулювання Фондом гарантування вкладів фізичних осіб неплатоспроможних банків, а також включає кілька важливих нововведень, які створюють передумови для підвищення ефективності Фонду гарантування вкладів фізичних осіб з точки зору: виведення банків з ринку в рамках чинного законодавства; збільшення суми, що повертається кредиторам неплатоспроможних банків.

Також 28.01.2025 набули чинності рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб № 1269 від 05.12.2024 та № 1412 від 26.12.2024, якими внесені зміни до Положення про виведення неплатоспроможного банку з ринку, затвердженого рішенням виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб № 2 від 05.07.2012. Змінами врегульовано випадки вжиття Фондом гарантування вкладів фізичних осіб заходів раннього реагування з метою складання проекту плану врегулювання банків, які можуть бути

віднесені до категорії неплатоспроможних. Додатково рішенням виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб № 870 від 25.08.2025 затверджено Порядок здійснення заходів раннього реагування.

За напрямком ліквідації неплатоспроможних банків в сфері регулювання директиви 2001/24/ЄС від 4 квітня 2001 року про реструктуризацію та ліквідацію кредитних установ, було прийнято:

- Рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 18.08.2025 № 813 «Про затвердження Умов реструктуризації заборгованості фізичних осіб – позичальників банків, що ліквідуються Фондом гарантування вкладів фізичних осіб, в період дії воєнного стану в Україні, та визнання такими, що втратили чинність, деяких рішень виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб»;
- Рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 11.09.2025 № 911 «Про затвердження Правил складання реєстру акцептованих вимог кредиторів та задоволення вимог кредиторів банків, що ліквідуються Фондом гарантування вкладів фізичних осіб, та визнання такими, що втратили чинність, деяких рішень виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб»;
- Рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 13.11.2025 № 1073 «Про затвердження Змін до Правил складання реєстру акцептованих вимог кредиторів та задоволення вимог кредиторів банків, що ліквідуються Фондом гарантування вкладів фізичних осіб».

УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ ФІНАНСАМИ

Незважаючи на виклики, спричинені воєнним станом, протягом 2025 року Урядом було впроваджено системні зміни та досягнуто відчутного прогресу в реформуванні системи управління державними фінансами.

БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА

Продовжено практику середньострокового бюджетного планування. Кабінетом Міністрів України схвалено Бюджетну декларацію на 2026–2028 роки (постанова від 27.06.2025 № 774), яка включає інформацію щодо охоплення сектору загальнодержавного управління, а саме крім середньострокових показників державного та місцевих бюджетів, до її складу включено також середньострокові показники бюджетів соціальних фондів (Пенсійний фонд України та Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття) та інформацію про здійснені розрахунки базового обсягу витрат та вартості нових політик.

Також Урядом схвалено Концепцію національної системи стратегічного планування (розпорядження від 13.08.2025 № 853-р), яка передбачає комплексне реформування законодавства для розбудови системи визначення і досягнення довгострокових цілей розвитку України шляхом координованості всіх фінансових інструментів та їх спрямованості на фінансове забезпечення досягнення довгострокових цілей.

З метою підвищення ефективності використання обмеженого бюджетного ресурсу Урядом на щорічній основі впроваджується практика проведення оглядів витрат державного бюджету (розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.04.2025 № 348).

РЕФОРМА УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ

У 2025 році Україна досягла значного прогресу в реалізації реформи управління публічними інвестиціями. Зокрема, було завершено розбудову фундаментальної архітектури системи, що забезпечило перехід від моделі "бюджетного утримання" до стратегічного планування та інвестування в економічне відновлення країни.

В аспекті оновлення законодавчої та інституційної бази головним досягненням 2025 року стало завершення формування нормативно-правового фундаменту реформи.

У січні 2025 року внесено зміни до Бюджетного кодексу України, що дозволило інтегрувати процеси управління публічними інвестиціями в національний бюджетний цикл.

Ключові інституційні заходи включали:

- створення Стратегічної інвестиційної ради, яка стала органом стратегічного планування та відбору пріоритетних проектів на державному рівні;
- створення Міжвідомчої робочої групи з питань управління публічними

інвестиціями (постанова Кабінету Міністрів України від 07.01.2025 № 10 “Про утворення Міжвідомчої робочої групи з підготовки публічних інвестиційних проектів”), що забезпечило ефективну координацію між урядовими інституціями та експертним середовищем;

- схвалення Концепції національної системи стратегічного планування (розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.08.2025 № 853-р “Про схвалення Концепції національної системи стратегічного планування”), що заклало основу для узгодження інвестиційних пріоритетів із загальнодержавними цілями.

Для забезпечення прозорості та ефективності використання публічних ресурсів Урядом було прийнято низку нормативно-правових актів, які регламентують уніфіковані процедури для всіх рівнів управління:

- постанову Кабінету Міністрів України від 28.02.2025 № 294 “Про затвердження Порядку розроблення та моніторингу реалізації середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій держави”, яка встановила порядок розроблення та моніторингу Середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій держави;
- постанову Кабінету Міністрів України від 28.02.2025 № 527 “Деякі питання управління публічними інвестиціями”, яка затвердила єдині порядки підготовки, оцінки, формування проектного портфеля та реалізації інвестиційних проектів;
- наказ Мінекономіки від 28.08.2025 № 353 “Про затвердження Методичних рекомендацій щодо проведення аналізу екологічних наслідків та впливу реалізації публічного інвестиційного проекту на навколишнє природне середовище та аналізу дотримання вимог щодо інклюзивності та безбар’єрності, а також щодо відповідності Цілям сталого розвитку під час підготовки публічного інвестиційного проекту на державному, регіональному та місцевому рівні”.

З точки зору стратегічного планування та формування портфеля проектів у 2025 році Україна вперше перейшла до системного середньострокового планування інвестицій:

- середньостроковий план пріоритетних публічних інвестицій на 2026–2028 роки був схвалений Стратегічною інвестиційною радою 27.06.2025 та затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02.07.2025 № 671-р. Планом визначено 12 пріоритетних галузей, зокрема, енергетика, транспорт, муніципальна інфраструктура, освіта та охорона здоров’я, та 51 пріоритетний напрям інвестування;
- єдиний проектний портфель публічних інвестицій було схвалено 26.08.2025. До нього увійшов 131 проект та 64 програми на загальну суму понад 12,5 трлн. грн. Зокрема, 100% проектів пройшли секторальну та експертну оцінку за новими правилами;
- виконання цього заходу дозволило Україні успішно реалізувати відповідний структурний маяк МВФ.

Реформа управління публічними інвестиціями у 2025 році активно поширилася на регіональний та місцевий рівні, що сприяло децентралізації реформи та розвитку спроможності громад, зокрема було затверджено Методичні рекомендації щодо порядку створення та діяльності місцевих інвестиційних рад та Методичні рекомендації

щодо порядку розроблення та моніторингу реалізації середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій регіону (територіальної громади):

- станом на кінець 2025 року, понад 70% територіальних громад уже затвердили положення про місцеві інвестиційні ради, а близько 55% мають затверджений власний Середньостроковий план пріоритетних публічних інвестицій держави;
- Мінекономіки затвердило примірні положення про підрозділи з управління публічними інвестиціями на всіх рівнях та методичні рекомендації для розроблення місцевих інвестиційних планів;
- постійно проводяться навчання та консультації для працівників місцевого самоврядування з метою підвищення їхньої інституційної спроможності готувати якісні інвестиційні пропозиції.

Реалізація всього інвестиційного циклу – від підготовки до моніторингу – інтегрована в Єдину інформаційну систему управління публічними інвестиційними проектами, складовою якої є екосистема DREAM. Це забезпечило:

- прозорість та доступність даних для міжнародних партнерів, міжнародних фінансових організацій та громадськості;
- можливість моніторингу стану реалізації кожного об'єкта в реальному часі;
- зменшення корупційних ризиків завдяки автоматизації процесів оцінки та відбору проектів..

Щодо співпраці з міжнародними партнерами важливим інструментом фінансової підтримки реформи стало укладання грантової угоди зі Світовим банком щодо проекту "Підготовка стійких проектів для сприяння відновленню України" (PREPARE Ukraine) із загальним обсягом фінансування 200 млн. дол. США. Перший транш у розмірі 44,3 млн. дол. США спрямовано на формування портфеля публічних інвестицій та посилення інституційної спроможності Агенції з питань державно-приватного партнерства як "проектного конвеєра".

У рамках реформи управління публічними інвестиціями розпочато функціонування Project Preparation Framework.

Наразі створено Міжвідомчу робочу групу з підготовки публічних інвестиційних проектів. Одночасно функціонують дві основні програми для підготовки проектів (Project Preparation Facilities (PPFs)). Це Програма для підготовки проектів Українського Уряду (UKRAINE Government PPF) та програма для підготовки проектів Ukraine Facility for Infrastructure Reconstruction (Ukraine FIRST). Зазначені програми для підготовки проектів створені за підтримки Європейської Комісії, Світового Банку, ЄІБ, ЄБРР та партнерів.

Між вказаними програмами для підготовки проектів в пілотному форматі здійснено розподіл 4 публічних інвестиційних проектів з Єдиного проектного портфелю публічних інвестицій держави, наразі триває їх підготовка.

Розробляються підходи до організації підготовки публічних інвестиційних проектів та їх розподілу між програмами для підготовки проектів, які дозволять зробити процедуру відбору та розподілу публічних інвестиційних проектів максимально відкритою та прозорою.

Зазначений механізм сприятиме впорядкованому визначенню Урядом України пріоритетів використання обмежених ресурсів, доступних для підготовки проектів, а також зменшенню адміністративного навантаження на бенефіціарів – центральні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування – у частині залучення фінансування для підготовки проектів. Крім того, такі проекти будуть відповідати міжнародним практикам, що спростить залучення коштів для їх реалізації.

Результати 2025 року підтвердили дієвість нової системи управління публічними інвестиціями. Україна створила прозорий механізм, який дозволяє узгоджувати зовнішнє фінансування з національними пріоритетами. У 2026 році планується фокусувати зусилля на поглибленні аналітики, розширенні функціоналу системи на місцевому рівні та подальшій інтеграції з міжнародними інвестиційними платформами для забезпечення сталого економічного зростання.

ДЕРЖАВНИЙ ВНУТРІШНІЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ

У 2025 році продовжувалось послідовне виконання заходів у сфері розвитку державного внутрішнього фінансового контролю (ДВФК) як невід'ємної частини реформи управління державними фінансами, зокрема:

- удосконалено нормативно-методологічне забезпечення внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту з метою подальшого наближення до кращих практик ЄС, зокрема:

внесено зміни до Бюджетного кодексу України, Порядку здійснення внутрішнього аудиту та Основних засад функціонування внутрішнього контролю, в тому числі в частині актуалізації термінології, посилення управлінської підзвітності, реагування на відхилення тощо;

наказами Мінфіну затверджено форму декларації керівника з внутрішнього контролю та нову редакцію Методичних рекомендацій щодо функціонування внутрішнього контролю у розпорядників бюджетних коштів;

підготовлено пропозиції до нової редакції національних Стандартів внутрішнього аудиту, узгодженої з новими Глобальними стандартами внутрішнього аудиту (GIAS), які направлено експертам Програми EU4PFM для розгляду та надання пропозицій/коментарів. Отримані від експертів Програми EU4PFM коментарі та пропозиції були обговорені під час робочої зустрічі 30.10.2025;

- забезпечено подальше практичне впровадження національної сертифікації внутрішніх аудиторів державних органів шляхом організації та проведення навчального курсу за Рекомендованою програмою підготовки внутрішніх аудиторів до сертифікації та 5 кваліфікаційних іспитів, за результатами яких 6 внутрішніх аудиторів успішно склали іспит та отримали сертифікати;
- забезпечено подальшу реалізацію навчальних програм з внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту, зокрема: проведено 9 навчальних заходів, спрямованих на поглиблення знань та вдосконалення професійних компетенцій державних службовців у цій сфері;
- здійснювалась оцінка стану функціонування систем внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту: підготовлено та подано Уряду звітну інформацію про

стан функціонування ДВФК за 2024 рік з пропозиціями, які реалізовані через відповідне доручення; проведено 4 зовнішні оцінки якості внутрішнього аудиту та організовано / розпочато проведення двох таких оцінок;

- забезпечено підвищення інституційної спроможності Центрального підрозділу гармонізації шляхом участі його працівників у різних навчальних заходах, організованих проектами EU4PFM, Національною академією фінансів та економіки Мінфіну Королівства Нідерландів, PEM PAL тощо.

Для виконання зазначених заходів Мінфіном продовжується співпраця з проектом технічної підтримки Національної академії фінансів та економіки Мінфіну Королівства Нідерландів, Програмою з управління державними фінансами в Україні EU4PFM.

ЗОВНІШНІЙ АУДИТ

У 2025 році Рахункова палата продовжувала розвиток зовнішнього аудиту відповідно до положень статей 346 та 367 Угоди про асоціацію та міжнародних стандартів INTOSAI, співпрацюючи з програмами та інституціями ЄС щодо запровадження IFPP (Системи професійних документів INTOSAI).

Прийнятий наприкінці 2024 року Закон України № 4042-IX «Про внесення змін до Закону України «Про Рахункову палату» та деяких інших законодавчих актів України» (далі – Закон № 4042-IX) надав Рахунковій палаті офіційного статусу вищого державного колегіального органу фінансового контролю (аудиту), який застосовує принципи INTOSAI та IFPP, а також посилив організаційну, функціональну і фінансову незалежність інституції.

У 2025 році завершено комплексне оновлення методологій здійснення аудитів (фінансового, відповідності, діяльності (ефективності)) з урахуванням змін, внесених до Закону № 4042-IX (у частині скасування норм щодо здійснення позапланових заходів, необхідності складання актів за результатами аудитів, зміни строків ознайомлення об'єктів контролю з проектами звітів тощо), організаційних змін, що відбулися в Рахунковій палаті, нормативних документів, прийнятих Рахунковою палатою у 2025 році, а також офіційних перекладів українською мовою професійних документів INTOSAI (IFPP).

У грудні 2025 року рішенням Рахункової палати від 23.12.2025 № 32-4 затверджено оновлений Методичний посібник з питань забезпечення функціонування системи управління якістю Рахункової палати. Відповідно до створеної в Рахунковій палаті системи управління якістю всі незавершені аудити проходять процедури нагляду та перевірки якості з метою забезпечення їх відповідності вимогам IFPP і нормативних документів.

Окрім цього, починаючи з 2024 року, в Рахунковій палаті запроваджено здійснення щорічних перевірок якості завершених аудитів (cold review), що проводяться відповідно до затвердженої методології. У 2024-2025 роках щорічно здійснювалися перевірки cold review щодо семи завершених аудитів. У 2025 році продовжено практику щорічної оцінки ефективності системи управління якістю Рахункової палати, підготовлено й затверджено звіт із відповідними рекомендаціями щодо вдосконалення системи управління якістю. У зв'язку з набранням з 01.01.2025 чинності новою версією ISSAI 140 «Управління якістю для BOA» за підтримки міжнародних

експертів проєкту EU4PFM розпочато розроблення нового методичного посібника з питань управління якістю.

У 2025 році здійснено 11 фінансових аудитів, 17 аудитів відповідності та 5 аудитів діяльності (ефективності) відповідно до методологій, що базуються на Міжнародних стандартах вищих органів аудиту (ISSAI 100, 200, 300, 400).

Продовжується реалізація повноважень Рахункової палати щодо здійснення фінансових аудитів консолідованої фінансової звітності суб'єктів державного сектору. У 2025 році затверджено звіти за результатами чотирьох таких аудитів.

Відповідно до Дорожньої карти впровадження фінансового аудиту консолідованої фінансової звітності суб'єктів державного сектору в Рахунковій палаті (рішення Рахункової палати від 28.10.2025 № 26-4) передбачається поетапне підвищення рівня охоплення такими аудитами видатків державного бюджету з 6 % видатків 2025 року до 100 % видатків у 2028 році.

Протягом 2025 року комітети Верховної Ради України розпочали системний розгляд звітів Рахункової палати відповідно до Закону № 4042-IX: у 2025 році на засіданнях комітетів розглянуто 24 звіти Рахункової палати (всього на 25 засіданнях). Водночас проведено опитування комітетів щодо їхніх потреб у співпраці з Рахунковою палатою (за підтримки Westminster Foundation), і розробка рекомендацій для формалізації механізму розгляду звітів комітетами Верховної Ради України триває (планована імплементація – до кінця 2026 року).

З метою впровадження стандарту ISSAI 150 («Компетенція аудитора») та виконання статті 18 Закону № 4042-IX у 2025 році розроблено та затверджено пакет кадрових документів: Політику управління персоналом, профілі компетенцій для посад державних аудиторів і керівних посад, кваліфікаційні вимоги, перелік необхідних сертифікатів, а також порядок конкурсного відбору та призначення державних аудиторів. За встановленою процедурою проведено внутрішній та відкритий конкурси на посади державних аудиторів: участь у них взяли сотні кандидатів. Станом на 31.12.2025 укладено контракти та призначено 295 державних аудиторів. Також затверджено Порядок професійного навчання державних аудиторів для забезпечення відповідності їх кваліфікації вимогам ISSAI 150 (рішення Рахункової палати від 02.12.2025 № 29-4), Положення про адаптацію новопризначених працівників апарату Рахункової палати (наказ Секретаря Рахункової палати від 09.12.2025 № 176) та Порядок стажування молоді в апараті Рахункової палати (наказ т. в. п. Секретаря Рахункової палати від 23.09.2025 № 128).

Крім цього, з метою обміну найкращими практиками Європейського Союзу у сфері зовнішнього контролю та аудиту державних фінансів, а також інтеграції Рахункової палати до європейської аудиторської спільноти, інституція протягом 2025 року долучалася як спостерігач до діяльності міжвідомчого об'єднання ЄС – Контактного комітету вищих органів аудиту держав-членів ЄС та брала участь у заходах Мережі вищих органів аудиту країн – кандидатів і потенційних кандидатів на членство в ЄС.

ГУМАНІТАРНА ПОЛІТИКА

1–2.02.2025 в Ужгороді відбулася перша міжнародна конференція «Співпраця заради стійкості» за участю 28 делегацій країн-партнерів, а також від Єврокомісії та ЮНЕСКО.

За підсумком конференції ухвалено «Декларацію щодо посилення стійкості культурного сектору в Україні». Документ передбачає декілька напрямків скоординованих зусиль України та міжнародних партнерів для збереження, захисту культурної спадщини та відбудови культурної інфраструктури. Зокрема, зазначено про: створення Українського фонду спадщини; створення Платформи культурного відновлення; створення коаліції з протидії незаконному обігу культурних цінностей України в дусі Конвенції ЮНЕСКО 1970 року; підтримку практики санкцій за злочини проти культури.

28.03.2025 Кабінет Міністрів України ухвалив Стратегію розвитку культури на період до 2030 року. Разом зі Стратегією затверджено операційний план її реалізації на 2025–2027 роки.

Це перший за останні кілька років стратегічний документ, що містить бачення державою актуальної стратегічної рамки розвитку культурної сфери. Затвердження Стратегії до кінця березня 2025 року було однією з вимог Ukraine Facility.

Операційний план на 2025-2027 роки деталізує завдання, індикатори та інструменти реалізації Стратегії. Зокрема, він передбачає: модернізацію культурної інфраструктури, зокрема в громадах; зміцнення спроможності закладів культури та управлінських структур; розвиток культурних і креативних індустрій; цифрову трансформацію культурної сфери; підтримку культурної освіти й професійного розвитку; популяризацію української культури за кордоном; захист і відновлення культурної спадщини; інклюзивність та доступність культурних послуг для всіх груп населення.

Українські учасники нарівні з європейськими можуть брати участь у конкурсних програмах та отримувати гранти від ЄС на реалізацію міжнародних культурних ініціатив.

У рамках міжнародної конференції URC2025 (Ukraine Recovery Conference) в Римі, що у липні 2025 р. об'єднала стратегічних партнерів України задля обговорення відновлення нашої держави, культурна тематика посіла важливе місце.

За підсумками Конференції URC2025 та двосторонніх зустрічей досягнуто низку конкретних домовленостей і запущено нові ініціативи на підтримку української культури. Зокрема, підписано грантову угоду між урядами України та Італії на 32,5 млн. євро на відновлення шести об'єктів культурної спадщини в Одесі.

Під час Римської Конференції з відновлення України було також офіційно проголошено створення Альянсу культурної стійкості (Cultural Resilience Alliance, CRA) через підписання Римського Маніфесту.

Перша координаційна зустріч учасників CRA, присвячена практичному запуску діяльності CRA, відбулася 07.10.2025. Засновниками CRA стали Італійська Республіка, Королівство Іспанія, Литовська Республіка, Республіка Мальта, Румунія, Королівство

Нідерландів, Республіка Молдова, ЮНЕСКО та Europa Nostra. Упродовж 2025 року до CRA також приєдналися нові члени, зокрема окремі держави ЄС та міжнародні й громадські організації.

Україна також взяла участь у Всесвітній конференції ЮНЕСКО з питань культурної політики та сталого розвитку MONDIACULT 2025, що відбулося в м. Барселоні (Королівство Іспанія), та попри умови військового стану, як і щороку, організувала серію заходів у рамках Днів європейської спадщини, що проходили з 14 вересня по 10 жовтня 2025 року в Україні.

У 2025 році відбулося кілька важливих неформальних зустрічей міністрів культури держав-членів ЄС за участю також і України.

7 квітня 2025 року, на запрошення польського головування у Раді Європейського Союзу, українська делегація взяла участь у Неформальній зустрічі міністрів культури ЄС у Варшаві. Основні теми обговорення: захист і збереження спільної культурної спадщини від катастроф, координація допомоги Україні у відновленні культурних об'єктів та на шляху до членства в ЄС. Також йшлося про фінансування відбудови, боротьбу з незаконним обігом артефактів, посилення кадрового потенціалу культурного сектору (зокрема підготовку реставраторів і фахівців з евакуації культурних цінностей) та розробку ефективних механізмів захисту культурної спадщини.

Темою неформальної зустрічі 3 листопада 2025 року в Копенгагені стала - «Демократична стійкість через культуру та медіа». Було обговорено проблеми протидії дезінформації, відповідального використання штучного інтелекту в медіа, збереження культурної ідентичності України. Підсумком неформальної зустрічі міністрів у Копенгагені стала декларація про важливість культури та медіа як гарантії європейських демократій.

До Декларації, яку ухвалили міністри культури та медіа ЄС, а також Великої Британії, Норвегії та Швейцарії, приєдналася також і Україна.

Під час конференції у Копенгагені Україна презентувала концепцію Українського фонду культурної спадщини (далі - УФКС). Місія УФКС – мобілізувати міжнародні та національні ресурси для захисту, відновлення та розвитку української культурної спадщини й культури як основи ідентичності, демократії та європейської приналежності.

Напередодні - 30 жовтня 2025 року у Брюсселі було офіційно зареєстровано УФКС - як міжнародну мультидонорську платформу, покликану підтримувати збереження та відновлення культурних цінностей, що постраждали внаслідок повномасштабної війни Росії проти України.

Першими партнерами новоствореного УФКС стали Данія, Нідерланди, Польща та Велика Британія. Зокрема, Нідерланди оголосили про намір здійснити внесок до УФКС у розмірі 1 млн. євро, Польща - 500 тис. євро, Велика Британія - 200 тис. фунтів стерлінгів. Також 10 млн. данських крон (1,3 млн. євро) УФКС отримає від Данії.

10.08.2025 набрав чинності Закон України «Про ратифікацію Угоди між Україною та Європейським Союзом про внесення змін до Угоди про участь України у програмі ЄС «Креативна Європа» (2021–2027). Повноцінна участь України в цій Програмі відкриває додаткові широкі можливості для розвитку української культури, мистецтва та креативних індустрій.

У жовтні 2025 року ЄС оголосив про підтримку чотирьох проектів у сфері культури та креативних індустрій в Україні у межах програми «Креативна Європа». Загалом на ці проекти ЄС виділив 7 млн. євро.

У грудні 2025 року на 20-му засіданні Комітету ЮНЕСКО із захисту культурних цінностей у разі збройного конфлікту було ухвалено рішення про внесення ще 19 українських об'єктів до Міжнародного списку культурних цінностей під посиленням захистом. Загальна кількість таких об'єктів від України сягнула 46.

Український культурний фонд забезпечив підтримку культурних, мовних та інших потреб корінних народів України, а також національних меншин (спільнот). Зокрема, через окрему програму підтримки проектів для представників національних меншин (спільнот) та корінних народів України. У межах відповідних конкурсних програм у 2025 році профінансовано 41 проект на загальну суму понад 52 млн. грн.

Попри умови воєнного стану продовжується сприяння стабільній роботі національних публічних аудіовізуальних медіа, зокрема АТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України», яке фінансується за рахунок державного бюджету. Згідно із Законом України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» на фінансову підтримку АТ «НСТУ» у 2026 році передбачено 2,472 млрд. грн, що на 297 млн. грн більше, ніж у 2025 році. Варто зазначити, що Закон України «Про медіа» № 2849-IX від 13 грудня 2022 року став основою для гармонізації українського аудіовізуального законодавства з європейськими вимогами, включаючи положення Директиви ЄС 2018/1808 про аудіовізуальні медіапослуги («AVMSD»).

Організація «Репортери без кордонів» (RSF) оприлюднила Індекс свободи слова у 2025 році, до якого ввійшли 180 країн світу. Україна опинилася на 62-ій сходинці. Захист свободи вираження поглядів та прав журналістів є пріоритетом для Уряду України. Зокрема, Мінкульт забезпечує реалізацію Плану заходів з реалізації кампанії Ради Європи «Журналісти мають значення» в Україні.

Відповідно до Плану заходів функціонує мережа із 6 Центрів журналістської солідарності при Національній спілці журналістів України та 13 регіональних хабів Інституту масової інформації «Медіабаза», на базі яких журналісти та інші представники медіа мають можливість: користуватися робочими просторами з доступом до Інтернету; забезпечуватися засобами індивідуального захисту для роботи в небезпечних зонах (бронежилети, шоломи, тактичні аптечки); отримувати технічну допомогу (фотоапарати, ноутбуки та інше професійне обладнання для журналістів); отримувати правову та психологічну допомогу.

Мінкульт розпочато виконання заходів, спрямованих на відновлення плюралістичного, прозорого та незалежного медіапростору після припинення воєнного стану. Водночас значну частину заходів Дорожньої карти заплановано до виконання протягом року після завершення воєнного стану, що зумовлює обмеження повної реалізації відповідних завдань на даному етапі. Також Президентом України 17 грудня 2025 року був підписаний Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення деяких гарантій діяльності медіа і журналістів та забезпечення права громадян на доступ до інформації» № 4212-IX від 14 січня 2025 року. Закон гарантує прозорість роботи державних та місцевих органів влади, а також відкритий доступ громадян і медіа до інформації про їхню діяльність.

Щодо приведення українського законодавства у відповідність до Європейського закону про свободу медіа (European Media Freedom Act) - в межах роботи експертної

групи, утвореної при Комітеті Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики напрацьовуються положення відповідного законопроекту. Також ведеться робота з метою приведення національного законодавства у відповідність до Директиви (ЄС) 2024/1069 Європейського Парламенту та Ради від 11 квітня 2024 року про захист осіб, які беруть участь у громадській діяльності, від явно необґрунтованих претензій або зловживання судовими розглядами (Anti-SLAPP Directive) в частині удосконалення законодавства щодо захисту медіа, громадських активістів, правозахисників, волонтерів та інших представників громадянського суспільства.

Зокрема, в рамках роботи робочої групи, утвореної при Комітеті Верховної Ради України з питань свободи слова підготовлено проект закону України «Про захист громадської участі від явно необґрунтованих претензій або зловживань судовими процесами» та пропозиції щодо внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України.

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

Зобов'язання України за напрямом "Сільське господарство" передбачені Главою 17 «Сільське господарство та розвиток сільських територій» Розділу V "Економічне та галузеве співробітництво" та Додатком XXXVIII Угоди про асоціацію.

У 2025 році на виконання Угоди про асоціацію та з метою імплементації актів права ЄС 08.10.2025 Верховна Рада України ухвалила Закон України № 4619-IX "Про внесення змін до деяких законів України щодо організаційних засад здійснення підтримки в аграрному секторі" (далі – Закон № 4619-IX), що набрав чинності 04.11.2025. Закон № 4619-IX розроблено з метою створення інституцій, необхідних для адаптації аграрного сектору України до вимог Європейського Союзу.

Складовими процесу адаптації, відображеними у Законі № 4619-IX є:

- створення Виплатної агенції. Необхідність створення незалежної та прозорої структури, яка буде відповідальна за розподіл та моніторинг використання фінансових ресурсів, наданих у рамках державних і міжнародних програм підтримки сільського господарства та яка забезпечить ефективний контроль за витратами та відповідність використання коштів вимогам ЄС та національного законодавства;
- впровадження Інтегрованої системи адміністрування та контролю (далі – ІСАК (IACS (Integrated Administration and Control System)), що є ключовим елементом системи управління та контролю фінансових ресурсів та повинно забезпечити ефективне адміністрування і контроль над виплатами, зменшуючи ризики фінансових зловживань та підвищуючи прозорість і підзвітність використання ресурсів;
- запровадження Системи сільськогосподарських даних (далі – FSDN (Farmer Sustainability Data Network), яка є інструментом збору та аналізу даних про сталий розвиток фермерських господарств з акцентом на екологічні, соціальні та економічні аспекти сталого розвитку;
- створення процедур планування і моніторингу державної аграрної політики, що дозволить забезпечити координацію дій на всіх рівнях управління, підвищення ефективності реалізації аграрної політики та забезпечення прозорості прийняття рішень, що дозволить Україні відповідати вимогам ЄС щодо забезпечення ефективного та результативного використання ресурсів у секторі сільського господарства.

На виконання Закону № 4619-IX Кабінет Міністрів України призначив Український державний фонд підтримки фермерських господарств (далі – Укрдержфонд) Виплатною агенцією у сфері державної підтримки сільського господарства та розвитку сільських територій (розпорядження Кабінету Міністрів України від 31.12.2025 № 1526 "Про призначення Виплатної агенції").

Призначення Укрдержфонду Виплатною агенцією формує інституційну основу для адаптації вітчизняного аграрного сектору до вимог Європейського Союзу. Це необхідно для впровадження інструментів Спільної аграрної політики ЄС (САП) та подальшого залучення європейських фінансових ресурсів.

У межах визначених Законом України “Про засади державної аграрної політики та державної політики сільського розвитку” повноважень Виплатна агенція виконуватиме функції з адміністрування державної підтримки агровиробників відповідно до вимог ЄС.

Окрім цього, в 2025 році прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.08.2025 № 880-р “Про внесення змін до розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2024 р. № 1163”, затверджено оновлений операційний план заходів з реалізації у 2025 – 2027 роках Стратегії розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на період до 2030 року.

Реалізація заходів сприятиме інтеграції України до європейського аграрного простору та підвищенню рівня продовольчої безпеки держави.

Підпунктом (g) статті 404 Глави 17 Угоди про асоціацію передбачено зобов’язання Сторін сприяти інноваціям у сільському господарстві шляхом проведення досліджень, обміну знаннями та розвитку системи сільськогосподарського дорадництва для виробників. Зазначене положення кореспондує з підходами Європейського Союзу до формування Системи сільськогосподарських знань та інновацій (AKIS) як ключового інструменту реалізації Спільної аграрної політики ЄС.

У контексті переговорного процесу щодо вступу України до Європейського Союзу, розвиток та інституціоналізація системи AKIS розглядається як складова виконання *acquis* ЄС у сфері сільського господарства та розвитку сільських територій, зокрема в частині посилення адміністративної спроможності, трансферу знань, інновацій та дорадчих послуг.

Правові засади здійснення дорадчої діяльності в Україні визначено Законом України від 17.06.2004 № 1804-IV “Про сільськогосподарську дорадчу діяльність” та постановою Кабінету Міністрів України від 03.07.2006 № 897 “Про затвердження положень про реєстри сільськогосподарських дорадчих служб, а також сільськогосподарських дорадників і експертів-дорадників”. Відповідно до зазначених актів, уповноважений центральний орган виконавчої влади здійснює ведення Реєстру сільськогосподарських дорадників і експертів-дорадників та Реєстру сільськогосподарських дорадчих служб.

Упродовж 2025 року Мінекономіки спільно з проектом Європейського Союзу IPRSA III здійснювало розроблення державної платформи сільськогосподарських знань та інновацій (AKIS) як інструменту практичної реалізації європейської моделі AKIS в Україні.

Разом з тим, затверджено наступні **накази міністерств**:

- наказ Мінагрополітики від 27.01.2025 № 333 “Про затвердження Вимог до оливкових олій та встановлення правил щодо перевірки відповідності маркетингових стандартів та методів (методик) лабораторних досліджень (випробувань) характеристик оливкових олій”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 12.02.2025 за № 211/43617;

- наказ Мінагрополітики від 01.07.2025 № 1910 “Про внесення змін до наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України від 13 квітня 2016 року № 157”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 23.07.2025 за № 1107/44513;

- наказ Мінекономіки від 20.10.2025 № 812 “Про затвердження Мінімальних вимог до змішаних фруктів у сиропі та/або у натуральному фруктовому соку”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 05.12.2025 за № 1825/45231;
- наказ Мінекономіки від 15.12.2025 № 3166 “Про внесення змін до наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України від 31 липня 2023 року № 1450”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 30.12.2025 за № 1963/45369;
- наказ Мінагрополітики від 12.02.2025 № 865 “Про затвердження Вимог до розроблення проєкту опорядження виноградника”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 18.03.2025 за № 435/43841;
- наказ Мінагрополітики від 01.04.2025 № 1566 “Про визначення зон виноградарства України”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 09.04.2025 за № 553/43959;
- наказ Мінагрополітики від 29.04.2025 № 1705 “Про затвердження переліку класифікованих сортів винограду, в тому числі ароматичних”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 13.05.2025 за № 728/44134;
- наказ Мінекономіки від 20.10.2025 № 814 “Про затвердження порядків у сфері сертифікації вин/продуктів винних ароматизованих з географічним зазначенням”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 12.12.2025 за № 1864/4527;
- наказ Мінагрополітики від 11.03.2025 № 1434 “Про внесення змін до Положення про ідентифікацію та реєстрацію коней та Інструкції з опису відмітин і прикмет коней”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27.03.2025 за № 486/43892, яким визначена процедура заміни електронного ідентифікатора у коней;
- наказ Мінагрополітики від 27.03.2025 № 1535 “Про затвердження Методичних вимог у сфері насінництва щодо збереження сортових та посівних якостей насіння кормових культур”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 18.04.2025 за № 599/44005, який встановлює вимоги до якості насіння кормових культур, зокрема вимоги до насінневих ділянок, сортових та посівних якостей насіння виробленого в Україні, відповідно до вимог Директиви Ради 66/401/ЄЕС від 14.06.1966 про реалізацію насіння кормових рослин;
- наказ Мінекономіки від 20.10.2025 № 813 “Про затвердження Методичних вимог у сфері насінництва щодо збереження сортових та посівних якостей насіння зернових культур”, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 06.11.2025 за № 1623/45029 (набирає чинності через 3 місяці), який встановлює вимоги до насінневих ділянок, сортових та посівних якостей насіння зернових культур виробленого в Україні з урахуванням вимог, встановлених Директивою Ради (66/402/ЄЕС) від 14.06.1966 про торгівлю насінням зернових культур та імплементаційних актів до неї;
- наказ Мінекономіки від 27.10.2025 № 931 “Про внесення змін до Методичних вимог у сфері насінництва щодо збереження сортових та посівних якостей насінневої картоплі”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 10.11.2025 за № 1646/45052 (набирає чинності: для внутрішнього ринку через три роки, для імпортно-експортних операцій з дня опублікування), яким приведено нормативи якості насінневої картоплі, у відповідність з Директивою Ради 2002/56/ЄС від 13.06.2002 про торгівлю насінневою картоплею.

ПОЛІТИКА РИБАЛЬСТВА ТА МОРСЬКА ПОЛІТИКА

Зобов'язання України за напрямом "Політика рибальства та морська політика" передбачені Главою 18 "Політика у галузі рибальства та морська політика" Розділу V "Економічне та галузеве співробітництво" Угоди про асоціацію.

У 2025 році на виконання положень статей 295, 407, 408 та 409 Угоди про асоціацію прийнято такі нормативно-правові акти:

- Закон України від 30.04.2025 № 4398-IX "Про забезпечення простежуваності водних біоресурсів та/або продукції, виробленої з водних біоресурсів";
- Закон України від 15.07.2025 № 4522-IX "Про прийняття Україною Угоди про заснування Генеральної комісії з рибальства у Середземномор'ї";
- постанову Кабінету Міністрів України від 08.09.2025 № 1109 "Про затвердження Порядку функціонування, наповнення та ведення Єдиної державної електронної системи управління галуззю рибного господарства "еРибальство".

Також здійснювалося напрацювання комплексного проекту Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації законодавства Європейського Союзу в галузі рибного господарства", спрямованого на імплементацію положень регламентів Європейського Союзу, зокрема 1380/2013, 1379/2013, 1224/2009, 2019/473, 1005/2008, 1010/2009, 2017/1004, 2012/1167, 2021/1168, 708/2007. Прийняття проекту Закону очікується до кінця 2026 року.

Крім того, розроблено та погоджено із заінтересованими органами влади проект операційного плану заходів з реалізації у 2026 – 2029 роках Стратегії розвитку галузі рибного господарства України на період до 2030 року, який планується затвердити розпорядженням Уряду України до кінця I кварталу 2026 року.

Під час участі Української Сторони у 48-й сесії Генеральної комісії з рибальства у Середземномор'ї (далі – ГКРС) та 15-й сесії Комітету ГКРС з питань управління та фінансів (04 – 09.11.2025, м. Малага, Королівство Іспанія), Україну було офіційно оголошено державою-членом ГКРС, починаючи з 11.09.2025.

ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ

Зобов'язання України за напрямом "Захист прав споживачів" передбачені Главою 20 «Захист прав споживачів» Розділу V "Економічне та галузеве співробітництво" та Додатком XXXIX Угоди про асоціацію.

Упродовж 2025 року Мінекономіки продовжувало роботу щодо отримання доступу до європейської системи попередження про небезпечні для споживачів продукти (Safety Gate).

Отримання Україною доступу до даної системи сприятиме швидкій реалізації заходів, спрямованих на недопущення завдання шкоди споживачам небезпечною продукцією, яку вже розміщено на ринку.

Відповідно до вимог законодавства в сфері державного ринкового нагляду на сьогодні з метою забезпечення відповідності нехарчової продукції встановленим вимогам, а також забезпечення відсутності загроз суспільним інтересам здійснюється державний ринковий нагляд. Також з метою забезпечення додержання вимог законодавства України про ринковий нагляд і контроль продукції стосовно нехарчової продукції, що ввозиться на митну територію України здійснюється державний контроль, який проводиться митними органами на митній території України.

На сьогодні визначено 10 органів державного ринкового нагляду, на які покладено повноваження щодо реалізації державної політики у сфері державного ринкового нагляду у межах сфери своєї відповідальності.

За дотриманням вимог законодавства про загальну безпечність нехарчової продукції відповідальна Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів.

З огляду на зазначене, а також з метою автоматизованої підтримки заходів державного ринкового нагляду та державного контролю продукції, оперативного обміну повідомленнями між цими органами, законодавством України передбачено створення та функціонування інформаційних систем ринкового нагляду (далі – системи РН), яке покладено на Міністерство економіки, довілля та сільського господарства України.

На сьогодні Міністерством економіки, довілля та сільського господарства України забезпечено усі необхідні технічні та технологічні роботи для повноцінного функціонування систем, зокрема:

- з 10 органів ринкового нагляду підключено всіх заявлених користувачів (з яких до промислової/робочої версії підключено 7 органів, до тестової/навчальної - 3), уповноважених на виконання функцій у сфері державного ринкового нагляду;
- створюються умови для подальшої сумісності єдиної автоматизованої інформаційної системи митних органів України (далі – ЄАІС) з системами ринкового нагляду, що передбачає подальшу постійну взаємодію з органами ринкового нагляду, і, в перспективі, інтеграцію до європейської системи ЄС швидкого оповіщення ЄС про продукцію, що становить серйозний ризик Safety Gate;

- створено і забезпечено функціонування та розвиток публічного інтернет-сайту (<https://uvaga.gov.ua/>) для поінформованості, попередження та захисту споживачів, а також задоволення їх інформаційних потреб про небезпечну (нехарчову) продукцію. З тією ж метою забезпечено доступ до відомостей про продукцію, що становить серйозний ризик, які містяться в європейській системі Safety Gate.

З метою приведення національного законодавства у відповідність до законодавства Європейського Союзу в 2025 році **Урядом прийнято:**

- постанову Кабінету Міністрів України від 11.02.2025 № 144 “Про затвердження Правил торговельного обслуговування”, положення якої відповідають, зокрема положенням Регламенту (ЄС) 2023/988 Європейського Парламенту та Ради від 10.05.2023 про загальну безпеку продукції, що вносить зміни до Регламенту (ЄС) № 1025/2012 Європейського Парламенту та Ради та Директиви (ЄС) 2020/1828 Європейського Парламенту та Ради, а також скасовує Директиву 2001/95/ЄС Європейського Парламенту і Ради та Директиву Ради 87/357/ЄЕС стосовно товарів, що не відповідають їх зовнішньому вигляду та становлять загрозу для здоров'я та безпеки споживачів;
- постанову Кабінету Міністрів України від 26.08.2025 № 1030 “Про затвердження Порядку оцінки застосування суб'єктами господарювання нечесних комерційних практик”, положення якої відповідають окремим положенням Директиви Європейського парламенту і Ради 2005/29/ЄС від 11.05.2005 стосовно недобросовісних комерційних практик бізнесу щодо споживачів на внутрішньому ринку та внесення змін до Директиви Ради 84/450/ЄЕС, директив Європейського парламенту і Ради 97/7/ЄС, 98/27/ЄС та 2002/65/ЄС та Регламенту Європейського парламенту і Ради (ЄС) № 2006/2004;
- постанову Кабінету Міністрів України від 25.09.2025 № 1182 “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 11.11.2009 № 1200” (набирає чинності через дев'ять місяців з дня її опублікування), положення якої відповідають положенням Директиви 1999/94/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 13.12.1999 щодо доступності інформації для споживачів про економію палива та викиди CO₂ при купівлі нових легкових автомобілів.

Також протягом 2025 року **розроблено:**

- проект Закону України “Про позасудове вирішення споживчих спорів”, який наразі розглядається Урядом. Проектом Закону передбачено імплементацію Директиви 2013/11/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 21.05.2013 про альтернативне вирішення споживчих спорів та внесення змін до Регламенту (ЄС) № 2006/2004 та Директиви 2009/22/ЄС;
- проект Закону України “Про внесення зміни до статті 263 Цивільного кодексу України”, який системно пов'язаний із проектом Закону України “Про позасудове вирішення споживчих спорів”. Проектом Закону передбачено імплементацію статті 12 Директиви 2013/11/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 21.05.2013 про альтернативне вирішення споживчих спорів та внесення змін до Регламенту (ЄС) № 2006/2004 та Директиви 2009/22/ЄС;
- проект Закону України “Про договори довгострокового туристичного продукту, таймшеру та пов'язані з ними договори”, який проходить правову експертизу в Мін'юсті. Проектом Закону передбачено імплементацію

Директиви Європейського Парламенту та Ради 2008/122/ЄС від 14.01.2009 про захист споживачів стосовно певних аспектів договорів таймшеру, довгострокових продуктів для відпочинку, перепродажу та обміну;

- проект Закону України “Про захист колективних інтересів споживачів”, який доопрацьовується з урахуванням зауважень заінтересованих органів. Проектом Закону передбачено імплементацію Директиви 2020/1828 Європейського Парламенту та Ради від 25.11.2020 про представницькі позови щодо захисту колективних інтересів споживачів та про скасування Директиви 2009/22/ЄС.

Разом з тим, у 2025 році проведено аналіз положень:

- Регламенту (ЄС) 2017/2394 Європейського Парламенту та Ради від 12.12.2017 про співпрацю між національними органами, відповідальними за дотримання законодавства про захист прав споживачів, та скасування Регламенту (ЄС) № 2006/2004;
- національного законодавства щодо визначення прогалін, які залишилися після транспозиції Директиви (ЄС) 2019/770 Європейського Парламенту та Ради від 20.05.2019 про деякі аспекти договорів на постачання цифрового контенту та цифрових послуг, Директиви (ЄС) 2019/771 Європейського Парламенту та Ради від 20.05.2019 про деякі аспекти, що стосуються договорів про продаж товарів, Директиви 98/6/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16.02.1998 про захист прав споживачів у зазначенні цін на продукцію, що пропонується споживачам, Директиви Ради 93/13/ЄЕС від 05.04.1993 про несправедливі умови в споживчих контрактах, Директиви 2005/29/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 11.05.2005 щодо недобросовісної комерційної практики між підприємствами та споживачами на внутрішньому ринку, Директиви 2011/83/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 25.10.2011 щодо права споживачів, та подальших кроків щодо їх усунення.

За результатами аналізу заплановано розроблення у 2026 році відповідних проєктів законів та прийняти їх до кінця 2027 року.

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ

З метою впорядкування національної системи кваліфікацій, її діджиталізації та забезпечення синхронізації баз даних системи освіти та ринку праці у 2025 році прийнято Закон України від 15.04.2025 № 4353-IX, яким передбачено створення Єдиного реєстру кваліфікацій – Класифікатора професій, що функціонуватиме як автоматизована система збирання, верифікації, оброблення та захисту інформації про професійні кваліфікації та професії (види занять). На виконання згаданого Закону Урядом затверджено Порядок створення, внесення змін та ведення Єдиного реєстру кваліфікацій – Класифікатора професій (постанова Кабінету Міністрів України від 29.10.2025 № 1387).

У контексті наближення до європейських стандартів визнання професійних кваліфікацій та розвитку людського капіталу Урядом прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України від 09.05.2025 № 448-р, що затверджує План заходів з реалізації заходів інституційного, аналітичного та інформаційного характеру, спрямованих на створення належного підґрунтя для впровадження відповідного інструменту в Україні.

Крім того, утворено робочу групу з підготовки імплементації Директиви 2005/36/ЄС про визнання професійних кваліфікацій та Директиви (ЄС) 2018/958 про перевірку пропорційності перед прийняттям нового регулювання професій (наказ Мінекономіки від 10.07.2025 № 2846).

У 2025 році було підписано Угоду між Україною та Європейським Союзом про участь України у напрямі "Зайнятість та соціальні інновації" (EaSI) Європейського соціального фонду Плюс (ESF+) як асоційований член. Приєднання до ESF+ відкриває для України доступ до фінансових ресурсів Європейського Союзу для підтримки реформ у сфері зайнятості, модернізації трудового законодавства, розвитку служб зайнятості та впровадження соціальних інновацій. Проект Закону України про ратифікацію зазначеної Угоди зареєстровано у Верховній Раді України від 24.12.2025 № 0359.

З метою скорочення гендерного розриву в оплаті праці шляхом створення сприятливих умов та розроблення ефективних механізмів для забезпечення прогресу у відповідній сфері розроблено та Урядом схвалено Національну стратегію подолання гендерного розриву в оплаті праці на період до 2030 року та затверджено операційний план заходів з її реалізації у 2023-2025 роках (розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.09.2023 № 815-р).

Операційним планом передбачено удосконалення законодавства про рівну оплату праці; створення сприятливих умов для подолання стереотипів і дискримінації щодо професій за ознакою статі; створення сприятливих умов для зручного поєднання сімейних і професійних обов'язків.

У 2025 році тривала робота над модернізацією трудового законодавства в контексті розробки проекту Трудового кодексу України, який імплементує положення ряду актуальних актів права ЄС, зокрема Директиви (ЄС) 2019/1158, Директиви (ЄС) 2019/1152, Директиви 2009/104/ЄС, Директиви Ради 94/33/ЄС, а також актів, що містяться в Додатку XL до Угоди про асоціацію. Крім того, у проекті Трудового кодексу враховано міжнародні стандарти праці Міжнародної організації

праці. Проект Трудового кодексу зареєстровано у Верховній Раді України 15.01.2026 за № 14386.

У 2025 році були прийняті закони, якими:

- створено сприятливі умови для працевлаштування осіб з інвалідністю (Закон України від 15.01.2025 № 4219-IX);
- посилено підтримку сімей з дітьми та створено умови для поєднання батьківства з професійною діяльністю, а саме передбачено комплексне оновлення системи виплат – від періоду вагітності до моменту зарахування дитини до школи. Нові виплати охоплюють усі сім'ї з дітьми, незалежно від соціального статусу чи місця проживання (Закон України від 05.11.2025 № 4681-IX);
- визначено правові, організаційні та процедурні засади державної політики у сфері наставництва, а також суттєво розширює коло осіб, які можуть отримати таку підтримку (Закон України від 18.12.2025 № 4744-IX);
- введено Єдину інформаційну систему соціальної сфери (далі – ЄІССС) в промислову експлуатацію, на базі якої впроваджено функціонал для надання 19 видів державної соціальної допомоги (Закон України від 18.09.2025 № 4607-IX).

Також у сфері безпеки робітників на роботі:

- удосконалено механізми профілактики професійних захворювань, пов'язаних з умовами праці, що відповідає вимогам Директиви 89/391/ЕЕС щодо медичного нагляду за працівниками (Наказ МОЗ від 08.09.2025 № 1393);
- оновлено критерії допустимого впливу хімічних факторів на здоров'я працівників на основі вивчення їхньої токсичності (Наказ МОЗ від 06.03.2025 № 410);
- наближено урядові акти до Директиви 98/24/ЕС та передбачено подальший перегляд нормативів вмісту хімічних речовин у повітрі робочих місць відповідно до результатів досліджень профільних наукових установ (Наказ МОЗ від 09.10.2025 № 1542).

Серед **ключових досягнень у соціальній сфері** у 2025 році, які реалізовано вперше: цифровізовано соціальні послуги, зокрема запущено Соціальний веб-портал електронних послуг Мінсоцполітики, впроваджено базову соціальну допомогу, створено автоматизовану систему обліку гуманітарної допомоги; спрощено процеси усиновлення, щоб родини могли об'єднуватися швидше; забезпечено закупівлю найкращих складових для протезування; оновлено систему виплат – від періоду вагітності до моменту зарахування дитини до школи (виплати охоплюють усі сім'ї з дітьми, незалежно від соціального статусу чи місця проживання).

Крім того, запроваджено щомісячну допологову підтримку вагітним незастрахованим жінкам у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності у розмірі 7 тис. грн.; збільшено одноразову виплату при народженні дитини до 50 тис. грн. (для жінок, які народили з 01.01.2026); встановлено допомогу по догляду за дитиною до одного року у розмірі 7 тис. грн. на кожну дитину та 10,5 тис. грн. –

для родин з дітьми з інвалідністю; допомога для догляду за дитиною “еЯсла” для працюючих батьків (8 тис. грн. на кожну дитину до досягнення нею трирічного віку та 12 тис. грн. – для родин дітей з інвалідністю).

Забезпечено стабільну допомогу людям старшого віку, а саме профінансовано 849 млрд. грн. на виплату пенсій, проіндексовано пенсії для понад 10 млн. українців на 11,5%; ініційовано пенсійну реформу, метою якої є забезпечення справедливості, прозорості та фінансової стійкості пенсійної системи.

Наразі Уряд розробляє нову модель реформування солідарної пенсійної системи, яка передбачає збільшення розмірів пенсійного забезпечення особливо вразливих категорій населення та дотримання принципу залежності розміру пенсії від величини страхових внесків, сплачених до пенсійної системи. Крім того, опрацьовується питання трансформації спеціальних пенсій у систему професійного пенсійного забезпечення, та оновлення підходів до системи накопичувального пенсійного забезпечення, яка базуватиметься на добровільних засадах.

Не дивлячись на постійні виклики, спричинені повномасштабною збройною агресією Російської Федерації проти України, Урядом реалізовано та масштабовано низку послуг та виплат для підтримки родин, зокрема: 245 патронатних родин було створено у 2025 році; спрощено процедуру усиновлення дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування; забезпечено придбання житла для 124 дитячих будинків сімейного типу, забезпечено фінансування заходів щодо оздоровлення дітей, продовжено реалізацію програми “Паунок малюка”.

Здійснено перші кроки щодо впровадження Європейської гарантії для дітей в Україні (постанова Кабінету Міністрів України від 19.11.2025 № 1558). Узгоджено наявні та заплановані національні, регіональні та місцеві заходи, спрямовані на покращення доступу дітей, які цього потребують, до комплексу ключових послуг, що охоплюються Європейською гарантією для дітей, та забезпечення кожній дитині в Україні, яка перебуває під загрозою бідності або соціальної ізоляції, доступу до найбазовіших прав, таких як охорона здоров'я, освіта, соціальні послуги.

Окрім того, розширено мережу фахівців, які надають послугу раннього втручання – 21 нова команда (150 фахівців та спеціалістів) з 11 регіонів пройшли навчання.

Завдяки адресності забезпечено підтримку внутрішньо переміщених осіб, а саме:

допомогу на проживання для понад 1,1 млн. внутрішньо переміщених осіб – 30,5 млрд. грн.; надано компенсацію за безкоштовне розміщення внутрішньо переміщених осіб в межах проекту «Прихисток» – 552,2 млн. грн.; запроваджено субсидію на оренду житла для внутрішньо переміщених осіб, яка запрацювала у січні 2025 року. У 2025 році призначено виплати за 114 заявами; запроваджено державну допомогу на сплату частини першого внеску та супутніх платежів за іпотекою для внутрішньо переміщених осіб (1013 звернень, з них 118 осіб отримали допомогу) на Рахунок умовного зберігання (ескроу) зараховано 60,65 млн. грн.; надано субвенцію місцевим бюджетам на будівництво та реконструкцію житла тимчасового проживання – 535,6 млн. грн.

Важливим також є прогрес у сфері підтримки людей з інвалідністю, зокрема у

2025 році забезпечено комплектуючими для протезів захисників; спрямовано 19,6 млрд. грн. на виплати особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю з дитинства; видано 490 тис. допоміжних засобів реабілітації відповідно до індивідуальних потреб, обсяг фінансування на ці цілі становив 6 млрд. грн.

Загальна чисельність осіб, які отримували реабілітаційні послуги в державних реабілітаційних установах, що належать до сфери управління Мінсоцполітики - 4 298. Працює онлайн-платформа про державну безоплатну програму протезування*.

* <https://protez.msp.gov.ua/>

ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я

У 2025 році було здійснено налагодження взаємодії з міжнародними партнерами у сфері верифікації лікарських засобів, у тому числі в контексті гармонізації з асquis ЄС. Проведено консультаційні та інформаційні заходи, спрямовані на опрацювання можливих моделей функціонування національної системи верифікації лікарських засобів та її подальшої інтеграції з системою ЄС. Зокрема, представники Міністерства охорони здоров'я України та підпорядкованих закладів взяли участь у таких заходах:

- неформальній зустрічі міністрів охорони здоров'я Європейського Союзу у форматі Ради Європейського Союзу з питань зайнятості, соціальної політики, охорони здоров'я та захисту прав споживачів;
- сто двадцятій зустрічі керівників фармацевтичних агентств держав-членів Європейського Союзу, а також у спеціальній тематичній зустрічі «Україна та друзі – разом ми сильніші»;
- десятому засіданні Ради асоціації між Україною та Європейським Союзом – участь Міністра охорони здоров'я України у складі делегації Уряду України;
- п'ятому засіданні старших посадових осіб Європейського Союзу, відповідальних за надання гуманітарної допомоги Україні (січень 2025 року);
- засіданнях Ради Європейського органу з готовності та реагування на надзвичайні ситуації у сфері охорони здоров'я – неодноразово, у статусі спостерігача;
- вісімнадцятій Європейській конференції з питань громадського здоров'я;
- дев'ятнадцятій Міністерській конференції Групи Помпиду;
- у діяльності органів Ради Європи у сфері фармацевтичної політики та безпеки медичної продукції, зокрема:
- Європейської комісії з фармакопеї;
- пленарних засіданнях Комітету сторін Конвенції про підроблення медичної продукції та подібні злочини;
- комітетах експертів з класифікації лікарських засобів, стандартів якості та безпеки фармацевтичної практики, косметичної продукції та мінімізації ризиків для здоров'я населення.

У 2025 році Україна приєдналася до Договору про спільні закупівлі заходів медичного захисту (Joint Procurement Agreement, JPA), який діє в ЄС з 2014 року і наразі об'єднує 38 країн, серед яких як члени ЄС, так і країни-кандидати. Цей механізм дозволяє країнам-учасникам об'єднувати свої потреби у закупівлі лікарських засобів, вакцин та інших медичних контрзаходів, щоб отримувати їх за вигідними умовами, швидше та у стабільних обсягах – особливо в періоди криз, таких як пандемії. Згаданий договір був ратифікований Законом України від № 4769-IX “Про ратифікацію Договору про спільні закупівлі заходів медичного захисту”.

СФЕРА ТРАНСПЛАНТАЦІЇ

У сфері трансплантації були прийняті акти щодо:

- встановлення чітких правил та процедур для закладів охорони здоров'я, бюро судово-медичної експертизи та інших суб'єктів, що займаються трансплантацією тканин (постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2025 № 203 «Про затвердження порядку та умов вилучення, зберігання, тестування, обробки і використання анатомічних матеріалів, призначених для трансплантації тканин»);
- врегулювання трансплантації за принципом «доміно», зокрема при лікуванні спадкового транстиретинового амілоїдозу (ATTRv) (постанова Кабінету Міністрів України від 03.09.2025 № 1092 «Деякі питання організації трансплантації за принципом “доміно”»);
- функціонування Національного трансплантологічного комітету, що є дорадчим колегіальним органом, який діє на постійній основі при центральному органі виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, з метою надання професійних консультацій, рекомендацій та допомоги у цій сфері, здійснює розгляд скарг або звернень закладів охорони здоров'я, що надають медичну допомогу методом трансплантації (Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення організації надання медичної допомоги із застосуванням трансплантації, інших питань у сфері охорони здоров'я»);
- затверджено Положення про Національний трансплантологічний комітет, що враховує пункти плану заходів з виконання Угоди Україна ЄС в частині вимог: «Розроблено механізм обробки та впровадження рекомендацій» та подальше виконання «Сформовано перший звіт» (Наказ МОЗ від 01.09.2025 № 1368).

СИСТЕМА КРОВІ ТА ТКАНИН І КЛІТИН ЛЮДИНИ

Реформування галузі відбувається відповідно до Закону України «Про безпеку та якість донорської крові та компонентів крові» (№ 931-IX від 30.09.2020), який базується на підходах та вимогах Директив ЄС щодо якості/безпеки, простежуваності та гемонагляду для крові, а також для тканин і клітин людини (Директиви №№ 2002/98/ЄС, 2004/23/ЄС, 2005/61/ЄС, 2005/62/ЄС).

З метою імплементації права ЄС у цій сфері було:

- впроваджено методику розрахунку вартості крові та плазми для фракціонування, створюючи прозорий механізм фінансування системи крові (постанова Кабінету Міністрів України від 07.03.2025 № 254);
- врегульовано функції уповноваженого органу у сфері системи крові: безпека, якість, простежуваність, документування та гемонагля (постанова Кабінету Міністрів України від 15.07.2025 № 867);
- удосконалено ліцензійні умови для суб'єктів системи крові (закладів/установ, що здійснюють заготівлю, тестування, переробку, зберігання, розподіл та реалізацію донорської крові і компонентів крові, зокрема вимоги до системи якості/організаційних стандартів для «blood establishments» (постанова

Кабінету Міністрів України від 19.11.2025 № 1485);

- удосконалено ліцензійні умови для банків пуповинної крові та інших тканин і клітин людини відповідно до законодавства (постанова Кабінету Міністрів України від 19.11.2025 № 1486 “).

ФАРМАЦЕВТИЧНА СФЕРА

Окрему увагу приділено імплементації положень Директиви № 2001/83/ЄС. У травні 2025 року ухвалено Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо імплементації положень Болар» (№ 4454-IX), а також оновлено Керівництво щодо Належної практики дистрибуції лікарських засобів.

Врегульовано порядок ведення державних реєстрів у сфері лікарських засобів (лікарських засобів; лікарських засобів, що імпортуються на територію України паралельно; лікарських засобів, що вводяться в обіг та імпортуються на територію України) (Постанова Кабінету Міністрів України № 901 від 16.07.2025 “Деякі питання ведення та функціонування державних реєстрів у сфері лікарських засобів”).

З метою реалізації положень Закону України № 2469 від 28.07.2022 «Про лікарські засоби»:

- врегульовано питання імпорту лікарських засобів (постанова Кабінету Міністрів України від 14.03.2025 № 287 “Про затвердження Порядку ввезення на територію України лікарських засобів”) та паралельного імпорту лікарських засобів (наказ МОЗ від 17.02.2025 № 277 «Деякі питання реалізації Закону України від 16.07.2024 року № 3860-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо паралельного імпорту лікарських засобів»);
- затверджено критерії визначення категорій відпуску лікарських засобів, з метою консолідації міжнародних підходів до визначення категорій відпуску лікарських засобів (наказ МОЗ від 01.01.2025 № 1, яким затверджено критерії визначення категорій відпуску лікарських засобів, з метою консолідації міжнародних підходів до визначення категорій відпуску лікарських засобів);
- запроваджено сучасні медико-санітарні правила для аптечних закладів (наказ МОЗ від 10.07.2025 № 1099).

ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я

З метою забезпечення виконання Угоди про асоціацію у сфері громадського здоров'я Кабінетом Міністрів України схвалено Стратегію наркополітики до 2030 року та операційний план заходів з її реалізації на 2025–2027 роки (постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2025 № 920-р “Про схвалення Стратегії наркополітики на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках”).

У сфері протидії серйозним транскордонним загрозам для здоров'я було затверджено/актуалізовано:

- порядок проведення оцінки ризиків для здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення та проведення профілактичних, консультаційних та

інших заходів (наказ МОЗ від 01.09.2025 № 1373);

- зміни до Положення про функціональну підсистему медичного захисту населення єдиної державної системи цивільного захисту, а саме: уточнено завдання, рівні, склад сил і засобів, а також порядок взаємодії та діяльності підсистеми медичного захисту населення у складі єдиної державної системи цивільного захисту (наказ МОЗ від 17.01.2025 № 114);
- зміни до Положення про функціональну підсистему забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення єдиної державної системи цивільного захисту: удосконалено планування діяльності підсистеми, порядок виконання завдань і організацію взаємодії у сфері громадського здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення, включно із заходами готовності, запобігання, реагування та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у сфері громадського здоров'я в межах єдиної державної системи цивільного захисту (наказ МОЗ від 13.02.2025 № 257);
- систему профілактики та готовності системи охорони здоров'я, включно з імунопрофілактикою, а також гармонізовано Календар профілактичних щеплень із європейськими стандартами, зокрема через впровадження вакцинації проти ВПЛ та повний перехід на інактивовану поліовакцину (накази МОЗ від 14.11.2025 № 1722 та від 05.03.2025 № 396);
- медико-санітарні заходи на кордоні згідно з міжнародними нормами, шляхом координації заходів запобігання/готовності/реагування на загрози, у т.ч. на кордоні та при транскордонних ризиках (постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2025 № 1020);
- перелік закладів охорони здоров'я, визначених для проведення дозорного епідеміологічного нагляду за інфекційними хворобами, пов'язаними з наданням медичної допомоги (наказ МОЗ від 12.02.2025 № 245);
- системний підхід до оцінки ризиків на стратегічному (щорічному) та оперативному рівнях для ефективного планування заходів громадського здоров'я відповідних профілактичних, обстежувальних, консультаційних та інших заходів (наказ МОЗ від 01.09.2025 № 1373 «Про затвердження Порядку проведення оцінки ризиків для здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення та проведення за результатами такої оцінки).
- У сфері координації соціального забезпечення та медичного страхування прийнято Наказ МОЗ від 1 вересня 2025 року № 1372, яким затверджено Дорожню карту імплементації Регламенту (ЄС) № 883/2004 та Директиви 2011/24 щодо універсального медичного страхування та впровадження картки медичного страхування.

ЕЛЕКТРОННА СИСТЕМА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я (ЕСОЗ)

У сфері електронної системи охорони здоров'я було впроваджено та затверджено:

- порядок функціонування електронної системи управління запасами лікарських засобів та медичних виробів для прозорого обліку, руху й залишків (постанова Кабінету Міністрів України від 07.03.2025 № 262);

- оновлені правила функціонування інформаційно-комунікаційної системи донорства крові та її реєстрів (як складової «єКров») (постанова Кабінету Міністрів України від 14.03.2025 № 293);
- використання електронного підпису в ЕСОЗ та механізми автоматизованого інформування пацієнтів у цифрових каналах (постанова Кабінету Міністрів України від 31.01.2025 № 112);
- інформаційну платформу громадського здоров'я для консолідації наборів даних, визначення джерела, періодичність оновлення і вимоги до надання даних (постанова Кабінету Міністрів України від 02.05.2025 № 506);
- правила обробки чутливих (медичних) персональних даних, конфіденційності та безпеки даних у цифрових процесах, відповідно до Регламенту (ЄС) 2016/679 при проведенні оцінювання повсякденного функціонування особи через е-систему (постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2024 № 1542);
- положення щодо створення електронних реєстрів у сфері психічного здоров'я та встановлено правила їх створення/ведення: Державний реєстр саморегульованих організацій і Реєстр надавачів послуг (постанова Кабінету Міністрів України від 26.11.2025 № 1538);
- порядок надання послуг у сфері психічного здоров'я з використанням ІКТ (дистанційно), визначаючи механізм і умови такої допомоги, режими взаємодії (синхронний/асинхронний), вимоги до безпеки та випадки, коли дистанційне надання не допускається або припиняється надання послуг у сфері психічного здоров'я (постанова Кабінету Міністрів України від 03.12.2025 № 1604).

ОСВІТА, НАВЧАННЯ ТА МОЛОДЬ

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

Проект Закону України “Про професійну освіту” є одним з індикаторів Ukraine Facility та був опрацьований експертами Європейської Комісії (DG ENEST).

12.09.2025 набрав чинності новий Закон України “Про професійну освіту”. Цим Законом визначено, що невід’ємною частиною диплома спеціаліста є додаток до диплома, в якому зазначається інформація про присвоєння професійної кваліфікації (професійних кваліфікацій) відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, перелік програмних результатів навчання відповідної освітньої програми та обсяг у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, освітніх компонентів.

Продовжується впровадження дуальної освіти. Загальний контингент здобувачів освіти, які навчаються в закладах професійної освіти за дуальною формою, становить близько 16,6 тис. осіб. У 2024/2025 навчальному році випуск здобувачів освіти за дуальною формою навчання становив 5 104 особи, з яких працевлаштовано 4 037 осіб (79% від загальної кількості випускників), що свідчить про ефективність співпраці закладів професійної освіти з підприємствами-партнерами. У 2025/2026 навчальному році розпочали навчання за дуальною формою 4 873 особи за 115 робітничими професіями у 163 закладах професійної освіти.

Під егідою Програми Європейського Союзу “Еразмус+” у 2025 році 17 українських закладів професійної освіти були обрані для реалізації 6 нових міжнародних проектів у сфері VET. Ці проекти передбачають співпрацю з партнерами з понад 15 країн ЄС і спрямовані на розвиток потенціалу українських закладів, удосконалення програм та підвищення якості навчання.

ВИЩА ОСВІТА ТА ОСВІТА ДОРΟΣЛИХ

Протягом 2025 року продовжено системну трансформацію сфери вищої освіти, спрямовану на створення сучасної, інклюзивної системи, інтегрованої до Європейського простору вищої освіти (ЄПВО). Ключові реформи охопили п’ять напрямів: оновлення системи управління, оптимізацію мережі закладів, модернізацію освітніх програм, трансформацію системи забезпечення якості та забезпечення рівного доступу.

З метою підвищення ефективності управління оновлено ключові показники ефективності (KPI) для керівників закладів вищої освіти (далі – ЗВО) із запровадженням механізму їх верифікації через Єдину державну електронну базу з питань освіти. Посилено роль наглядових рад, повноваження яких розширено в рамках експерименту у трьох університетах. Розпочато масштабну програму навчання для управлінських команд ЗВО, якою охоплено близько 1000 керівників (проректорів, деканів).

Триває модернізація мережі ЗВО, що передбачає реорганізацію 10% закладів із супровідними інвестиціями у розмірі 1,5 млн. дол. США для кожного реорганізованого

закладу. У проекті беруть участь 9 об'єднаних ЗВО. З початку 2025 року закуплено і поставлено до ЗВО обладнання на суму 2,2 млн. дол.

У 2025 році успішно реалізується пілотний проект із надання державних грантів на здобуття вищої освіти, який охопив понад 15 500 студентів (загальна сума підтримки становила близько 7,5 млн. євро). Розширено перелік спеціальностей для отримання академічних стипендій та запроваджено цільові гранти для вразливих категорій населення. Продовжується підготовка до другого читання законопроекту № 10399, який закріпить нову модель фінансування на основі формульного підходу.

Забезпечено реалізацію студентоцентрованого підходу через впровадження індивідуальних освітніх траєкторій та міждисциплінарних програм (1997 здобувачів станом на 15.11.2025), що реалізуються в 50 ЗВО). Розпочато роботу над розробкою стандартів вищої освіти другого покоління та на основі приведення до відповідності з МСКО переліком галузей знань та спеціальностей. Ухвалено оновлені Рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, а також Опис предметних областей спеціальностей.

У сфері забезпечення якості освіти розширено застосування Єдиного державного кваліфікаційного іспиту (ЄДКІ) та технологій незалежного оцінювання для вступу до магістратури. Оновлено процедури акредитації, зокрема для спільних програм та програм подвійних дипломів. Забезпечено визнання результатів неформальної освіти.

Поглиблено інтернаціоналізацію вищої освіти: 35 українських університетів долучилися до Альянсів європейських університетів як асоційовані партнери, функціонує понад 80 партнерств у рамках ініціативи Twinning. Запроваджено модернізовану електронну систему вступу іноземних студентів. З метою посилення національної стійкості до освітніх програм інтегровано базову загальновійськову підготовку.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10.12.2025 № 1406-р затверджено план заходів з підготовки до асоційованої участі у Програмі Європейського Союзу "Еразмус+". Цей План містить заходи інституційного, аналітичного та інформаційного характеру, спрямовані на забезпечення системного підґрунтя для приєднання до Програми "Еразмус+" в статусі асоційованої країни, з урахуванням вимог Регламенту (ЄС) 2021/817.

Відповідно до затвердженої 25.06.2024 Стратегії Національного агентства забезпечення якості вищої освіти (далі – НАЗЯВО) до 2026 року, що передбачає набуття НАЗЯВО членства в ENQA та EQAR, модернізацію системи акредитації, створення незалежних органів для оцінювання якості освіти та сприяння інноваціям у ЗВО через інтеграцію досліджень, освіти та бізнесу. З грудня 2025 року НАЗЯВО проходить оцінювання з боку ENQA для набуття членства в ній, а також EQAR.

Здійснено важливі кроки у процесі зіставлення Національної рамки кваліфікацій (НРК) з Європейською рамкою кваліфікацій для навчання впродовж життя (ЄРК). Проект звіту про зіставлення оновлено з урахуванням нового Закону "Про професійну освіту" та у листопаді 2025 року передано на розгляд міжнародним експертам (Польща, Латвія, ETF).

Розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України "Про внесення змін

до постанов Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 і від 12.01.2022 р. № 44”, якими планується внести зміни до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради ЗВО, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії.

СПОРТ

У рамках офіційного скринінгу відповідності українського законодавства праву ЄС за переговорним розділом 26 «Освіта та культура» (сфери молодіжної політики та спорту) презентовано поточний стан розробки та впровадження політик у сфері молоді та спорту, рівень їх узгодженості з європейськими підходами, а також виклики, досягнення в умовах повномасштабної війни.

Прийнято Закон України від 17.04.2025 № 4370-ІХ “Про внесення змін до Закону України “Про фізичну культуру і спорт” щодо адаптивного спорту”, який визначає поняття «адаптивний спорт» та виокремлює його як окремий напрям фізичної культури, визначає умови для розвитку адаптивного спорту та роль спортивних федерацій у сприянні розвитку адаптивного спорту. Станом на кінець 2025 року у 20 областях та місті Києві діє 200 адаптивних клубів, а майже 50 національних спортивних федерацій включили компонент адаптивного спорту до правил спортивних змагань.

Впроваджується Закон України «Про антидопінгову діяльність у спорті» з метою забезпечення повної відповідності положенням міжнародного законодавства.

Національна платформа відповідності продовжила важливу роботу з імплементації Міжнародної конвенції про боротьбу з допінгом у спорті ЮНЕСКО, забезпечуючи скоординовану національну боротьбу з допінгом. Україна успішно пройшла національну оцінку, продемонструвавши високий рівень відповідності Конвенції ЮНЕСКО (93,3%).

У 2025 році Національною платформою доброчесності спорту, утвореною відповідно до Конвенції Ради Європи проти маніпулювання спортивними змаганнями, проведено більше 30 освітніх заходів за участі більше ніж 1000 представників спортивного руху з метою підвищення обізнаності щодо боротьби з маніпулюваннями спортивними змаганнями.

На офіційному сайті Національної платформи доброчесності спорту (www.fairsport.gov.ua) забезпечено можливість повідомляти про факти маніпуляцій спортивними змаганнями.

З метою посилення відповідальності за незаконний вплив на результати офіційних спортивних змагань Національною платформою доброчесності спорту ініційовано розробку проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України» (реєстр. № 11339 від 14.06.2024), який підготовлено до другого читання у Верховній Раді України.

У рамках Європейського тижня спорту Міністерством молоді та спорту України, НОК України, Агенцією учнівського, студентського та масового спорту України та 67 спортивними федераціями організовано 72 масштабних фізкультурно-

оздоровчих та спортивно-масових заходів в місті Києві та 19 областях України, у яких взяло участь понад 58 000 осіб.

У рамках програми «Еразмус+» Європейською Комісією у 2025 році відібрано 4 нові проекти за участі 7 українських організацій – координаторів та партнерів проектів з розбудови потенціалу у сфері спорту.

МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА

У 2025 році схвалено Концепцію державної цільової соціальної програми «Молодь України: покоління стійкості – 2030» (розпорядження Кабінету Міністрів України від 11.08.2025 № 840-р).

Розроблено і затверджено Державну цільову соціальну програму «Молодь України: покоління стійкості – 2030» (постанова Кабінету Міністрів України від 02.01.2026 № 20).

З метою підтримки реалізації суспільно важливих молодіжних ініціатив запроваджено щорічні гранти Президента України для молодих осіб із територіальних громад чисельністю населення до 5 тисяч жителів (Указ Президента України №784/2025 від 14.10.2025 «Про гранти Президента України для молоді з малих територіальних громад»).

У рамках підготовки до впровадження в Україні ініціативи Європейського Союзу «Молодіжна гарантія» Міжвідомча робоча група напрацьовувала механізм її реалізації в Україні. Європейським освітнім фондом (ETF) спільно з Європейською Комісією для учасників Міжвідомчої робочої групи і заінтересованих осіб організовано п'ять вебінарів за участю понад 150 осіб та два навчальні візити до держав-членів ЄС (Італійська Республіка, Республіка Польща) з метою набуття практичного досвіду реалізації ініціативи «Молодіжна гарантія» в країнах ЄС та адаптації ефективних механізмів до українських реалій.

У рамках програми «Еразмус+» Європейською Комісією у 2025 році підтримано 8 проектів для розбудови потенціалу у сфері молоді за участю 12 українських організацій громадянського суспільства, які виступають у ролі координаторів та партнерів проектів.

ФІНАНСОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ТА БОРОТЬБА З ШАХРАЙСТВОМ

У 2025 році забезпечено здійснення Держаудитслужбою функцій Служби координації боротьби із шахрайством з питань виконання розділу VI Угоди про асоціацію та додатків до нього, вимог статей 8, 9 Рамкової угоди між Україною та Європейським Союзом щодо спеціальних механізмів реалізації фінансування Союзу для України згідно з інструментом Ukraine Facility.

На виконання частини другої статті 8 Рамкової угоди між Україною та Європейським Союзом щодо спеціальних механізмів реалізації фінансування Союзу для України згідно з інструментом Ukraine Facility та положень постанови Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 року № 1110 «Про запровадження національного механізму координації взаємодії органів державної влади з метою захисту фінансових інтересів України та Європейського Союзу» наказом Держаудитслужби від 16 січня 2025 року № 15 було затверджено Методику опрацювання Службою координації боротьби із шахрайством інформації, що містить ознаки порушення, неправомірного використання в Україні ресурсів ЄС та може завдати шкоди фінансовим інтересам ЄС. Зазначеною Методикою № 15 визначено порядок опрацювання Службою координації боротьби із шахрайством (далі – AFCOS) повідомлень про невідповідність.

Станом на 31 грудня 2025 року AFCOS було опрацьовано 611 повідомлень про невідповідність за результатами заходів державного фінансового контролю видатків, пов'язаних із виконанням Плану України за інструментом Ukraine Facility. Усього AFCOS надіслала до Європейського управління з питань запобігання зловживанням та шахрайству (далі – OLAF) 28 повідомлень про невідповідності (порушення).

У липні 2025 року відповідальні посадові особи AFCOS отримали доступ та були підключені до Системи повідомлень про порушення (далі – IMS). Було проведено навчання з використання функціоналу системи, що забезпечує можливість подальшого переходу на надсилання повідомлень до OLAF безпосередньо через IMS.

Із жовтня 2025 року відповідно до керівних настанов OLAF AFCOS розпочала передачу повідомлень про невідповідність через IMS.

Водночас AFCOS оперативно інформує OLAF у випадках отримання достовірних даних про факти шахрайства, корупції чи будь-якої іншої протиправної діяльності, що може заподіяти шкоди фінансовим інтересам Європейського Союзу, зокрема передає відповідну інформацію, надану компетентними органами України. Також у робочому порядку здійснюється взаємодія представників OLAF та AFCOS з метою обміну інформацією на запити OLAF.

У вересні 2025 року AFCOS було проведено ознайомчу зустріч із суб'єктами взаємодії, на якій було ознайомлено учасників із зобов'язаннями України відповідно до міжнародних угод України у сфері захисту фінансових інтересів ЄС, загальними засадами діяльності OLAF, поточним станом справ та подальшими кроками щодо забезпечення злагодженого функціонування мережі AFCOS у сфері захисту фінансових інтересів ЄС в Україні.

У травні 2025 року відбулося засідання Міжвідомчої координаційної ради з питань протидії порушенням, які впливають на фінансові інтереси України та ЄС під головуванням Голови Держаудитслужби.

У засіданні також взяла участь заступниця Генерального директора OLAF пані Салла Сіастамойнен, яка наголосила на важливості ефективної взаємодії у сфері захисту фінансових інтересів ЄС, а також зазначила про позитивний розвиток України у цьому напрямі.

Серед інших питань на засіданні було представлено проект Національної стратегії боротьби з шахрайством для захисту фінансових інтересів ЄС.

З метою вдосконалення механізму захисту фінансових інтересів Європейського Союзу, зокрема щодо боротьби із шахрайством, корупцією та будь-якою іншою незаконною діяльністю, що негативно впливає на фінансові інтереси України та Європейського Союзу, протягом 2025 року прийнято:

1) постанову Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2025 року № 1483 «Про затвердження Порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту в рамках міжнародних договорів України», яка сприяє забезпеченню ефективного здійснення державного фінансового аудиту в межах виконання Рамкової угоди між Україною та Європейським Союзом щодо спеціальних механізмів реалізації фінансування Союзу для України згідно з інструментом Ukraine Facility та інших міжнародних договорів України;

2) постанову Кабінету Міністрів України від 13 листопада 2025 р. № 1473 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань діяльності органів державного фінансового контролю», якою внесені зміни, що уточнюють процедури проведення органами державного фінансового контролю ревізій за зверненням правоохоронного органу, сприяють належному документуванню та забезпеченню запобігання шахрайству, корупції та будь-якій іншій протиправній діяльності, які впливають на фінансові інтереси Європейського Союзу.

Держаудитслужба продовжує роботу для вдосконалення механізму захисту фінансових інтересів Європейського Союзу в Україні, зокрема:

1) здійснювалась розробка проектів законів України «Про внесення зміни до Бюджетного кодексу України щодо удосконалення деяких положень з метою захисту фінансових інтересів Європейського Союзу в Україні», «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо удосконалення деяких положень з метою захисту фінансових інтересів Європейського Союзу в Україні», «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо удосконалення деяких положень з метою захисту фінансових інтересів Європейського Союзу в Україні», а також «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо функціонування національної системи взаємодії органів державної влади України з метою захисту фінансових інтересів Європейського Союзу в Україні»;

2) здійснювалась розробка проекту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Національної стратегії протидії шахрайству та іншим порушенням для захисту фінансових інтересів України та Європейського Союзу та затвердження плану заходів з її реалізації на період до 2028 року», який представлений 14 травня 2025 року на засіданні Міжвідомчої координаційної ради (AFCOS Council). Проект Національної стратегії спрямований на розбудову національної системи запобігання, виявлення, розслідування, усунення та повідомлення про шахрайство, корупцію, конфлікт інтересів, подвійне фінансування та інші порушення, що впливають на фінансові інтереси ЄС та України.

Водночас Держаудитслужба відповідно до семи угод про фінансування програм

INTERREG та INTERREG NEXT програмного періоду 2021–2027 років визначена Національним контролером та діє згідно з принципами належного фінансового управління. У межах виконання своїх повноважень Держаудитслужба вживає ефективних заходів, спрямованих на запобігання та протидію шахрайству, корупції та іншій незаконній діяльності, зокрема шляхом надання взаємної адміністративної допомоги та забезпечення правової підтримки партнерам проектів програм INTERREG та INTERREG NEXT під час здійснення управлінських перевірок.

З метою підвищення рівня дотримання вимог програм INTERREG та INTERREG NEXT та запобігання порушенням у 2025 році Держаудитслужбою проведено серію навчань для партнерів проектів програм INTERREG та INTERREG NEXT щодо особливостей підготовки та подання звітності. Крім того, органами управління зазначених програм та експертами проекту TESIM організовано навчання у онлайн- та офлайн-форматах для контролерів Держаудитслужби з ключових аспектів реалізації програм.

У 2025 році контролерами Держаудитслужби підтверджено витрати на загальну суму 9 316 196,38 євро, перевірками охоплено кошти на суму 9 384 005,75 євро, з яких не підтверджено 73 311,52 євро. Загальна кількість заповнених чек листів та згенерованих сертифікатів контролю становила 463.

З метою приведення національного законодавства у відповідність до положень, наведених у Додатку XLIV до Угоди про асоціацію, та імплементації Директиви (ЄС) 2017/1371 Європейського Парламенту та Ради від 05 липня 2017 року про боротьбу з шахрайством, спрямованим проти фінансових інтересів Союзу, кримінально-правовими засобами (далі – Директива (ЄС) 2017/1371) БЕБ розробило проекти законів України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за незаконні дії з коштами або активами бюджетів Європейського Союзу» та «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо відповідальності за незаконні дії з коштами або активами бюджетів Європейського Союзу» (далі – проекти законів).

У 2025 році продовжено консультації зі Стороною ЄС щодо відповідності проектів законів положенням законодавства ЄС.

У продовження роботи над законодавчими змінами 30.07.2025 відбулася спільна нарада БЕБ, OLAF, DG JUST за участю Представництва України при ЄС та Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України.

03.09.2025 OLAF поінформував БЕБ про прийняте рішення надати офіційну оцінку Європейської Комісії щодо проекту Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за незаконні дії з коштами або активами бюджетів Європейського Союзу» та оцінку імплементації Директиви (ЄС) 2017/1371 в законодавство України на основі проведення комплексного дослідження відповідності законодавства України цій Директиві ЄС та Регламенту OLAF № 883/2013 від 11 вересня 2013 р., яке планувалось розпочати наприкінці 2025 року, зокрема, вже після та з урахуванням прийняття змін до законодавства, спрямованих на захист фінансових інтересів ЄС кримінально-правовими засобами.

Зважаючи на зазначену вище позицію Сторони ЄС та з огляду на зміни в Уряді, у серпні 2025 р. розпочато міжвідомче погодження розроблених законопроектів відповідно до вимог Регламенту Кабінету Міністрів України із заінтересованими органами.

Наразі БЕБ здійснюються заходи з доопрацювання законопроектів з урахуванням зауважень та пропозицій, які отримано в рамках узгоджувальних процедур.

ПОГЛИБЛЕНА ТА ВСЕОХОПЛЮЮЧА ЗОНА ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ

Європейський Союз залишається ключовим торговельним партнером України: у січні–вересні 2025 року на нього припадало понад 50,2% загального обсягу торгівлі товарами. Після початку повномасштабної агресії РФ ринок ЄС став основним торговельним напрямком України.

У 2024 році обсяг торгівлі товарами між Україною та ЄС досяг 60,5 млрд. дол. США, що більш ніж удвічі перевищує показники 2016 року. Частка ЄС у товарообігу України зросла з 39,2% у 2016 році до 53,8% у 2024 році. Україна посіла 16-те місце серед торговельних партнерів ЄС, з тенденцією до подальшого зростання.

Експорт українських товарів до ЄС становив 24,8 млрд. дол. США у 2024 році та 17,0 млрд. дол. США у січні-вересні 2025 року. Імпорт з ЄС зріс до 35,7 млрд. дол. США у 2024 році та 28,0 млрд. дол. США у січні-вересні 2025 року.

Продовжується розширення експортної бази України: у січні-жовтні 2025 року 428 українських підприємств отримали доступ до ринку ЄС. За цей період було видано 151 599 сертифікатів EUR.1, а загалом з початку дії ПВЗВТ - понад 1,4 млн. Кількість уповноважених експортерів зросла до 361 компанії.

14.10.2025 Комітет асоціації ЄС–Україна у торговельному складі ухвалив Рішення № 3/2025 щодо зниження та скасування імпорتنих мит, яке набуло чинності 29.10.2025. Це створило умови для збереження торговельних переваг, досягнутих у межах автономних торговельних заходів ЄС, з акцентом на продукцію з вищою доданою вартістю.

Передбачено розгляд питання подальшої лібералізації торгівлі у 2028 році, що може стати підґрунтям для подальшого усунення торговельних бар'єрів між Україною та ЄС.

Крім того, протягом 2025 року Українською Стороною було досягнуто значного прогресу у виконанні ключових заходів Пріоритетного плану дій з імплементації поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі Україна – ЄС на 2025-2026 рр.:

- з 01.01.2026 Україна інтегрується в зону роумінгу ЄС;
- спільними зусиллями української та європейської сторін забезпечено безперервний рух вантажів між Україною та ЄС (дію Угоди про автомобільні перевезення продовжено до 31.03.2027);
- Європейський Союз ухвалив історичне рішення про визнання еквівалентності української системи інспекції та сертифікації насіння;
- було досягнуто прогресу на шляху до початку переговорів щодо Угоди про оцінку відповідності та прийняття промислових товарів (АСАА);
- відзначено прогрес у приведенні національного законодавства у відповідність до енергетичного *acquis* ЄС.

ЕШУА

У К Р А Ї Н А

—

Є В Р О П А